

Schriftverklaringen

24 delen

In hedendaagse grammatica herzien

En in volgorde van de Bijbelboeken geplaatst,

In 14 aparte documenten.

ACHTSTE DOCUMENT

MARKUS – LUKAS 16

door

Dr. H. F. KOHLBRÜGGE

In leven predikant bij de Nederlands-Gereformeerde Gemeente te Elberfeld

Eerdere uitgave: De Protestantse Periodieke Pers
Berkel, Z. H.
1965

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2011**

INHOUD

1. Prediking van Johannes de Doper

Het begin des Evangelies van Jezus Christus, de Zoon van God; gelijk geschreven is in de Profeten: Zie, Ik zend Mijn engel voor Uw aangezicht, enz. Markus 1: 1-8

2. Jezus gedoopt in de Jordaan

En het geschiedde in diezelfde dagen, dat Jezus kwam van Nazareth, gelegen in Galiléa en werd van Johannes gedoopt in de Jordaan. Markus 1: 9.

3. Genezing van een doofstomme

En Hij, opnieuw weggegaan zijnde uit de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galiléa, door het midden van de landpalen van Dekapolis. En zij brachten tot Hem een dove, die moeilijk sprak, Enz. Markus 7: 31 - 37

4. Christus als verhoogde Middelaar ter rechterhand Gods

En is gezeten ter rechterhand Gods. Markus 16: 19

5. Geboorte van Johannes de Doper

Hij zal groot zijn voor de Heere. Lukas 1: 15a

6. Meditatie over de boodschap aan Maria, Lukas 1: 26 tot 28

7. Verhandeling over de geboorte van Jezus

En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zoude worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. Enz. Lukas 2 vers 1-12

8. Overdenking over de geboorte van Jezus, Lukas 2: 1-10

En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zoude worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. Enz. Lukas 2 vers 1-10

9. De Engelenzang

En van stonde aan was er met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen! Lukas 2: 13 en 14.

10. Over de naam Jezus

En als acht dagen vervuld waren, dat men het Kindeke besnijden zou, zo werd Zijn naam genaamd Jezus, welke genaamd was van de engel eer Hij in het lichaam ontvangen was. Lukas 2: 21

11. Anna, een profetes

En daar was Anna, een profetes, een dochter van Fanuël, uit de stam van Aser; deze was tot grote ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af. Enz. Lukas 2: 36-38

12. De twaalfjarige Jezus in de tempel

En het Kindeke wies op, en werd gesterkt in de geest, en vervuld met wijsheid: en de genade Gods was over Hem. En Zijn ouders reisden alle jaar naar Jeruzalem, op het feest van Pascha. Lukas 2: 40-52

13. Een prediking van de wasdom van de Heiland

En het Kindeke wies op en werd gesterkt in de geest en vervuld met wijsheid. En de genade Gods was over Hem. Lukas 2: 40 en vers 52: ***En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de mensen.***

14. De doop van Jezus

En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd en Jezus ook gedoopt was, en bad, dat de hemel geopend werd, Enz. Lukas 3: 21, 22

15. De ware opbouw van de Kerk van Christus

En het geschiedde, als de schare op Hem aandrong, om het woord Gods te horen, dat Hij stond bij het meer Genezareth. Lukas 5: 1-10

16. Vrouwen die Jezus dienden

En het geschiedde daarna, dat Hij reisde van de ene stad en vlek tot de andere, predikende en verkondigende het Evangelie van het koninkrijk Gods, en de twaalfen waren met Hem; Enz. Lukas 8: 1 tot 3.

17. Gelijkenis van de zaaier

Als nu een grote schare bijeenvergaderde, en zij van alle steden tot Hem kwamen, zo zeide Hij door gelijkenis: Een zaaier ging uit om zijn zaad te zaaien. En als hij zaaide, viel het ene bij de weg en werd vertreden; Enz. Lukas 8: 4 tot 15.

18. Het ene nodige

En het geschiedde, als zij reisden, dat Hij kwam in een vlek. En een zekere vrouw, met name Martha, ontving Hem in haar huis. Een deze had ene zuster, genaamd Maria, enz. Lukas 10:38

19. De toren van Siloam

Er waren in dezelfde tijd enigen tegenwoordig, die Hem boodschappen van de Galileërs, welker bloed Pilatus met hun offeranden gemengd had. Enz. Lukas 13:1-5

20. Het Koninklijke Bruiloftsmaal

Een zeker mens bereidde een groot avondmaal en hij noodde er velen. En hij zond zijn dienstknecht uit ter ure des avondmaals om de genoden te zeggen: enz Lukas 14:15-35

21. Het verloren schaap en de verloren penning

Wat mens onder u, hebbende honderd schapen, en een verliezende van die, gaat niet terstond heen, enz. Lukas 15: 1-10

22. Vervolgpreek: Het verloren schaap en de verloren penning

23. De rijke man en de arme Lazarus

En er was een zeker rijk mens; En er was een zeker bedelaar, Lukas 16:19-31

1. Prediking van Johannes de Doper

Geliefden.

Het Evangelie heeft een wonderbare kracht. Zeker is het een kracht Gods ter zaligheid voor een ieder die gelooft. "Geloven" heet het: *Zalig zijn zij, die niet zien en nochtans geloven*. Het valt echter zwaar voor ons te geloven, want het geloof begint telkens daarmee, dat het de mens diep verootmoedigt. Ik zeg, het geloof verootmoedigt de mens, want dat is immers, zo te zeggen, om zich voor het hoofd te slaan, dat men altijd weer opnieuw komen moet als een, die de eeuwige dood heeft verdiend. Dat is immers voor een eerlijk man om zich voor het hoofd te slaan. Wie eerlijk is, wil toch graag aan een ieder het zijne betalen. Een eerlijk man zou toch ook niet graag de Heere God het Zijne betalen. Dat hij met zijn werken de Heere een huis bouwe vanwege de verschuldigde dankbaarheid.

Maar ... daar leren wij ons kennen! Dat breken wij steeds weer af, wat wij opgebouwd hebben en moeten daarmee heengaan. De Heere heeft mij echter gezegd. *Ik wil u een huis bouwen*. Daar zie ik in het heiligdom het brandofferaltaar en het morgen- en het avondoffer. Wat op het altaar komt, is niet van mensen, het is steeds een var of bok.

Zie, mijn geliefden! Dat is hard voor de mens, voor ons "ik", dat is hard voor zijn trots en hoogmoed, dat hij zo voortdurend moet verzoend en gereinigd worden door een ander. Hij, de volwassen mens met zijn groot verstand, zijn ijzeren wil, dat hij voortdurend moet aangekleed worden door een ander, dat hij zo volstrekt niets brengen kan van al hetgeen, dat hem toebehoort. En voortdurend naar huis moet gaan, met een gerechtigheid, die de zijne niet is. Ja, met een kleed der heiligheid, dat hij niet gemaakt heeft; het kleed is van zeer fijne kant, dat kan hij niet maken. Dat is hard voor de mens. Daardoor komt het, dat wij zo verkeerd zijn in de dingen Gods en zo blind, omdat wij het niet uitstaan noch verdragen kunnen. Dat wij door 'vreemde' gerechtigheid moeten rechtvaardig zijn, en heilig zijn in een kleed van zo'n kunstmatig weefsel, dat boven ons begrip gaat en dat wij niet gemaakt hebben.

"Maar ik dacht toch, dat dit licht aan te nemen was! Ik dacht toch, dat wij dat geloofden, dat wij daarop leefden en stierven!"

Ja. Ja, daar zou ik dan wel eens willen weten, vanwaar twee dingen komen. Ten eerste, dat het zo moeilijk van hart gaat, in het aangezicht van dood en verdoemenis te zeggen: ik geloof! En ten tweede, vanwaar het komt, dat wij het met onze werken voortdurend zo slecht laten liggen. Daarvan is zeker telkens het ik, de trots, de hovaardigheid der mensen de oorzaak en daarom wordt de mens ook niet graag verontrust. Want met valse munt tot aan de deur des hemels komen, is voor de mens te verdragen, maar niets op zak te hebben en dan aan te kloppen, dat is voor hem verschrikkelijk. Daar blijft immers niets voor de mens over! Wanneer mijn geweten mij niet aanklaagt, ben ik vroom en kom in de hemel, dan heb ik rust. Maar wanneer mijn geweten mij aanklaagt, en mij Gods gebod voorhoudt, dat ik het overtreden heb, ja, dan zou ik van hart graag alles eerst goed gemaakt hebben om dan op genade te sterven. Er komt echter niets van en zo blijft de mens de oude knecht.

Daarom zeg ik, *dat het Evangelie een wonderbare kracht Gods is ter zaligheid van een ieder, die gelooft*. Dit Evangelie echter versterkt de mens, dat, wanneer duivel en dood over hem zijn, wanneer het geweten hem aanklaagt, dat hij tegen alle geboden Gods zwaar gezondigd en geen ervan ooit gehouden heeft. Hij doet als de jongeling in Gethsémané, die, toen hij gegrepen werd door de krijgsknechten, het linnen in hun

handen liet en naakt vluchtte, en alle werken, goede en slechte, in de handen laat van duivel en dood en van het ons met de wet aanklagende geweten; en zijn toevlucht neemt, ... waarheen? Ja, waar zal ik heen vluchten, daar ik verloren ben? Waarheen? Naar dat, *wat God verordineerd heeft, naar Zijn altaar, tot het Lam, voor onze zonden geslacht!*

Dat kunnen wij ons niet genoeg voorhouden. Daarom willen wij in dit morgenuur met elkaar opslaan en lezen, wat wij in het Evangelie vinden, wat in het eerst uitziet als een waterval, die van de rotsen neerstort, bruisend heenvloeit, en eindelijk een stille beek wordt, waaruit het hert drinken kan.

Wij lezen dus Markus 1: 1-8:

Het begin des Evangelies van Jezus Christus, de Zoon van God; gelijk geschreven is in de Profeten: Zie, Ik zend Mijn engel voor Uw aangezicht, die Uw weg voor U heen bereiden zal; de stem des Roepende in de woestijn: Bereidt de weg des Heeren, maakt Zijn paden recht.

Johannes was dopende in de woestijn en predikende de doop der bekering tot vergeving der zonden. En al het Joodse land ging tot hem uit en die van Jeruzalem. En werden allen van hem gedoopt in de rivier de Jordaan, belijdende hun zonden. En Johannes was gekleed met kemelshaar en met een lederen gordel om zijn lendenen, en at sprinkhanen en wilde honing.

En hij predikte, zeggende: Na mij komt, Die sterker is dan ik, Wien ik niet waardig ben, neerbukkende, de riem Zijner schoenen te ontbinden; ik heb ulieden wel gedoopt met water, maar Hij zal u dopen met de Heilige Geest.

Dit is het begin van het Evangelie - dit is het begin! Achttien eeuwen geleden was het en is het ook nu nog telkens, het begin; heden nog, morgen ook nog. Het is en blijft het handvat, daaraan moeten ook wij nog het Evangelie aanvatten.

Er was ook nog eens een ander begin; wij vinden het op het eerste Bijbelblad, daar lezen wij: *In den beginne schiep God de hemel en de aarde.*

Hemel en aarde hebben wij bedorven en verwoest. Hemel en aarde zijn, weliswaar, schoon, maar de mens, die erop wandelt, ik, u, wij, hebben alles bedorven en nu is de hemel zwart en de aarde hard, de hemel duister en de aarde zwart; alleen smart, alleen verdriet, alleen harteleed is er.

Daar laat nu de Heere God als het ware, een touw uit de hemel neer, een strik, opdat men het vast zal grijpen te midden der baren en golven. Dit is het begin van het Evangelie, van de blijde boodschap. Een blijde boodschap is telkens aanwezig. Wanneer de duivel in de kerker binnenroept: "de ziel is verloren!" want dan komt de blijde boodschap in de kerker binnen: "zij is gered!"

Wie is dan de Man, Die de redding brengt? Wie is dan de Man, Die de kerker verbrijzelt? Die daarvoor bestemd is? Die mijn Borg is, dat ik niet eeuwig komen zal op het schavot, te betalen voor mijn misdaden? Wie is Die Man? Ik zie Hem niet! Adam kan het niet zijn! Adam heeft ons in de schuld gebracht, al ons bestaan geheel en al bedorven! Het is een Man van God! Nee, Hij komt niet van de duivel! De duivel predikt telkens: "Nu is het met u uit en gedaan!" - Ja, het is met u uit en gedaan met het eerste begin, met de eerste hemel, met de eerste aarde. Ja, met de eerste Adam. Ja, met mij is het uit en gedaan.

Maar God, Hij kan iets nieuws scheppen. Hij kan dingen tevoorschijn roepen, die niet zijn. En wanneer Hij wil scheppen een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont, ... wat gaat het u aan, hel? Maakt u ook uw gloed nog

zevenmaal heter, het helpt u alles niets. Wanneer God genade wil verheerlijken, dan verheerlijkt Hij genade. Wanneer God liefhebben wil, dan heeft Hij lief. Hij is Koning, en onbeperkt is Zijn vrijmacht. Wanneer Hij gerechtigheid wil, waar hier beneden geen meer is, dan is Hij alleen wijs. Zijn wijsheid gaat dieper dan de hel en rijst boven alle hemelen. Adam is het niet. Nee, Hij is het, Die is, Die was, en Die zijn zal, de Alfa en de Omega! *Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*

Het is Gods Zoon, Hij komt van God, de Vader. Hij komt in de Naam Gods. God zendt Hem. Hij komt van de hemel, van de troon der genade. Hij komt uit het paleis van de allerhoogste Koning en Rechter.

Een blijde boodschap komt van de Zoon Gods. Hoe heet Hij dan? Heet Hij Apollyon, Verdelger? Komt Hij met vuur en vlammen om ons te straffen vanwege de gekwetste majesteit? Nee, Hij brengt de Naam mee, die geheel en al past in mijn verdorven gemoed en hart, huis en geslacht. Dat is voorwaar goud genoeg van de hemel, wanneer ik geen penning meer heb, maar miljoenen schulden! Een welriekende reuk van Boven is er, wanneer ik nabij de dood ben, wanneer ik mij bevind in de groeve der vertering (vergel. Hoogl.1: 3). Een kostelijke zalf in de brandende wonde, om te stillen alle pijnen. Hoe heet Hij dan? *Hij heet Jezus.* Hij maakt zalig van uw, van mijn zonden. Hij ruikt nood en dood uit. Hoe, heeft Hij dan zo'n dood, verbrand stuk hout lief, waaraan geen goede plaats meer is? Jezus, is Zijn Naam. Wat verdorven is, Hij herstelt het. Uit het verbrande en verkoolde stuk hout wil Hij nochtans een wonderwerk maken van eeuwige genade, een meesterstuk van eeuwige ontferming. Is dat waar? Is dat mogelijk? Ja. Hij komt op de duivenvleugels van de Heilige Geest en waait het verbrijzelde gemoed rust en verkwikking toe.

'Ik kan het niet geloven! Is het werkelijk ook voor mij?'

Hij brengt van Boven mee, de Heilige Geest en blaast deze Geest met de zoete Jezusnaam in het verwonde hart, en deze Geest getuigt met onze Geest: "Jezus is het!" Dat is het begin! Een ander begin nog, dan toen God hemel en aarde geschapen heeft. Wanneer ik dit begin in de hand ontvang, dit touw van de hemel aangrijp, ook stervend kan ik het niet loslaten. En wanneer iemand ook niets ziet en voelt, in de dood kromt zich nog, als bij een klein kind, de hand samen en hij laat het touw niet los. Dat is een begin en wanneer ik dit begin in de hand heb, heb ik het eind ook! Dat is een begin! Daar is opeens een nieuwe hemel en een nieuwe aarde! De oude hemel en de oude aarde zijn nieuw geworden, want een nieuw hart is er, nieuwe ogen, nieuwe oren en een nieuwe moed! Met de stenen des velds heeft men vrede en aan alle bomen en heuvelen roept men het toe, *dat zij moeten loven de Naam des Heeren Jezus, de wonderbare macht van Zijn ontferming.*

Vanwaar weet ik, dat dit begin zo is? Ja, de Geest zegt aan de verbrijzelde geest, *dat deze dingen zeker en waarachtig zijn.* Ja, wanneer echter de nood aan de man komt, wanneer het zo leeg wordt in het hart, en de moed zinkt.

O, mijn moeder gaf mij een woord en heeft gezegd: *dat is Gods Woord.* Mijn vader gaf mij de Bijbel en zei: *dit is des Heeren waarachtig en betrouwbaar Woord.* En ik heb daarin gezocht en onderzocht, heb het niet van horen zeggen, maar van het blad en van de hoge hemel wordt het in de ziel bevestigd: *dat is Gods Woord!* Het woord zegt mij: stof bent u en tot aarde keert u weder! En aan het doodsbed zie ik, het is Gods waarheid. Is nu de dood waar volgens het Woord, dan is ook volgens hetzelfde

Woord het leven ook waar. Is de straf waar volgens het Woord, dan is volgens hetzelfde Woord ook de genade waar.

Hoe is nu dit begin? Het eerste begin was niet zonder woord, het tweede begin nog veel minder. Hemel en aarde te scheppen is een wonder der almacht Gods, maar een verdorven mens geheel te herstellen is nog een veel groter wonder. Een wonder was het, hemel en aarde te scheppen door een woord, en door woorden te spreken: "Daar zij licht!" en er was licht. Maar dat God een rebel - over wie Mozes de staf gebroken en hem aan de dood heeft overgeleverd, - dat God een zodanige weer opneemt, en daartoe Zichzelf ontledigt, dat gaat boven alle wonderen! Het is niet zonder woord, maar het begin is - ja, hoe is het? Het is "gelijk geschreven is in de profeten." Dus hebben wij voor deze getuigenis de grond en het fundament van het profetisch woord. Wie is het Die tot mij komt in mijn nood en mij de blijde boodschap brengt van Jezus Christus, de Zoon Gods? Is het een engel van de hoge hemel? Wel hebben de engelen gezongen op Bethlehems velden: "Ere zij God in de hoogste hemelen!" En: "ulieden is heden de Zaligmaker geboren, welke is de Christus!" Maar hier is niet een engel, maar een mens. Hoe is Hij dan beschreven? Wie heeft Hem haar gegeven? God.

Wat zeggen mij de profeten? ***Zie, Ik zend Mijn engel voor Uw aangezicht, die Uw weg voor U heen bereiden zal.***

Gods engel is hier een mens, de bode Gods komt in de Naam van de Koning van hemel en aarde en deze bode of gezant Gods komt met het begin, omdat God het beloofd had door Zijn profeet Jesaja.

Hoe komt de Zoon Gods de wereld binnen?

Ja, Hij neemt ons vlees en bloed aan, zoals de kinderen het aan zich ronddragen. Daar vraag ik niet naar! Hoe komt Hij in de wereld, in de mensen? Hoe komt Hij in de harten binnen? Ja. dat behoort mede tot de allergrootste wonderen. Er zijn in de schepping onnoemelijk veel wonderen. *Maar het grootste van alle wonderen is dit, dat de Heere Jezus binnenkomt in het hart van een mens met de volle Naam Jezus Christus.* Er is hier dus sprake niet van een zichtbare, maar van een onzichtbare weg, dat deze Naam binnenkomt in het hart van een mens.

Daar heeft dan God de Vader gesproken tot God. De Zoon. Welaan, het is tijd, dat Ge U ontfermt over het verlorene, dat Ik U gegeven heb. Ik wil U een lichaam geven, opdat u daarin uitricht, hetgeen uit te richten is. Maar Ik zal een engel verordineren en Ik wil hem tegelijkertijd geboren laten worden; deze zal voor U heengaan en zal U bereiden de weg in de harten der mensen.

Deze nu heeft God gezonden, zoals het profetisch woord luidt, toen de tijd vervuld was: ***De stem des Roependen in de woestijn: Bereidt de weg des Heeren, maakt Zijn paden recht.***

De Prediker, Die roept is God, de stem is Johannes. De woorden, die hij predikt, zijn niet zijn woorden, maar Gods woorden. Johannes is de Prediker niet, maar de Prediker is God, en zijn woorden, die hij predikt, zijn Gods woorden. Maar, opdat de Prediker van de mensen verstaan wordt, opdat het verheven en koninklijk woord door de mensen gehoord wordt, daarom schept God een menselijke stem, daarom laat Hij geboren worden een menselijke stem, Johannes de Doper, opdat de broeders, - de mensen, - verstaan mogen, wat God spreekt.

Wij hebben geen hart, wij hebben geen oog, geen oor, om God te horen, om God te vernemen en te verstaan. Wij menen, weliswaar dat wij dat wel hebben, maar het zou ons gaan, als wanneer wij voor een machtige koning stonden, die zijn pracht en heerlijkheid laat zien, daar worden oor en hart bedwelmd en het oog verblind, dat men

niet horen en zien kan. Maar wanneer het hart gebroken is, dan is ook het zachtste woord Gods toch als een donderslag en de vriendelijkste blik uit Zijn ogen als een bliksemstraal. Dat verstaat een zwak hart nooit en nimmer. Wanneer God van genade en ontferming spreekt, verstaat de mens verderf en ondergang en meent, dat de Heere hem vernietigen wil. Hij meent, de Heere wil mij afnemen wat ik heb, dan heb ik immers volstrekt niets meer.

Hoe komt Jezus nu in het hart binnen? Hoe wordt de weg voor Hem bereid?

Daar komt een stem en dit is de stem van de Roepende, welke is God. Waar wordt de stem gehoord? In de woestijn. Maar het is met opzet geschied, dat God Johannes in de woestijn plaatste en het volk tot hem in de woestijn liet gaan, want zal de mens gered worden, zo laat hem voelen, dat hij zich niet meer in het paradijs bevindt. Wanneer wij het goed hebben in deze wereld, vragen wij naar niets en menen, dat wij in het paradijs zijn. Nu komt echter God door de uitwendige omstandigheden en leidt de mens in de woestijn, opdat de mens het eens zal begrijpen, weten en verstaan, dat hij uit het paradijs gedreven is op de akker en in het zweet zijns aanschijns, met moeite en zorg, de aarde te bewerken heeft, totdat hij weer aarde wordt, waaruit hij is genomen. Maar de arme mens vergeet dat steeds en omdat hij het vergeet, lijkt hem de nood en de hitte zo vreemd en hij verstaat het niet: *mens, u bent een zondaar!*

In de woestijn is niets, er groeit niets; daar is niet eens water om de dorst te laven. Daar is het dan de tijd, dat het hart geopend wordt voor het woord uit dat Jeruzalem, dat Boven is, opdat het geopend wordt voor de Naam Jezus, dat een heilzame wond geslagen wordt en de balsem Gileads binnenkomt. Daar komt dan dus een stem, de stem van Johannes, dat is, "God is genadig", van een mens, die zelf veel geleden, veel tranen geweend en veel bitterheid gesmaakt heeft.

De stem des roepende in de woestijn: bereidt de weg des Heeren, maakt Zijn paden recht. Nog eens: wat is hier de Heere? Van welke Heere is hier sprake? Van de Heere Jezus Christus, van de Zoon van God. Waar Die zal binnenkomen, ... hoe moet het er daar uitzien? Kan Hij dan komen, waar alles wèl ligt? Waar geen zonde is? Hij komt immers om zondaars te zoeken en zonden weg te nemen. Kan Hij komen, waar gerechtigheid is en heiligheid en goede werken? Hij komt immers juist om gerechtigheid en heiligheid en goede werken te brengen? Zal Hij komen, waar rust en vrede zijn? Veeleer komt Hij immers juist daarheen, waar geen rust is en geen vrede kan gevonden worden. Dat wil dus zeggen: "de weg voor de Heere bereiden", dat de mens overtuigd wordt: 'u bent des doods, u gelooft, dat u rijk bent, u bent echter arm en naakt en blind en melaats! Mens, u hangt aan de dingen van dit leven en jaagt naar dat, wat hier beneden is - zie toch eens: wie geeft u uw hart? Ziet u hier niet een graf? morgen of overmorgen valt u ook in het graf en wat dan?'

Waar Jezus komt, waar Christus komt, - weg daar met alle werk des mensen! Weg met de tempel van steen, met hogepriester of paus, met alle Levieten, monniken en nonnen! Weg met alle werken der ongerechtigheid, waar men nochtans meent, dat men bovenaan geschreven staat in het boek des hemels.

Nee, waar Jezus komt, daar komt het er nauwkeurig op aan: Hij heeft de wet in Zijn handen geschreven. Waar Hij komt, daar vindt Hij niet een ziel, die zich met haar vroomheid behelpen kan, die goddeloosheid en vroomheid met elkaar verenigen kan en in staat is in de ene hand vuur en in de andere water te dragen. Veelmeer, waar Jezus komt, daar is kamp en strijd tegen alle ongerechtigheid in het binnenste van de mens of in het uitwendige met de zijnen. Er is kamp en strijd en bittere nood, want de mens kan zichzelf niet helpen. Waar het Gods woord en wet geldt, daar ontvallen hem

de krachten, het zichtbare wordt hem te machtig en zonde wordt op zonde gehoopt. Zó wordt dan de weg des Heeren bereid.

Zijn paden worden recht gemaakt, met de dubbele prediking: "gij krijgsmensen, laat u vergenoegen met uw bezoldigingen! En gij, tollenaars, eist niet meer dan hetgeen u gezet is! Gij, Farizeeën, wie heeft u aangewezen te vlieden voor de toekomende toorn?" Weg met zulke dingen; uit onze handen! Want wij zijn allen, allen, verschrikkelijke zondaars voor God en wij zijn des doods schuldig! Maar des Konings Zoon komt, trekt binnen in de hoofdstad en brengt met Zich mee de zon, het geluk en het leven voor het hele land.

Daar komt dus het begin van het Evangelie. Johannes was dopende in de woestijn - gekomen is dus, wat God gezegd heeft - **en predikende de doop der bekering tot vergeving van zonden**. Hij heeft gepredikt: er moet gerechtigheid aanwezig zijn! Wat de uitwendige gerechtigheid aangaat, daarmee behoef ik tot ulieden niet te komen, waar ik kom met het Evangelie!

Dat weten de heidenen en de zedenpredikers ook, dat, wie de echt breekt, weten moet, welk een ongeluk over hem komt; en wie oneerlijk is, kent ook de gevolgen, die hem treffen zullen, hij weet echter ook, dat eerlijk het langst duurt. Wie valse getuigenis spreekt, steelt, wie doodslaat, weet, dat hij voor het gerecht komt. Dit alles zeggen de Tien Geboden.

U nu, die dat kunt weten, werpt toch zulke dingen eerst weg en ik zal u zeggen, welke *verloren zondaren* wij zijn. Het is uit en gedaan, geheel en al uit en gedaan! Wij zijn des doods. Maar ik predik: zie, er komt een Koningszoon! **Het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt**.

Heft uw hoofden op, u poorten! En verheft u, gij eeuwige deuren, opdat de Koning der ere inga! (Psalm 24: 7), opdat Hij inga op de wagen van Zijn Woord! Weg met alle huichelarij en onrechtvaardigheid! Wij zijn verloren en verdorven! Maar de Koningszoon komt. En maakt de gehele stad gelukkig, maakt elk hart gelukkig. Stromen van geluk en zegen komen te voorschijn uit de scepter van Zijn wijsheid en heerlijkheid. Daar mag men zo'n Koning toch niet allerlei barricaden in de weg leggen, maar open weg moet voor Hem gemaakt worden, dat Hij vrij kan gaan. Hij komt immers niet om Zichzelfs wil, maar voor het welzijn van Zijn onderdanen.

Nu is het ons echter altijd eigen, dat wij Hem alle mogelijke barricaden in de weg leggen, man en vrouw, kind, huis en hof, goed en geld, en alle dingen van dit leven; twist en onenigheid, zorg en moeite. God alleen weet het, hoe de mens zo rijk is, om zichzelf te kwellen. Dat wordt alles aan de Koningszoon in de weg gelegd; maar dan moet het heten: *ach, ach, arme zondaars zijn wij!*

Er is geen mogelijkheid tot de Koning te komen, tenzij dan, dat wij als bedelaars de hand uitsteken naar een goudstuk. Dit heeft Johannes gepredikt: zeker, de Koningszoon komt en maakt ons gelukkig. Daar heeft hij dan ook gedoopt, opdat hij juist de bekering tevoorschijn zou roepen. Welke bekering? Deze, dat de Koning zo'n bruid wil nemen, die in de allerminste buurt woont, zo'n afschuwelijk en lelijk wangedrocht; dat Hij Koning is, en komt en regeren wil met eeuwige genade.

En zij, bij wie nu zulke bekering geschied is, *die hebben hun zonden beleden*. Welke zonden? Dat zij goddeloos geweest zijn en gemeend hebben, dat God hen slechts dan genadig kon zijn, wanneer zij het zo of zo gemaakt zouden gemaakt hebben. En nu, wat horen zij? Wat horen wij? En hoe staan wij nu beschaamd? Welk een genade is toch Gods genade. Welk een liefde Zijn liefde! Wij hadden gemeend, dat wij Zijn hart

week moesten maken. Zo hebben wij alles, wat Hij gedaan heeft, uitgelegd, als deed Hij het voor Zichzelf, als wilde Hij ons niet, veeleer als wilde Hij ons verderven en ongelukkig maken. Maar, voordat wij nog bestonden, heeft Hij reeds in de eeuwige Raad des vredes dit begin van het Evangelie gemaakt, deze stem, dat wij toch vooral geloven zouden, dat God niet is, zoals wij Hem ons indenken. Maar zo moeten wij Hem ons voorstellen, dat Hij zonde vergeeft en misdaden uitwist als een wolk. En wij zullen daaraan indachtig zijn, dat het niet van onze schoonheid, deugd en heiligheid afhangt, wanneer wij zalig worden, maar alleen van Gods Zoon.

"De Heere vergeeft misdaad, overtreding en zonde!" dat was de prediking van Johannes de Doper, waarmee hij optrad en waarmee ook ik hier sta. Toentertijd kwam het gehele Joodse volk en heel Jeruzalem in de woestijn om Johannes te horen en zijn prediking te vernemen. Dat kwam omdat het toen een zware tijd was, omdat de harten verbrijzeld waren door de Romeinse heerschappij en de inzettingen der ouden. Daar waren de zielen zo moe en mat geworden, dat alles samenstroomde in de woestijn, zoals ook eens ten tijde van de Hervorming bijna vijf en twintig duizend mensen samen kwamen onder een eenvoudige predication van de genade Gods.

Nu echter is geen ellende vanwege de zonde aanwezig, er is geen gebroken en verbrijzelde geest aanwezig, maar die leer geldt thans: het Evangelie hebben wij, zo zijn wij dan gereed en komen in de hemel en daarvan zijn wij verzekerd! Zo laat ons dan eten en drinken en zorgen voor kleding, voor geld en goed. Wij willen onszelf regeren. Men is verzadigd van het Evangelie en de kostelijke wijn is hun veranderd in edik; hun vaten zijn leeg gelopen en niemand merkt het. En zij zullen met elkaar zich verschrikkelijk bedriegen en bedrogen hebben, daar zij in het eeuwige verderf komen, terwijl zij gemeend hebben, dat zij in de hemel zouden komen.

Maar Hij is ook aanwezig, Die sterker is dan Johannes, Wie wij allen, de een met de ander, niet waardig zijn, wanneer wij ook nog zo diep bukken, de minste slavendienst te bewijzen. Welgelukzalig wie, bij alle gevoel van zonde, van oude zonde en nieuwe zonde, van onmacht en ellende, het wachtwoord niet afgeeft, de genade er niet aan geeft, maar tot de Koningszoon komt, zoals Hij is. Hij kan alleen herstellen, wat wij gebroken hebben; *want Hij doopt met de Heilige Geest! Amen!*

2. Jezus gedoopt in de Jordaan

En het geschiedde in diezelfde dagen, dat Jezus kwam van Nazareth, gelegen in Galiléa en werd van Johannes gedoopt in de Jordaan. Markus 1: 9.

Geliefden.

Wij lezen in Markus 1 vers 9, *dat terzelfder tijd, toen het hele Joodse land en Jeruzalem tot Johannes in de woestijn ging, zich dopen liet en zijn zonden beleet, ook Jezus daarheen kwam.*

Dat is geen schilderij, dat u eens wordt voorgehouden, dat u zou kunnen zeggen: dat is heel mooi! En dan weer verder gaat. Maar er wordt hier iets uitgesproken, waarvoor wij allen op het aangezicht vallen moesten. Wij moeten hier zien en erkennen de wonderbare liefde en de ootmoed des harten van onze Heere Jezus. Dat heeft Hij immers voor ons gedaan, niet voor Zichzelf, want Hij wilde de wil des Vaders doen, zoals Hij gezegd heeft: *Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen: en Uw wet is in het midden Mijns ingewands* (Ps. 40: 9).

Alle Joden, die zich door Johannes lieten dopen, beleden hun zonden, beleden, dat zij niet waren, wat zij zijn moesten en wat zij schenen te zijn, kinderen Israëls, maar eerder heidenkinderen; want de heidenen, die tot het Jodendom overgingen, werden gedoopt. Men had toen in die tijd namelijk veel en geweldige zendelingen, die door de Farizeeën uitgezonden werden en een grote menigte heidenen tot het Jodendom bekeerden. Die moesten zich dan afwassen van de gruwelen van hun heidendom; in het water moest dan - als het ware - de oude heiden sterven en verdrongen worden en een goede Jood bij het opduiken uit het water tevoorschijn komen.

Nu komen hier echter veel Joden, om zich op dezelfde manier te laten dopen, zij laten zich dus op één lijn met de heidenen plaatsen. En met hen komt ook de Heere Jezus; Hij wil niets op de anderen voor hebben, maar, wat de anderen doen, wil Hij ook doen. Hij behoefde het toch niet te doen. Hij is immers de Heilige Heere, Hij is immers geen heidenkind. Hij is ook geen Jodenkind, zoals de anderen het waren, die hun erfenis verkwist en doorgebracht hadden. Maar, wat Zijn volk doet, dat wil Hij ook doen. Hij wil de zondebok zijn. Hij wil niet anders beschouwd worden dan al de anderen. Hij heeft ons te zeer liefgehad, Hij heeft beschouwd willen worden als een zondaar boven alle zondaren, als een vervloekte boven alle vervloekten. Zo zijn wij niet. Wij denken steeds: ik sta hoger dan de anderen, dat die daar dat doet, zijn zonde belijdt, zich laat dopen, daarin heeft hij gelijk, ik echter heb dat niet nodig, ik ben niet zo'n zondaar! Maar Paulus schrijft aan de Filippensen en daarmee is het dan ook Gods woord aan ons, hoofdstuk 2: 1 en vervolgens: "Indien er dan enige vertroosting in Christus, indien er enige troost is der liefde, indien er enige gemeenschap is des Geestes, indien er enige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn, zo vervult mijn blijdschap, dat gij moogt eensgezind zijn, dezelfde liefde hebbende, van één gemoed en één gevoelen zijnde. Doet geen ding door twisting of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een de ander uitnemender dan zichzelf. Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk zie op hetgeen des anderen is."

Dat beleeft men dikwijls in de kerkgeschiedenis en in de geschiedenis der mensen, dat men, bij het spreken van zonde, gewoonlijk zo deze of gene bijzondere zonde meent, allerlei smerige dingen, die niet deugen. Dan heeft men zo enige angst over die zonde, komt op een zekere dag om vergeving der zonden door een Psalm- of gezangvers of dergelijke, en is dan gereed voor de hemel. Ziet iemand dan dit of dat niet bij zich, wat

toch aanwezig moest zijn, dan spreekt hij: ik ben een grote, zeer grote zondaar en heb de eeuwige dood verdiend!

Maar wat vraagt God daarnaar, wat u voor zonden voorgeeft, en wat meer met de natuur samenhangt, maar God vraagt daarnaar, *dat een ieder niet op het zijne zie, maar ook hetgeen van de ander is*. Dit wordt echter niet meegeteld; men leest het wel zo en gaat dan gewoon verder. *Want dat gevoelen (vers 5 en vervolg) zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was, Die - nu, Wie was Hij dan wel? - in de gestaltenis Gods zijnde, geen roef geacht heeft Gode een gelijke te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden, en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd - liet Zich dopen, geheel gelijk de anderen - gehoorzaam geworden zijnde tot de dood. Ja, de - smartelijkste - dood des kruises.*

En wat volgde daarop? De Heere Jezus heeft gedaan, wat God gewild heeft, de wet der broederliefde vervuld. God heeft Hem allen gegeven, die Hij uitverkoren had van eeuwigheid, dat Hij Zich hunner zou aannemen als Zijn broeders, dat Hij Zich niet over hen zou schamen. Daarom heeft God Hem in dezelfde positie gebracht. En de Heere Jezus heeft niets vooruit willen hebben. Hij heeft ons allen liefgehad, heeft niet naar de aarde gezien, toen Hij hier beneden wandelde in de dagen Zijns vleses, maar naar de hemel heeft Hij gezien. Hij heeft ons zo zeer liefgehad, dat Hij heeft willen dragen, voor het aangezicht der heilige engelen, onze onreinheid en onze zonde en - wat het meest onreine en gruwelijke is voor de heilige hemel - heeft Hij op Zich willen nemen en wegdragen.

Dit wordt ons niet voorgehouden, opdat wij soms alleen zouden weten, dit heeft de Heere Jezus gedaan, maar Paulus zegt: *Dat gevoelen zij in u, het welk ook in Christus Jezus was.*

En wat was het gevolg van deze vernedering? Daar God Zich voorgenomen had, ons uit het slijk te halen. En de Heilige Heere is er om ons eruit te redden, en dan kan het niet uitblijven, dat de ganse hemel Hem heeft moeten eren en dat de ganse wereld Hem moet eren en belijden: *Hij is de Heere!*

Daarom - heet het (Filippenzen 2 vers 9-11) - *heeft God Hem ook uitermate verhoogd en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is; opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle mond zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods, des Vaders.*

Waar woonde nu de Heere Jezus, toen Hij op aarde was? Niet in Jeruzalem woonde Hij, maar in een land, dat in Jeruzalem niet voor zo heilig werd gehouden. Zodat, wanneer iemand uit Jeruzalem daarheen ging en weer terugkeerde, hij zich eerst van alle vuilheid en onreinheid wassen moest. Zo was dan Galiléa een gruwel in de ogen van het heilige Jeruzalem. Maar in dit land woonde de Heere Jezus en wel in een stad, waarvan Nathanaël zei: *Kan uit Nazareth iets goeds zijn?* En waarom wilde de Heere Jezus daar wonen? Het had de Vader aldus behaagd, dat Hij onze onreinheid op Zich zou nemen en dragen, dat Hij Zich daarom daarheen zou begeven, waar niets was dan zonde en onheiligheid.

De Heere Jezus heeft dat niet gedaan, omdat Hij de zonde liefheeft in het onheilige land, maar Hij heeft de wil van God lief; dat is echter de wil van God, dat het verlorene gered zij. Daarom wilde Jezus in het onheilige Galiléa wonen, in het verachte Nazareth en wilde met de overigen heengaan in de Jordaan. Zodat allen zeggen moesten: die zal zeker een groot pak zonden met zich dragen! Die is wis en zeker een onheilig man, want die komt immers uit Galiléa, die komt immers uit

Nazareth! Zo wilde de Heere Jezus de schijn tegen Zich hebben en het moest uitzien als was Hij werkelijk de voornaamste der zondaren.

Dat alles heeft Hij voor ons gedaan: Hij heeft er vlees willen worden voor ons, opdat wij van de verdoemenis zouden vrij worden. "God heeft Dien, Die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtvaardigd in Hem." Er is niets lieflijkers, niets meer zalig, dan de broeder de allerlaagste dienst te bewijzen, hem gelukkig te maken.

De Heere Jezus laat Zich dopen in de Jordaan. Het is geschied! Het is geschied! Alle duivelen hebben gesidderd en gebeefd en gedacht: mocht Hij het toch niet willen doen! En ook alle engelen hadden Hem willen tegenhouden van zulke vernedering. Hij laat Zich dopen, de Schepper, van het schepsel; de heilige Heere door een zondaar; de God aller goden van een mens!

In de Jordaan laat Hij Zich dopen. Er staat niet geschreven, dat Hem nu een aartsengel wonderbaar water van de troon Gods gebracht heeft, maar de Heere Jezus laat Zich dopen door Johannes in de Jordaan. Deze stroom kwam uit Galiléa, het onheilige land en liep uit in een Dode Zee. Hoe kan de Heere Jezus Zich van dit water bedienen, dat uit een onheilig land komt en in een Dode Zee uitstort! De Heere heiligt het met Zijn wil. Water is water, maar de **geestelijke daad** is deze: Hij heiligt het met Zijn wil, en het water stroomt heen in de Dode Zee en maakt haar levend, en waar anders vissen sterven moesten. *Daar zal het nu wemelen van vissen en de vissers zullen er staan en hun netten uitwerpen*, zoals de profeet Ezechiël gezegd heeft (zie Ezech. 47: 1-12). Deze doop was echter voor onze Heere verschrikkelijk, het was een doodsstrijd voor Hem. Voor ons is het nog gemakkelijk, wanneer wij slechts ons gezond verstand gebruiken, de naaste de geringste dienst te doen en niet te denken: ik ben die en die, en ik sta tehoog. Reeds het gezonde verstand zegt het aan iemand. Dat behaagt God en Zijn heilige engelen. Dat is voor ons nog gemakkelijk; en toch is het voor ons het zwaarste, ja het is onmogelijk, want uit des mensen hart komt onverstand.

Maar hier komt de heilige Heere en geeft er troost aan, geeft er de heerlijkheid aan, God en Heere te zijn. En vernedert Zich tot de dood. Angst en beven moet Hem overvallen in het water. Hem wordt het doopwater in waarheid tot datgene wat het eigenlijk is. Het doopwater is erger en verderfelijker dan de wateren van Noach. De wateren van Noach hebben wel de hele wereld verdrongen, maar de wateren van de doop verdrinken duizenden ter eeuwige verdoemenis, omdat zij zich niet bekeren.

Dat moet men belijden en erkennen, opdat het water van de doop ons wordt tot een water der redding. Dat heeft de Heere Jezus gevoeld in Zijn ziel en heeft zo doorgemaakt de angst der hel.

En wat volgt daarop? Langer kan de Heere Jezus het niet in het water uithouden. Nadat Hij gedoopt was, klom Hij terstond op uit het water. En ... troost, God, hemel, alles is verdwenen en in het binnenste is een roepen: *Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten?* Zo gaat de Heere Jezus voor ons in de diepste nood. Hij wil op Zich nemen, wat wij zijn, opdat wij zouden worden wat Hij is. Hij heeft de wil van God gedaan, heeft de wet vervuld, heeft liefde Gods en des naasten geoefend. Daar geschiedde, wat verkeerde vromen eens verkeerd gebeden hebben: *Och, dat u de hemelen scheurde dat u nederkwam* (Jesaja 64:1). De hemelen scheuren en gaan van elkander, en de Heilige Geest daalt neder op deze woeste en ledige baai. De Heilige Geest doet hetzelfde, wat wij lezen in Genesis 1: 2: "De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op de afgrond, en de Geest Gods zweefde - naar het hebreuws: "zweefde broeiend gelijk een duif - op de wateren."

Wat toen, bij de schepping, de aarde was, dat was nu de Heere Jezus. In Zijn gemoed was het woest en ledig, toen Hij uit het water opklom en duisternis lag op de afgrond van Zijn ziel. Daar komt echter de Heilige Geest Gods als een duif op Hem. En wat Hij in den beginne werkte op de wateren der eerste schepping, dat werkt Hij nu in de ziel, het hart, het gemoed van onze dierbare Heere en Heiland Jezus Christus. *Hij wordt gezalfd met de Heilige Geest* - om wat te doen? Dat, wat Jesaja of onze Heere Zelf, naar aanleiding der woorden van deze Profeet, andermaal betuigt: “De Geest des Heeren Heeren is op Mij, omdat de Heere Mij gezalfd heeft een blijde boodschap te brengen (Jesaja 61: 1 vergel. Lukas 4: 18), zoals wij lezen in vers 15: *De tijd is vervuld en het koninkrijk Gods nabij gekomen; bekeert u en gelooft het Evangelie.*

Hij, Jezus, predikt het Evangelie, de blijde boodschap van het rijk Gods. Hij predikt niet de wet om op te richten het rijk van de satan, maar de blijde boodschap predikt Hij, die het rijk van de satan vernietigt en het overzet in het rijk Gods. Hij is gezalfd, de armen het Evangelie te verkondigen. Hij, die niet arm was, wil arm worden voor ons en heeft Zich in het water van de doop arm laten maken, opdat Hij de armen zal prediken het Evangelie. En om te genezen, die gebroken zijn van hart, laat Hij Zijn hart breken in de Jordaan. En om de gevangenen en gebonden loslating te geven, laat Hij Zich in de Jordaan binden met de macht der duisternis, komt tevoorschijn en is gezalfd en vruchtbaar gemaakt, om onvermoeid voort te prediken, zolang er gebroken harten, gebonden en gevangenen zijn, onvermoeid te prediken loslating en vrijheid.

Maar Gods weg is niet als onze weg. Onze weg is: het moet gaan van licht tot licht, van geluk tot geluk, van vreugde tot vreugde. Er moet een paradijs gereed staan, dat, waar wij begenadigd zijn geworden met genade, wij onmiddellijk in een paradijs en in de paleizen des hemels zouden komen. Maar zo is Gods weg niet. Maar zodra Hij de mens met de macht van Zijn genade uit het verderf heeft gerukt, uit de zonde, uit de wereld, komt Hij en spreekt: "Ik heb u gekeurd (zal u keuren, Hoogduitse vert.) in de smeltkroes der ellende (Jesaja 48,10). Het geloof moet immers beproefd worden en daarom moet het zilver en goud Gods in de smeltkroes.

Zo drijft de Heilige Geest de Heere Jezus, of stoot Hem, als het ware, uit in de woestijn. Wat moest Hij daar doen? Daar moest Hij nu het nieuwe paradijs planten, daar moest Hij het woord handhaven, het geschrevene, het woord des levens, dat uit de mond Gods gaat. Dat doet niemand van ons.

Wanneer niet de Geest Gods over ons komt, wanneer wij niet door de Heere Jezus Zelf gedoopt worden met de Heilige Geest, zullen wij steeds het verbond overtreden, evenals Adam, het woord des Heeren eraan geven voor het zichtbare, en steeds verliezen, wat wij nog van het paradijs op deze aarde hebben.

Dat de aarde is, zoals zij is, dat is zij door de mens zelf. Hij bederft en verwoest haar; hij strooit zich stof in de ogen, zodat hij Gods bloemen niet ziet.

Alles, alles heeft zijn bestaan in het Woord en wie in het Woord blijft, die heeft Beide, de Vader en de Zoon. En beslist, genade en eer, rijkdom en bestendig wezen, het moet hem, een ieder naar zijn stand en omstandigheden, ten deel worden! God heeft het gezegd. Maar Adam geeft het Woord, geeft de hele heerlijkheid Gods eraan voor een glazen parel, ... en ziet zich naakt; het paradijs is verdwenen, een woest moeras is er. Alles is verloren en blijft verloren, wanneer niet Jezus in dit moeras gaat en een nieuw paradijs maakt.

Jezus echter gaat er niet in. Hij werpt de satan ter aarde en gaat in de woestijn. Hij heeft daar geen boom, om de vrucht te eten. Wilde dieren omgeven Hem, niet zoals Adam, wie zij dienen moesten en wie zij onderdanig waren, maar de wilde dieren, verscheurende leeuwen en beren en giftige slangen. En daar in de woestijn, wordt Hij verzocht door de satan.

In drie stukken, waarover wij allen vallen, heeft Hij voor de Zijnen de overwinning bevochten. Ten eerste, dat zij bij het geloof blijven en naar geloof vragen. Ten tweede, dat zij niet vermetel zijn. En ten derde, dat zij erkennen het eerste en het tweede gebod. *Ik ben de Heere uw God, die u uit Egypte, uit het diensthuis, uitgeleid heb; gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.*

De Heere Jezus heeft alle verzoeking uit de hand geslagen. De verzoeking: ik moet brood hebben, en heb geen; ik ben een kind Gods, de Vader geeft het mij niet, dus moet Ik Mijzelf het brood scheppen.

Voorwaar, wanneer niet de Geest van Christus ons vervult, stort de duivel ons hiermee allen in het verderf. Daar komt het vandaan, dat men oneerlijk handelt, dat men tenminste geld leent, waar men toch niet weet, of men het kan terugbetalen en dan denkt: 'ik betaal het eens terug op de een of andere gezegende dag, wanneer God het mij geeft, ik ben immers een kind van God.'

Of men bidt niet om verstand, men heeft het immers reeds, men verzamelt de overgebleven brokken niet, houdt geen orde en geeft geen acht op het kleine en geringe, maar daar heet het: 'wat ik hebben moet, dat moet ik hebben, ik verschaft het mij, ik ben een kind van God.'

Had de Heere Jezus dan niet kunnen zeggen: "Gij, duivel, Ik wil u wel tonen, dat Ik de Zoon van God ben! Gij stenen, wordt brood!" Hij doet het echter niet. *Dat is de zaak van Mijn Vader*, denkt Hij, *kom Ik om, dan kom Ik om!*

De mens leeft niet van brood alleen, maar van ieder woord, dat uit de mond Gods gaat. De Heere Jezus heeft de duivel verdreven met het Woord, heeft hem driemaal geslagen met het Woord van God.

Jezus zegt als het ware: 'Ik ben de trap opgeklommen, dan ga ik langs haar ook weer naar beneden; wij behoeven niet te vliegen, waar wij kruipen moeten. En wat zou mij de hele wereld helpen, en al werd ik paus, daar haalde mij tenslotte toch de duivel. Ik houd mij tot de Heere en Koning aller landen, Hem behoort de aarde; Ik houd mij tot Hem en bezit alles met Hem.'

Zo heeft de Heere Jezus ons de Heilige Geest verworven, dat, hoe vol gruwelen wij ook zijn in Adam, wij toch gehouden worden in Gods gebod, in Zijn genadige en heilige wil.

Dan moet ook komen, wat geschreven staat van de Heere: *Engelen Gods kwamen en dienden Hem. Amen.*

3. Genezing van een doofstomme

Ik hield u in het morgenuur de wonderschone Bruidegom der gemeente voor; deze heerlijke, wijze, zachtmoedige Man der gemeente is haar beschutting en haar scherm voor eeuwig. Die een eeuwig, onverbreekbaar verbond met haar sluit, dat ook de dood niet scheiden kan.

Maar deze genade, deze heerlijke Bruidegom in Zijn schoonheid, macht, goedertierenheid en barmhartigheid, wordt in de Heilige Schrift voorgehouden aan een bruid waarvan het heet: *Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste, Zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten* (Jesaja 54: 11). Nu is u wel bekend, uit de Heilige Schrift, uit het leven, uit de ervaring, welke heerlijkheid in het verborgen leven van het geloof met Hem ondervonden wordt. Dat juist zijn Zijne vertroostingen, de openbaringen van Zijn liefde. Zij komen echter niet zonder het onweer, zonder de verdrukking, zonder de troosteloosheid. Want al het zichtbare staat er tegen: zonde, wet, duivel, dood en het aanklagende geweten. In een huwelijksvereniging gaat het zodanig toe, dat men samen blijft in armoede zowel als in rijkdom, in kwade als in goede, in zieke zowel als in gezonde dagen.

Maar Jezus is juist het schoonste in Zijn kruisgedaante en wij ervaren het meeste van Zijn liefde, genade, macht en trouw, wanneer Hij met ons gaat op wegen, die wij nooit gekend, door onbezaaide landen, door grote diepten. Daar moeten wij Hem eerst goed leren kennen, hoe Hij gekend wil zijn, dat Hij de Bruidegom Zijner gemeente is, als waarachtig God en als waarachtig mens. Wanneer wij de troost uit Gods woord ontvangen hebben: "Gij nu, Mijn schapen, schapen Mijner weide! Gij zijt mensen, maar Ik ben uw God, spreekt de Heere, Heere" - dan weten wij en hebben het ervaren, dat wij mensen zijn. Dat God niet halve engelen van ons wil hebben, maar dat het heet: "in de mensen een welbehagen!"

God verdoemt alle huichelarij en aanmatiging. Wanneer echter een mens daarheen gaat zonder bijzondere eisen voor zich, als een arme zondaar, die zich echter uitstrekt naar de genade van de Heere Jezus, dan is voor hem één zaak nodig, namelijk, dat hij aan de hand van een Leidsman gaat, Die hij aanbidt als zijn God, Die echter met hem ondervindt en voelt als een mens. Wij hebben het zo spoedig vergeten, dat, wanneer wij voor God belijden, dat wij mensen zijn, wij ook te belijden hebben, dat Zijne Majesteit ongeschonden moet blijven. Zijn gebod moet immers staande blijven; wij hebben de volkomen wil Gods te doen. En nu is geen macht daarvoor bij ons aanwezig.

Zo even hebben wij gezongen van de plagen, waarmee wij in het aardse huis van deze tabernakel geplaagd worden. Daar vraag ik nu allereerst: waarmee worden wij geplaagd? De verschrikkelijkste plaag die ik ken is: ik moet geloven en ik kan het niet! Het moet er zijn en het is er niet! Daar moet doorgebroken worden. Waar niet doorgebroken wordt, daar is geen ruimte voor vrije beweging, daar is geen goed geweten, daar is geen rust. Wij zouden daar wel graag willen zeggen: *ik ben een mens en ik ben een zwak mens!* Maar al bent u nog zo zwak, u hebt een machtige Bruidegom. Al bent u nog zo blind, u hebt Een. Die ziet. Al bent u ook nog zo zonder verweer of beschutting, Hij heeft de macht alleen. Maar Hij gaat met de Zijnen door dit leven zó, dat Hij zwak wil zijn met de Zijnen, opdat zij, voor zij het verwachten, Hem aanvatten en aanbidden als hun sterke God. Hij is met de Zijnen zwak, wil met hen in alle opzichten verzocht worden en hen zo uit hun verzoeking helpen. Hij heeft, terwijl Hij beschikken kan over hemel en aarde, met Zijn bruid in zwakheid willen gaan. Hij kan wel springen, maar waar de bruid moet kruipen, springt Hij niet. Daar

kruipt Hij met haar en is geduldig. Maar of het nu ook door zwakheid gaat, Hij is toch tegenwoordig in de macht van Zijn sterkte.

Twee stukken worden bij een ieder Christen verheerlijkt: *het lijden van Christus, maar ook de macht van Zijn opstanding*. Al gaat het ook door de dood heen, uit de dood komt het toch te voorschijn. Dit wil ik u bewijzen uit het Evangelie, opdat u het ter hart neemt, hoe het Evangelie een "Evangelie" (een blijde boodschap) is. Wij lezen Markus hoofdstuk 7: 31 tot 37:

En Hij, wederom weggegaan zijnde uit de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galiléa, door het midden van de landpalen van Dekapolis. En zij brachten tot Hem een dove, die moeilijk sprak, en baden Hem, dat Hij de hand op hem legde. En hem van de schare alleen genomen hebbende, stak Hij Zijn vingers in zijn oren en gespogen hebbende, raakte Hij zijn tong aan. En opwaarts ziende naar de hemel zuchtte Hij en zei tot hem Effatha! Dat is: word geopend. En terstond werden zijn oren geopend en de band zijner tong werd los en hij sprak goed.

En Hij gebod hen, dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat Hij hun gebod, zo verkondigden zij het des te meer. En zij ontzetten zich bovenmate zeer, zeggende: Hij heeft alles welgedaan en Hij maakt dat de doven horen en de stommen spreken.

Wij lezen van Mozes, de knecht Gods, dat hij de meest geplaagde geweest is. Maar van onze dierbare Heere en Heiland, de Koning en Bruidegom van onze ziel, lezen wij een nog veel erger zaak, voornamelijk in het drie en vijftigste hoofdstuk van Jesaja. Het Evangelie van Matthéüs legt alom voor ons de Koninklijke hoogheid en heerlijkheid van onze Goël en Bruidegom bloot. Markus echter toont ons, dat Hij geweest is als Jacob, die zei: "Indien men deze ook maar een dag afdrijft, zo zal de gehele kudde sterven; ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen, naar de gang van het werk, hetwelk voor mijn aangezicht is, en naar de gang dezer kinderen" (vergelijk Genesis 33: 13 en 14). Daarom heeft ook Markus zoveel bijzonderheden, die hij met name doet uitkomen. Zo lezen wij bij voorbeeld in hoofdstuk 1: 11 niet, zoals wij bij Matthéüs, Lukas en Petrus vinden: "Deze is Mijn geliefde Zoon" maar: *Gij zijt Mijn geliefde Zoon!* Dat betuigt Markus door de Heilige Geest, dat de Heere Jezus het gehoord heeft tot Zijn eigen versterking, toen Hij Zich van Zijn heerlijkheid in de Jordaan ontdaan had.

Zo lezen wij ook in hoofdstuk 1: 33 en vervolgens: "En de gehele stad was bijeen vergaderd omtrent de deur. En Hij genas er velen, die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren en wierp vele duivelen uit en liet de duivelen niet toe te spreken, omdat zij Hem kenden, wat de mensen niet deden. En des morgens vroeg, als het nog diep in de nacht was, opgestaan zijnde, ging Hij uit en ging heen in een woeste plaats," - en wat deed Hij? Dankte Hij? Was Hij vervuld van de roem, dat Hij zoveel zieken genezen, zoveel duivelen uitgeworpen had? Nee! Hij bad daar!

En waarom bidt Hij? Hij bidt tot de Vader, dat Hij toch alle armen en ellendigen tot Hem mocht brengen, allen, die een gebroken hart hebben. Maar ach, wat ontving Hij in plaats daarvan? Het volk zocht Hem en verdrong zich om Hem omwille van uitwendige weldaden. Zo ook hier in onze tekst.

De Heere is door heel Galiléa getrokken, heeft geen stad, geen dorp overgeslagen; tot aan de landpalen van Tyrus en Sidon is Hij gekomen en heeft daar ook gepredikt. Nu trekt Hij door de landpalen van Dekapolis (dat is, de tien steden) waarover Hij later

het "wee u!" heeft geroepen: thans echter predikte Hij daar nog. Toen brachten zij tot Hem een dove. Kan deze horen?

Nee, een dove hoort niet. Maar hij was niet alleen doof, hij was ook stom; hij heeft van zijn jeugd, van zijn geboorte af, niets kunnen horen en daar hij niets heeft kunnen horen, is door de gewoonte zijn tong vast geworden, zodat hij ook niet in staat was te spreken. Zo kan hij dus niets horen en kan niets zeggen. En zij baden Hem *dat Hij de hand op hem legde*. Wat wilden zij daarmee? Of dat Hij hem heelde, of dat Hij hem zegende.

Maar, mijn geliefden! Wat vernemen wij hier uit het woord? Wat vindt hier plaats? Hebben wij hier niet voor ons Hem, Die van gelijk Wezen is met de Vader? Hem van Wie het heet: *Want Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. De Almachtige*? Ja, Die hebben wij voor ons. Maar deze Almachtige is gekomen, om de wet te vervullen; het gebod Gods, dat bestaat in waarachtige liefde Gods en des naasten. Daar wilt u Hem dan weliswaar veel kracht geven, zou graag willen zeggen: ja, wanneer ik de Heere Jezus was, wilde ik het ook tot stand brengen. Of, dan zegt u: 'ja, het gebod gaat mij niet aan, ik ben een arme zondaar en leef en sterf op de genade van Jezus Christus.' Wanneer u echter in waarheid een arme zondaar bent, bent u door Gods wet overtuigd; wanneer u door Gods wet overtuigd bent, hebt u ook geleerd, dat u geloven moet aan Jezus. En wanneer u gezien hebt, hoe het u onmogelijk is te geloven, dan hebt u ook ervaren, hoe Hij verrassend gekomen is met genade. Dan heeft Hij ook in u gegoten het derde stuk van de Heidelberger Catechismus: *liefde Gods en des naasten*. God zendt de Zijnen telkens nood maar niet om ons door de nood dood te drukken, maar dat wij eerst grijpen naar Hem, Die met ons gaat als geduldige Bruidegom; dat wij Hem grijpen en met Hem worstelen en bidden en het zo ervaren: wij hebben te midden van graf en dood niet tevergeefs gehoopt op de levende God.

Waarom legt nu echter de Heere Jezus de doofstomme niet alleen de hand op? Waarom zei Hij niet alleen: *Oor, open u! Tong word los!* Waartoe dit alleen nemen van de schare? Waartoe dit steken van Zijn vingers in de oren? Waartoe dit spuwen, dit aanraken van zijn tong? Waartoe dit opwaarts zien tot de hemel? Dit zuchten? Dit spreken: *Effatha*?

De kerkvaders hadden daarover geen helderheid; zij meenden, dat Jezus geweten heeft, dat de mens weer zou zondigen en daarom had Hij zo gezocht. Dat weet echter Jezus wel van ons allen. Hij heeft immers gezegd: "Ik heb geweten, dat u geheel trouweloos handelen zou en van de buik af een overtreder genoemd zijt; om Mijns Naams wil zal Ik Mijn toorn langer uitstellen."

Onze Luther grijpt en slaat er naar. Hij spreekt: *Wij moeten nooit vergeten dat Jezus geweest is mens als alle mensen, dan iets levendiger, dan iets langzamer, dan iets meer vol vreugde, dan iets meer gedrukt*.

Ik heb nog een andere tekst, daar vind ik haast hetzelfde. Hoofdstuk 8: 22 en vervolgens: "En Hij kwam te Bethsaïda. En zij brachten tot Hem een blinde en baden Hem, dat Hij hem aanraakte. En de hand des blinden genomen hebbende, leidde Hij hem buiten het vlak en spoog in zijn ogen en legde de handen op hem en vraagde hem of hij iets zag. En hij, opziende, zeide: ik zie de mensen, want ik zie hen als bomen wandelen." Hij zag dus nog niet goed. Daarna legde Hij de handen opnieuw op zijn ogen en deed hem opzien. En hij werd hersteld en zag hen allen ver en klaar.

U denkt wel: de lieve Heiland heeft alles zo gemakkelijk kunnen wegblazen. Maar dat komt slechts door onze hoogmoed, door de ingebeeldheid van het vlees en een verkeerd hart. Zoiets leest de mens graag, dan kan hij zich van zijn plicht en schuld

ontslaan. Daar komt het verlamde vandaan in de zogenaamde christelijkheid; daar komt het van dat men niet kan blijven staan waar men moest; en dat het niet komt, wat de martelaren nog drie eeuwen geleden hebben uitgesproken

*"Laat varen heen,
het brengt hun geen gewin,
het rijk moet ons toch blijven."*

Maar Jezus heeft Zichzelf vernederd, heeft Zich ontdaan van al Zijn heerlijkheid en majesteit, en is gehoorzaam geworden tot de dood. Ja, tot de dood des kruises.

Adam. Ja, die heeft kracht gehad, Adam, die heeft macht gehad; hij had het woord en stond in het beeld Gods. Maar hij gaf het woord eraan en viel. En nu komt van de hoge hemel het Woord, dat bij God was, en dat God is, Het komt en wordt vlees en woont onder ons. Het wordt bevonden in gedaante als een Mens, een waarachtig Mens onder mensen, zonder zonde zoals wij hebben van geboorte aan. Maar bij dit alles een waarachtig mens, in een vlees, dat van God is afgekomen. Hij komt om de wil van God te doen, te verheerlijken Zijn eeuwige genade en barmhartigheid, te verheerlijken de gerechtigheid Gods en Zijn heiligheid en waarheid, opdat door Hem vervuld zij wat wij lezen in Jesaja 35: 3: "Versterkt de slappe handen en stelt de struikelende knieën vast. Zegt de onbedachtzamen van hart, weest sterk en vreest niet; ziet, ulieder God zal ter wrake komen, om Zich te wreken aan Zijn en uw vijanden. Met de vergelding Gods - met de vergelding van Jezus - Hij zal komen en ulieden verlossen. Alsdan zullen de blinden de ogen opengedaan worden en der doven oren zullen geopend worden! Alsdan zal de kreupelen springen als een hert, en de tong der stommen zal juichen!"

Daar is Hij nu, een Kind onder het moederlijk hart, een Kind als alle andere kinderen zijn. Hij groeit en neemt toe in wijsheid, ouderdom en genade bij God en de mensen. Wij vinden Hem twaalf jaar oud in de tempel en Zijn lieve ouders weten niet, wat zij aan Hem hebben, begrijpen niet Wiens Kind Hij in waarheid is. De lieve moeder schijnt de wonderbare geboorte vergeten te hebben en de woorden van Simeon; zij bewaart weliswaar de woorden in haar hart, merkt echter niet op welk een Knaap haar Knaap is. En toen Hij aanving te prediken, en in Zijn liefde en barmhartigheid vergat te eten, komen Zijn moeder, broeders en zusters en menen, dat Hij buiten Zijn zinnen is. En de discipelen? Ja, zij noemen Hem wel Rabbi, maar metterdaad bewijzen zij toch dat zij meenden, dat zij meer van deze dingen wisten en groter verstand hadden daarvan dan de Heere.

Maar de mens veracht deze wonderbare genade, dat God is gekomen, geopenbaard in het vlees; want hij heeft het vergeten, dat hij vlees is, dat hij vlees en bloed met zich rond draagt. Zo wil hij dan met zijn wijsbegeerte, ziel en lichaam scheiden, bouwt een klooster of werpt op andere wijze Gods wet terzijde.

Maar de Heere Jezus is gekomen en heeft het éne in Zich: *de wil Gods te doen*. Daar komt nu echter de macht van de nood, van het zichtbare, het geweld der duisternis op Hem af.

Mijn geliefden! Wie van u kan een doofstomme genezen? Wie van u kan een blinde het gezicht weer teruggeven of een dode in het leven terugroepen? Dat kunnen wij allen niet. Maar waar de nood aan de man komt, waar God Zijn barmhartigheid en genade verheerlijken wil, heeft Hij dan niet getoond, wat Hij door zwakke mensen doet? Hebben dan niet ook de apostelen zo velen genezen op het bevel van de Heere Jezus? God wilde door de Heere Jezus Zijn genade en barmhartigheid verheerlijken.

Deze barmhartigheid en genade wilde Hij zodanig verheerlijken, dat het eeuwige Woord daar zou staan, ontbloot, weliswaar gezalft door de Heilige Geest, maar Zich zou houden aan het geschreven woord en het vervullen.

Daar komen zij dan tot Hem, de lammen, blinden, stommen, doven, melaatsen, en Hij heeft de wil van God te doen en de Heere Jezus wil deze wil. Hij weet, dat Hij daartoe geboren is, gaat echter, terwille van Zijn bruid daarheen in uiterste zwakheid, houdt Zich aan Gods wil en gebod en geeft het woord niet af.

Daar komt het volk tot Hem - wat zal Hij beginnen met een dove duivel? Die houdt zich stil of knarst de tanden! De Heere Jezus had zeker reeds toen in de woestijn onmiddellijk de duivel en zijn rijk kunnen vernietigen, maar Hij wilde geen uitwendig machtsvertoon bewijzen, maar alleen de macht van het woord, wilde verheerlijken de genade, liefde en barmhartigheid des Vaders, zonder iets te voelen, te ondervinden en te zien. Zo wilde Hij de ganse macht der duisternis en van het zichtbare verbrijzelen. Hij heeft gezegd: *Ik heb Mijn schapen lief en geef Mijn leven ervoor.* Hij heeft gezegd: *Ik heb begeerd, dit Pascha met u te eten!*

Maar wanneer Hij dat ook gezegd heeft, hoort u Hem soms jubelen in Gethsémané of aanschouwt u dan niet veeleer een worstelen, een strijd tot op het bloed? Hoort u Hem soms ook Zich rechtvaardigen en triomferen aan het kruis, zoals zoveel martelaren. Ja, ook eigenwillige martelaren gedaan hebben? Of hoort u niet veelmeer het bang geroep: "Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten?"

Daar, ziet u, heeft Hij de uiterste nood voor Zich, de macht van de duivel en duisternis omringt Hem. Hij heeft van boven geen licht en geen troost en toch zal het komen! Zo geheel en al heeft Hij Zich willen steken in de persoon van Zijn bruid en met haar vlees zijn van haar vlees en been van haar been.

De Heere Jezus drijft hier met de doofstomme geen spel, dat gebeurt niet alleen in schijn, wat Hij hier doet. Er is echter bij het volk geen geloof aanwezig en bij de doofstomme is ook geen geloof; hij spreekt niet, zegt geen woord voor of tegen de Heere. Er is geen gebed, niets is er, waarbij de Heere hem had kunnen aangrijpen. Maar de mensen brengen de man nu eenmaal toch tot Hem. Wat zal Hij doen? Zal Hij hem wegsturen? Zal Hij hem uitschelden? Dan zou Hij geweest zijn als Mozes, die de rotssteen sloeg, waar hij hem niet slaan moest. Zou Hij zeggen: wat wilt u daar? U bent immers toch des duivels! Dan zou de ganse hel hebben gejuicht!

Nee, mijn geliefden! De man is doofstom en bezeten, is ellendig en hulpeloos. Hij mag hem niet wegsturen; dat heeft Hem de Vader opgedragen, Zich over de ellendigen te ontfermen, opdat de ellendigen een Heiland zouden hebben, Die medelijden met hen heeft en Zich hunner ontfermt tot op deze dag.

Veel gemakkelijker gaat de mens midden door de Rijn, wanneer deze vol water is, dan dat hij genade zou aannemen, wanneer hij zich verloren ziet. En toch is het immers ook Gods gebod aan u, de zonde op het Lam te leggen, niet te twijfelen aan Gods genade en ontferming! En toch heeft Hij immers ook tot u gezegd. *Bidt en u zal gegeven worden!* Maar daar hebben wij dan de kolossus der wereld voor ons en de macht van het zichtbare. Heeft Jezus dan ooit tot Zijn discipelen gezegd: "Gij kunt het niet!" Óf heeft Hij niet veelmeer gezegd: "gij kleingelovigen!" En: "Voorwaar Ik zeg u: indien u geloof had als een mosterdzaad, - indien u tot deze berg zou zeggen: wordt opgeheven en in de zee geworpen! - het zou geschieden!"

Daar staat nu de Heere Jezus - hoe zouden wij daar staan? Daar staat nu de Heere Jezus voor de doofstomme. Slechts onmogelijkheid heeft Hij voor Zich en toch moet het geschieden en toch moet hij genezen worden. Hij neemt hem van de schare apart.

De heilige Heiland toont niet aan het volk, wat Hij kan. In het verborgene, in de binnenkamer, wil Hij genade en barmhartigheid verheerlijken; niemand echter zal het zien.

Een strijd begint, een strijd op leven en dood, gelijk als in Gethsémané. Niets heeft de Heere Jezus zo maar kunnen wegblazen, in zwakheid gaat Hij daar. Maar wie tot Hem komt, die moet Hij helpen, die helpt Hij, maar Hij waagt Zichzelf daarbij. De Vader in de hemel waagt Zijn Kind hierbij. De duivel wil de Heere Jezus verslinden, maar de Vader vervult Hem met Heilige Geest en de duivel kan het Woord niet verslinden.

Maar men zal met de blote vinger nimmer de snaar van het trommelvlies in het oor kunnen spannen als de snaar van een klavier; men zal ook nooit met speeksel een tong kunnen losmaken. Maar dat voelt u toch wel: toen de Heere Jezus dit gedaan had, Hij zo in de heetste strijd was, waarbij Hij Zichzelf waagde. Ontbloot, ontledigd van alle macht, weet Hij toch: dit komt van de Vader. Hij zendt Mij de armen en ellendigen, en al is er ook niets aanwezig, geen gebed, geen geloof, geen woord, toch zal de duivel niet triomferen; toch zal hij niet zijn macht hebben, maar barmhartigheid zal verheerlijkt worden.

Zo steekt Hij dan de doofstomme Zijn vingers in de oren en laat daar de macht van Zijn liefde en toegenegenheid doorvloeien. Speeksel neemt Hij uit Zijn heilige mond en daar is de hele macht van Zijn binnenste in en Hij raakt daarmee de tong van de ongelukkige aan. Dit heeft de Heere Jezus gedaan, zo toont Hij het uiterste van Zijn machteloosheid en toont juist daarin de uiterste macht van Zijn liefde. Hij ziet opwaarts naar de hemel, als Hogepriester staat Hij daar, Hij zucht - Hij dankt niet, Hij jubelt niet, Hij zucht een: "ach God" en "o God!"

Dat is een zuchten, dat Hij in Zijn zuchten voor de Zijnen geschapen heeft, wanneer zij niets meer zeggen kunnen en opwaarts ten hemel zien. Zo'n zuchten is daar bij Hem, om de mens te helpen, om volkomen te maken waartoe de Vader Hem gezonden heeft.

Hij spreekt: "Effatha". Hij haalt met het "E" de macht van het binnenste van Zijn ziel naar boven, vat het samen met het "pha (ffa)" en gaat met het "tha" over de doofstomme heen: "Effatha".

En terwijl de Heere Jezus waarlijk zwak is in onze zwakheid, betuigt Hij tegelijkertijd, dat Hij de almachtige God is; de gehoorzaamste Zoon is Hij, Die geen macht wil hebben, maar alle macht neemt Hij uit de volheid van de macht Gods.

Zo was de Heere Jezus, zo is Hij nog voor Zijn gemeente en met Zijn gemeente. En wèl ons, wanneer wij het erkennen, dat Hij met ons zwak en ellendig wil zijn. Hoe groot dan ook de nood en de ellende mag worden, wij geven toch het woord, de belofte en de genade er niet aan. Daar hebben wij Hem, de Heere Jezus, in Zijn zwakheid; maar zoals Jericho's muren neervielen bij het gejuich Israëls, zo zeker moet alles vallen voor de macht der genade Gods. Het kan niet uitblijven, wat ik in al mijn ellende vond en wat ook u in uw ellende reeds hebt gevonden, dat het eind zal zijn: *Hij - de Heere - heeft alles wel gedaan! Amen.*

4. Christus als verhoogde Middelaar ter rechterhand Gods

Geliefden!

Wij weten hoe de enige Middelaar die ons van Godswege is gegeven, niemand anders is dan onze lieve Heere Jezus Christus, die ons van Godswege is geschonken tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking. Ja, tot een volkomen verlossing.

Hebben wij hier een oog voor gekregen en heeft de Heilige Geest ons in waarheid doen zien, dat Hij alleen ons heil is, dan zal alras in onze harten de vraag opkomen: waar is deze Verlosser en Zaligmaker te vinden? Waar woont Hij, nu wij Hem op aarde niet meer bij ons hebben? En het antwoord op deze vraag vinden wij letterlijk in Markus 16: 19, waar wij lezen:

De Heere dan, nadat Hij tot hen gesproken had, is opgenomen in de hemel, en "is gezeten ter rechterhand Gods."

Uit het laatste gedeelte van dit tekstwoord namelijk uit de woorden "en is gezeten ter rechterhand Gods", willen wij u een en ander tot uw troost en bemoediging meedelen. Als wij in de Heilige Schrift lezen van "de hand Gods", dan moeten wij ons daarbij geen vleselijke hand of lichamelijk denkbeeld vormen, *want God is een Geest en die Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.*

Daar God een Geest is, moeten wij Hem ons niet voorstellen als handen hebbende zoals wij, maar onder de uitdrukking "Gods hand" moeten wij verstaan, Zijn almacht en mogendheid, waardoor Hij alle dingen draagt en regeert naar Zijn welbehagen. Wij lezen overal in de Schriften, dat de hand des Heeren grote daden heeft gedaan, en dat Hij Zijn volk verlost heeft door Zijn sterke uitgestrekte arm. *De rechterhand des Heeren doet krachtige daden*, zo lezen wij dikwijls in de Schriften en dan wordt door deze rechterhand des Heeren verstaan Zijn macht, die perken noch palen kent. Maar niet alleen van Zijn macht wordt daarin gesproken, maar ook van de eer en Majesteit Gods.

Er ligt bovendien echter nog in opgesloten de grootste liefde en vertrouwelijkheid. Zo weten wij bijvoorbeeld dat aardse vorsten, wanneer zij iemand een bijzonder bewijs van hun goedheid en genegenheid willen geven, hem aan hun rechterhand plaatsen.

Het zitten van Christus ter rechterhand Gods is daarom ook geen uiterlijke zaak maar een zinnebeeldige uitdrukking. Wij lezen bijvoorbeeld van Stefanus, toen hij gestenigd werd, dat hij de Heere Jezus Christus zag staan ter rechterhand Gods. Hij zag de Heere "staan" ter rechterhand Gods, dus, bereid om hem in Zijn armen op te nemen. Het zitten ter rechterhand Gods betekent meer de rust, waarin de Heere Jezus Christus is ingegaan na Zijn hemelvaart. De Vader regeert nu door Hem, en dit is de verhoring van het aloude gebed der gemeente: "O God! geef de Koning Uw rechten en Uw gerechtigheid de Zoon des Konings, zo zal Hij Zijn volk richten met gerechtigheid en Uw ellendigen met recht" (Psalm 72: 2 en 3).

Die nu ter rechterhand Gods is gezeten, is onze dierbare Heiland en Verlosser, Jezus Christus. Hij is gezeten Daarboven, niet alleen naar Zijn Goddelijke, maar ook naar Zijn menselijke natuur. Ter rechterhand Gods is dezelfde menselijke natuur, die aan het kruis heeft geleden en die nu in de hemelen in ere en onverderfelijkheid en eeuwige heerlijkheid is overgezet.

Van deze verhoging profeteert ook de 110de Psalm in het eerste vers, waar wij lezen: "De Heere heeft gezegd tot mijn Heere: zit aan Mijn rechterhand totdat Ik Uw

vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten.” Dat deze profetie hierop ziet, heeft onze lieve Heere en Heiland Zelf gezegd (Matthéüs 22: 42 en verder): “En Hij zei: wat dunkt U van de Christus? Wiens Zoon is Hij? Zij zeiden tot Hem: Davids Zoon, Hij zei tot hen: Hoe noemt Hem dan David, in de Geest, zijn Heere, zeggende: De Heere heeft gezegd tot Mijn Heere: zit aan Mijn rechterhand totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten. Indien Hem dan David noemt zijn Heere, hoe is Hij zijn Zoon? En niemand kon Hem een woord antwoorden, noch durfde Hem van die dag af iets vragen.”

Zij wilden Hem niet antwoorden want zij weigerden in Hem Degene te erkennen die tegelijkertijd Davids Zoon en Davids Heere is.

Wat nu de leer betreft van des Heeren Jezus Christus zitten ter rechterhand Gods, zo vinden wij die allerheerlijkst uitgedrukt in de 50ste en 51ste vraag en antwoord van onze Heidelbergse Catechismus:

Vraag 50: "Waarom wordt daarbij gezegd: zittende ter rechterhand Gods?"

Antwoord: *"Dat Christus daarom ten hemel is gevaren opdat Hij Zichzelf daar bewijze als het Hoofd Zijner Christelijke kerk, door hetwelk de Vader alle dingen regeert."*

Hoort en verneemt het, geliefden! Het is door dit éne Hoofd, door onze Verlosser en Zaligmaker Jezus Christus alléén, dat de Vader alle dingen bestuurt en regeert.

Vraag 51: "Wat nuttigheid brengt ons nu deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?"

Antwoord: "Eerstens dat Hij door Zijn Heilige Geest in ons Zijn lidmaten, de hemelse gaven uitgiet. Daarna, dat Hij ons met Zijn macht tegen alle vijanden beschut en bewaart."

Daar God de Vader Hem nu gezet heeft tot een Hoofd Zijner gemeente, zo volgt hier zeer natuurlijk op, dat de gemeente Zijn lichaam is, want wat is het Hoofd zonder lichaam en wat is het lichaam zonder het Hoofd? Vanuit het hoofd ontwikkelt zich het gehele lichaam, het hoofd bedenkt, regeert en bestuurt alles. Daarom heeft God de Vader Hem gesteld over alles, als het Hoofd Zijner christelijke Kerk en heeft Hem als zodanig de regering gegeven over alles in hemel en op aarde. Wie regeert dan op aarde? De duivel? Ach, maar al teveel, daar alle mensen van nature onder Zijn heerschappij staan en zijn vrijwillige slaven zijn. Maar in werkelijkheid is de duivel een overwonnen vijand die met eeuwige banden en ketenen der duisternis is gebonden, zodat hij ons niet meer schaden kan. In werkelijkheid heeft God de Vader de teugels in handen, maar Hij geeft die aan Zijn Zoon Jezus Christus, zodat Die eens tot de Zijnen kan spreken: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde* (Matthéüs 28: 18).

Geliefden! God de Vader moet verheerlijkt worden, want Hij heeft voor alle eeuwigheid besloten van de eeuwige dood, van het eeuwig verderf te redden allen, die Hij ten eeuwigen leven heeft uitverkoren en Zijn Zoon Jezus Christus ten erfdeel heeft gegeven.

De Zoon moet verheerlijkt worden, want Hij is het, Die al onze schulden betaald en onze zonden gedragen heeft in Zijn lichaam op het hout.

Maar ook de Heilige Geest moet hooggeloofd en geprezen zijn in der eeuwigheid, want Hij is tot ons gekomen. Eerst in volle mate is Hij gekomen, nadat de Heere Jezus in heerlijkheid was opgenomen. Niet dat die Geest, die evenals de Vader en de Zoon, eeuwig is, voor die tijd niet bestond of werkte, maar eerst na de verheerlijking des Heeren Jezus, is Hij begonnen de gehele kerk Gods te verzamelen, niet alleen uit Israël, maar ook uit de volheid aller volkeren. In de eeuwige Vrederaad heeft de

Heilige Geest het op Zich genomen, Christus te verheerlijken in het hart van allen, die door de Vader aan Christus gegeven zijn en voor wie Hij betaald heeft. Nooit zullen wij Zijn weldaad met een gelovig hart kunnen aannemen, dan alleen door de Heilige Geest. Dit zijn de hemelse gaven, waarvan de Catechismus in Vraag en Antwoord 51 spreekt. Het geloof, dat gelooft en niet ziet; de hoop, die hoopt waar niets meer te hopen is; en de liefde, die door vele wateren niet kan worden uitgeblust.

O, welk een heerlijkheid en gelukzaligheid is niet in deze hemelse gaven opgesloten! Zij komen niet als droppels, maar als stromen van de hoge hemel. Hij giet die uit zoals de profeet Joël zegt: *Ik zal Mijn Geest uitstorten op alle vlees.*

Wij weten uit Romeinen 8: 28 en 29, *dat degenen, die God liefhebben, alle dingen moeten medewerken ten goede, namelijk degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn*, uit louter genade en barmhartigheid. “Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren geordineerd aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder de vele broederen.” Onze Heere en Verlosser Jezus Christus heeft Zich niet ter rechterhand Gods gezet voor Zich Zelf, evenmin als Hij voor Zichzelf op aarde is gekomen, maar wel opdat al Gods deugden en volmaaktheden verheerlijkt zouden worden, opdat al die kinderen Adams, die de Vader Hem geschonken had, in en met Hem verhoogd zouden worden. Dezelfde menselijke natuur, die, door de duivel verleid, in de diepste afgrond werd gestort, is door de Heere aangenomen, opgetrokken uit deze diepe afgrond en gezet in de hoogste hemelen.

Aan deze heerlijkheid van het Hoofd heeft het gehele lichaam aandeel, nu weliswaar alleen in het geloof en niet in aanschouwen, want hier beneden zijn de leden van Christus slechts in hoop zalig, toch wordt deze hemelse heerlijkheid nu en dan gezien; de heerlijkheid die van Christus, het Hoofd, op ons Zijn lidmaten afdaalt en afstraalt.

Daarom lezen wij verder in Romeinen 8: 30 en 31: “En die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.” Christus is ten hemel gevaren en heeft ons vlees ten pand in de hemel meegenomen en Zijn Geest als Tegenpand op de Zijnen neergezonden. Het is onze, het is de menselijke natuur, die gezondigd heeft, die in Hem, die voor de zonde betaald heeft en die nooit zonde gehad noch gedaan heeft, ter rechterhand Gods zit. Die ook voor ons bidt. Zolang wij hier op aarde, op de pelgrimsreis zijn, worden wij van deze heerlijkheid weinig gewaar. Ja, wij worden hard aangevochten, doordat alles wat wij beleven, daarmee in strijd schijnt te zijn. Maar toch, God zal het met ons maken, de Heere Christus zal het voor ons voleinden. “Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Christus is het, Die gestorven is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt!”

Zo zit Hij dan als Borg en Middelaar der Zijnen aan Gods rechterhand, als Borg voor een zoveel beter Testament, hetwelk ook op betere grondslagen rust dan het verbond der werken. Daarom lezen wij Hebreeën 8: 6: “En nu heeft Hij zoveel uitnemender bediening gekregen als Hij ook eens betere Verbonds Middelaar is hetwelk in betere beloften is bevestigd.” En hoe luiden deze beloften? Dat vinden wij in vers 10 en 11, waar gezegd wordt: “Want dat is het verbond, dat ik met het huis Israëls maken zal na die dagen, zegt de Heere; Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en in hun harten zal Ik die inschrijven en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet leren, een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder, zeggende: ken de Heere, want zij zullen mij allen kennen van de kleinen onder hen tot de groten onder hen.”

Want deze Hogepriester zegt nu niet ja en dan weer nee. Hij is niet onzeker, weifelend in Zijn antwoorden en uitspraken. Hij zegt niet: *Ik weet niet of God barmhartig is of niet*, maar Hij is vervuld met liefde en barmhartigheid des Heeren. Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde, opdat Hij naar Zijn vrijmachtig welbehagen beschikken zal over de gehele volheid Gods Daarboven en hier beneden. Er is dus geen andere Middelaar buiten Hem en al de Zijnen moeten onmiddellijk tot Hem Zelf de toevlucht nemen, onverschillig of zij jong of oud, ervaren of onervaren zijn. Daar boven is maar één Middelaar, die voor ons optreedt in de vierschaar Gods en die voor ons bidt en die ons de door Hem aangebrachte voldoening deelachtig maakt. Hij is het, die de bezwaarde ziel leert uitspreken: 'Hij is mijn zonden en overtredingen genadig geweest. Hij heeft mij die kwijtschelden en heeft al mijn zonden geworpen in het diepste der zee en wil in alle eeuwigheid niet meer daaraan denken.'

Zo leert men Hem kennen als de waarachtige Hogepriester, die zonden vergeeft en kwijtscheldt, die voor Gods rechterstoel optreedt ten goede voor de arme zondaren. Die daar de door Hem geschiede betaling als een eeuwige betaling doet gelden en spreekt: Ik heb hun schuld voldaan. Ik heb verzoening voor hen aangebracht. Hij is het die de Zijnen beschut en beschermt tegen alle geweld der hel, des duivels en der wereld.

O, mijn ziel, gelooft u dit of gelooft u dit niet? Geloven wij in werkelijkheid, dat wij niets zijn dan diep gevallen mensen en dus zondaren voor God? Ach, als wij dit niet hebben geleerd, als wij onszelf niet als zondaren en overtreders hebben leren kennen, dan zullen wij ook geen behoefte gevoelen aan zo'n Middelaar als de Heere Jezus Christus is. Indien wij niet weten, of wij verloren zijn buiten Hem en dat wij in onszelf geen ogenblik verzekerd zijn zeker, wij zullen er ons weinig om bekommeren of wij deel aan Hem hebben of niet.

Welgelukzalig de man, die niet vraagt naar vrouw of kind, huis of hof, macht of kracht, maar die gelooft en vasthoudt aan de eeuwig blijvende waarheid: 'Gods wet moet in mij vervuld zijn, ik ben verplicht naar Zijn geboden te wandelen, maar ik kan het niet en toch moet het gebeuren! Heere Jezus! U enige van God gegeven Middelaar, aan U houd ik mij vast. U laat ik niet los al heb ik ook geen handen om U vast te houden. U alleen zijt mijn levenskracht. En Uw belofte luidt: *Ik verordineer u het Koninkrijk gelijkewijs Mijn Vader dat Mij verordineerd heeft, opdat gij eet en drinkt aan Mijn tafel in Mijn Koninkrijk en zit op tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls* (Lukas 22: 29 en 30).' Amen.

5. Geboorte van Johannes de Doper

Geliefden.

Het blijft toch eeuwig waar, wat wij Psalm 19: 8 lezen: “Des Heeren wet is volmaakt, bekerende de ziel. Het getuigenis des Heeren is gewis, de slechten wijsheid gevende.” Zodat wij God altijd weer als God erkennen moeten, ook waar wij van Hem zijn afgeweken en onze blikken van Hem hebben afgewend. Zeker, des Heeren woord is zoeter dan honing. Welgelukzalig daarom de mens, die de rechten en woorden des Heeren stelt boven het goud, boven veel fijn goud. Ja, boven alles, wat de wereld heeft en belooft. Zal het echter in waarheid tot deze keuze komen, dan moet er een groot en krachtadig genadewerk geschied zijn en geschieden.

Er staat ook geschreven, *dat de vreze des Heeren het beginsel der wijsheid is*. Wie de Heere vreest, bezit een volkomen goed, een schat, die nooit vergaat, een onverderfelijke, onbevlekkelijke, onverwelkelijke erfenis. Wat hij afsmeekt van zijn God, het wordt hem rijkelijk geschonken.

Zacharias en Elizabeth wandelen in de vreze des Heeren. Maar zij moesten lange tijd wachten op de verhoring van hun gebeden en veel smaad uitdrinken, veel lijden, veel horen van de andere priesterlijke families, wie het uiterlijk beter scheen te gaan dan hen. Want de Heere keurt de Zijnen in de smeltkroes der ellende, en het is alleen door veel verdrukkingen, dat men in het koninkrijk Gods binnengaat. Toch blijft het waar: *zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen u toegeworpen worden*. Want ook hun gebed werd eindelijk verhoord. Zij ontvingen niet alleen de belofte van een zoon, maar deze zoon zou de voorloper van de Messias zijn, de voorloper waarvan Maleachi eeuwen tevoren geprofeteerd had. De engel des Heeren, die Zacharias de verhoring van zijn gebed aankondigde zei:

Hij zal groot zijn voor de Heere. Lukas 1: 15

Wij lezen Matthéüs 11 dat Johannes uit de gevangenis sommige van zijn discipelen tot de Heere Christus met de vraag zond: “Zijt Gij degene, die komen zou of verwachten wij een andere?” Hoe zwak was toen hun geloof. Ja, hij had in dit ogenblik geen mosterdzaadje geloof behouden. De Heere Jezus Christus moest deze afgezonden van Johannes op de werken wijzen, die door Hem verricht werden en die in alles overeenstemden met hetgeen de Profeten omtrent de Messias voorgezegd hadden. Ja, de Heere moest er bij voegen (vers 6): *en zalig is hij, die aan Mij niet zal geërgerd worden*. Johannes had zich dus werkelijk aan Jezus geërgerd. Hij kon het niet begrijpen dat de Heere zo geheel andere wegen met hem ging dan hij verwacht had en dat Hij hem hopeloos in de kerker liet liggen, waarin hij terwille van een overspeelster geworpen was. Ach, Johannes was niet meer dan een riet, dat door de wind heen en weer bewogen wordt, hij was geen mens bekleed met kostelijke kleren, hij was geen groot en voornaam man, waartegen de mensen opzagen en die door allen ontzien en geëerd werd. Was hij een profeet? Ja, zo luiden des Heeren woorden. *Ik zeg u, ook veel meer dan een Profeet*. Meer dus dan bijvoorbeeld Jesaja, meer dan David. *Want deze is het, van welke geschreven staat: Ziet! Ik zend Mijn engel voor Uw aangezicht, die Uw weg bereiden zal voor U henen*. Toch laat de Heere spoedig op deze woorden volgen: *doch die de minste is in het koninkrijk der hemelen, is meerder dan hij*.

Wie is deze minste in het koninkrijk der hemelen? Was het Jezus Zelf, zoals Hij daarheen wandelde zonder gedaante of heerlijkheid, als de allerverachtste en onwaardigste? De Heere wilde zeggen, dat, als iemand nog minder bewijzen van des

Heeren gunst en uitredding dan Johannes zou hebben aan te wijzen, en, niettegenstaande dat aan het "nochtans van het geloof" zou vasthouden, zo iemand groter zou zijn dan Johannes. Zo was het met Johannes gesteld en met de grootheid van hem, van wie de engel zei: ***hij zal groot zijn voor de Heere***. Voor de wereld echter zou Johannes niet groot zijn, want wat groot is voor de mensen is een gruwel voor God.

Wijn noch sterke drank zal hij drinken, luidt het verder.

In het zesde hoofdstuk van het boek Numeri lezen wij hier hoe de Nazireeërs de zodanigen waren, die zich geheel aan de Heere heiligden om het een of het ander van Hem af te smeken, door Hem hun geloften te betalen. Hadden zij nu in deze hun tijd voor heiliging het ongeluk een aas of dood lichaam aan te roeren, dan was al het gedane werk vruchteloos en zij moesten weer opnieuw beginnen. Was deze tijd der heiliging of toewijding geheel en al afgelopen, dan moesten zij een offerande brengen. Als afschaduwing van dat ene volmaakte offer, dat alleen voor Gods rechterstoel geldt en op grond waarvan het alleen mogelijk is, dat onze gebeden verhoord worden. Ja, dat de enige grond van onze gebeden moet uitmaken. Nog tot op de huidige dag klagen, vasten en bidden de Joden, vooral des Vrijdags, zeer jammerlijk, zodat het treurig is om aan te horen en hun kreten ons medelijden kunnen opwekken. Maar de Heere merkt niet op deze gebeden want zij verwerpen het offer, dat bij de gehele inzetting van de Nazireeërs geloften de hoofdzaak was. Ook Johannes zou een Nazireër Gods zijn, hij zou zich geheel en al aan de Heere toewijden. Hij zou zich van wijn en sterke drank onthouden, omdat hij al de verdrukkingen, al de ellende, al de verslagenheid en treurigheid, die een mens smaken kan, ook smaken zou. Want hij zou met verdrukten, met ellendigen, met verslagenen en treurigen te doen hebben en het zou zijn taak zijn, *zulken op het Lam Gods te wijzen*. Was Johannes dan heiliger dan anderen omdat hij zich van wijn en sterke drank onthield?

Nee! Dat was hij niet, want alle schepsel Gods is goed, met dankzegging genoten zijnde en wij mogen die met matigheid en dankbaarheid gebruiken. Maar Johannes moest zich daarvan onthouden omwille van zijn bijzondere roeping.

Verder lezen wij: ***Hij zal vervuld worden met de Heilige Geest, ook van zijns moeders lijf aan***. De Heilige Geest kan in de mens werkzaam zijn en krachtdadig intrekken, ook in de vroegste jeugd. Ja, van zijns moeders lijf aan. Wij zien dit aan Johannes, die reeds in het lichaam van zijn moeder Elizabeth opsprong van vreugde, toen zij Maria, de moeder des Heeren begroette. Zeker is Johannes van zijn vroegste jeugd af aan in de heilzame leer onderwezen, heeft hij de schriften van Mozes en de profeten gelezen. En heeft de Heilige Geest hem doen zien, wat daarin van Christus geschreven staat en het bleef hem niet onbekend, dat Deze het was, Die de zonden en overtredingen van Zijn volk dragen zou. Ook Johannes leerde zijn zonden op het Lam Gods te leggen en Diens gerechtigheid en onschuld als de zijne aan te nemen.

Wij kunnen bij sommige kinderen Gods de trekking des Geestes reeds in hun prille jeugd waarnemen en zien hoe zij onder de tucht van de Heilige Geest staan en zich aan Gods woord onderwerpen en daarbij volharden hun gehele leven lang. Bij anderen daarentegen gaat de stroom van ongerechtigheden eerst over alles heen. Maar tenslotte zijn allen kinderen Gods en deze drie dingen eigen: *allereerst, dat zij de leugen haten, ten andere, dat zij de gerechtigheid najagen en eindelijk, dat zij zichzelf niet zoeken*.

In vers 16 zegt de Engel, ***dat hij velen der kinderen Israëls bekeren zal tot de Heere, hun God***.

Een Godgeleerde, die niet van God geleerd is, zou hier geschreven hebben "vele kinderen des duivels" want, redeneert zo'n dwaalleraar: "zo het kinderen Israëls waren, waarom moesten zij dan nog tot de Heere bekeerd worden?" De ware kinderen Israëls, het ware Israël Gods, wordt dat immers niet het uur van zijn bekering af, maar is het dan voor alle eeuwigheid toen de Heere hen uitverkoos naar Zijn eeuwig raadsbesluit, in de raad Zijns vredes.

Zo'n vals schriftgeleerde zou ook de vraag opwerpen "waarom was het nodig dat zij bekeerd werden tot de Heere hun God, indien Hij reeds hun God was?"

Het was echter juist de taak van Johannes om degenen, die de Heere Zich uitverkoren had, zo toe te bereiden, dat het woord van genade ingang zou vinden in hun harten. "Velen" der kinderen Israëls, niet "alle". Want er is geen algemene genade en de genade is ook geen erfgoed. Maar de gebeden der ouders voor hun kinderen worden verhoord tot in het duizendste geslacht dergenen die Hem liefhebben. Niet al de kinderen van Jacob waren uitverkoren, niet allen werden zalig, maar toch dacht de Heere nog aan Jacobs gebed voor zijn kinderen. Hij dacht er ook aan ten tijde van Johannes de Doper. De grootheid onzer zonden moet ons nooit van God afhouden, noch het vertrouwen op Zijn barmhartigheid en genade doen wankelen. Het is niet nodig, dat u mij of enig ander mens uw zonden blootlegt en ik begeer die ook niet te vernemen. Maar het is mij opgelegd, u naar Golgotha te wijzen en op het offer, dat dáár gebracht is.

Wij lezen in het eerste vers van het derde hoofdstuk van Maleachi: "Ik zend Mijn engel, die voor Mijn aangezicht de weg bereiden zal en snel zal tot Zijn tempel komen die Heere, die gijlieden zoekt, te weten de engel des Verbonds aan welke gij lust hebt." Met deze engel wordt Johannes de Doper bedoeld, want er staat: **hij zal voor Hem heengaan**; en wordt Jezus Christus, voor Wie hij heen zou gaan, de Heere genoemd; God uit God; Eén met de Vader; God boven allen te prijzen in der eeuwigheid.

Deze voorloper wordt echter in het vierde hoofdstuk van Maleachi niet Johannes, maar *Elia* genoemd en toch antwoordde Johannes de Farizeeërs op hun vraag: zijt gij Elias? zeer beslist "Nee!" "Ik ben het niet!"

Dit moet men zo verstaan: Johannes was wel de persoon, die in Maleachi Elia genoemd wordt, doch niet de persoonlijke Elias zelf, maar hij bezat diens geest en gaven, had hetzelfde ambt te bekleden en daarom noemt de Heere Jezus hem ook Elias, zoals wij zulks lezen in Matthéüs 11: 12 tot 14: "En van de dagen van Johannes de Doper tot nu toe wordt het koninkrijk der hemelen geweld aangedaan en de geweldenaars nemen het met geweld. Want al de Profeten en de Wet hebben tot Johannes geprofeteerd; En zo u het wilt aannemen, hij is Elias, die komen zou." De Heere wilde hiermee zeggen: er zijn wel armen en ellendigen geweest, die de prediking van Johannes hebben aangenomen, maar die zijn meestal in stilte verborgen gebleven. Door de prediking van Johannes zal echter zonder twijfel een grote beweging en opschudding in het land ontstaan zijn. En zo'n beweging wordt dan wel eens als van Goddelijke oorsprong aangezien.

De geweldenaars nemen het koninkrijk der hemelen met geweld in, eigenen zich alles toe in eigen kracht en maken zichzelf tot erfgenamen en deelgenoten van dat koninkrijk zonder het in waarheid te zijn. Want erfgenamen Gods en medeërfgenamen van Christus zijn alleen zij, die uit loutere genade tot kinderen en erfgenamen Gods zijn aangenomen, gelijk geschreven staat: *want van zovelen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods* (Rom. 8: 14).

De Heere zegt verder: *al de Profeten en de Wet hebben tot Johannes geprofeteerd en zo u het wilt aannemen, hij is Elias die komen zou.* Dit voegde de Heere er bij omdat er velen waren, die Johannes niet voor de door Maleachi voorzegde Elias hielden, noch de Heere Jezus voor de beloofde Messias. Want over deze voorspelde Elias gingen er allerlei droombeelden rond. Men dacht, hij zou een man zijn, die met het hoofd in vurige, blinkende wolken rondwandelen zou, een man van grote kracht en geweld, een mens, die eigenlijk geen mens was en wiens leven en handelwijze niemand navolgen kon. Maar dit wilde men van Johannes niet geloven, men zag van dit alles ook niets aan hem. Hij leefde als mens en niet als een halve god, maar als een mens, die Gods gebod handhaafde en in ere hield.

Nu hadden vooral de Farizeeën genoeg schriftkennis om te weten, dat de door Maleachi voorzegde voorloper des Heeren komen zou eer de Messias Zelf verscheen en zo verwierpen zij Johannes en daarmee ook Jezus, wiens voorloper hij was.

Ook heden ten dage zijn er vele zulke valse Schriftgeleerden, die dromen van een Duizendjarig Rijk en menen, dat Elias nog eens persoonlijk op aarde moet komen en zij hebben er geen oog voor, dat Elias reeds verschenen is in de persoon van Johannes de Doper en dat hij nog voortwerkt in diens machtige ons in de evangeliën opgetekende prediking.

Jezus zei ook van hem: *Elias zal wel eerst komen en alles weder oprichten* (Matthéüs 17: 11), dat wil zeggen: hij zal komen in de waarachtige verkondiging der genade Gods en zal de in Adam afgefallen harten opnieuw oprichten. Daarom spreekt ook Petrus (Hand. 3: 19 en 10): “Betert u dan en bekeert u opdat uw zonden mogen uitgewisseld worden, wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren en Hij gezonden zal hebben Jezus Christus, die u tevoren gepredikt is.” Dat wil zeggen: bekeert u tot God, bij Hem zult u het goed hebben. De tijd der verkoeling (Luther vertaalt "verkwikking") is geen tijd, waarin de Heere Jezus Christus weer persoonlijk op aarde zou verschijnen maar een tijd, waarin Hij, de van God gegeven Koning der gerechtigheid en des vredes, door de Heilige Geest in de harten zou binnentrekken om die te vertroosten en te verkwikken. Er is hier volstrekt geen sprake van een toekomstige wederoprichting aller dingen in een zogenaamd Duizendjarig Rijk, maar er is wel sprake van, hoe Zijn in Adam van Hem afgefallen kinderen, weer tot Hem zouden gebracht worden en zij, die in het stof neerliggen, opnieuw door Hem opgericht zouden worden.

In Matthéüs 17: 12 gaat nu de Heere Jezus voort: *maar Ik zeg u, dat Elias nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend, maar zij hebben aan hem gedaan al wat zij hebben gewild. Alzo zal ook de Zoon des mensen van hen lijden.* De Heere zinspeelt hier op de gewoonte der heidenen om, als zij van hun afgoden niet verkregen wat zij van hen begeerden, hun afgodsbeelden te mishandelen en allerlei moedwil daaraan te plegen. Zo had ook het volk der Joden met Johannes gehandeld en ook aan de Heere Jezus Christus Zelf zouden zij doen wat hen behaagde. Toen verstonden de discipelen, dat niet de eigenlijke Elias gemeend was, maar hij, die in de geest en de kracht van Elias daarheen zou gaan. Daarom lezen wij in het 13de vers van Matthéüs 17: *toen verstonden de discipelen, dat Hij hun van Johannes de Doper gesproken had.*

Ja, in de geest en de kracht van Elias trad Johannes de Doper op, echter niet om gelijk Elias deed, vuur van de hemel te doen nederdalen op de verachters en smaders, maar wel om de harten toe te bereiden voor de vuurdoop van de Heilige Geest, die van boven zou nederdalen. Hij riep de Farizeeën en Sadduceeën, die naar de Jordaan gekomen waren om zich door hem te laten dopen luide toe: “Gij adderengebroedsels,

wie heeft u aangewezen te vlieden voor de toekomstige toorn? Brengt dan vruchten voort der bekering waardig. En meent niet bij uzelf te zeggen: wij hebben Abraham tot een vader; want ik zeg u, dat God zelfs uit deze stenen Abraham kinderen kan verwekken. En ook is alreeds de bijl aan de wortel der bomen gelegd; alle boom dan, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen. Ik doop u wel met water tot bekering, maar Die na mij komt, is sterker dan ik, Wiens schoenen ik niet waardig ben Hem na te dragen; Die zal u met de Heilige Geest en met vuur dopen. Wiens wan in Zijn hand is, en Hij zal Zijn dorsvloer zuiveren en Zijn tarwe in Zijn schuur samenbrengen en het kaf zal Hij met onuitblusselijk vuur verbranden” (Matthéüs 3: 7 - 12). Ja, hij, Johannes, zou voor Zijn aangezicht uitgaan in de geest en de kracht van Elias, echter niet om te verderven, dat staat nergens geschreven. Want of het één of het ander: de wet is Gods wet, of zij is alleen een samenstelling van geboden, die de Joden gelden en alleen voor hen opgetekend zijn. Of er is een hemel of er is een hel, of de mens is het vee gelijk en heeft geen onsterfelijke ziel te verliezen. Indien er echter werkelijk een hemel en een hel bestaan, dan moet zeker die man in waarde worden gehouden, die de mensen trouw voor straf en verdoemenis waarschuwt, opdat zij niet in het verderf storten en voor eeuwig omkomen. *Want de liefde van Christus dringt ons*, zo spreekt de apostel Paulus. De liefde van Christus, de liefde tot Zijn woord en gebod, was het ook, wat Johannes dreef om te prediken opdat de zondaar zou leren voor God in de schuld te vallen en genade te vinden bij de eeuwige Ontfermer. Dat was het doel, dat de hoofdsom van zijn prediking: *de wet des Heeren; en: de Heere is God*.

Wij lezen bij de Profeet Maleachi (Mal. 4: 4): “Gedenkt de wet van Mozes, Mijn knecht, die Ik hem bevolen heb op Horeb, aan gans Israël, der inzettingen en rechten.” Zijn dat woorden ingegeven door de Heilige Geest? Waarom lezen wij daar niet liever: “gedenk het Evangelie van vrije genade en schuldvergeving?” Wij lezen toch immers in vers 2: *Ulieden daarentegen, die Mijn naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen*.

Geliefden! Er kan geen koning regeren daar, waar de wetten en ordonnantiën des lands niet gehandhaafd worden. Ook de Heere, de Koning van hemel en aarde, de Koning der Koningen, wil alleen daar regeren en Zijn zalige heerschappij doen heersen, waar Zijn heilige wet gehandhaafd wordt. Hij bedoelt niet de handhaving der ceremoniële wet, wier instellingen alleen schaduwen en afbeeldingen waren die op Christus zagen. Deze ceremoniële wet had Maleachi ook niet op het oog want in zijn dagen werd in de tempel de zuivere offerdienst naar Goddelijke instelling niet meer gevolgd, maar een synagoge des Satans deed toen reeds haar wrede heerschappij voelen en allerlei menselijke instellingen en overleveringen waren in de plaats van de Goddelijke ordonnantiën getreden. Slechts hier en daar leefde in sommige gemeenten nog de Geest en wist men nog *dat God lief te hebben met zijn gehele hart, met zijn gehele ziel en met alle krachten, en zijn naaste als zichzelf*, de hoofdsom der gehele wet was.

Toen Johannes optrad in de geest en de kracht van Elias, waren er velen, die zich beroemden van Abraham af te stammen en wier ijdele roem even nietig was als de roem dergenen die zich roemen christenen te zijn omdat zij gedoopt zijn en tot de uiterlijke christelijke kerk behoren, maar om de vervulling der wet Gods bekommeren zij zich niet. Nochtans, Gods wet blijft hoog opgericht staan opdat de mens, opdat de zondaar met al zijn ijdele inbeelding des harten, en dromen van eigen voorrechten en voortreffelijkheden, in het stof zinkt en Christus leert aangrijpen die het einde en de vervulling der wet is, opdat hij leert genade te zoeken en te vinden, leert zich vast te

klemmen aan het kruis van Christus en zo vergeving der zonden, waarachtige zielsvrede en het eeuwige leven verwerft. Als God de Heere nu in zo'n hart binnentrekt, zodat geluk, vrede en zaligheid daarin wonen, moet dan Gods wet in een hoek worden geworpen?

Johannes en Elias hebben beiden des Heeren wet gehandhaafd. Het is waar, geen mens kan Gods wet vervullen en ook hij, die waarachtig tot God bekeerd is, heeft niet meer dan een klein beginsel der gehoorzaamheid, maar de wet moet nochtans gehandhaafd en gepredikt worden om de zondaar voortdurend bij zijn eigen verdorvenheid te bepalen en daaraan te ontdekken en naar de genadetroon te drijven vanwaar de uitgestoken hand hem wordt toegereikt, die hand, die het zo heerlijk verstaat, hem in alle gerechtigheid te leiden. Zo moest de prediking van een Elias niet strekken om de zondaren te verderven, maar het was een zoete en lieflijke prediking die de Geest tot de gemeente deed spreken: *en de Geest en de bruid zeggen: Kom! ja kom haastiglijk Heere Jezus!* Dit was de manier, waarop ook Johannes de harten der vaders zou bekeren tot de kinderen.

Er zijn allerlei kinderen en jongemensen; de duivel heeft zijn jongemensen, die zich met lichaam en ziel aan hem verkocht hebben, maar de Koning der kerk heeft ook Zijn jongelingen en jongedochters, die Hij reeds in de dagen hunner kindsheid of hun rijpere jeugd tot Zich trok en voor eeuwig aan Hem verbindt. Waar dit gebeurt, waar Gods woord in de harten van de jeugd verheerlijkt wordt en binnentrekt, daar ontstaat vaak een smartelijke breuk en het hart der vaders wordt van dat der kinderen vervreemd. De prediking van Johannes, de handhaving van Gods wet zou het middel zijn, om wat gescheiden was, weer tot één te brengen. Deze vaders hadden immers in hun van God afgefallen synagoge nooit iets anders gehoord dan voortbrengsels van het verdorven menselijk verstand, menseninzettingen, die zij beschouwden als Gods woord en waarheid. Maar toch bespeurden zij in diegenen van hun kinderen die zich aan de verkondiging van Johannes hielden, een nieuwe kracht, een kracht des levens, die ver alles overtrof, wat zij ooit bij zichzelf hadden waargenomen. Zij zagen aan het gedrag van hun kinderen, dat de leer van Johannes geen zorgeloze of goddeloze mensen maakte, maar in tegendeel betere vruchten droeg dan die leer, die zij tot nu toe aanleefden.

Vers 17b. ***En de ongehoorzamen - of "ongelovigen" - tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen.*** Wie ongelovig is, is ook ongehoorzaam en weerspannig. Men kan het ver brengen in menselijke wijsheid en ervaring en toch ongehoorzaam en weerspannig. Alles, wat onder de wet is en blijft, al kent het de letter der waarheid ook nauwkeurig, weerstaat "de voorzichtigheid der rechtvaardigen". De "voorzichtigheid der rechtvaardigen" bestaat daarin, dat men niet vasthoudt aan menseninzettingen, maar alleen aan Gods wet en gebod. En vooral aan hetgeen de apostel Paulus zegt: "Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht. Ja, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere om wiens wil ik al die dingen schade geacht heb en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen en in Hem gevonden wordt niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is, door het geloof; opdat ik Hem kenne en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap van Zijn lijden, Zijn dood gelijkvormig wordende" (Filipp. 3: 7 tot 10).

Onder dit alles, dat de Apostel voor schade en drek rekende, verstaat hij de gerechtigheid uit de werken der wet, de uiterlijke Joodse voorrechten bijvoorbeeld de besnijdenis, de uiterlijke offerdiensten enz. Ware wijsheid is het deel der rechtvaardigen, rechtvaardigen echter zij, die als goddelozen gerechtvaardigd zijn, gerechtvaardigd uit het geloof. Zij werden in dit geloof geheiligd, in hun harten zijn gebaande wegen, daardoor zijn zij voorzichtig en wijs. Het was het doel van Johannes prediking zijn hoorders tot deze "voorzichtigheid der rechtvaardigen" te brengen. Zo leren weerspanningen en gehoorzamen, gelovigen en ongelovigen, - de goddeloze op zijn verkeerde weg staande gehouden zondaar en het waarachtig vrome biddende kind, dat reeds vroeg om genade en ontferming leerde aanhouden, - in één woord, alles wat verloren is, dezelfde Psalm aanheffen, de Psalm des lofs en der aanbidding, die de Heilige Geest hen leert. De "voorzichtige rechtvaardigen" kennen maar één prediking en daarbij leggen de wederspanningen hun wederspanning af, de verkeerden hun verkeerdheden, de goddelozen hun goddeloosheid; en de harten der vaders worden bekeerd tot die der kinderen opdat zij allen samen **"de Heere een toebereid volk"** zouden zijn.

Wat betekent dit? Betekent het een volk gereed voor de hemel, dat nu alles bezit om het hemelse Kanaän als volmaakte rechtvaardigen binnen te trekken?

Nee! Dat kon Johannes, dat kon de prediking van Gods eeuwiggeldende wet nooit tot stand brengen. Een volk, dat de Heere Zich door deze prediking toebereidt, is zo'n volk, waarvan de Heere (Jes. 66: 2) zegt: "Maar op dezen zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft." Tot zulke armen en ellendigen worden de zondaars door de waarachtige zuivere prediking der wet toebereid, die prediking die hen hun verloren toestand leert kennen en hen wijst op het Lam Gods dat de zonden der wereld draagt, op Jezus Christus, Die gezeten is ter rechterhand Gods in de hemelen. Die nochtans het gebed hoort en het kleinste kindeke kent, dat in het stof gebogen tot Hem om genade en ontferming smeekt.

Ach, al is de onrust, de tweedracht en ontroering in en rondom u ook nog zo groot, tot Hem, tot Hem moet het heen o arm Sion des Heeren; dat meent, dat de Heere u heeft begeven en verlaten. Bij Hem is genade en veel vergeving! Luid roept Hij het uit: *wendt u naar Mij toe, wordt behouden, o al gij einden der aarde.*

Zo is het volk, dat door Johannes de Heere toebereid werd. Daarom, u aan wie alles ontbreekt, verneem het toch: er leeft een Zaligmaker, Jezus Christus! Hoog geloofd in eeuwigheid! Neem de toevlucht tot Hem, tot Zijn barmhartigheid en ontferming! Vriendelijk steekt Hij u de handen toe en Zijn armen zijn wijd geopend om die arme zielen op te nemen en te omhelzen, die tot Hem vluchten omdat zij weten dat bij Hem alleen uitkomsten zijn tegen de dood. Amen.

6. Meditatie over de boodschap aan Maria

De woorden, die wij in deze verzen uit Lukas 1: 26 tot 28 vinden, bevatten een heerlijke prediking van Gods genade en eeuwige trouw. Wat Hij Zijn volk belooft, dat vervult Hij getrouw te Zijner tijd.

Elizabeth was in de zesde maand van haar zwangerschap en des Heeren tijd was gekomen dat ook Hij in het vlees verschijnen en geboren zou worden, Die was en is van eeuwigheid tot eeuwigheid en Die op aarde zou komen om allen, die de Vader Hem gegeven had, te verlossen en zalig te maken. Het moest vervuld worden, wat de Profeet Jesaja schrijft (Jes. 7: 14b): *Ziet! Een maagd zal zwanger worden en zij zal een Zoon baren en Zijn naam Immanuël heten.*

God de Heere zond een van Zijn hoge troongeesten, Gabriël genaamd; deze naam betekent: kracht Gods, of God is "een man, die wat vermag". Welk een vreugde moet er in die dagen in de hemel geheerst hebben, welke een hemelse grote feestvreugde moet toen allen daar beheerst hebben, welke lof- en jubelliederen zullen er toen weerklonken hebben in de hemelse zalen, op de straten van het hemelse Jeruzalem! Maar laat ons het oog afwenden van deze onuitsprekelijke heerlijkheid en op deze duistere aarde vestigen, op het aardse Jeruzalem en zien hoe het daar gesteld was. Daar zat het geslacht van David niet meer op de stoel der ere, maar het was diep gezonken en nauwelijks was er nog enig overblijfsel van voorhanden. Slechts één erfdochter in de koninklijke lijn, die van Salomo afstamde, was overgebleven en de andere lijn, die van Nathan, was ook geheel en al uitgestorven met uitzondering van één afstammeling, Jozef genaamd. Maar die was geen voornaam, aanzienlijk man onder zijn volk, maar een eenvoudige timmerman, doch verloofd met Maria, de wettige erfgename van Davids troon, die echter ook verarmd was en vergeten en onbekend leefde in een uithoek van het land.

Want in de grote, rijke, welvarende hoofdstad van het land, in het aardse Jeruzalem, waren noch Jozef noch Maria te vinden en er was dáár voor hen geen plaats, waar vroeger de troon van hun voorvaders hoog opgericht stond. Nee! Zij wonen in Galiléa, in het land der duisternis en schaduwen des doods, waarvan de profeet Jesaja schrijft (Jes. 9: 1): *Het volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen die wonen in het land der schaduwen des doods, over dezelve zal een licht schijnen.*

Het was een zondig en onrein land, waar veel en grote zondaren woonden en waar de vreze Gods niet heerste. Waar God komt, komt Hij om Zijn genade te verheerlijken en waar Hij die verheerlijkt, daar is niets dan zonde en ongerechtigheid te vinden. Naar dit land wordt de engel Gabriël gezonden en wel naar een klein gering stadje, waar nooit beroemde mannen geleefd hebben maar een veracht plaatsje, waarvan het later eens gezegd werd: *Kan uit Nazareth iets goeds komen?*

Hier echter woonde de godvrezende Maria, hier verborg zij haar armoe en ellende. Verdwenen was de heerlijkheid van het Koninklijke huis waartoe zij behoorde, en de laatste telg was. Verdwenen was Davids heerlijkheid, verzonken zijn koninklijke troon!

Mens! U die oordeelt naar het gezicht van uw ogen, meent u, dat uit zo'n vernedering nog iets goeds kan komen? O, in welk mensenhart zou het ooit opkomen, dat Hij Die de hemel der hemelen niet kon bevatten, neer zou willen dalen op aarde en vlees en bloed aannemen uit het lichaam van een zwakke maagd? God wil wat nieuws

scheppen op aarde. Hij, de eeuwige Zoon God, van gelijke natuur als de Vader, wil komen in het dal der schaduwen des doods, op deze duistere, van God afgevalen aarde. Hij wilde worden wat wij zijn, opdat wij zouden worden wat Hij is. Gelijk geschreven staat: “Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelver deelachtig geworden, opdat Hij door de dood te niet zou doen degene, die het geweld des doods had, dat is de duivel en verlossen zou degenen, die met vreze des doods, door al hun leven, aan de dienstbaarheid onderworpen waren” (Hebr. 2: 14 en 15).

Tot een maagd werd de engel Gabriël gezonden. Dat was geheel in overeenstemming met de bekende profetie uit Jesaja 7. Maar waarom moest het een maagd zijn, waaruit Hij zou geboren worden, Die te komen stond? Opdat de geboorte geheel en onmiddellijk het werk des Heeren zou zijn, voor Wie niets onmogelijk is. Waar God Zijn genade groot wil maken, is Hij noch aan de wetten der natuur, noch aan de instellingen der eerste schepping gebonden en staat het van de kinderen Gods geschreven, *dat zij niet in den bloede noch uit de wil des vleses noch uit de wil des mans, maar uit God geboren zijn* (Joh. 1: 13). Veel meer geldt dit van Hem, het eeuwige Woord Gods, dat vlees is geworden en onder ons heeft gewoond (Joh. 1: 14). Wat geen menselijk verstand ooit uitgedacht zou hebben, dat heeft God tot stand gebracht. Want het is uit en gedaan met al het willen en kunnen van vlees en bloed, het is uit en gedaan met het vermogen en de kracht van de man. De Koning Achaz weigerde te luisteren naar de stem der profeten, die hem op ‘s Heeren bevel de gehele rijkdom van Gods genade en ontferming ontsloot en onder het voorwendsel van God niet te willen verzoeken, verwierp hij het bevel van de profeet uit huichelachtige voorgewende nauwgezetheid. Maar Jesaja, in heilige ijver ontstoken, riep de Koning toe: *zie, een maagd zal zwanger worden en een zoon baren en zal Zijn naam noemen Immanuël!* De profeet wilde zeggen: ‘het is uit en gedaan met u en al uw heerlijkheid, o u koningen uit Davids huis, het is gedaan, o mannen met al uw kracht en mogendheid! Zie, Ik, Ik de Heere zal uit uw geslacht één erfdochter doen overblijven en uit haar zal de Koning geboren worden die Ik aan David beloofd heb. Ik, Ik ben de Heere en niemand meer.’ Zie, daarom moest het een maagd zijn waaruit Immanuël geboren zou worden!

Was Maria op zo iets voorbereid? Had zij gedachten van zo iets? Zeker niet, want al heeft zij deze belofte kunnen lezen in Gods woord. Ja, al heeft zij die misschien dikwijls gelezen, zo dacht zij er toch niet aan, dat zij degene zou zijn in wie de belofte vervuld zou worden. Want Maria had zich met Jozef verloofd en er ontbrak niets meer dan uiterlijke plechtigheid van het huwelijk om haar voor altijd tot Jozefs vrouw te maken. Alles ging zijn gewone gang, naar de loop der wereld. En dat Maria, die toch wist dat zij de laatste troon erfgename Davids was, niet meer over Gods woord en de belofte schijnt nagedacht te hebben, was geheel en al in overeenstemming met haar naam, want Maria betekent in Hebreeuwse taal, wederspannige. En wederspannigen zijn wij allen, want wij verstaan het niet uit onszelf acht te geven op Gods woord en wegen en op de leidingen van Hem, die als Hij iets groots en wonderbaarlijks tot stand wil brengen, in het verborgene Zijn werk volbrengt.

Vers 28: En de engel tot haar ingekomen zijnde, zeide: **Wees gegroet, gij begenadigde.** Dat wil zeggen: het moet u wel gaan, u, die genade gevonden hebt in des Heeren ogen, u aan wie barmhartigheid is geschied. U, wier zonde en schuld voor

Gods aangezicht bedekt is. De Heere is met u en Hij zal u bij blijven als uw getrouwe en genadige Verbondsgod.

Verder zegt de engel tot haar: ***gij zijt gezegend onder de vrouwen. Waarom*** sprak de engel zo tot haar? Omdat het bij Maria niet naar zegen maar wel naar vloek uitzag want wat had zij, als de laatste spruit uit Davids stam, nog te betekenen hier op aarde? Van Davids koninklijke heerschappij was niets meer over, zijzelf bezat niets. En Herodes, die van de gehate Ezau afstamde, zat op de troon en regeerde te Jeruzalem. Wij kunnen het voor zeker houden, dat Maria iemand was, die aan Gods woord vasthield en de gerechtigheid najoeg en dit, gevoegd bij haar koninklijke afstamming en ogenblikkelijke vernedering, zal haar zeker nog aan de verachting en haat van vele vrouwen hebben blootgesteld, zodat zij versmaad, vervolgd en in een hoek geschoven was. Daarom juist sprak de engel tot haar: *gij gezegende onder de vrouwen!*

7. Verhandeling over de geboorte van Jezus

En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zoude worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. Enz. Lukas 2 vers 1-12

Hier op aarde schijnt alles van het toeval af te hangen, ja vaak ziet het er uit als was er geen God, die de wereld regeert. Het gaat echter altijd zo, dat God zich verborgen houdt. Wel openbaart Hij zich; echter niet aan de wereld, maar alleen aan de armen en ellendigen, aan Zijn waarachtig volk. Wonderbaar is de wijze, waarop God de wereld regeert, en alles in het verborgene tot stand brengt. De wereld maakt veel ophef, veel drukte van alles wat zij doet, maar bij de Heere is alles, voor Zijn volk, een zaak van het geloof, een school van het kruis. En met dat volk gaat het steeds in en door het lijden heen. Van deze wondere Godsregering neemt de wereld echter geen notitie, want zij waant zelf God te zijn, en zij weet niet, dat zij met al haar doen en laten, met al haar woelen en werken toch niet anders doen kan, dan wat dient tot uitvoering van de raad van de Heere, ter zaligheid van Zijn volk. Rome had goud nodig en had geen goud genoeg, om aan al zijn lusten en begeerlijkheden te voldoen. Het was toen onze Heere Jezus Christus zou geboren worden, een vreselijke tijd, een zeer bewogen tijd. Door alle landen van de wereld liep toentertijd het gerucht, dat er in het oosten een Koning zou opstaan, die de gehele wereld zou beheersen, maar niemand bekommerde zich daarom. De zedeloosheid was tot zulk een top gestegen, dat men denken moest: God moet komen en de gehele wereld ter helle werpen. Veel grote mannen leefden in openbare strijd met elkander; en wilden elk voor zich de heerschappij in handen hebben, de diplomaten * beslisten dan ten gunste van deze, dan ten gunste van die. Het was toen juist als heden ten dage, nu de machtigsten der aarde in Parijs, Londen, Berlijn, Wenen of Constantinopel beslissen, hoe alles gaan moet; en de wereld onder elkaar verdelen, terwijl een iegelijk van het zichtbare zoveel zoekt te verkrijgen als hij kan.

Hoe het te dien dage onder de volken toging, lezen wij in Rom. 2 en 3. En het Israëlitische volk was diep verzonken in allerlei huichelarij en eigengerechtigheid. Kortom, er scheen geen goede draad meer op aarde te zijn. Enigen waren er nog over, die wachtten op de *Troost van Israël*. Dat waren echter meest lieden, die zo naar onze berekening vijftien á achttien stuivers per dag verdienden en in hutjes of op zolderkamertjes leefden; en dan was er, hier of daar, een enkele vermogende onder. Dat waren 's Heeren uitverkorenen. En terwijl zo het verval altijd groter werd, en alle gerechtigheid van de mensen te schande werd gemaakt, terwijl men stout en bruto Gods heilige wet met voeten trad, en op de schandelijkste wijze met de ware godsdienst spotte, liet de Almachtige een jonge man de Romeinse keizerstroon beklimmen, en gaf hem zo macht en heerschappij over de ganse toen bekende wereld, opdat er één overheid was in alle landen, toen de tijd gekomen was voor Gods heilig Evangelie.

Toen ging er een gebod uit van de keizer, Augustus genoemd, dat de gehele wereld beschreven zou worden.

Het was nog niet genoeg, dat de Joden van elke honderd gulden inkomen die zij bezaten, vijftig aan belastingen moesten betalen; de Romeinen wilden nog meer hebben. Ook wilde de keizer zijn eigen macht kennen. Hij wilde het getal weten van zijn onderdanen.

En daarom moest een iegelijk optrekken naar zijn eigen stad, om beschreven te worden.

Op dezelfde tijd, toen dit gebod uitging van de keizer Augustus, ging er ook een gebod uit van de Heere God in de hemel. Het gebod van Augustus werd openlijk bekend gemaakt, maar het besluit en gebod van de Heere bleef verborgen. Gods tijd was nu gekomen, want toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon, geworden uit een vrouw (Gal. 4:4). Gods tijd is altijd dáár, als het er bij ons op het verschrikkelijkst uit ziet, als men door vele zonden bezwaard is, als men te schande is geworden met al zijn hoogmoed! Want eerst dan leert de mens, dat hij een mens is, eerst dan gaat hij zijn God zoeken; anders blijft het bij de oude huichelarij. En van God ging een gebod uit, dat het evangelie zou gepredikt worden aan alle creaturen. Van dit goddelijk gebod wist Augustus niets. Wel had hij vele dichters en letterkundigen om zich verzameld, die allerlei schoons aan Israëls oude profeten ontleenden; maar wat die daarin van Christus lazen, dat legden zij op hun wijze uit, van een wereldlijke, sterfelijke Koning. Zo werd het woord van de Heere overal verkeerd toegepast. Wat God voor had, wist niemand. Wel was er alom veel geklag bij de Joden, vooral bij de geleerde Joden, die lang hadden nagevorst of de tijd, dat de Messias zou geboren worden, nog niet was aangebroken. En de Messias kwam, maar - op een andere wijze dan men zich had voorgesteld. Naar het zichtbare kwam er niets over het land, dan nood en ellende; er scheen geen God meer in Israël te zijn, alles scheen van toevallige omstandigheden, van het noodlot, af te hangen. Dat waren toentertijd zo de gewone uitdrukkingen, en dat is nog heden ten dage gangbare munt: men klaagt b. v. veel over de geld- en handelscrisis, over de lage markten enz. en men denkt er niet aan, dat het de Heere is, die de mensen opnieuw deze les wil inprenten, dat zij mensen zijn en niets meer, en dat zij geheel afhankelijk van Hem zijn, opdat ze op de borst zouden leren slaan en zeggen: Goud en zilver zijn geen goden, maar de Heere alléén is God! Zegt men dit echter, en spreekt men het voor de wereld onverholen uit, zo krijgt men ten antwoord: o, *denk dat toch niet van ons, dat wij het goud en zilver vereren, wij vereren alléén God, de Heere*. Maar door hun wandel bewijzen zulken het tegendeel. Bewijzen, dat zij het gebod van de Heere niet lief hebben. Al bouwen ze in Jeruzalem ook synagogen en al doorreizen ze met de grootste ijver zee en land om één Jodengenoot te maken, en al menen zij vele mensen te bekeren, ja zo sterk te zijn, dat zij zelfs duivelen kunnen uitwerpen, zo begrijpen en verstaan zij toch niet, dat de mens een mens is. Men droomt de zoete droom, dat men Gode gelijk is, of ten minste een halve engel, en vergeet, dat men de zijnen behandelt naar de luimen en invallen van zijn eigen hoofd, van zijn eigen begeerlijkheid, en niet volgens de wet van de liefde, niet in afhankelijkheid van Gods genade.

Zo moet dan een iegelijk in zijn eigen stad gaan, om beschreven te worden. Verder dacht men aan niets.

Dat staat daar nu zo eenvoudig geschreven, en dat moeten wij ter harte nemen, want Gods wijze van doen is nog heden ten dage niet anders. Het volk des Heeren trekt stillekens door dit leven heen, verborgen voor de wereld. Dat volk looft echter de Heere en zingt: Gij hebt ons Gode gekocht met uw bloed en Gij hebt ons gemaakt tot koningen en priesters, en wij zullen als koningen heersen op aarde. En dit volk zegt ook: *onze Vader, Die in de hemelen zijt: Uw Naam worde geheilgd, Uw koninkrijk kome!* En terwijl dit volk zo bidt, is de gehele hemel er op uit, de tranen en gebeden van dit arme volk in een fles te vergaderen totdat Gods ure daar is. Dan wordt deze fiool omgestort en een: *Wee! Wee!* gaat uit over de ganse aarde; en er wordt van de hemel een grote steen geworpen in de zee, in de zee van de wereld en van de volken,

zodat haar wateren beginnen te bruisen, en het machtige Tyrus er van overdekt wordt. Wij moeten op de eenvoudigheid van het evangelie acht geven, opdat ook wij niet mee overstroomd worden, maar op die hand zien, die alles regeert, en leren vlieden tot de levende God. Alleen dit is de weg, om onze trots, onze hoogmoed, onze gerustheid, onze vermetelheid af te leggen, maar ook elke vertwijfeling. Want zo vreselijk kan het er, noch in de openbare zaken, noch in het verborgen leven van een mensenkind uitzien, of er is daar boven een macht der genade en der ontferming; en even snel als deze machtig is, om alles om te keren ten verderve, even snel is zij ook om alles weer in zegen en overvloed te veranderen. God de Heere heeft in deze wereld Zijn eigen volk; onbekend trekken zij door de wereld heen. Het moge waar zijn, dat men in de loop van de eeuwen Maria is gaan vereren en vele beelden van haar heeft opgericht, het moge waar zijn, dat vele duizenden nu nog Jozef en Maria als heiligen aanroepen, en zo Gods heilig tweede gebod overtreden en tegen de bede: Uw Naam worde geheiligd, zondigen, even waar is het, dat zo de ware Maria en Jozef op aarde kwamen, zij door allen zouden verworpen worden, en dat niemand op hen zou letten, evenmin nu, als toen zij hier op aarde vertoefden. God de Heere wendt zich tot zulken, die zich van Hem hebben afgewend. God de Heere is zulk een God, die Zich verheerlijken wil bij de armen en ellendigen; Die Zijn macht verheerlijkt te midden van onze machteloosheid, Zijn genade te midden van onze overtredingen, Zijn rijkdom te midden van onze armoede. Toen ging ook Jozef op: ook op, onder zoveel duizenden. Vierhonderd profeten profeteerden de koning Achab niets dan goeds; toch was er nog één profeet van de Heere, die profeteerde juist het tegendeel, 1 Kon. 22. Kaïn bracht met veel ophef van de vruchten van zijn veld de Heere een offer; van Habel staat er: *en Habel bracht ook van de eerstgeborenen*, enz. Gen. 4:4. Gods waarachtige instrumenten gelden weinig bij de wereld, zijn onbekend en niet gezien bij het vlees, dat hen veracht. Zo gaat het altoos, dat, noch het heilige, noch het onheilige van deze wereld die instrumenten ziet en kent, waarvan God zich wil bedienen. Samuël moest een van Isaï's zonen zalven; en Isaï brengt een schone jongeling tot hem, maar de Geest sprak tot Samuël: zie zijn gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur, de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan. En nóg een trad er op, en nóg een, tot er zeven samen waren. Toen vroeg Samuël: is er nog niet een? Ja, luidde het antwoord, de allerkleinste, maar die is op het veld. En zie, die was het juist, die Samuël moest zalven. "Indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkens, zo zult gij in het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan." Matth. 18:3. Als kinderen onder volwassenen komen, kan het bij hen niet opkomen, dat zij iets kunnen uitrichten, het liefst lopen zij weg. Alzo, wie zichzelf uitsluit, die wordt ingesloten in de armen van Gods ontferming. Zij, die van iedereen over het hoofd worden gezien, zij, aan wie niemand denkt, terwijl iedereen zichzelf zalig spreekt, dat zijn de ware kinderen Gods.

Zo stond het ook met Jozef. Waar kwam die vandaan? Uit Judea?

Nee, uit Galiléa, uit het arme zondaarsland, uit een land, dat alles onrein maakte wat er uit voortkwam, uit een veracht land, dat echter door de Heere uitverkoren was, en waarvan Jesaja zegt: *Het volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien, degenen, die wonen in het land van de schaduwen des doods, over dezelve zal een licht schijnen*. Jes. 9:1. Ja, Jozef kwam uit datzelfde Galiléa, waarvan de Heere Jezus, na Zijn opstanding, gezegd heeft: "Ik ga u voor naar Galiléa, aldaar zult gij Mij zien;" waar Hij zich het meest opgehouden, geleerd en gewerkt heeft. Daar woonde Jozef, een prins uit het geslacht van David; maar thans was hij een eenvoudig handwerker. Hij leefde niet aan het hof, was niet de Opperschenker van de Koning, was geen

Minister, maar hij was, zoals wij zeggen zouden, “in de nering” gekomen. Hij was timmerman, en niets meer. Nu komt deze Jozef uit Galiléa, en wel uit de stad Nazareth. Dat klinkt nog erger, dat was die stad, waarvan Nathanaël later zei: Kan uit Nazareth iets goeds komen? Zeker wist men van Nazareth in het hoge kerkbestuur te Jeruzalem niets anders, dan dat het een diepgezonken plaatsje was, ja het diepstgezonkene uit het gehele land, een plaatsje, waar volstrekt geen godsvrucht heerste, waar ook geen mensen woonden, die zich om God en Zijn Woord bekommerden: een plaats met een woord, waarheen het meer dan tijd was, dat er eens een geduchte dominee heen werd gezonden, om die goddeloze mensen te bekeren. Maar juist in die plaats had God Zijn Jozef en Zijn Maria.

Deze prins en deze prinses uit Davids huis begaven zich alzo op weg, om naar die stad te trekken, waar David gewoond had, waar hij de schapen had geweid, waar hij de leeuw en de beer gedood had, waar hij veel psalmen gezongen, en veel gebeden had. Ja, naar die stad trokken zij, waar Boaz gewoond had, en waar de gehele schone en lieflijke geschiedenis van Ruth voorviel. Deze stad heette Bethlehem, dat is *broodhuis*. Daarheen trekt Jozef, want eigenlijk behoort hij in Galiléa niet thuis, noch in Nazareth, maar in Bethlehem, ja, de troon van het gehele land kwam eigenlijk zijn Maria toe. Dat wist wel niemand, dat er in dat verachte Nazareth een prins en een erfprinses uit Davids huis woonden; maar men geloofde algemeen dat de Messias uit het heilige en schatrijke huis van Hillel zou komen, die de Joden tot op de huidige dag nog zalig spreken. En ziet! Nu kwam hij uit die verachte stad! Als Jozef verteld had, dat hij uit het geslacht van David was, zou een ieder gezegd hebben: *Welk een aanmatiging!* Maar, nochtans was het waar, hij behoorde tot het koninklijk huis van David. In Zijn wijsheid had de Heere het echter zo beschikt, dat van Zerubbabel af tot op Christus toe anderen op de troon zaten dan zij, aan wie hij van rechtswege toekwam. Het huis van David was weggeworpen en leefde alleen in het verborgene voor God. Wonderlijk is alles toegegaan van Zerubbábel tot op Christus. De vrouwen uit het huis van David hebben in dit tijdperk meest allen eerst kinderen gekregen op een leeftijd, dat zij er naar de gewone loop van de wereld geen uitzicht meer op hadden; of de mannen waren reeds bejaard, toen zij erfgenamen ontvingen.

Zo geschiedde er wonder op wonder, zodat er toch nog altijd een spruit uit Davids huis was; maar eindelijk, toen hielden de wonderen op, juist toen de laatste uit Davids stam Jakob heette: hem werd een dochter, maar geen zoon geboren. Zo lezen wij in Matth. 1:16: *En Jakob gewon Jozef, de man van Maria, uit welke geboren is Jezus, gezegd Christus*. Dat is nu zo geschreven naar de toenmalige Joodse gewoonte om de geslachtsregisters in te richten. Eigenlijk moest er staan: *Jakob gewon Maria*, maar omdat Maria geen zoon, maar een dochter was, zou het met de toen heersende gebruiken in strijd zijn geweest haar naam in het geslachtsregister op te nemen, en omdat Jozef Maria's echtgenoot werd, bracht de gewoonte mee in plaats van: *Jakob gewon Maria* te schrijven: *Jakob gewon Jozef*, maar met de uitdrukkelijke toevoeging: de man van Maria. Ware Jozef werkelijk Jakobs eigen zoon geweest, en niet maar zijn behuwdzoon, zo zou Maria's naam hier volstrekt niet genoemd zijn! Door deze toevoeging echter: de man van Maria, kon een ieder, die te dien dage dit geslachtsregister las, zonneklaar begrijpen, dat de mening was: *Jakob gewon Maria*, die met Jozef in het huwelijk trad. Jakob beduidt: “Worstelaar”, en Maria “Weerspanningheid”. Maria's vader heeft het dus ondervonden, hoe weerspannig wij tegen God kunnen zijn als Zijn wegen anders zijn dan wij ons hadden voorgesteld. Want zo redeneert ons vlees: als de Heere beloofd heeft: *gij zult eten van de arbeid van uw handen*, hoe komt het dan, dat ik geen werk heb? Als Hij beloofd heeft:

welgelukzalig zult gij zijn, en 't zal u wel gaan, hoe komt het dan, dat het mij zo slecht gaat en ik gebrek moet lijden? Hoe komt het, dat juist als God van genade spreekt, de zonde begint te woeden, als nooit te voren? Hoe komt het, dat als de Heere allerlei kostelijke beloften geeft, en het ogenblik van derzelfver vervulling haast is aangebroken, het dan juist alles zo toegaat, dat de arme mens denken moet: God heeft mij vergeten? Dan wordt men weerspanning, wordt geheel verkeerd en doet vaak allerlei dwaze dingen, daar men niet verstaat, dat God ons wil onderwijzen, zoals de ouders hun kleine kinderen leren lopen. Dan wordt de hand, die zij vasthielden, teruggetrokken, en zij vallen, maar dit geschiedt geenszins, opdat ze vallen zouden, maar opdat ze zouden leren goed en rechtop te gaan. Zo laat ook God de Heere de Zijnen vaak schijnbaar alleen staan; want het is altijd de weg en de wijze van doen van de Heere geweest, hemel en aarde uit niet te scheppen.

Maar bij zulk een leiding van de Heere met ons, die Zijn wegen niet verstaan, komt de weerspanning op in onze harten. Dit bedoelde ook deze Jakob, toen hij als laatste erfgenaam uit de stam van David vast en zeker een zoon meende te bekomen. En ziet! Het was een dochter! Toen dacht hij: *nu is alles uit en voorbij!* Waarom doet de Heere dat? Waarom handelt Hij zo? En deze gedachten van zijn hart heeft hij uitgedrukt in de naam van zijn dochter, toen hij ze Maria dat is “Weerspanningheid” noemde. Zeker zal hij wel de woorden gekend hebben, Jes. 7:14: *Ziet! Een maagd zal zwanger worden en zal een zoon baren*, maar hij heeft het niet verstaan. De discipelen hebben het ook gehoord, dat de Heere Jezus gekruisigd zou worden en uit de doden zou opstaan, maar zij verstonden het niet. God heeft ook gezegd: *uw brood wordt u gegeven*, doch dat verstaan wij ook niet, tenzij wij het brood zien. En nog minder verstaan en geloven wij, dat alles van Zijn Vaderlijke hand komt. Want wij begrijpen het niet, dat God ook in die zin Vader kan zijn, dat Hij ons slaat en tuchtigt, want dat schijnt ons geen Vaderlijke handelwijze te zijn.

Vers 4. *En Jozef ging ook op van Galilea uit de stad Nazareth naar Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt (omdat hij uit het huis en geslacht Davids was).*

Hadden wij dit te boek moeten stellen, wij hadden geschreven: “omdat Jezus daar moest geboren worden;” of: “opdat de profetie zou vervuld worden.” Maar de Heilige Geest handelt anders. Die geeft eenvoudig aan, wat de eerste aanleiding tot de reis was, wat er in Jozefs hart omging. Had Maria dan niet de engel Gabriël gezien en gehoord? Had de Heere dan niet tot Jozef gezegd: vrees niet, Maria uw vrouw, tot u te nemen, want datgene, dat in haar ontvangen is, is van de Heilige Geest? Zou men dan niet verwachten, dat Jozef aan Lukas in de pen zou hebben gegeven: “Opdat daar de beloofde Messias, Jezus, die Zijn volk zalig maakt van hun zonden, zou geboren worden? Maar, lieve vrienden, heeft dan de Heere ook niet tot u menig woord, menige belofte gesproken, en bent u dat ook niet vaak vergeten? Ach, alles, alles kunnen wij onthouden, maar de beloften Gods, maar wat Hij ons beloofd heeft, dat kunnen wij geenszins in het hart bewaren. Maar Hij, Die het beloofd heeft, is getrouw. Hij voert het nochtans alles op de heerlijkste wijze uit op Zijn tijd. En daarbij kunnen wij van ons doen niet eens rekenschap geven. Wij begrijpen niet, dat de Heere ons op Zijn armen, in Zijn schoot draagt, en dat juist die weg, die ons volstrekt niet bevalt, de weg voor ons is, om daar te komen, waar Hij ons hebben wil, om aan ons Zijn genade, goedertierenheid en waarheid te verheerlijken.

Jozef ging op naar Bethlehem, om beschreven te worden met Maria zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was.

Dat klinkt nu geheel jammerlijk, een ondertrouwde vrouw, welke bevrucht is! De evangeliën waren vroeger niet samen gevoegd, niet in één boek ingebonden, maar elk van de vier evangeliën kwam, op zich zelf staande, daar, waar het heenkwam. En daar stond nu in het Evangelie van Lukas zo iets vreselijks opgetekend! Ach, als de zaak zo lag, dan moest er immers uit Maria een kind geboren worden, waarop alleenlijk vloek, maar geen zegen van de Heere rusten kon! Naar ons oordeel had Lukas toch wat voorzichtiger moeten schrijven. Maar de Heilige Geest, die Lukas' pen bestuurde en hem alles woord voor woord ingaf, weet wel wat Hij doet. Later heeft men onze gezegende Heiland durven verwijten in Joh. 8:41: *wij zijn niet uit hoererij geboren!* Deze omstandigheid, namelijk dat de ondertrouwde Maria bevrucht was, wordt verteld zo als de mensen die naar het uiterlijk moesten beoordelen. Ja, wij lezen zelfs, dat Jozef zijn eigen verloofde bruid van onkuisheid verdacht had, (Matth. 1:19). Hij alzo, de Heilige Heere wilde in en met Zijn moeder de verdenking dragen, als ware Hij zulk een geweest, waarvan geschreven staat: *en dit waart gij sommigen. Maar gij waart afgewassen, gij zijt gereinigd in het bloed van het Lam, en door de Geest van onze God.* Want de geestelijke en lichamelijke hoererij is een krankheid, die ons mensen maar al te veel aankleeft. Daarom heeft Hij, de vlekkeloos Heilige, deze schrikkelijke verdenking op Zich willen laden, opdat wij zouden mogen spreken en zingen: *Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is, welgelukzalig is de mens, wie de Heere de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is* (Ps. 32:1, 2).

Welk een reis was dat voor Jozef en Maria! In armoede, zorgen en allerlei bezwaren! Waarom had de Heere God niet alles vooruit laten bestellen en klaar maken voor die reis? Waarom zijn er geen engelen gekomen, die Maria op hun armen naar Bethlehem droegen? Waarom had de Heere het toegelaten, dat Maria zo was verarmd? Dat, zoals Luther zingt, *heeft Hij voor ons gedaan, om ons Zijn liefde aan te tonen.* Geen haarbreed heeft Hij voor ons vooruit willen hebben. In zijn ouders uit het koninklijk geslacht van David heeft Hij alles willen verliezen, opdat Hij, naar de wereld, een niets was, Hij, die Alles is; Hij, de Koning der gerechtigheid en des vredes, Hij, die Koning is op de gehele aarde; om met liefde en genade te regeren; een Koning echter, wiens rijk niet is van deze wereld! En Hij leed dit alles, opdat zij, die Hij tot koningen gezalfd heeft, de troost zouden hebben: mijn lieve Heere en Heiland heeft dezelfde weg van het kruis willen gaan, die ik ook doorgegaan ben en nog door moet. Hij heeft Zich zo geopenbaard, als de overste Leidsman van ons geloof. De Heere handelde in al de omstandigheden van Zijn menswording gelijk David deed; toen David met zijn gehele leger haast van dorst versmachtte en enige helden hem in een helm een dronk waters aanreikten, goot hij dat water uit, zoals wij lezen in 2 Sam. 23:14-17. Waar de zijnen zo voor geleden hadden, wilde David het niet goed hebben. Zo heeft de Heere Jezus in het leger van Zijn verlost met de laagste rang willen beginnen, en alles Zelf mee strijden en mee lijden. Niet als Koning, niet als generaal wilde Hij zijn aardse loopbaan beginnen, maar als dienstknecht, als gemeen soldaat heeft Hij alle vermoeienissen, alle bezwaren van de veldtocht door en door willen smaken en proeven. Waarlijk, er zijn niet veel moeders, die niet vol angst en zorgen zijn, als zij de geboorte van een kind tegemoet zien. Gewoonlijk is daar allerlei nood en angst voorhanden. Zo mogen zulke moeders dan tot haar troost weten, dat er eens een Koning door deze wereld trok, gedragen onder het hart van Zijn moeder, en dat zij met Hem over berg en dal naar Bethlehem moest trekken. Zó arm is de Heere Jezus geworden, om een arm kind rijk te maken, in de hoop van de eeuwige heerlijkheid. Terwijl Jozef en Maria daar zo heen trokken, werd de nood al groter en verschrikkelijker. Zij komen in Bethlehem en vinden niets, en hebben niets. En het

geschiedde, als de tijd vervuld was, dat zij baren zoude. Ach, Men zou denken, de smart, een kind te baren, was op zichzelf al genoeg, en nu al die nood er nog bij, in een vreemde stad, midden onder vreemde mensen, en niets te hebben, niets te bezitten! Ach, De ene nood komt bij de andere, en waarom dit alles? Dat geschiedde alles om onze zonden, en nochtans alles naar Gods voorbeschikte raad en wil. Ja, als wij nu eenmaal door de nood, door de benauwdheid heen moeten, dan hadden wij wel graag, dat die ons op zulk een wijze ontmoette, als wij het ons voorstellen. Maar nee! Het gaat altijd anders, altijd erger en erger, totdat God komt, om Zijn genade en trouw te verheerlijken. Dan treedt het heil midden uit nood en dood tevoorschijn, zodat men moet zeggen: *dat had ik nooit gedacht.*

Vers 7. *En zij baarde haren eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken en leide hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.*

Zo was er niemand, om dat Kindeke in zijn armen op te nemen! Maar al kwam de ganse heerlijkheid van de hemel op aarde, toch zou er daarvoor geen plaats zijn hier beneden. Hij, onze gezegende Heiland, komt, om ruimte te maken voor de Zijnen, maar zelf vindt Hij geen ruimte, geen opening. Maar overal harten van steen. Ach, Niet voordat Hij het stenen hart wegneemt en een vlezen hart geeft, begint men te roepen: *Heere, daal neer in mijn onrein hart, en laat dat Uw kribbe zijn.* Zonder dat vindt de Heere nergens opening. En dat verwacht Hij ook niet anders, want Hij wil niemand iets verschuldigd zijn, maar allen alles geven. Al de Joden van die tijd hebben de profeten gekend, gelezen, gepredikt en uitgelegd, of horen prediken en uitleggen, zoals nu nog de meesten van ons, maar nochtans vindt de waarheid geen plaats in de herberg van deze wereld. De ware Waarheid laat zich in een hoek werpen; daar blijft zij liggen, om van deze hoek uit - want redden en zaligmaken is nu eenmaal haar lust en begeerte - het werk der verlossing aan te vangen. O, welk een wonderbare aanblik! Waarom, zou men vragen, nam God uit het ondankbare Bethleem, uit de ondankbare wereld Zijn Kind niet weer onmiddellijk tot Zich in de hemel, sprekende: *zij willen Hem toch niet hebben, bij zulke mensen is toch alles verloren?* Maar, kent de Heere God ons dan niet tot op het gebeente, en heeft Hij ons niet van alle eeuwigheid zó gekend, dat Hij wel weet, dat niemand van ons Hem hebben wil, dat niemand van nature in de hemel komen wil? Ja, dat wij vol zitten van verkeerdheid en vijandschap tegen Zijn genade? Maar in de Almacht van Zijn genade en ontferming doet Hij wat Hij wil; en ontfermt Zich, diens Hij Zich ontfermen wil, zendt Zijn Zoon en laat Hem in een hoek, in de stal werpen. Deze Zoon komt geheel vrijwillig, ja, Hij komt om 's Vaders welbehagen te doen. En de Vader gaf Hem een lichaam, zodat Hij een teer en zwak Kindeke was, en ook toen al was er voor Hem geen plaats onder de mensen. O, wie kan zich recht de nood voorstellen, waarin Jozef en Maria verkeerden! Als God van eer heeft gesproken, en de weg voert dan in een onreine beestenstal, is dat dan eer? Als God allerlei beloften geeft, en men wordt dan zo in een hoek gesmeten? Ach, de gehele wereld, de Joodse, de christelijke wereld komen en werpen een banier op, waarop zij de Naam *Jezus* schrijven, maar niet de Naam van de *levende* Heere Jezus. Dan wordt het Kindeke, de waarachtige Heiland, in een hoek geworpen! Is dat Gods weg? Ja! Dat is Gods weg, en nooit is Zijn weg anders geweest, opdat alle vlees zou weten, dat het midden in de dood ligt, en hard en onbarmhartig is voor de levende Heiland.

LUKAS 2 vers 7-12

En de moeder des Heeren? Zij had niet eens het nodige om haar kind te kleden! Zo neemt zij van de bedekselen van haar eigen lichaam, wikkelt haar kind daarin en legt

het in de kribbe. Lukas, de geneesheer, vermeldt nog deze kribbe in het bijzonder. Menigeen, mijn lieve vrienden, heeft wel eens voor een wiegje gestaan, waarin een klein, teer Kindeke lag, de hoop en vreugde van zijn moeder: de moeder weent bitterlijk, want het kind is ziek, het lacht haar nog even toe en - sterft. Dan, o vader; o tot de dood toe bedroefde moeder! Verplaatst u in de geest bij de kribbe van de Heere Jezus. Daar ligt ook een Kindeke in, en dat fluistert vriendelijk: *laat de kinderkens tot Mij komen*. Maar ook wij volwassenen blijven niet altijd gezond; in één oogwenk ligt de sterkste ter neer en de dood is daar. O daar, op dat laatste ziekbed, hoe is daar de heerlijkste gedaante plotseling veranderd, verwelkt de schoonste bloem, vervlogen de zoetste hoop!

Maar ik werp een blik in de kribbe, en het Kindeke lacht mij vriendelijk toe en zegt: “Ik ben uw Leven en het Leven van de uwen; wie in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven. En zal de dood niet zien in der eeuwigheid, gelooft gij dat?” Alles, wat de Heere Jezus was, was Hij om onzentwil. Hij was zwak, opdat wij sterk zouden zijn te midden van al onze grote zwakheid; Hij werd arm, opdat wij rijk zouden zijn in Zijn genade. Dat alles werd Hij om onzentwil, opdat wij, die vleeselijk zijn en in het vlees leven, een getrouwe Hogepriester zouden hebben, die al onze lichamelijke en geestelijke behoeften kent, en die als eeuwige Koning leeft en regeert om ons te doen toekomen, wat Hij ons heeft beloofd. Eens kreeg David lust, water uit Bethlehems bornput te drinken. O, hoe gelukzalig is dat volk, wie de Heere het geeft een waarachtige dorst te hebben naar datzelfde water! Maar daarvan kan niemand zich één druppel verschaffen; die bornput is omringd door het leger van de Filistijnen, door het leger van de helse vijanden die luid roepen: *u zult er geen druppel van hebben!* Maar door Gods genade had David helden, en sommigen van hun hadden de moed midden door de vijand heen te breken, en een dronk voor David te halen. Davids dorst was echter niet naar dat water op zich zelf, maar als vorst en voorganger van zijn volk, smeekte hij daarom, dat Bethlehem van al de vijanden bevrijd mocht zijn, en het gehele leger van de Filistijnen verstrooid worden (2 Sam. 23:14-17). Boven in de hemel is in de eeuwige Vrederaad ook een bornput ontsloten, een bron geopend, opdat een iegelijk daaruit drinken zou, die het leven in eigen hand niet meer kan vinden. En de ware David heeft hier op aarde willen dorsten, opdat zijn Broodhuis geopend zou zijn en de bron ontsloten voor alle armen en ellendigen, die dorsten naar gerechtigheid en eeuwig heil! Uit deze bornput, geopend in de eeuwige vrederaad, ontspringt een stroom van barmhartigheid en genade. En de Heere God blijft de armen en ellendigen gedenken, Hij heeft hulp besteld bij een Held, die door Zijn krachtige arm deze bron eeuwig geopend houdt, opdat alle versmachtenden daaruit rijkelijk zouden drinken en verzadigd worden. Die Held is onze Heere Jezus Christus, de waarachtige hemelse Boaz, die als de rechte Losser alles weerbrengt wat Elimelech verloren heeft; en die de Rechter van de weduwen, de Vader van de wezen wil zijn.

Wij hebben gezien, hoe de van allen verlaten en miskende Maria aan de hand van de Heere uit het arme zondaarsland, uit die beruchte stad Nazareth, naar Bethlehem was gekomen. Wij vernamen, hoe zij en Jozef daar in de stal bij de kribbe zaten, en er voor hun ogen niets te zien was dan een arm, zwak Kindeke. Zij hoorden nergens van, zij vernamen niets, hen zocht niemand op, het was, alsof de Heere hen verlaten had! De beloften Gods hadden zij wel vernomen, maar nu was alles weer weg, ja, een kind was hun geboren, maar in welke toestand bevond zich dat Kindeke! Daar lag het in armoedige doeken gewikkeld in de kribbe, in de stal, in een ware spelonk van Adullam. In die spelonk kwamen tot David alleen degenen, die schulden hadden, die bedroefd en benauwd van geest waren. Maar de Heere Jezus lag geheel eenzaam in de

kribbe, terwijl een os of een ezel zijn enig gezelschap was. O, laat ons juichen over zulk een heerlijkheid van de genade, die de Heere Jezus door deze Zijn vrijwillige vernedering voor ons tot stand heeft willen brengen. Wij zullen echter daarover eerst recht juichen, zo wij geleerd hebben en leren ons op één lijn te stellen met de os en de ezel, die in de nabijheid van de kribbe van de Heere vastgebonden waren. Ja, waar wij van harte *Amen* leren zeggen op Jes. 1:3: *Een os kent zijn bezitter, en een ezel de krib van zijn heer; maar Israël heeft geen kennis, Mijn volk verstaat niet.* Zo wij echter wederkeren tot de Heere, beschaamd over onze verschrikkelijke zonden, zullen wij ervaren, dat de Heere zich ontfermt over het vee, ja over hen, die nog dieper dan het vee gezonken zijn. En als wij zo verootmoedigd en verbrijzeld van hart zijn gemaakt, zullen wij Hem ook zien in Zijn heerlijkheid en verkwikkende genade! In een kribbe, in een stal ligt de Heere, maar toch ligt Hij daar als de Heere van hemel en aarde. Wat Hij in de beestenstal was, dat was Hij om onzentwil, om de wil van Zijn arm, arm volk, om in hun natuur, die gezondigd had, voor de zonde te betalen; om in hun natuur de eeuwige dood te overwinnen, en weer te verwerven vernieuwing van het leven en eeuwige gerechtigheid. Daarom wilde Hij arm worden, de troon der heerlijkheid, de tegenwoordigheid en aanbidding van de engelen verlaten, en alle grootheid en majesteit afleggen, opdat niemand zou kunnen zeggen, dat de Heere iets bij hen vooruit had.

Een Kindeke werd Hij, op zodanige wijze ontvangen en geboren, dat er tot Maria gezegd werd: *Zalig is zij, die geloofd heeft.* Al de ellende van de kinderlijke leeftijd, al de ellende van een zuigeling wilde Hij in Zich opnemen, want Hij is ook de Heiland van kinderen. En in de wedergeboorte verandert Hij alle volwassenen, die Hem toebehoren, wederom in kinderen. Nee, niets heeft Hij willen bezitten; om zo te beschamen alle kracht van mensenkinderen, sterkte, rijkdom en wijsheid. Hij wil niets hebben dan het woord en het gebod van de Vader, om Hetzelve gehoorzaam te zijn, en door geloof de eeuwige Vader eer te geven. En zodra Hij hier op aarde was, heeft Hij deze Zijn keus geopenbaard: 1 Cor. 1:26-29. “Want gij ziet uw roeping, broeders! Dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen. Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen; en het onedele der wereld, en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niet is, opdat Hij hetgeen iets is, te niet zoude maken, opdat geen vlees zou roemen voor Hem.” Wie door God zelf tot een zondaar is gemaakt, wie ineen is gezonken voor de donder van Sinaï, die roept uit ‘s harten diepste grond: *o God! wees mij zondaar genadig;* die kan het, ook op het zachtste rustbed, niet uithouden. Het is hem als een beestenstal, het wordt hem tot hooi en stro, en, diep in zonde en onreinheid verzonken, wenst hij weer een klein kind te zijn. Zulk een slaat zich op de borst en roept: *ach, was ik nog een kind!* Maar arme ziel, wat zou het u helpen, weer een kind te zijn? Elk kind is immers in zonde en ongerechtigheid ontvangen en geboren? Maar juist voor die wortel van onze zonde en ellende heeft de Heere zich willen neerleggen, toen Hij een ellendig, zwak Kindeke werd. En hoewel rein en onbevlekt in Zichzelf, onze onreinheid, onze vloek op Zich heeft willen nemen. Om Zijn Vader wederom eer te geven, wilde Hij van al het zichtbare niets hebben, en van alles beroofd zijn, ja, ofschoon Hij de Koning der koningen was en een hemels paleis bewoonde, wilde Hij een arm Kindeke worden en in een kribbe ter neer liggen. Waar God verheerlijkt zal worden, beleeft men een hellevaart, daar gaat het door de diepste armoede en ellende heen, en men heeft in deze armoede en ellende niets dan het Woord van de Heere, en de vertroosting van de Heilige Geest.

Eenzaam en verlaten zitten Maria en Jozef in de stal ter neer, en - buiten op het veld bevinden zich enige herders. Op Bethlehems velden groeide nog gras, ontsproten en bedauwd door de tranen van David, die arme, door vader en broeders miskende jongen! Die tranen lagen daar nog, en God de Heere gedacht er nog aan, want David was immers een beeld van Christus, toen hij zich over zijn vee ontfermde en het redde van de leeuw en de beer. Om Davids, om Christus' wil heeft God de Heere de herdersstand gezegend; en deze verachte, maar nochtans koninklijke stand in Bethlehem doen voortleven. En aan de herders wil de Heere Jezus Zich allereerst openbaren, en niet tot de Hoge priester, niet tot de Schriftgeleerden en Farizeeën, niet tot de koningen is Hij het eerst gekomen. Daarom zijn de andere standen geenszins uitgesloten, want ook de wijzen uit het Oosten kwamen om Jezus te aanbidden, maar de herders werden het eerst in de stal gebracht, opdat Maria en Jozef door hen zouden vertroost worden. Als een arme, maar die van God geleerd is, tot een andere arme en treurige komt om hem te troosten, dan zal zulk een veel heerlijker kunnen spreken dan een lichamelijk of geestelijk rijke, die geen nood kent; zulk een arme zal de wonderen van God veel meer doen uitblinken, het zal veel beter de weg van het hart vinden, waar zulk een arme van de goedertierenheid en trouw van de Heere getuigt. Daarom moest het vooral voor Maria een zeer sterke vertroosting zijn, toen de herders in de stal kwamen, daar zij niets van het voorafgaande konden weten en dezen nu vertelden van de pracht en heerlijkheid, die zij aanschouwd hadden. Een arm en zwak Kindeke lag daar in de kribbe, een zeer zwak Kindeke, maar nochtans is het sterk: bezondig u er niet aan! Een zwak Kindeke werd Hij, opdat wij sterk zouden zijn in Hem; een klein Kindeke werd Hij, opdat Hij vele kinderen met zich nemen zou in de eeuwige heerlijkheid. Dit Kindeke bezit een onbegrensde macht; bezondig er uw ziel niet aan. Wel rust het niet in een gouden, met edelgesteenten versierde wieg, wel is het niet gekleed in reine zijde of sierlijke kanten, maar in armoede en ontbering ligt het ter neer, opdat al Zijn armen en ellendigen tot Hem de toevlucht zouden hebben, en ervaren, terwijl zij de handen naar Hem uitstrekken, dat Hij de armen goed, dat Hij de Heiland van zondaren is. Wat Hij geworden is, is Hij nochtans niet. Wel ligt Hij daar in de kribbe, maar alle rivieren en zeeën van de wereld zijn in Zijn macht; wel ligt Hij daar, in de schoot van Zijn moeder, maar de sterren en de melkweg zijn Zijn pad. Hier ligt Hij zwak en arm in de kribbe, maar daarboven staat Zijn troon hoog opgericht boven alle werelden! Geheel eenzaam is Hij hier in die duistere stal, zonder pracht, noch sieraad, opdat alle dieren tot deze ark zouden komen, en voedsel vinden in deze kribbe. Maar dit Kindeke heeft nochtans een lijfwacht van louter vorsten, heerschappijen, tronen en machten, waarvan één enkele, als hij zijn arm verheft, honderd vijf en tachtigduizend in een nacht verslaat, zoals Sanherib, die de slagorde Israëls gehoond had, het tot zijn schrik ervaren heeft.

Zo komt de engel van de Heere, de Engel van die Heere, die in de kribbe ligt als een waarachtig mens, en nochtans de Heere, de eeuwige God, Jehovah! Waarom heeft de Heere dat heerlijk Evangelie van het vlees geworden Woord niet allereerst door Maria laten verkondigen? Ach, Dat was de arme Maria onmogelijk geweest! En waar de Heere Jezus komt, daar is Hij zwak met de zwakken, arm met de armen, ellendig met de ellendigen. O, Hij gaat zo zachtens te werk met de zwakken, ja Hij kruipt zo met hen voorwaarts op de weg, terwijl Hij ze op hun reis lieflijke woorden toespreekt. Hij is neergedaald in de vernederde toestand, waarin wij sinds Adams val verkeren. En is verzocht in alle dingen, gelijk als wij, doch zonder zonde. Tegelijkertijd omringt Hem de ganse heerlijkheid van de hemel, maar daarvan mogen wij niets zien; het moet voor ons een zaak van het geloof blijven. Zijt gij echter met de Heere Jezus op de weg -

Mahanaïm! Daar ziet gij ineens twee machtige heirlegers. Is de Heere Jezus bij u in uw vertrek - Mahanaïm! U omringt een hemelse lijfwacht, die wel onzichtbaar is, maar wier hulp en liefdedienst ondervonden wordt. Gen. 32:1, 2.

Plotseling trad de engel van de Heere tot die arme herders, en de heerlijkheid van de Heere omscheen ze, de heerlijkheid van de Heere Jezus! De Heere handelt als een grote Koning. Als die ergens op bezoek komt, of ten oorlog trekt, is hij geheel eenvoudig gekleed; maar om hem heen prijken zijn generaals en veldoversten in de kostbaarste dos. De heerlijkheid van de Heere Jezus glinsterde niet in de kribbe, maar was buiten op het veld bij de engelen, want die hun omgevende heerlijkheid hebben deze hemelse geesten niet in zich zelf, maar uit God; door Christus stroomt die op hen neer. Deze klaarheid, deze heerlijkheid van de engelen is de vreugde, die van hen afstraalt, omdat de weg tot de genadetroon nu openstaat, omdat de hemelen gescheurd zijn; en er een nieuwe, levende weg is om tot God te komen. Ja, het is de vreugde van de engelen over de zondaren, die zich tot God bekeren. Daar ligt de Heere Jezus in de kribbe. Hij is gekomen om gerechtigheid op te richten op aarde, en de Paradijs-belofte te vervullen, waarvan alle Profeten geprofeteerd hebben. In de vreugde daarover, dat Hij, op Wie alle ellendigen gehoopt hadden, nu ook werkelijk gekomen was, traden zij tot de herders, die zich over hun vee ontfermden. En verkondigden hen de grote barmhartigheid, die God over hen had doen aanbreken; deze vreugde van de engelen stroomt op de herders over, zodat de heerlijkheid van de Heere ook hen omscheen. Zie! Zo is het daarboven in de hemel gesteld, daar is vreugde bij de heilige engelen, als zij hier op aarde een arm mensenkind zien, dat niet meer weet, hoe verder te komen op de weg, en hulpeloos ter neer ligt. Dan denken zij: o, wat zal die heilig lachen, als wij tot hem komen met het niet verwachte heil, en wij hem toefluisteren: *heb goede moed! De zonden zijn u vergeven!* Dat was de heerlijkheid van de Heere, die de herders omscheen. Waar wij ook van lezen in Jesaja 6:1-3: “In het jaar, toen de koning Uzzia stierf, zag ik de Heere, zittende op een hoge en verheven troon, en Zijn zomen vervullende de tempel. De serafs stonden boven Hem, een iegelijk had zes vleugels, met twee bedekte ieder zijn aangezicht, en met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij. En de één riep tot de ander, en zeide: heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen! De ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol.”

Wij arme zondaren derven de heerlijkheid Gods, wij liggen van nature in schaad en in schande, wij zijn in Adam gevallen door verleiding van de duivel en onze eigen, moedwillige ongehoorzaamheid. Wij zijn van alle eer en gaven beroofd, hebben de moed, noch de macht meer onze ogen tot God op te heffen, maar verbergen ons achter het geboomte, als Hij tot ons komt. De Heere Jezus echter komt met heerlijkheid, met eeuwige eer. Hij brengt die door ons verloren eer, de heerlijkheid, die wij derven, het beeld Gods, dat wij geschonden hebben, weer, en legt dat alles op hen, die in zonde en schande terneer liggen. Maar die door Gods genade bekommerd zijn over hun zonden, en er naar hongeren en dorsten, om deze eer weer te ontvangen, en met het kleed der gerechtigheid bekleed te worden: op allen, die in het stof terneer liggen, legt Hij deze heerlijkheid, en spreekt in Joh. 17:22: *Ik heb hun Mijn heerlijkheid gegeven en daarom o Vader! zult Gij niet dulden, dat de duivel ze daarvan berove!* Zulk een heerlijkheid, als daar in Bethlehems veld te zien was, is echter van die aard, dat zij de mens verbrijzelt en ter aarde doet zinken.

Daarom lezen we ook van de herders: ***zij vreesden met grote vreze.*** Ach, Wij arme mensenkinderen kunnen zo zonder God voortleven en daarbij ijveren voor een zogenaamd evangelie, dat het ware niet is, ja zelfs veel schone leerredenen aanhoren.

Maar waar de heerlijkheid van de Heere in het hart doordringt, waar de Heere Zelf tot ons komt met Zijn heilige wet, daar zinkt de mens terneer. De herders vreesden met grote vreze, en dat deed ook Jesaja zoals wij lezen in Jesaja 6:5. “Toen zeide ik: Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en woon in het midden van een volk, dat onrein van lippen is.” Onreine lippen! Ach, Ik heb niet eens meer lippen om te stamelen van de heerlijkheid van de Heere Jezus! Alles wat ik daarover zeggen wil, dient slechts om die sneeuw witte heerlijkheid te bezoedelen, in plaats van die te verheerlijken. Ik moet daarvan prediken met deze mijn onreine lippen; en ik weet er niets van te zeggen, tenzij de Heere het mij op die onreine lippen legt! Ja, zo schandelijk, zo zondig, zo door de zonde verpest ben ik! En uit mijn hart komt niets voort dan zonde en ongerechtigheid! Toen Samuël te Bethlehem kwam om David tot koning te zalven, kwamen de oudsten van de stad hem bevende tegemoet, en zeiden: *is uw komst met vrede?* 1 Sam. 16:4b. Zij meenden dat Samuël naar Bethlehem kwam met de tuchtroede, om hen te straffen. Ach, Als de heerlijkheid van de Heere ons bestraalt, als de waarachtige waarheid tot ons komt, dan liegen wij die waarheid wat voor, maar juist zij maakt de verkeerdheid van het hart openbaar. Ja! Zó is het met de mens gesteld, en niet anders. Hij kan het maar al te goed zonder God in de wereld uithouden. En ligt men dan op het sterfbed, dan doen wij, zo wij niet waarachtig tot God bekeerd zijn, even als de misdadigers voor de rechtbank, die dan *genade! genade!* roepen: maar als het te laat is. De rechter kan geen genade schenken, de wet moet gehandhaafd worden. O, bekeer u dan eer het te laat is! Maar ach, Welke kunstgrepen en listen heeft de duivel niet, om zelfs de gedachte van waarachtige bekering uit het hart te verbannen. En toch hopen allen nog wel eens in de hemel aan te landen! Ik herhaal het voor u echter, nog eenmaal en nog eenmaal: bekeer u eer het te laat is. Dat is echter de waarachtige bekering, als een zondaar wegzinkt, ja ter aarde stort voor de heerlijkheid en genade van God! God eist niet van u, dat gij dit of dat zult doen om Zijn hart te vermurwen, maar Hij wil uw hart hebben.

Waar echter het echte zaligmakende: Wee mij! Uit het hart opstijgt, dat de Heere er zelf ingelegd heeft, daar spreekt de Heere Jezus: “Vader, dat kan Ik niet langer aanzien, dat de dood op aarde alles verwoesten zou. Geef Mij een menselijk lichaam, opdat de dood Mij verwoeste, opdat Ik de dood van de dood zij, en de Mijnen leven tot in alle eeuwen eeuwigheid!” Zo is het in de hemel gesteld, zo is het hart van God, zo bereid is Hij de ellendige elke zware last van het hart te nemen. Terwijl de herders vrezen met grote vreze, spreekt de engel tot hen: *Vreest niet!* En toen Jesaja uitriep: *wee mij, ik verga*, vloog een van de serafs tot hem, en had een gloeiende kool in de hand, die hij met de tang van het altaar genomen had, en hij roerde zijn mond daarmee aan en zeide: *Zie, deze heeft uw lippen aangeroerd, alzo is uw misdaad van u geweken, en uw zonde is verzoend.* Jes. 6:6, 7. Het rode bloed en de Heilige Geest kwamen en reinigden Jesaja's lippen. En waar die rein zijn, is de gehele mens rein. “Die gewassen is heeft niet van node dan de voeten te wassen, want hij is geheel rein.” En vol vrede en zalige rust werd Jesaja, toen zijn lippen aangeraakt waren met die gloeiende kolen. En vrede, vrede, geademd werd in het verbrijzelde hart! En zo ging het ook bij de herders; tot hen klonk het lieflijke woord: ***Zie, ik verkondig u grote blijdschap!***

Ja, u vreest terecht, onbekeerde wereldling; hebt alle oorzaak tot vreze!

Als u echter leert waarachtig te vrezen, zo is de oorzaak van uw billijke vrees weggenomen. God, Zijn heilige engelen, de gehele hemel komt voor u op, waar u zaligmakend hebt leren vrezen. En al komt dan de hel met alle duivelen op u los, zo God voor u is, wie zal dan tegen u zijn! *Zie! Geeft acht, gij bedroefden, slaat het moegeweende oog eens op, ziet mij eens aan*, sprak de engel van de Heere. Zie niet op

vlees en bloed, niet op nood en dood, maar zie Mij aan, zegt de Heere Jezus. *Ik verkondig u grote vreugde en blijdschap.* De duivel wil ons treurig en bezwaard hebben, maar de Heere Jezus wil, dat wij ons verheugen. Want gewis, het zal alles goed gaan als wij ons door Hem laten leiden en van Hem leren te geloven in God als in onze genadige God en Vader. Maar ach, wij arme mensen laten de duivel veel te veel met ons sollen, ons veel te veel door hem heen en weer werpen, in plaats van ons aan God te houden, en de zwarte helhond weg te jagen met het bloed van Jezus Christus. Waarlijk, wie arm en ellendig is heeft geen reden tot droefheid.

Ziet, Ik verkondig u grote blijdschap! O, er is geen grotere vreugde op aarde, dan dat een zondaar, die vol zonde en schuld is, die gans bedorven is, die meent, dat hij verloren moet gaan, en dat hij geen God heeft, en daarom treurend en vol angst en nood zijn levensweg bewandelt, plotseling het woord van de Heere verneemt: *Vrees niet! Ik heb u verlost, Ik delg uw zonde uit als een nevel en uw misdaad als een morgenwolk.* Geen zwaarder droefheid dan de droefheid naar God van wege de zonde, geen groter vreugde dan waar God komt met Zijn hulp, met de hulp van Zijn aangezicht. En spreekt: “wees getroost o ziel, wacht op de Heere, ja wacht op de Heere, nog een weinig, nog een weinig, en gij zult alles beërven.” En nu, ach hadden wij maar een hart om de grote barmhartigheid van de Heere te begrijpen, maar het arme, kleine mensenhart heeft geen vatbaarheid voor Gods genade! En nochtans daalt de ganse hemel neer, om deze grote blijdschap te verkondigen.

De engelen kennen onze verloren toestand niet. Zij hebben het nooit ondervonden, wat het is, in de hel te liggen en door Belials-banden gebonden te zijn. Nood, ellende, dodelijk verderf kennen zij niet; daarom kunnen ze ook niet verstaan wat genade is. Maar toch ontgloeien zij in heilige vreugde, als de Heere Jezus zich wil verheerlijken aan zulke zondaars, als wij zijn! Wel weten zij, hoe zondig en ellendig wij zijn, wel weten zij wat in onze harten steekt, maar daar houden zij zich niet mee op, maar zien op hun grote Koning, en bezingen de gebeurtenis, dat Hij de hemel heeft verlaten, ons vlees en bloed aangenomen heeft en daar nu ligt in zulk een ellendige kribbe. Daar verheugen de engelen zich over, dat God barmhartig is; en dat is de vreugde van de hel, deze hartelijke barmhartigheid van onze God ver te houden van de arme mens, door eigengerechtigheid en zonde. De vreugde en blijdschap van de Heere is het de diepgebogen zondaar weer op te richten en aan te nemen, de klagende en wenende te troosten en lege vaten te vullen. Zie, dat is ‘s hemels wijze van doen, dat is de regering van de eeuwige genade.

Daarom klonk het in Bethlehem’s velden: *Ziet, wij verkondigen u grote blijdschap, en dat niet alleen aan u, o herders, maar blijdschap die al den volke wezen zal,* dat is, al het arme volk. De engelen weten wel, waar al dat arme volk verscholen zit, dat deze allerhoogste weldaad heeft ontvangen. Zij weten wel, waar ze vandaan komen, namelijk uit Galiléa, uit het arme zondaarsland, uit Nazareth, die beruchte stad. Wel waren er ook enigen te Jeruzalem, maar nochtans ‘al den volke’, zeggen de engelen, want in de veelheid van de onderdanen is de heerlijkheid van de koningen. Ja, dat is ook de rechte heerlijkheid van Koning Jezus, vele onderdanen te hebben; dat is Zijn zaligheid, dat alle arme zondaren, ja juist de ergste, de diepst gezonken zondaren in Zijn rijk zouden opgenomen worden. En dat is de vreugde van de engelen om aan al dit ellendig volk te verkondigen het grote heil, dat hun is wedervaren. Welnu, richt gij u trots omhoog en staat pal, gij wet, gij duivelen! Gij farizeeën, allen, waar onze Heiland maar heenkomt, kunt u die stroom van genade, die uit Zijn hart ontspringt, niet tegenhouden! Waar Hij komt, storten de tegensprekers in het stof terneer, en als Hij opstaat versmelten Zijn vijanden als was voor het vuur! Hij heeft Zijn zwaard

aangeord, om de treurigen blijdschap te schenken en ze te bekleden met klederen van het heil, dat is, de blijdschap die al den volke geschieden zou, namelijk al het arme en ellendige volk. Zulken die denken: *voor mij is er geen zaligheid*.

Ja! Hij zal nochtans komen op Zijn tijd, op Zijn ure en u toeroepen: ***u is heden de Zaligmaker geboren, namelijk Christus, de Heere, in de stad van David***. De engelen beginnen dadelijk met de heilige Schrift, met Mozes en de profeten. Hoe bekend moest dat alles de herders in de oren klinken: “Zaligmaker”, “Christus”, “stad Davids”. *U is de Zaligmaker geboren!* Welk een schijnbare tegenspraak. Waarom zeiden de engelen niet: *de Zaligmaker is van de hemel neergedaald*? Omdat Jezus geen Zaligmaker is met een schijnlichaam, maar een Heiland, die waarachtig vlees en bloed heeft aangenomen. Ofschoon Hij in zich zelf rein, vlekkeloos en onschuldig was, heeft Hij toch ons verdorven vlees en bloed, onze ziel, die wenen en lijden kan, aangenomen. Zo werd Hij in vereniging met Zijn Godheid, de Zaligmaker, Immanuël, *God met ons!* Heeft Christus mijn vlees en bloed aangenomen, dan kan de duivel mij niet meer krijgen, dan mag hij zich aan mijn stof vergasten, maar nochtans zal mijn lichaam eens verheerlijkt opstaan. En van de gehele verlost mens zal geen klauw in het geweld van de duivel blijven, want de gehele mens heeft Christus als Zaligmaker en Heiland in Zich opgenomen en verheerlijkt. Daarom heet dat Kindeke in de kribbe: *Zaligmaker of Heiland*.

O, al was iemand honderd jaar tot God bekeerd, dan kan hij toch nooit uitspreken, wat in dat woord Zaligmaker, Heiland, opgesloten ligt; altijd, altijd is men dat weer vergeten. Het beduidt: dat Hij een Geneesheer is, die een dodelijke wonde kan helen, die een door vurige slangen gebetene, die het gif der zonde in zijn aderen heeft en daarom sterven moet, gezond kan maken. Ja, zulk een Heiland is Hij, die met Zijn reine lippen het dodelijk vergif uitzuigt en de wijn en de olie van Zijn vertroosting in de wonden giet. En al moeten wij dan ook eenmaal sterven, toch sterven wij niet door het vergif van de helse slang, maar omdat Hij wil, dat wij zalig inslapen. En in die slaap wil Hij ons door de engelen doen overdragen in Zijn Paradijs! Daar is het anders gesteld dan in Bethlehems stal! Amen!

8. Overdenking over de geboorte van Jezus, Lukas 2: 1-10

En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zoude worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. Enz. Lukas 2 vers 1-10

Welgelukzalig. Ja, driewerf welgelukzalig is de mens, in wie deze geschiedenis alzó leeft, als had hij ze zelf met zijn ogen aanschouwd en met zijn handen getast! Maar om hiertoe te komen, is het allereerste en allernodigste, dat de zondaar door de Heilige Geest verlicht en door die Geest tot Christus gebracht worde, opdat hij al het te Bethlehem gebeurde op zichzelf lere toepassen, en daarvan voor zichzelf heilzame vruchten mag plukken.

De natuurlijke, onwedergeboren mens leest en hoort deze geschiedenis, verheugt er zich ook enigermate over. Ja, meent er het een en ander van te begrijpen, maar verder werkt dat alles niets bij hem uit, want hij blijft in de wereld steken, en de wereld houdt hem vast met ijzeren klauwen, hij blijft op de zonden zitten, en die zonden binden hem vast met onoplosbare banden; hij blijft in de ijdele waan verkeren, dat hij nochtans een Christen is. Ja, een goed Christen is, en zo gaat hij met zijn ingebeeelde hemel, voor zover hij zich daarover nog bekommert, ter hel. Waar het Evangelie, de blijde boodschap, komt, daar is dat voor de één, wat de wolkkolom de Egyptenaren was, nacht en doodschaduw, want hoewel die meenden een even goed geloof te hebben als de kinderen Israëls, kwamen zij toch om in de Rode Zee. En nóg is dat zelfde Evangelie voor de geroepen en uitverkorenen des Heeren een hemels licht, met hetwelk de Heere hen door de woestijn heen, vrij en veilig brengt in het land der belofte, in het hemelse en eeuwige Kanaän.

Om ons dus ook bij het behandelen van het heerlijke Kerst-Evangelie niet te bedriegen, en niet op valse gronden een ijdele hoop te bouwen, is het voor alles nodig, dat wij ons zelf recht beproeven, waar wij staan. Want dit Evangelie predikt ons van een hemelse Geneesheer. Ja, maar alleen voor geestelijk zieken, van een liefelijke balsem. Ja, maar alleen op brandende wonden; van blijde tijding van verlossing en bevrijding. Ja, maar alleen voor hem of haar, die een verbrokene van geest is, en die beeft voor Gods Woord! Hier is dus van een waarachtige bekering allereerst sprake, daarvan, dat de harde nek gebroken, het hart in waarheid vernieuwd wordt. Ik zei: van een waarachtige bekering is hier allereerst sprake, want koning Saul scheen ook bekeerd te zijn. Ja, zijn bekering scheen van de echte stempel, hoewel zij het niet was, want later viel hij in zijn eigen zwaard. Maar David was, hoewel een zondaar, een man naar Gods hart.

God zoekt hen op, die Hem niet zoeken. God bewaart voor de hel zulken, die, aan zichzelf overgelaten, rechtstreeks ter hel zouden varen. Waar God komt, daar is bij de mens niets aanwezig, daar ziet Hij niets, waarbij Hij Zijn werk zou kunnen aanvangen. Zo vond de Heere bij Adam ook niets toen Hij hem vriendelijk toeriep: "Adam, waar zijt gij?" Toen zei Adam niet: "o Heere! Wat bent u toch ontfermend en genadig, dat u nog omziet naar mij, die U vrijwillig heb verlaten." Maar hij sprak: "de vrouw, die U mij hebt gegeven, heeft mij verleid", werpende alzo de schuld deels op zijn vrouw, deels op de Heere, die hem deze had gegeven. En de vrouw wierp de schuld op de slang. Zo was er wel zelfrechtvaardiging bij hen, maar geen verbrijzeling, geen boete, geen berouw over het bedreven kwaad; wel vrees voor toorn en verdoemenis, maar

geen droefheid, dat zij van God, de God van hun leven, waren afgefallen. Maar in het hart, dat door de Heilige Geest is verbrijzeld, laat die Geest ook zeker de vraag opkomen: zou er ook voor mij genade zijn te vinden?

Ach, zo'n hart vindt in zichzelf niets van berouw, van bekering, van oprechtheid, ... en toch is dat alles aanwezig. Daar wordt naar genade gevraagd, opdat men God de Heere zoeken en vinden mocht. En daar laat God Adam en Eva het liefelijke Evangelie vernemen. Hij laat hen het zó vernemen, dat Hij in hun tegenwoordigheid de duivel voorspelt, wat zijn lot zijn zal, en een breuk, een scheur, een vijandschap aankondigt tussen zonde en heiligheid, tussen de wereld en de Heere der legermachten, een breuk, die Hij, door de verkondiging van Zijn Goddelijk Woord Zelf daartelt. Toen moesten onze eerste ouders uitroepen: o welk een tijding! Er is nog genade voor ons te vinden! Genade, voor mij, verloren Adam, voor mij verloren Adam, voor mij, verloren Eva! Toen heeft de Heere hun geleerd, wat zij uit zichzelf nooit bedacht zouden hebben. Zij dachten alleen aan hun naaktheid, aan hun beroofd zijn van alles, wat zij bezeten hadden. Maar de Heere leerde hun, dat zij Zijn allerheiligst gebod hadden overtreden, en dat zij gerebelleerd hadden tegen de God van hun leven! Want zonde is zonde, en het verschrikkelijkste van de zonden is, dat zij gepleegd worden tegen 's Heeren allerheiligste wet, tegen 's mensen hoogste goed. Nu is het wel waar, dat er niet letterlijk staat, dat Adam in de Heere geloofd heeft, maar zijn geloof blijkt daaruit, dat hij Eva kort daarop een moeder aller levenden noemde, dat is, van allen, die tot het ware geloof komen. Ook staat er niet uitdrukkelijk, dat Adam gerechtvaardigd werd, maar wel, dat God hem en zijn vrouw bedekte met rokken van vellen. En dan lezen wij, dat die hoge Adam, die ons allen in verstand zo ver overtreft, met deze hem geschonken rokken van vellen nog niets wist aan te vangen, maar dat de Heere Zelf ze hem moest aantrekken!

Wel vernemen wij, dat de Heere sprak: "nu is Adam geworden als onzer Eén." Waardoor Hij meende: "nu is hij in Christus, en zie Ik hem aan in Christus, en in Christus heeft hij alles terug, wat hij verloren had." Maar aan zichzelf overgelaten, kon Adam niets anders doen dan die rokken weer uittrekken, en naar de boom des levens grijpen, die in het midden van de hof stond. Dan zou hij wel in 't leven gebleven zijn, maar zonder God, zonder genade, zonder verwachting van een zalige eeuwigheid zou dat leven zijn geweest. Daarom drijft hem de Heere, alleen uit brandende liefde en ontferming, uit het Paradijs in de ellende van het dagelijkse leven, in de zorgen voor het schamel stukje brood, totdat hij tot de aarde weer zou keren, waaruit hij was genomen. Al het leed en al de ellende van dit leven zouden er toe strekken hem te beletten van de boom des levens te eten. God wilde Zijn arme, uit het Paradijs verdreven mensen, de genade geven, hun zielen als een buit weg te dragen, en hen in Christus in te planten en te doen blijven.

Lijden, nood, ellende, zonde, tranen, bittere tranen vaak, wisselen gedurig af in het leven van Gods kinderen, en al smaken niet allen daarvan evenveel, toch blijft het een waarheid, dat de uitnemendheid van dit leven is moeite en verdriet. Maar Hij, die al in 't Paradijs beloofd was, is gekomen, en komt nog, te midden van onze ellende. Hij, die in 't Paradijs beloofd was, laat echter geen Paradijs planten, om daarin geboren te worden, maar dáár komt Hij, waar u de aarde bevochtigt met uw zweet en uw tranen, daar waar ellende, nood en smart is. Daar, waar zonde en verkeerdheid is, komt Hij nog, om de werken des duivels te verbreken. Hij wil dat alles met ons delen, Hij wil het niet beter hebben dan wij. Hij wil het niet beter hebben dan het armste kind, dat hier geboren wordt. En waar Hij zó komt, te midden van onze ellende, wordt Zijn geschiedenis de geschiedenis van al Zijn volk.

Hoe heeft de Heere de belofte, in het Paradijs gegeven vervuld? Wij kunnen dit lezen in de Profeet Zacharia, Hoofdstuk 6 vs. 7, *Die sterke hagelvlekkige paarden* - dat zijn de oude Romeinen - *gingen uit, en zochten voort te gaan, om het land te doorwandelen*. Want Hij, namelijk de Engel, Christus, had gezegd: *Gaat heen, doorwandelt het land. En zij doorwandelden het land*. Ja deze Romeinen hadden het Heilige land doorwandeld. Het scheen, alsof Israëls God opgehouden had te regeren, alsof alles van louter toeval afhing. En wie een blik in de geschiedenis slaat, moet duizendmaal vragen: waarom zó en niet anders? Maar eindelijk lossen al die onsamenhangende klanken zich op in het liefelijkst akkoord!

Wij vinden er in de eerste tien verzen van ons hoofdstuk Lukas 2, met geen woord gewag van gemaakt, wie het eigenlijk was, die hier werd geboren. Waar deze Koning wordt geboren, is met vleeselijke ogen niets te zien, daar gaat alles stil en eenvoudig toe, maar zo de aarde niet weet en ziet, wat er voorvalt, de hemel des te beter!

De machtigste vorsten en keizers benevens de invloedrijkste staatsmensen hebben het schier onmogelijke gedaan om het oude Romeinse rijk staande te houden, maar het is nochtans gevallen; alle andere machtige koninkrijken der aarde zijn ook gevallen, de volken zijn door elkaar geworpen, en tot op de huidige dag drinkt de aarde overal bloed, overal geschieden de ontzettendste dingen, en een stroom van ongerechtigheid gaat over het aardrijk, dat bereid is verbrand te worden in de vlammen van Gods oordeel! Maar op deze zondige, diep gevallen aarde heeft de Heere Zijn volk, en dat heeft Hij gehad van het Paradijs af, en Hij heeft het nog, tot op heden toe. En Hij zal het hebben tot op de jongste dag, als Hij zal komen met de wolken des hemels, om te oordelen de levenden en de doden. Bij dit volk moet Zijn belofte verheerlijkt en vervuld worden, en met de belofte van het eeuwige leven ook de beloften voor dit leven. Bijvoorbeeld, *predikt de rechtvaardige, dat het hem wèl zal gaan, maar wee de goddeloze! Want het zal hem kwalijk gaan*.

Om dit éne kind te Bethlehem te laten geboren worden moesten alle volken der aarde door elkaar worden geworpen, en dat wel opdat zij, die van nature kinderen des toorns zijn, in genade zouden worden aangenomen. En om deze in genade aangenomen kinderen. Ja, om één enkel kind uit deze gezegende schare, werpt God de Heere nog de gehele wereld door elkaar. 's Heeren raad bestaat, en al woeden de golven hemelhoog. Hij heeft het hart van alle koningen in de hand en neigt het als waterbeken. Hier ging het om de vervulling van Gods belofte, Micha 5: 1. "En gij Bethlehem Efratha! Zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid." Uit het kleine en geringe, daaruit komt het te voorschijn.

Hoe is Maria eigenlijk van Nazareth naar Bethlehem gekomen? Scheen dit niet een onmogelijkheid, dat zij, de behoeftige vrouw, zo'n reis ondernam, en dat nog wel in hoog zwangere toestand? Moest zij, op het zo vaak struikelende muildier, waarop men, zelfs als men geheel gezond is, als men er niet aan is gewend, geen half uur kan rijden zonder ongesteld te worden, veertien Duitse mijlen afleggen? Dat scheen immers onmogelijk.

Laat ons Maria's weg tot op dit tijdstip eens nagaan, lezer! Dat zij de laatst overgebleven erfgenaam van Davids troon was, had de Heere haar voor haar ogen verborgen, en Hij liet haar hare wegen gaan, zodat zij zich in eenvoudigheid des harten verloofde aan Jozef, die niet meer was dan een handwerksman. Toen zond de

Heere Zijn engel tot haar, en zij vernam uit diens mond: ***Gij hebt genade bij God gevonden!*** En zij had daarop gesproken: ***Zie de dienstmaagd des Heeren, mij geschiede naar Uw woord.***

Naar Bethlehem kwam zij, maar hoe? Ja! Hoe komt alles tot stand wat God tot stand wil gebracht hebben? De Heere laat de Romeinse keizer Augustus aan zijn hebzucht en gelddorst de teugel vieren, Hij werpt in het machtige, van het Joodse land zover afgelegen Rome alles door elkaar, zodat alles wat haar inwoners hadden, verkwist, verbrast en verspeeld was. Toen hadden de trotse wereldbeheersers weer geld nodig, en de gehele wereld, ook het betrekkelijk kleine Joodse land, moest beschreven worden, opdat men voor het opleggen van een nieuwe belasting maar alles spoedig in orde kon hebben. Allen moeten openlijk verklaren, wat zij bezitten aan roerende of onroerende goederen; zij moeten zich in klassen laten indelen zoals nu nog geschiedt bij wat wij hoofdelijke omslag noemen.

En zo gingen zij allen op om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad.

Zonder deze wonderbare beschikking en besturing zou het Maria, hoewel zij wist Wie zij onder 't hart droeg, nooit zijn ingevallen naar Bethlehem te gaan, ten einde zo Micha 5 vers 1 in vervulling te doen gaan. Geen mens op Gods aardbodem, ook Jozef niet, dacht er aan, dat deze gehele schatting geen ander doel had, dan de Heiland in Bethlehem te doen geboren worden. En wat voor een vrouw was Maria? Ik meen dat zij nog zeer jong was, een, die alles rondweg zei, wat haar op de tong kwam, die de ongerechtigheid en de kromme wegen bestrafte, en dat daarom wel menigeen in Nazareth vijandig tegen haar zal geweest zijn.

Uit het loflied, dat zij te Hebron bij de oude Elizabeth zong, kunnen wij dit met genoegzame zekerheid opmaken. En dit stond vast in Maria's hart: God en Zijn Woord gelden meer bij mij, dan de wereld en haar ijdele pracht. Toen zij verloofd werd, zal zij wel veel gelukwensen ontvangen hebben met haar aanstaand huwelijk. Maar ach, daar komt de Heere tussenbeide, en zij staat daar als een in het oog der wereld geschandvlekte! Ja! Onze dierbare Heere en Heiland heeft reeds in het lichaam van Zijn moeder moeten verdragen, dat men Hem hield voor het kind van een slechte, lichtzinnige vrouw! En geen wonder! Al wie God niet kent, kan niet anders dan Hem miskennen; miskend worden ook alle wegen des Heeren, en geen mens betreedt die uit eigen wil.

God heeft echter alle middelen en wegen in Zijn hand om Zijn doeleinden te bereiken. Zo trekken die duizenden op, de een naar deze, de andere naar gene stad, uit welke hij afkomstig is. Dat is zo 's werelds loop, en ik zeg zeker niet te veel, als ik beweer, dat bij die duizenden de wereld de hoofdzaak was, terwijl Gods Woord, de Messias, de beloofde Christus bijzaken waren, waaraan men dacht, als men er tijd voor had. Ja! zij hadden niets in 't hoofd, dan hun wereldse belangen, dan keizer Augustus en zijn nieuw belastingstelsel.

Zulk een drukkende belasting was er nog nooit geweest, want die opschrijving of *beschrijving was de eerste*, zoals zij in het tweede vers van ons Kersthoofdstuk wordt genoemd. En dat alles had de Heere alleen laten geschieden, opdat Maria, ten tijde van 's Heeren geboorte, niet te Nazareth, maar te Bethlehem zou zijn. De plannen van Keizer Augustus zijn echter toen nog niet verwezenlijkt, eerst vele jaren later werd die nieuwe belasting ingevoerd.

Vers 4. ***En Jozef ging ook op van Galilea uit de stad Nazareth naar Judea.*** Jozef was maar een onbeduidend man, een eenvoudige timmerman. En toch had de Heere nog in hem een prins uit Davids huis laten overblijven, opdat Maria, de laatste kroonerfgenaam van die Koning, op haar moeilijke reis de nodige hulp en

bescherming zou hebben. Zo diep was het vorstelijk huis van David gezonken! Maar, hoe was dat nu met 's Heeren beloften van vrede en eer te rijmen? Was dat nu het antwoord op Davids gelovig gebed: *Hij zal genade en eer geven?*

Ja, mijn lezers! Maar God had ook gezegd het zwaard zal van uw huis niet wijken tot in eeuwigheid! Zie, als de Heere zelf ons heeft geplaatst op de wagen van Zijn vrijwillig volk, dan gaat Hij met ons een geheel andere weg op dan wij meenden, dan gaat het schijnbaar met ons ter hel.

De wereld heeft op de bok van haar prachtig rijtuig de duivel als koetsier zitten, en haar sierlijke paarden dragen over de hoogten der bergen tot aan de wolkenboog. Maar de Heere houdt met de Zijnen een hellevaart; dat gaat de diepte in, dat gaat vaak van de ene ruisende kuil in de andere. Ja, daar roept vaak de afgrond tot de afgrond; zó is 's Heeren weg. Had David, had Salomo het dan niet ruimschoots verdiend, dat hun huis van alle uiterlijke heerlijkheid ontbloot werd? Waar een kind Gods gezondigd heeft, daar moet hij het weten, dat de tempel Gods ontheiligd is; wel blijft de tempel Gods Góds tempel, maar de gevolgen der zonde moeten gedragen, kan het zijn, geduldig gedragen worden, dat is niet anders. Maar, alle beloften Gods van leven, vrede en eer aan David gedaan, zijn nochtans vervuld! Wanneer? Op de dag dat Christus werd geboren. Waar? In een beestenstal.

David, de koning, zou een onderdaan zijn en blijven van de hemelse Koning. Was hij geen kind Gods geweest, had de Heere hem niet liefgehad, zo zou Hij hem nog zevenmaal groter gemaakt hebben, dan hij ooit in zijn dagen van voorspoed was. En, hoewel de wereld David vertreedt en verwerpt, zo heeft toch de Heere Zich over hem ontfemd. Hij moest Gods raad dienen, en deze hemelse Koning levert een veldslag, waarbij Hij Zelf het allermeeeste met slijk en bloed bedekt is. Christus moest arm worden, opdat Hij ons door Zijn armoede rijk zou maken. Dit was de rede, waarom Davids huis zo diep gezonken moest zijn, en waarom de Heere Zijn bedreiging: "het zwaard zal van uw huis niet wijken", zo schijnbaar onverbiddelijk ten uitvoer legde. Maar Zijn belofte vervulde de Heere nochtans! O dat, waarom in Duitsland een arm kind Gods in zijn benauwdheid tot de Heere roept, het moet soms in Parijs beslist worden! Zo is de weg, waarin Gods beloften worden vervuld.

Toen ging Jozef ook op. Aan hem was niets bijzonders te zien. Ach, waar heeft de mens ogen voor? Naakt zijn wij ter wereld gekomen, en naakt zullen wij weer daaruit gaan. Is er groter rijkdom op aarde dan Gods genade? Is er iets hogers, iets heerlijkers dan een kind Góds te zijn? Dat was echter Jozef, hoe weinig heerlijks er uitwendig aan hem was te zien. In de hel zijn allen even arm, en in de hemel allen even rijk, en die hier geestelijk het armst waren, zullen daarboven het meest genieten. Toen ging ook Jozef op van Galiléa uit zo'n achterhoek zouden wij zeggen, uit een land, waar veel zwijnen vandaan kwamen, en dan nog bovendien uit Nazareth, uit die verachte stad! Ja! Maar waar komt dan eigenlijk ieder kind Gods vandaan? Ach, moet niet elk van hen zeggen: *mijn vader was een verdorven Syriër, en mijn moeder was een Hethitische?* Heeft niet het land, waar ik geboren ben, veel overeenkomst met de hel, en is mijn vaderstad niet de stad des verderfs? Jozef trekt op van Nazareth naar Bethlehem. Zo wordt Micha 5 vers 1 vervuld: *En gij, Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda?* Nee! Wilde de Heere zeggen, u bent de kleinste niet, al meent u dat ook van uzelf! Hier, in het stille Bethlehem, liggen tranen en gebeden, hier woonde eens die kleine David en hier hoedde hij zijn schaapjes in nacht en nevel. Hier leefde eens de arme Ruth, hier de eerlijke en oprechte Boaz. En die hebben nog een verborgen zegen nagelaten aan dat kleine Bethlehem! Nee Bethlehem, u bent de kleinste niet, *want uit u zal Mij de Heerser voortkomen!*

Zo kwam Jozef met Maria te Bethlehem. De Heilige Schrift zegt niet "met de Heilige Maria, met de moeder Gods, met de hemelkoningin!" Nee! Schapen! *O schapen mijner weide, gij zijt mensen, maar Ik ben uw God*, spreekt de Heere. Zeker was Maria een kind Gods, een schaap des Heeren, en dat was Jozef ook, maar hier is geen sprake van hen, maar van de grote Herder, die geboren zou worden.

Nu voegt het Evangelie - in onze wijsheid, die dwaasheid is voor God, zouden wij zeggen: haast onvoorzichtig, - er bij: **die was zwanger**, en er staat niet eenmaal bij "van de Heilige Geest", gelijk wij zo graag zouden hebben om de lasteraars de mond te kunnen stoppen. Maar, zo liet de Heilige Geest dit heerlijk Kerst-Evangelie te boek stellen, om op de voorgrond te zetten, hoe Gods beloften vervuld worden. Het komt, het komt alles, wat God beloofd heeft. Ja, Hij vervult Zijn belofte van vergeving der zonden, zodat u de Koning als uw Koning zult vinden, en Hem zien in Zijn schoonheid. Ja, u zult ze beleven, de vervulling van Zijn beloften van eeuwig leven, van gerechtigheid en heiliging. Hij zal het alles getrouw vervullen, ook de beloften voor dit leven, maar zó, dat die ook in het eeuwige leven overgaan. De Heere staat alles ten dienste. Hij laat alles tot stand komen; u weet niet waar vandaan, u weet niet hoe. De Heere is altijd een verrassend God geweest met Zijn heil. Een kind Gods heeft God, de levende God tot zijn deel en erfenis, en voor de levende God is de gehele aarde en haar volheid, met alles wat daarop leeft, niet meer dan een drupje van een emmer, een stofje aan de weegschaal. Zijn kinderen, Zijn eigen, duurgekochte kinderen, die alleen hebben waarde in 's Heeren ogen. De grote, gruwelijke steden Sodom en Gomorra zou Hij niet verwoest hebben, zo Hij er tien rechtvaardigen in had gezien, en, toen Hij ze, naar Zijn rechtvaardig oordeel, nochtans verdelgen moest, stond Lot Hem nog in de weg, en Hij maakte geen begin met de verdelging van Sodom voor dat Lot de stad had verlaten, zoals u in deze geschiedenis lezen kunt, Genesis 19. Zo dierbaar zijn Hem Zijn kinderen. *Ik geef volken in uw plaats*, zegt de Heere Jes. 43 vers 3, 4 en opnieuw Jes. 52 vs. 3: *Gij zijt om niet verkocht, gij zult ook zonder geld gelost worden*.

Het Evangelie voegt echter bij Maria's naam deze woorden: "zij was zwanger", willende daarmee te kennen geven, hoe groot de nood en ellende vaak is, als God Zijn beloften komt vervullen. Ja, met recht zingen wij: (Ps. 103 vers 5 naar de Duitse vertaling) *"door kommer en verdriet voert Hij de Zijnen veilig!"* Want welk een kommer, welk een angst overviel hier deze laatste erfdochter uit Davids huis. Gelijk nu nog vaak allerlei huiselijke nood en armoede Gods kinderen overvallen, alleen, opdat zij de waarheid van de belofte zouden ondervinden: *uw brood wordt u gegeven, uw wateren zijn gewis*.

Als God ons de belofte schenkt van reinheid en heiligheid dan opent Hij allereerst, en ook bij voortduring, de ogen voor eigen ellende. Ach, al heeft men zijn huis ook met bezemen gekeerd, als de Heere komt, zien wij bij het licht van Zijn heerlijk aangezicht meer en meer zonde, daar schijnt geen einde aan te komen! Daarom voegt Lukas dit er bij, opdat wij zouden zien, hoe diep de nood is, waarin de Heere Zich openbaart! Wij gewennen ons zo spoedig aan de zoete klanken van het Evangelie. Daarom is het zo heilzaam voor ons telkens en telkens weer opnieuw door allerlei nood en ellende te ervaren en te proeven, dat het Paradijs hier verloren is. En wij worden overvloedig getroost, als wij een toevlucht krijgen tot het hart van onze levende Heiland, en het leren verstaan in al onze kommer en in al ons verdriet: al het leed, Hij stuurt het in huis, opdat wij ons niet aan het zichtbare zouden vergapen, maar alléén en alléén hopen op Zijn genade!

Maria is zwanger, en de tijd nadert, dat zij baren zal. Jozef doet wat hij kan, om in allerijl af te doen, wat hij te Bethlehem te verrichten heeft, in de hoop, Maria nog ter rechter tijd naar huis te kunnen brengen. Maar ach, daar zijn zo velen, die zich moeten laten opschrijven en ... al te vriendelijk zijn de heren op het raadhuis ook niet! Zo'n arm timmerman moet vaak lang wachten, voor hij aan de beurt komt!

Ach, wat mag Maria gedacht hebben, toen zij bespeurde, dat haar ure gekomen was! Misschien wel: maar ik heb hier niets, ook niet het geringste, en dan hier in die beestenstal! Hoger en hoger klimt de nood, misschien had zij wel niet eenmaal genoeg olie in haar lamp, om de lange nacht tegemoet te gaan. Waar is nu haar God? O, is het waar, dat ook dit alles van Zijn Vaderlijke hand komt? Ook dit, ook dat, 't welk ons ogenblikkelijk het hart verscheurt? Ja! Het is nochtans waar, ook dit alles, dus ook wat ik haast niet dragen kan. Onze Heere sprak eenmaal, Joh. 17: 18: *Gelijk Gij Mij gezonden hebt in de wereld, zo zend Ik hen ook.* En Joh. 15: 20: *De dienstknecht is niet meerder dan zijn heer.*

Wel ons dus op ons kruis! Dat zijn de echte kentekenen van genade, als wij in de wereld zijn, gelijk Hij er in was, die hier niets had om er Zijn gezegend hoofd op neer te leggen. ***En, toen zij op die zelfde plaats kwamen, werden de dagen vervuld, dat zij baren zou.*** Dacht Maria nu in het geheel niet aan de belofte van Bethlehem? Gelezen heeft zij die zeker dikwijls, en, toen zij bij Elizabeth was, werd zij ook vervuld met de Heilige Geest. Maar ach, nood is nood, en de Bijbel? Nu ja! De Bijbel, (denkt de door alle baren en golven geslingerde ziel), ach, er staat zoveel op het heilige blad, dat heerlijk en verkwikkend is, maar waar is de mens, die dat alles vast kan houden? Abraham had het ook vergeten, dat God gezegd had: *in uw zaad zullen alle volkeren der aarde gezegend worden!* Hij lachte veeleer, en dacht: *dat is immers onmogelijk!* Ach, *mocht Ismaël toch leven voor Uw aangezicht!* En toch was Abrahams geloof zeker het echte, en hij heeft geen ogenblik gewankeld, maar op hoop tegen hoop geloofd, en aan de belofte Gods niet getwijfeld.

In het leven van Gods kinderen gaat het zo op en af, in het leven van hen, die de belofte hebben en er ook op hoop tegen hoop, aan geloven; zó liggen zij in de hel, en zó is de hemel in hun hart, zó geloven zij alles, en een ogenblik later kunnen zij ook het geringste niet geloven; zó zingen zij psalmen in de nacht, en zó breken zij weer uit in luid geweën; zó grijpen zij naar de wereld, en zó laten zij deze weer vol afschuw varen. De wereld, het zichtbare! Hoe bitter kan een kind Gods wenen en huilen. Ja, geheel vertwijfeld en wanhopig zijn, maar o, als God maar één straaltje geeft van Zijn liefelijk licht, dan juicht het weer in Zijn God. Maar door al die smarten heen zegeviert Christus over al de machten der hel en het arme kind des Heeren is gered! Dit leert ons het Kerst-Evangelie, en dat mogen wij niet vergeten, maar in ons hart bewaren: dat de weg van Maria, die begenadigde vrouw, al erger en erger werd, en het nochtans Gods weg was. Ja, zo was 's Heeren weg voor Maria, de enig overgebleven erfgename uit de wettige koninklijke lijn van Salomo. Toen zij te Bethlehem waren, werden de dagen vervuld, dat zij baren zou, en ziet! Wat ongeluk scheen, bleek het grootste heil te zijn.

Waren zij niet juist op dat tijdstip te Bethlehem geweest, dan was immers Gods Woord niet waar geworden, dan waren immers de beloften niet vervuld. Dan hadden de vijanden kunnen zeggen: Micha 5: 1 is toch niet waar geworden! En dat moest voorkomen worden, geen tittel noch jota van Gods Woord mag ter aarde vallen, maar waar dit geschiedt, wordt de weg enger en enger, dieper en dieper, en ziet! Juist daar in de diepste diepte gaat de eeuwige heilzon op. Hallelujah!

En zij baarde haar eerstgeboren zoon. Zó baarde deze kroonerfgename de kroonprins uit Davids huis. Wat maakt een welgeaarde moeder al niet voor toebereidselen om haar eerstgeborene te bekleden! En Maria had niets dan enige eenvoudige doeken om het kindeke Jezus in te wikkelen, niets dan een kribbe om er Hem in neer te leggen, want, staat er: er was voor hen geen plaats in de herberg. Geen plaats vindt Gods Woord tot op de huidige dag in deze, van God afgevalen wereld! Ook de geringste niet! Eigenwillige, vleselijk vrome werken, als zij maar een schone schijn hebben, vinden in haar plaats genoeg, maar 's Heeren werk niet. Enkele zielen zijn het slechts, die dat leren waarderen en liefhebben, en verder niemand op Gods wijde aardbodem. Zo is het met 's Heeren wegen gelegen. Hij laat geen grote schare volks samen bazuinen, om te bewonderen, wat Hij doet. O, aanschouwt toch het grote wonder van de geboorte van Christus! Wie van u een huis bezit, en achter dat huis een stal, zal toch niet die stal aanwijzen, als de plaats, waar zijn oudste kind moet ter wereld komen: zijn oudste noch zijn jongste kind zou hij aan zo iets blootstellen, en deed hij het, iedereen zou hem toeroepen: *barbaar, kindermoordenaar!* En zal dan de Heere der heirscharen, die hemel en aarde bezit, als Hij in de wereld komt geen prachtig paleis, of ten minste niet het beste huis in Bethlehem voor Zich laten inrichten? Moeten niet allerlei kanten, kostbare fluwelen en zijden klederen bereid liggen, moest niet de kostbaarste wieg klaar staan om dit kindeke te ontvangen?

Maar alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn enig geboren Zoon voor ons heeft gegeven! En zo is het onze Immanuël altijd gegaan. In Gethsémané liet God de Vader Zijn Zoon al de bitterheid en benauwdheden des doods uitdrinken. Hij heeft het toegelaten, dat men die Zoon in het allerheiligst aangezicht sloeg. Hij heeft Hem door Pilatus laten mishandelen en des doods schuldig verklaren, zodat deze heiden eindelijk uitriep: *zie de Mens!* Eindelijk heeft de Vader Hem, toen Hij aan het kruis was genageld, drie ganse uren verlaten, opdat wij tot God genomen en nimmermeer van Hem verlaten zouden worden! Op deze wijze zond God, de Heere des hemels, Zijn enig, geliefd Kind in de wereld. O trots en hoogmoed des vleses, o wereldliefde van het afwijkende mensenhart, hoe wordt u daar verootmoedigd en beschaamd! Dat is de ware hoogheid, die de Heere hier aan de dag legt; die neemt niets aan van enig mens, die zoekt geen heil en geen troost bij mensen, wier deel in dit leven is! Niemand zal zich kunnen beroemen, iets hoegenaamd te hebben bijgedragen, om de Heere der heerlijkheid bij Zijn werk te helpen.

Dit kunt u uit alles lezen, wat uw geestesoog in Bethlehems stal aanschouwt. Aanschouw deze koninklijke moeder in deze beestenstal, aanschouw die linnen doeken, die stenen kribbe, aanschouw het kindeke op stro gelegen. O, mijn koud en versteend hart, zo deze aanblik u niet verbrijzelt, u zult de Koning niet zien in Zijn schoonheid! Ook nu nog neemt Hij van het uwe niets aan, want niets vroeg Hij voor Zich, toen Hij het licht der wereld aanschouwde, Hij die Zelf de eeuwige Zon der gerechtigheid is.

Van ons nam Hij niets, maar met de os van het veld deelde Hij, wat die bezat, daarmee was Hij tevreden, opdat u, o dwaas mens, eens zou ophouden met al uw buitensporige eisen van aards geluk en weelde in dit ellendige leven, en opdat u zou leren al uw heil, al uw vreugde te stellen in de vrije, soevereine genade van uw God! Opdat u, ook als u het goed hebt in dit leven, alles leert beschouwen als onverdiende geschenken van Zijn Vaderlijke hand, en niet als voortbrengselen van uw kunst, als vruchten van uw verstand, of van iets, dat in u is te vinden. Van de Heere alleen komt alles, en daar zult u leren uw eenvoudig dagelijks brood, uw karig dagloon, uw schamele turven te

beschouwen als een genadegeschenk van Zijn trouw. De Heere heeft niemand rijk gemaakt, maar allen, die voor Hem in 't stof neerzinken, zal Hij rijk maken aan genade en hemelse goederen, en ook genoeg. Ja, overvloed, schenken voor dit leven.

De ware kerk Gods ziet hier naar het zichtbare weinig meer dan ellende en nood, dan angst en smaad, zodat, wanneer iemand, hetzij priester of Leviet, daar voorbij komt, en er een blik in werpt, hij zeggen moet: *Mijn God! Welk een ellende!* En dit zeggende wandelt hij verder.

Maar u, die zoveel op hebt met de pracht en praal van de wereld, wat zal dan eenmaal uw woning zijn? Een enge doodkist en meer niet. En al uw klederpracht, zij zal niet eenmaal uw vlees kunnen beschermen tegen de wormen, die u zullen verteren. Neem deze les mee naar huis: daar in die stal was de ezel, die Maria in Bethlehem had gebracht, de os was er, die er gewend was uit de krib te eten, misschien was het maar een magere ploegos, zoals zij in het Oosten voor de landbouw gebruikt worden. En vervuld is des Heeren woord, Jesaja 1: 2, 3. "Hoort u hemelen! En neemt ter ore u aarde, want de Heere spreekt: Ik heb kinderen grootgemaakt en verhoogd, maar zij hebben tegen Mij overtreden! Een os kent zijn bezitter en een ezel de krib zijns Heeren, maar Israël heeft geen kennis. Mijn volk verstaat niet." En leer om genade roepen, smee de Heere een druppel van Zijn dierbaar bloed op u te laten vallen, opdat uw harde hart verbrijzeld wordt. Al het heerlijkste en schoonste der aarde is ijdelheid en schijn, en, het bitterst harteleed is nog het meest te vinden, waar de hoogste pracht is, namelijk aan de koninklijke hoven. Neem deze les mee naar huis, en u zult weten, waarom de Heere in een stal moest geboren worden.

De ganse wereld is voor God niet meer dan een beestenstal, gelijk Petrus gewaar werd, toen hij er niet aan wilde, zich met de Heidenen in te laten, en de Heere hem dat grote witte laken toonde vol onreine dieren, die Hij in de hemel wilde opnemen.

Maar te midden van al deze armoede, van al deze jammer en nood, o vertwijfel niet, u arm kind des Heeren! Waar de Heere is, dáár is de hemel, dáár is heerlijkheid, dáár is waarachtige vreugde, dáár is alles geluk, zaligheid, al wordt slechts het tegendeel daarvan gezien. O, waar een arm zondaar in het stof ligt, en vol berouw wenend om ontferming schreit, daar legert zich de ganse hemel om hem heen, daar verwonderen zich de engelen en roepen: *O, hoe heerlijk, hoe prachtig!*

En dáár komt ook zeker het lofgezang van de Heere Jezus. Ach waar zo'n arm kind Gods in zijn angst en aanvechting op en neer gaat, vol bekommernis daarover, of Gods belofte wel aan hem zal vervuld worden, waar een mens zo worstelt met God, daar legert zich de gehele hemel om hem en zegt: *O, hoe heerlijk!*

En terwijl er in Bethlehems stal niets te zien is dan jammer en ellende, ziet het er op Bethlehems velden anders uit, want daar is het met ogen te zien, en met handen te tasten, dat hier hemel en aarde verenigd zijn geworden. Laten u de linnen doeken en de kribbe maar niet te slecht zijn, want zo is nu eenmaal de wijze, waarop de Koning des hemels in dit Mesech gelegerd is! Zie, daar gaat het hemelse hof open! En uit de hemelburg dalen de vorstendommen en machten van het eeuwig Sion neer en legeren zich, schoon onzichtbaar, om het Kind in de kribbe. En nog zal het van elk kind, waarvan dit ene Kind in de kribbe spreekt: *zie Ik en de kinderen, die U Mij hebt gegeven*, aan de dag komen, dat het des Heeren is.

Ach, ween toch niet zo, u arm kind Gods! Te midden van uw nood en uw ellende, daar is waarlijk geen oorzaak voor! Dat is de trouwe hand uws Vaders, die alle omstandigheden voortdurend zó bestuurt, dat er juist voor u nooit plaats is in de herberg van deze wereld. Dat geschiedt niet bij geval, maar daar liggen heerlijke,

Goddelijke beloften achter, die vervuld zullen worden op 's Heeren tijd, en dan zal al uw wenen in een eeuwig gejuich veranderd worden. Want zo de almachtige God maar uw deel en erve is, zal alles goed uitkomen, en zal het einde eeuwige zaligheid zijn.

Sla uw natgeweende ogen toch eens op, en zie wat er bij de herders voorvalt in Bethlehems velden. Dat waren arme mensen, en hun gesprekken liepen dan eens over Gods beloften, over de beloofde Messias, en of die waarlijk nog komen zou. Dan weer over de prijs der wol, en hoe zij het best die verkopen konden, over de schapen, over vrouw en kinderen, over de wolven, die hun kudde bedreigden, over zonden en noden, over Gods wegen, en of het ook waarlijk geschieden zou, wat de Heere in Zijn allerheiligst Woord gesproken heeft.

En terwijl zij elkaar zo allerlei verhaalden, en meenden, zo als zij nu voortsukkelden, zo zou het blijven tot het einde, daar trad tot hen een engel des Heeren, van die Heere namelijk, die in de kribbe lag. In de stal is niets bijzonders te zien, noch te horen. Wilt u de zaak goed onderzoeken, dan moet u het Woord opslaan. Daar kunt u het zien, hoe het de waarachtige gemeente in deze wereld gaat. De vervloekte Cham, die zijn vader bespot had, en dus de zegen van de vervulling van het vijfde gebod had verbeurd, bouwt steden naast steden, zodat deze van God vervloekte de gezegende scheen te zijn, terwijl de waarlijk gezegende Sem ten laatste niets over had dan een kleinkind van 15 jaren. De wereld mag het ruim hebben, opdat, bij het volbrengen van haar wil en van haar lusten het aan de dag kome, wat zij drijft, maar de tot God bekeerde zondaar komt in de engte en benauwdheid. Dat is 's Heeren weg met al de Zijnen. Maar uit die engte en uit die benauwdheid weet de Heere hen heerlijk te verlossen, zodat zij zeggen, dat heeft de Heere gedaan.

En ziet! Een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen! Het eerste, waarvan God ons door Zijn Heilige Geest ontdekt, is dat wij zondaren zijn, en de heerlijkheid Gods derven. Want het was de heerlijkheid van de Heere Jezus, die hen omscheen. Aan Hem is alles licht, genade, liefde, heerlijkheid, klaarheid en Goddelijke glans. Als God de Heere ons Zijn Christus geeft, dan geeft Hij ons met Hem alles. Arm, gans arm wordt onze Heere en Heiland, om ons rijk te maken aan hemelse en, voor zo ver wij het behoeven, ook aan aardse goederen. Hij komt tot de ziel, Hij openbaart Zich, en alles is licht en heerlijkheid voor hem, die de ogen geopend zijn, zodat hij uit ervaring kan zeggen: *één ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.*

Dan wordt met de ogen des harten hetzelfde gezien, wat toenmaals de herders ook met vleselijke ogen zagen, daar wordt met handen getast, wat God bereid heeft degenen, die Hem liefhebben. Namelijk, dat God rechtvaardig is in al Zijn wegen, en dat Hij rijk is aan ontferming voor allen, die Hem aanroepen.

Gods volk echter is een ootmoedig, ja, een vreesachtig volk. Hoe nader bij de genade, hoe meer vrees hebben zij vaak. Daarom staat er ook van de herders: **en zij vreesden met grote vreze.** Nu treedt echter de bode des Heeren tot hen en spreekt: vrees niet, uw heil staat vast, want ziet! ***Ik verkondig u grote blijdschap die al den volke wezen zal.*** Grote blijdschap? Welke blijdschap echter?

Ach, mijn Geliefden! Grotere vreugde ken ik niet, dan wanneer iemand gaat roepen: 'Ontferm u over mij arme zondaar! O God, laat Uw barmhartigheid en ontferming over mij lichten, U bent groot en vol erbarmen, verheerlijk U, laat Uw heerlijkheid over mij opgaan, en delg al mijn schulden uit. Was mij van mijn ongerechtigheid en reinig mij van al mijn zonden.'

Daar is de bede: Heere Jezus! Indien U wilt, U kunt mij reinigen. En het antwoord is gewis: *Ik wil, word gereinigd! Amen.*

9. De Engelenzang

En van stonde aan was er met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen! Lukas 2: 13 en 14.

Zo heeft dan hemel en aarde zich verenigd in de velden van Bethlehem, zo is de hemel willen neerdalen op aarde! Toen Gods eeuwige Zoon hierbeneden kwam en, bekleed met ons ellendig vlees en bloed, in de kribbe lag, kon de hemel niet in de hemel blijven, want hemel is het daar, en is het alleenlijk dáár, waar Jezus is. Daarom daalden zij neer uit de hoge de heirscharen der engelen, al de vurige wagens en paarden uit de eeuwige heerlijkheid, op de stille velden van Bethlehem. Dat waren diezelfde vurige wagens en paarden, waarvan wij lezen in de geschiedenis van de profeet Elisa, toen hij, door vijanden omringd, bad, dat de Heere zijn jongen de ogen openen zou. En toen zag de jongen al de vurige rossen en wagens, die de berg rondom Elisa vervulden. Dat waren dezelfde hemelse heirscharen, waarvan ook Daniël zegt: *duizendmaal duizend engelen dienden Hem, en tienduizendmaal tienduizenden stonden voor Hem.* (Daniël 7: 10). En deze hemelse heirscharen vervulden Bethlehem weldra met hun lofliederen.

Er is, lezer, geen lof Gods. Ja, God wil nergens anders over geloofd en geprezen zijn dan daarover, dat Hij geopenbaard is geworden in het vlees en de rampzalige toestand van het diep gevallen menselijk geslacht heeft willen ter hart nemen. De diepten Gods kan geen mens, geen engel, ook de grootste troongeest, niet peilen, alleen de Geest Gods, alleen de Heilige Geest onderzoekt de diepten Gods en doorziet wat in God is verborgen. Om dan deze heerlijkheid te openbaren aan een wormpje, dat in het stof ligt te worstelen, en aan hetzelfde al deze heerlijkheid tot troost en verkwikking mee te delen. En dit wonder, dat de Allerhoogste zich wil openbaren in het allergeeringste, aan een wormpje in het stof, daarvan verstaan de engelen zó veel, dat zij er van leven.

Ik zeg: dat zij er van leven; want het leven, de vreugde en de eeuwige zaligheid der verheven troongeesten bestaan daarin, dat zij God loven. En wel daarover loven, dat Hij zich verheerlijkt heeft en verheerlijkt is hetgeen niets is, in dat, wat verloren is; dat is de stof van hun lofpsalm en dat zal het blijven totdat de laatste der uitverkorenen zal zijn binnengehaald! En dan vangt de eeuwige zaligheid eerst recht aan, en zullen psalmen en lofliederen nog anders gezongen worden dan hier op aarde. Zoals dan de heiligen en uitverkorenen zingen zullen, kunnen de engelen het echter nooit of nimmer, maar nochtans zullen zij de lof Gods met hen mee verheffen, daarover, dat *Hij Zich ontfermd heeft wie Hij wilde, en verhard heeft hem, die Hij wilde.*

Alzo: in Bethlehems velden zongen de engelen: *ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde.* Daarna gaven zij de grond aan, waarom dat zo is, namelijk: *in de mensen een welbehagen.*

Om dit "in de hoogte", of "in de hoogste hemelen" en "op aarde" recht te verstaan, hebben wij de betekenis na te vorsen van wat Jesaja zegt in het zevende hoofdstuk vers 10 en 11, van zijn profetieën. "En de Heere voer voort te spreken tot Achaz, zeggende: eis u een teken van de Heere, uw God! Eis beneden in de diepte, of eis boven uit de hoogte." Koning Achaz verkeerde met zijn gehele volk in de diepste nood. De Syriërs waren gekomen met Efraïm, dat is, met de tien stammen, en hadden een raadslog gemaakt en gesproken: "Laat ons optrekken tegen Juda en het verdriet

aandoen, en het onder ons delen.” Toen ijld de profeet vol van troost, raad, waarheid, gerechtigheid en trouw van God tot de koning en predikte tegenover de Syriërs en alle vijanden van Juda en Jeruzalem, alzo zegt de Heere: *het zal niet bestaan en het zal niet geschieden*. Als wilde hij zeggen: Ontsteek in toorn tegen ons, o volken allen, ontbrand tegen ons, o ganse wereld, o duivelen allen die ons zoeken te verslinden, toch zult u met schande en schaamte van ons moeten vlieden! Neemt het ter ore u allen, die tegen ons land optrekt, omgordt u, en wordt verbroken! *Beraadslaagt een raad; doch hij zal vernietigd worden, spreekt een woord, doch het zal niet bestaan, want God is met ons!* De Heere zal opstaan tot de strijd met Zijn bliksemstralen en donderslagen! Ja, beraadslaagt een raad, en wordt verbroken; schikt en zet alles naar uw goeddunken en vleselijke wijsheid, nochtans zal er niets van tot stand komen, de Heere zal onder hen blazen, en zij zullen verstrooid worden.

Smeed vrij de stoutste ontwerpen, bespreek u onder elkaar met de wijste overleggingen, span al uw krachten, uw listen, uw kunsten in ‘t werk, zodat u meent; nu is het een uitgemaakte zaak, wij hebben dat gehate volk verslonden en vernietigd, nochtans zal ulieder raad niet bestaan, want: **God met ons, Immanuël!** Christus is hier, God met ons, in de kribbe van Bethlehem! Mijn ogen hebben Hem aanschouwd, de zoon der maagd, wiens naam is: *Immanuël!*

Eis u een teken, spreekt de profeet tot de koning, *eis u een teken van de Heere uw God!* Eis u een teken daarvan, dat genade verheerlijkt zal worden, dat de macht der trouw en liefde Gods om Zijns groten Naams wil alleen, louter uit genade en ontferming in ulieder midden zal verheerlijkt worden. U denkt en zegt wel: *dat is onmogelijk!* U hebt gelijk. Ja, het is onmogelijk, en nog eens onmogelijk, en nog eens onmogelijk! Dat wij gered zouden worden, het is onmogelijk op aarde te midden van ons verderf, het is onmogelijk in de hemel voor Gods heiligheid. Maar nochtans! *Eis u een teken uit de hoogte*; of zoals de grondtekst eigenlijk is: maakt het hoog ten hoogsten! Dat is, eis u een teken van de Heere te midden van uw verderf, van de helse benauwdheid, waarin u ligt verzonken, eis u een teken beneden in de diepte, en gij zult het ontvangen, het zal u gegeven worden, al schijnt het ook onmogelijk door de diepte van uw verderf en door de hoogte van Gods onkreukbare heiligheid. Nochtans hemel en aarde worden verenigd, God en mens worden een in een zwak ellendig Kindeke. Die doet alles; dat doet alles alléén. Achaz wilde echter van dat teken niets weten, want hij wilde zijn diep bederf, zijn dood, zijn doemwaardige toestand voor de Heere niet erkennen. Hij wilde de harde nek niet buiten voor Gods heiligheid en gerechtigheid. Ja, hij wilde er niets van weten, dat hij midden in de dood en de hel lag.

Ere zij God in de hoogte! Of zoals onze Statenvertaling zo schoon heeft, *in de hoogste hemelen*. Ja, ere zij God in de hemel der hemelen, daar boven in de geheime schatkamers en kasten van Gods eeuwige vrederaad, in het eeuwige Licht, waarin Hij woont, en waarin engel noch seraf een blik vermag te werpen!

Het is onmogelijk, dat een mens, dat een zondaar zalig wordt, zoals na Adams val de zaak tussen God en mens staat. Hoort het, u allen! En neemt het ter hart, u allen, hetzij u bekeerd zijt of onbekeerd, u wedergeborenen en niet wedergeborenen, u die leeft, en u die meent, dat u leeft, en zijt toch dood! Het is onmogelijk, dat een mens, dat een zondaar zalig wordt, hetzij hier, hetzij hier boven! Wat? onmogelijk?

Nee! Dat staat toch niet in het Evangelie te lezen. Nee! Dat heb ik toch wel beter gelezen in mijn Catechismus. Daar staat het immers duidelijk te lezen, *dat ik zalig word, indien ik geloof*. Ja, indien, indien! Maar juist dit indien is het punt, waar het op aan komt. Wie niet in de praktijk des levens, wie niet persoonlijk voor zichzelf

ervaart, dat het hem uit zichzelf geheel onmogelijk is te geloven, die heeft niets dan een ijdel, een Rooms geloof, en zo hij niet van God zelf het alleen zaligmakend geloof aan het zoete Evangelie ontvangt, zal hij ook Rooms sterven, en met zijn ingebeeld geloof rechtstreeks ter hel varen, juist dan als hij meent, dat de hemel voor hem zal opengaan.

Bij de mensen is het onmogelijk, zo sprak de mond der waarheid eens! Maar, denkt menigeen, ik heb toch dit of dat gedaan, ik ben toch zo of zo geworden, als ik nu eens tot deze of gene hoogte zal zijn opgeklommen, zou het dan nog onmogelijk zijn?

Lezer, zolang u het in uw eigen ziel niet hebt ondervonden, dat het een onmogelijke zaak is, dat u zalig wordt zolang is het ook een onmogelijke zaak voor Gods rechterstoel, en zolang moet ik tegenover u de uitspraak handhaven: het is onmogelijk, dat u zalig wordt; het is een geheel afgesneden zaak. God is heilig en rechtvaardig, daarom kan hij geen onreinen opnemen in Zijn hemel, noch dulden in Zijn heilige tegenwoordigheid, maar Hij moet de zodanige straffen en veroordelen. God is Geest, wij zijn vlees, en geest en vlees kunnen niet verenigd worden. Gloeiend ijzer en hout kunnen nog eerder één worden dan vlees en geest, dan mens en God. Maar ook dit is een onmogelijke zaak, want het gloeiend ijzer steekt het hout in brand. Daarboven in de hoogste hemelen, in de binnenkamers van onze God, bestaat de onmogelijkheid, dat één van ons zalig worde, want daarboven ligt een boek opengeslagen, dat ons veroordeelt en vervloekt, dat is het boek van Gods eeuwige en eeuwig geldende wet.

O, laat ons hierover toch niet zo lichtzinnig heenlopen, want onze onwetendheid omtrent de algehele dood en verdoemenis waarin wij van nature liggen, is de onzalige bron, waaruit allerlei ongerechtigheden in leven en wandel voortspruiten. Daarboven in de hemel geldt een heilige wet, die mij veroordeelt en verdoemt, en God, die ik van nature geneigd ben te haten, kan ik niet liefhebben, zoals de wet zulks van mij eist, want Hij bestraft al mijn handelingen. Hij verbrandt al mijn zelfgemaakte vroomheid, en voor Zijn heilig oog zinkt al mijn voortreffelijkheid in het slijk. Onmogelijk is het dus vanwege Zijn onbevleete heiligheid voor God daarboven, onmogelijk voor de mens vanwege zijn dood en verderf. Was de zonde alleen uiterlijk, bestond zij alleen in enige uiterlijke vlekken en gebreken, die mij aankleven, dan zou ik misschien die vlekken kunnen afwassen en mijn huid reinigen. De huid van de Moorman zwart van buiten, blank van binnen, is, volgens Gods Woord, niet rein te wassen, maar onze huid, onze geestelijke huid is van buiten blank en zuiver, doch van binnen zwart als roet, dat wil zeggen: al schijnen wij van buiten glad en schoon, nochtans zijn wij van binnen van moederslijf aan onrein en verdorven. Het is onmogelijk, dat een mens, een zondaar ook maar bij één daad, een enige gedachte zich zou kunnen losmaken en bevrijden van de zonde, die hem aankleeft. Ach, al heeft zoëven de een of ander oprecht berouw over zijn zonde gehad, al heeft hij zich op het allerhevigst gekweld en de heetste tranen gestort, geen minuut laten, of de zonde ontbrandt weer opnieuw in al haar kracht! Wie is de mens, die God de eer kan geven, die Hem toekomt? Ja, onszelf eren, dat verstaan wij, onze geestverwanten eren, en van andere mensen eer eisen en aannemen, dat verstaan wij. Naar onze eigen lusten willen wij wandelen, zelf God zijn en Hem het roer der kerk- en wereldregering ontrukken, om het in onze eigen bevleete handen te nemen.

Aan vrede is op deze van God afgevalen aarde niet te denken, want niets verstaat het kind Adams beter, dan zichzelf te kwellen en te pijnigen. Al heeft de zondaar boete gedaan in allerlei zelfuitgedachte kwellingen, en handen en voeten afgerukt en afgehouden, die hem ergerden. Ja, al wenste hij zich 't hart uit het lijf te rukken en in

duizend stukken te vermorzelen, van steen is dat hart, een stenen hart blijft het aan zichzelf overgelaten, en geen mens leeft er, die ook maar één traan van berouw zich uit het oog persen kan, geen waarachtige, oprechte zucht wil uit dat stenen hart tot God opstijgen. Ach, er is een diepe, gapende kloof tussen de Schepper en Zijn gevallen schepsel, zodat, waar genade komt om zich te verheerlijken, het vlees terugschrikt en zich vol angst afwendt. Ach, genade is voor de arme mens een ondoorgrondelijke zee, een gloeiende oven, vol getrokken zwaarden. Van nature woont er in 's mensen hart een inwendige haat tegen de genade, zodat hij, in plaats van die gretig en met beide handen aan te grijpen (zoals velen menen, dat zij kunnen, en het ook anderen voorschrijven), er zich vol angst en afkeer van afwendt.

O laat ons dit toch niet ontveinzen, maar erkennen wij het openhartig, want alleen dit is de weg om tot een vrij en vrolijk leven te geraken, en te midden van dit leven, dat toch niet anders is dan een gestadige dood, een beginsel der eeuwige vreugde te genieten. Laat het ons vrijmoedig uitspreken: zowel daar boven als hier beneden is het een onmogelijke zaak, dat wij zalig worden. Dat geloven, dat ervaren, dat belijden allen, die uit God geboren zijn, en die ondervonden, dat de Heere alleen verlost uit de macht van de helse Farao. Want ook onze zielsvijand heeft veel wagens en paarden, en vaste vestingen, waaruit niemand zichzelf kan verlossen. Maar de Heere is gekomen, een onoverwinnelijke, strijdbare Held! In de eeuwige raad Gods stond het vast: de mens is een opstandeling tegen mij, de gehele aarde is een oproerige, rebellerende stad, die ik met vuur verbranden moet.

Het is onmogelijk, het is niet in overeenstemming met Mijn heerlijkheid en heiligheid, dat deze rebellerende mens in het leven blijft! En van deze onmogelijkheid komt de kennis op aarde door Gods heilige wet, die de mens veroordeelt en verbrijzelt. Evenals Farao de kinderen Israëls toeriep: *Ik ben niet tevreden met uw arbeid, ledig, ledig gaat gij om*, zo roept de wet ook ons toe, ik kan uw werk niet aannemen, want het is onrein en bevlekt. U moet het stro voor uw tichelovens zelf verzamelen. Of u al zegt: wij kunnen het niet, zo spreekt de heilige wet, dat gaat mij niet aan, u moet het kunnen, u hebt het vroeger kunnen doen, dat u het niet meer kunt, verzwaart uw schuld. Het werk der wet moet er zijn, geheel onbevlekt, zonder smet of gebrek! O, hoe ondervinden wij het dus, dat het een onmogelijke zaak is zalig te worden, hoe klinkt het dan door de ziel: *u hebt niets verdiend dan de eeuwige dood!*

Uw Catechismus kent u misschien woordelijk van buiten; het gehele Evangelie verstaat gij, kunt het anderen prediken, met schone zalvende woorden, maar indien u het in uw hart niet ondervonden en gesmaakt hebt, dat u een zondaar zijt, en dat uw zaligheid dus een onmogelijke, afgesneden zaak is, dan helpt u dat alles niets. Alleen Gods Geest kan u deze onmogelijkheid leren kennen, alleen Gods Geest kan u die diepte doen zien, waarin u verzonken zijt.

Dat wisten de engelen: de mens, dat heerlijke meesterstuk van Gods handen, is verdorven, is verloren. De engelen hadden het vernomen: de gehele wereld is voor God verdoemelijk. De engelen wisten het: hier, op deze schone aarde, heerst thans niets meer dan vijandschap tegen God, en aan vrede met Hem is niet meer te denken! Maar het was in de geheimste binnenkamer der eeuwige heerlijkheid, dat een besluit genomen werd: Een arm zwak Kindeke verschijnt, de engelen zien het in armoedige, ellendige doeken gewikkeld.

Dat Kindeke werd niet op een troon gezet, maar moest in een krib neerliggen, en niet de engelen des hemels, maar ezels en runderen omringen die nieuwgeboren Koning!

En de engelen slaan dit schouwspel gade en zinken weg in bewondering en aanbidding.

Zij vliegen tot de herders en heffen hun hemels loflied aan. Toen kon de hemel niet meer in de hemel blijven, alle geesten en machten moesten die Psalm meezingen, moesten mee ter kerk in Bethlehems velden, om met die gemeente mee te zingen, en er luid over te juichen en te jubelen, dat gered was, wat verloren was gegaan!

"Ere zij God in de hoogste hemelen". De Heere alleen de eer, geen engel, geen schepsel, geen mens, geen vlees! Het wonder dat, hier te zien was, was in geen mensenhart, in geen troongeest opgeklommen, dat had de eeuwige Wijsheid alleen tot stand gebracht. Dood en verdoemenis was uitgesproken en verzegeld, en de gevallen mens moest voor eeuwig branden in de vlammen van Gods toorn. Met zeven zegelen was verzegeld het boek, dat van binnen en van buiten was beschreven. Uit en gedaan was het met de mens voor eeuwig! En terwijl de hemel deze treurmare verneemt, wordt er een Lam gezien, een arm zwak Kindeke!

De hemel vraagt vol verbazing: *hoe is Zijn Naam?*

En het antwoord luidt: *God met ons! Immanuël! Ere zij God in de hoogste hemelen!* Dat was alleen Zijn werk, een weg en middel uit te vinden, waarbij Zijn heilige wet ongeschonden bleef, en nochtans de arme mens niet ter hel voer. *God met ons*, Immanuël wordt in de zee van onze jammer, van onze welverdiende vloek geworpen, en gered zijn voor eeuwig allen, die Hij in Zijn vrijwillige liefde heeft liefgehad met een eeuwige liefde, en die niets dan vlees zijn in zichzelf. Het vonnis der veroordeling, der verdoemenis, dat over het in Adam gevallen menselijk geslacht was uitgesproken, het wordt niet teruggenomen, de Heere wederroept het niet. Maar Christus, de eeuwige Wijsheid, treedt tussenbeiden, neemt de vloek, toorn en verdoemenis op Zich, en in Zich neemt Hij op al zijn armen en ellendigen, die midden in de hel liggen, die niet meer rechts noch links weten, Hij laadt op Zich de helse vijandschap des vleses, bekleedt Zich met ons vlees en bloed, en wordt de Borg en Middelaar van allen, die Hem in de binnenkamer van Gods eeuwige vrederaad door Zijn Vader zijn geschonken.

Ja, voor de ganse hemel, tegenover de wet en de hel spreekt Hij het luid uit: 'Dit zijn Mijn broeders en zusters, die Ik liefheb. Mijn Vader maak ik tot hun Vader, mijn God tot hun God.' Dat is Gode welgevallig. Als Hij, de Schepper, één woord spreekt, dan staan duizend werelden daar, uit niet tevoorschijn geroepen, en miljoenen van schitterende sterren fonkelen aan de hemel. Hij heeft geen mens nodig. En deze God, die wat Hij gesproken heeft nooit herroept, geeft geheel vrijwillig het Liefste, dat **Hij heeft: Zichzelf, Zijn eigen hart, Zijn geliefde Zoon, van eeuwigheid voortgebracht!** Die geeft Hij vrijwillig in de dood, die neemt het gehele werk van onze verlossing en zaligheid op Zich.

Ere zij God in de hoogste hemelen voor Zijn wonderlijke mensen- en zondaarsliefde!
Ere zij God in de hoogste hemelen voor Zijn gerechtigheid en heiligheid. Die worden niet gekreukt noch gekrenkt in dit proces, maar blijven bij de vrijspraak ongeschonden.

Ere zij God in de hoogste hemelen voor Zijn wijsheid, waarmee Hij Zich een gemeente ten eeuwigen leven heeft verkoren, en waardoor zij dit leven ook verkrijgt.

Ere zij God in de hoogste hemelen voor Zijn genade, goedheid en barmhartigheid, voor Zijn trouw en waarheid, waardoor alles zo gekomen is, als het van het Paradijs af beloofd en geopenbaard was.

En nu: *Vrede op aarde*. De aarde, zoals zij na Adams val is geworden, is voor de engelen een hel. Ook voor de rechtvaardige, die in Christus alleen zijn gerechtigheid heeft, is deze aarde vaak een hel, waaruit hij verlangt verlost te zijn. En de schijnvroomheid, de huichelarij, die op aarde heerst, is de oprechte nog meer een plaag, dan haar openbare goddeloosheid. De wereld is voor de engelen een ware hel, en niet minder voor hen, die zijn zonde en ongerechtigheid heeft leren kennen en die ondervindt, dat hij verloren is. Hij behoeft niet meer in de hel geworpen te worden; behoeft ook geen hevige boetstrijd meer door te vechten om dit te ervaren. De nood, waarin hij geraakt bij zijn strijd voor genade, gerechtigheid en waarheid, is hem hel genoeg.

Vrede op aarde! Vrede komt van God alleen, die kon geen mens in 't leven roepen. Wat is de grond van deze vrede bij God? In mensen een welbehagen. Ja, een welbehagen in mensen, die dieper liggen verzonken dan het vee des velds die dommer zijn dan de beesten, oproeriger dan de duivelen uit de hel; welbehagen in mensen, aan wie geen goed haar is te vinden, en die voor God vol bedrog en valsheid zijn.

Ja, niets anders zijn in Zijn heilig oog dan vervloekte leugenaars. In mensen, die afgodendienaars zijn in allerlei opzicht, die in vleselijke lusten dieper verzonken zijn dan het vee des velds, die gruwelen plegen kunnen, die het stomme vee niet kent.

Ach, alles, alles is bij de mens verdorven, en naar lichaam en ziel gelijkt hij op een oorspronkelijk schone harp, maar wier snaren nu alleen gestemd zijn om de duivel lofliederen te zingen. Hoe is het dan mogelijk, dat die heilige God welbehagen in zulke diepgevallenen schepselen hebben kan? Hoe is het mogelijk? Hoe kan dat waar zijn?

Uitleggen kan ik u dat niet, maar ik heb het op de diepste bodem van mijn hart beleefd en ondervonden. En u bent ook geroepen het op de diepste bodem van uw hart te ervaren, dat woord uit Ezechiël 34: 31: "Gij nu, o Mijn schapen, schapen Mijner weide, Gij zijt mensen; maar Ik ben uw God." Geloofd zij Zijn heilige Naam, *Immanuël, God met ons!* Amen.

10. Over de naam Jezus

Wij willen, geliefden, het nieuwe jaar aanvangen met Hem, Die alleen onze aanvang is en ons einde, met Hem, Die de gehele weg langs, begin, midden en einde is voor Zijn volk. Hij heeft gezegd: "Ik ben dood geweest en ziet, Ik ben levend tot in alle eeuwigheid. En Ik draag de sleutels der hel en des doods! Vrees niet, Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste!"

Geliefden! Laat ons samen opslaan wat wij geschreven vinden in het Evangelie van Lukas 2: 21: ***En als acht dagen vervuld waren, dat men het Kindeke besnijden zou, zo werd Zijn naam genaamd Jezus, welke genaamd was van de engel eer Hij in het lichaam ontvangen was.***

Wij vestigen uw aandacht in het bijzonder op de Naam, die Gods Zoon ontvangen heeft op de dag van Zijn besnijdenis. Die naam is "Jezus". Deze naam hebben Jozef en Maria Hem niet gegeven op de manier, waarop andere ouders hun kinderen namen geven en uit zichzelf waren zij nooit op deze naam gekomen. Maar toen de engel Gabriël aan de maagd Maria de tijding bracht, dat zij zwanger zou worden en een zoon zou baren, heeft hij er uitdrukkelijk bijgevoegd: *gij zult Zijn Naam heten Jezus* (Lukas 1: 31b).

Welke Naam draagt dus de Zoon van God in de hemel, waar Hij gezeten is op de troon der heerlijkheid? Welke Naam draagt Hij voor het aangezicht van Zijn Vader, Zijn heilige engelen en van de geesten der volmaakt rechtvaardigen? Hij draagt daarboven de Naam Jezus! En indien wij het mogen uitspreken, dat Zijn Naam Jezus is, dan ligt daarin ook opgesloten, dat Hij Jezus, dat is de Zaligmaker is, in de volste zin van het woord. Niet bij toeval of door een willekeurige vaststelling van mensen heeft Hij op de dag Zijner besnijdenis deze naam ontvangen en geen andere.

Wij lezen dit nu wel zo eenvoudigweg alsof dat een heel gewone zaak was, en zijn er van onze vroegste jeugd aan gewend, dat te lezen. Maar o, geliefden! Wat ligt in deze eenvoudige woorden toch opgesloten?

Allereerst ligt daarin opgesloten, dat God de Vader dit dierbare Kindeke heeft weten te verbergen en te bewaren voor alle listen en aanvallen van duivel en wereld. En dat de pogingen van duivel en wereld, die zonder twijfel reeds in de eerste acht dagen van des Heeren Jezus leven hier op aarde, alles zullen beproefd hebben om Hem te doden en uit te roeien, niet gelukt zijn. De Naam, die Hij in de hemel draagt, en die Hem gegeven is op de dag Zijner besnijdenis, die zal Hij behouden en dragen tot in alle eeuwigheid.

Ons echter, geliefden, past het onze eigen naam weg te werpen en te vergeten met alles, wat daaraan hangt en onszelf niet anders te beschouwen dan als afschuwelijke monsters voor God, als vloek- en verdoemeniswaardige zondaren voor Zijn aangezicht. Ja, als een spijs voor de wormen! Laat ons toch de Naam "Jezus" goed onthouden, mijn geliefden! En laat die in onze harten geschreven staan ver, ver boven alle andere namen!

Het is echter alleen het werk van de Heilige Geest, deze heerlijke, schone Naam in onze harten te schrijven, want van nature is die Naam ons vreemd. Ja, koesteren wij een geheime afkeer daartegen. In de Zoon van God hebben wij niet alleen de waarachtige God en het eeuwige Leven, maar tegelijkertijd is Hij ook de Zoon van de mensen, omdat Hij als mens de menselijke natuur heeft willen aannemen. Zo leeft Hij dan bij de Vader als onze Borg en Plaatsbekleder, als onze Broeder, die gezeten is op

de troon Gods, een Broeder, die Zich niet schaamt, ons broeders te noemen gelijk Hij gesproken heeft na Zijn opstanding: *Ik vaar tot Mijn Vader en uw Vader en tot Mijn God en uw God!* (Joh. 20: 17b).

Deze Broeder heet dus Jezus. Dit is en blijft Zijn Naam en Hij blijft ook, wat die Naam betekent. Wat betekent die Naam dan? Wat ligt er in deze Naam opgesloten? Ach, dat weten wij allen wel, maar wij zijn het toch elk ogenblik weer vergeten; wij vergeten het voortdurend. Zijn Naam is immers: Helper, Ruimtemaker, Verlosser, Zaligmaker, Heiland. De engel zelf geeft deze uitleg aan de naam Jezus, als hij tot Jozef zegt: *want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden* (Matthéüs 1: 21).

Zijn volk is dus een volk, dat zonden heeft en zichzelf, juist omdat het door en door zonde is, en meer zonden heeft dan haren op het hoofd, van zijn zonden niet verlossen kan. Het kan zichzelf niet redden en uithelpen te midden van zijn zonden, maar is, aan zichzelf overgelaten, reddeloos verloren. Het volk des Heeren is dus in en op zichzelf geen heilig volk, maar een volk, bezwaard met zonden en daarom bezwaard met de vrees des doods. Hoe kan nu echter een volk, dat zonden heeft, des Heeren volk zijn? Geliefden! Dat volk is Zijn volk, niet omdat het zo edel en voortreffelijk is, maar alleen omdat God de Vader Zijn Zoon Jezus Christus verordineerd en gezalfd heeft tot Koning over dit zondige volk. Van nature is dit een ongelukzalig volk, een volk, dat als de Heere het de ogen geopend heeft, door zijn zonden terneergedrukt en bezwaard daarheen gaat, want allen, die onbekeerd daarheen wandelen op de brede weg van het verderf, hebben geen kennis noch gevoel van zonden en zijn dus daardoor ook niet bezwaard. Wie echter door de Heere Zelf verootmoedigd en door Zijn heilige wet neergeworpen is, die plagen en kwellen de zonden. Ja, zij maken hem vaak ongelukkig en doodsbenauwd. Ach, hij weet, dat hij, zo hij niet van zijn zonden verlost wordt, zal moeten omkomen voor eeuwig. Het volk des Heeren is dus een volk, dat met zijn eigen hartebloed wil ondertekenen, dat het niets verdiend heeft dan de eeuwige dood, niets dan hel en verdoemenis. Het is een volk, wiens geweten het aanklaagt, dat het tegen alle geboden Gods zwaar gezondigd en geen van die vervuld heeft zoals het behoort, een volk, dat daarom bij niemand hier beneden raad, troost of uitredding vinden kan, ook bij geen heiligen of engelen. Een volk helaas, dat het zelf erkennen en belijden moet: "wij maken onze schuld nog dagelijks groter".

Maar de Heere, die dit volk kent, en gekend heeft van alle eeuwigheid, wil niet, dat het in zijn zonden omkomt, maar Hij wil het verlossen van duivel en hel, van wereld en zonde. Dat is het vrijmachtig welbehagen van de Vader, dat is Zijn eeuwig raadsbesluit, dat Zijn voornemen, besloten vóór de grondlegging der wereld, om diepgevallene, vloek- en verdoemeniswaardige mensen, die geen haar beter zijn dan al de overigen, dus geheel en al verdorven mensen, uit de gehele menigte van het menselijk geslacht te rukken en hen te stellen tot voorwerpen, tot toonbeelden van Zijn eeuwige genade, Zijn vrije ontferming. Zodat wet noch duivel iets op hen kunnen aanmerken! Want, hoewel des Heeren volk een zondig volk is, ja, een volk, dat de hoogste en eeuwige straffen verdiend heeft en verdient, - en hoewel het daarom de grootste onrechtvaardigheid schijnt, zo'n volk vrij te spreken en zalig te maken, - zo moeten toch duivel en wet het toegeven, dat het volk des Heeren niet vrijgesproken werd, dan op een eeuwig geldende rechtsgrond. Hun Verlosser heet immers Jezus en dat is geen Naam, die op menselijke willekeur, maar op des Heeren vrijmachtig welbehagen berust. Want de Zoon van God Zelf, Die de Vader Zelf voor dit volk tot Voorspreker en advocaat gegeven heeft, treedt voor dit volk op in de hemel en staat voor dat volk in met Zijn eigen Naam, zodat het volk in deze Naam alle troost, macht,

vastheid en vrede ziet. Dit in zichzelf zo arme en zwakke volk het hier beneden te midden van zijn druk, in zijn binnenste toch goed kan hebben en dat het om des Heeren grote en heerlijke Naams wil, moedig en getroost zijn kan, niettegenstaande alle aanklachten van de hel en van het beschuldigend geweten. Ja, bij het gevoel van Gods toorn en in de ure des doods!

Deze Jezus zal Zijn volk zalig maken van hun zonden, want Hij is gekomen als het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegdraagt. Hij maakt dat volk zalig van hun zonden, omdat de Vader al de zonden van dat volk op Hem geworpen heeft. Hij maakt dat volk zalig van hun zonden, doordat Hij als Hogepriester met Zijn eigen bloed in het allerheiligste in de hemel is ingegaan en daar een volkomen betaling heeft aangebracht doordat Hij op deze wijze er voor zorgt, dat der gerechtigheid Gods volkomen genoeg is geschied, en Hij op deze wijze God met ons en ons met God volkomen verzoent. Hij maakt Zijn volk zalig als onze Profeet en leert ons van kindsbeen af Zijn heerlijke Naam, de Naam Jezus, kennen. Hij leert ons verstaan, wat er in die Naam Jezus ligt voor ouders en kinderen. Hij leert ons inzien door Zijn hemels onderwijs, dat in deze Naam alles ligt opgesloten, wat wij nodig hebben naar ziel en lichaam op onze weg door dit leven om eens zalig en veilig de velden der eeuwige zaligheid en heerlijkheid te bereiken. Ja, Hij maakt Zijn volk zalig van hun zonden, doordat Hij als Koning voor hen optreedt en tot de vijanden spreekt: *indien gij Mij zoekt, Mij, Jezus van Nazareth, zo laat deze gaan*. Ja, Hij maakt Zijn volk zalig van hun zonden, omdat Hij alles, alles, ik herhaal het alles, volkomen voor dat volk heeft volbracht.

Geliefden! Het is een grote zaak deze Naam te leren kennen met alles, wat in deze Naam ligt opgesloten. Als de zonden ons niet plagen of kwellen, dan laat deze Naam, deze schone en heerlijke Naam "Jezus" ons koud en onverschillig. Maar wanneer de Heere ons de ogen opent voor onze ware, diep rampzalige toestand, als de zonden ons plagen en tot een grote last zijn geworden, als wij o zo graag heilig zouden zijn en niet heilig kunnen worden, als wij, o zo graag, in de gerechtigheid Gods zouden wandelen, maar niet weten, hoe dat klaar te krijgen, o, dan wordt deze Naam ons een heerlijke, kostelijke balsem ter zalving en genezing voor onze verslagen en verwonde harten. O, het is niet zo'n gemakkelijke zaak deze Naam te leren kennen! Zo wij geen eerbied koesteren voor 's Heeren wet en menen die straffeloos te kunnen overtreden, dan verstaan wij niets van deze Naam, want voordat wij die leren begrijpen en er waarachtige troost uit leren scheppen, moeten wij door Gods genade en ontferming, door Zijn Heilige Geest, diep verootmoedigd en ter aarde geworpen zijn.

Hoe lang zou ik kunnen preken om u de dierbaarheid van deze Naam voor te houden! Maar wat verstaan wij ervan in onze aangeboren blindheid, met ons natuurlijk, vleselijk verstand? Dat is zeker, dat deze Naam alles neerwerpt, alle hoogten en machten, die men bedenken kan in de hemel, op de aarde of in de hel. Alle heerschappijen, alle duivelen, alle grote beroemde namen in de geschiedenis of in de menselijke samenleving, zinken bij deze ene Naam in het stof. Al deze namen kunnen ons niet helpen, want als de wet u veroordeelt en u in uw binnenste de pijlen van Gods toorn voelt branden, dan is er onder de hemel geen naam te vinden, waardoor u zou kunnen zalig worden, dan alleen deze éne Naam: "Jezus".

Maar, zoals ik reeds zei: het is alleen door de genade van de Heilige Geest, dat uw naam geheel en al te schande wordt in uw eigen ogen en u het leert verstaan, dat in u, dat is in uw vlees, niets goeds woont. Eerst dan zal de Naam Jezus u hoog en heerlijk worden.

Het is nu bijna negentienhonderd jaar geleden, dat de Heere Jezus "Jezus" genaamd werd. Is Hij nu geen Jezus, geen Zaligmaker van zonden gebleven geheel deze lange reeks van eeuwen door? Is Hij niet Jezus gebleven tot op de dag van heden? Wij hebben zeker allen noden, bezwaren, zorgen, van welke aard dan ook, die ons neer drukken en bezwaren, de een dit, de ander dat, allerlei dingen dreigen u de weg te versperren, hier gaat het verkeerd, daar gaat het verkeerd, hier is er duivelarij, en daar is er duivelarij, hier verlegenheid, daar verlegenheid, en nu de algemene nood des lands, de nood en de gevaren van de oorlog (1871).

Geliefden! Ik ontving dezer dagen veel brieven vol klachten over allerlei huiselijke bezwaren, klachten van mensen, die allerlei aanklachten uitspraken over huisgenoten en nabestaanden, in allerlei, ik zou haast zeggen, ontelbare vormen en verhoudingen. Anderen schreven mij over de noden en gruwelen van de oorlog.

Zie, daar spreek ik nu over die allen, - ja, over allen, die mij horen, - die ene wens uit, dat u met en in de Naam des Heeren mag opstaan en u neerleggen, met Hem mag komen en gaan, waar ge u ook mag bevinden. Hij is onze hemelse Leermeester, Hij heeft de alleen voor God geldende offerande gebracht. Hij bidt voor ons. Hij is onze Plaatsbekleder, een machtige Koning. Ja, de Koning der Koningen, de Heere der Heeren, de enige hemelse Medicijnmeester van ziel en lichaam, de Beschermder der armen, de Rechter en Behouder der weduwen, de Vader der wezen, het Leven der stervenden en omkomenden.

Daarom, ik smeeek het u, om uwer zielen zaligheid wil, bezondig u niet aan des Heeren heerlijke en schone Naam. Ja, ik bezweer menigeen onder u, bezondig u toch niet langer aan de Naam des Heeren Jezus Christus!

Deze Naam willen wij loven en prijzen, want het is de Vader Zelf, Die deze Naam aan Zijn lieve Zoon gegeven heeft, ons ten goede. Laat ons op die Naam pleiten en aanhouden om alles en onder alles, en ons daaraan vastklemmen, al stijgt de vloed en al huilen de stormen en baren.

Wat zal Hij doen? Hij zal helpen, redden, beschermen. Hij verhoort het gebed. Daarom dag en nacht bij Hem aangehouden, en wat er ook over ons kome, het zal waar en zeker zijn: *"Jezus blijft Jezus!"* Amen.

11. Anna, een profetes

Wij hebben deze morgen van de kindheid van onze Heiland en Zaligmaker gesproken en gezien welk een troost voor ons, zowel in de jeugd als in de ouderdom, daarin ligt, wanneer wij denken aan de zonden onzer jeugd. Wij hebben gezien, hoe wij een Middelaar in Hem hebben, die geheel en al geworden is als één van ons; hoe wij alles aan Hem te danken hebben, in geestelijk zowel als in lichamelijk opzicht, de liefhebbende zorgvuldigheid der ouders voor hun kinderen en weer het voorspoedig zijn, de groei der kinderen. Hij is ons een spiegel geweest waarin wij zien, wat wij aan onze kinderen doen en hoe wij tot onze ouders staan, of wij hen tot vreugde strekken. Wij hebben gezien, hoe de kinderen opgevoed moesten worden met Gods Woord en met gebed. En wanneer men het kind goed bijbrengt, dan zal het wel waar blijven wat geschreven staat in Spreuken 22: 6: "Leer de jongen de eerste beginselen naar de eis zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken." Het is een dierbare schat, wanneer de ouders blijven bij Gods gebod en daarvan niet afwijken en hun kinderen het laten leren, dan zal het hun welgaan. De kinderen lezen wel vaak wat hier in de Heilige Schrift van het Kindeke Jezus gezegd is, maar wat denkt u wel daarbij?

Timothëús was een zeer gelukkig kind. Hij had een moeder en een grootmoeder, die hem in het Woord Gods onderwezen en daarom kon Paulus aan hem schrijven: "dat u van kindsaf de heilige Schrift geweten hebt, enz."

Er is van Jezus niet geschreven, wat anders van de kinderen gezegd moet worden, dat zij vol ruwheid zijn, vol ongehoorzaamheid, leugen, luiheid, ontevredenheid enz. Maar er staat geschreven: *Hij werd gesterkt in de Geest en vervuld met wijsheid.* Dit gebeurde niet allemaal in één keer, maar Hij heeft willen leren, langzamerhand, eerst spellen, dan lezen. Hij ging in de school, in de Catechisatie, las de Bijbel, die Hij Zelf ingegeven had.

Daar heeft een ieder kind aan de Heere Jezus een trouwe schoolmakker, die met Hem in en uit de school wil gaan. Hij wil bij hem zitten in de schoolbank, wil hem helpen bij zijn werk, bij zijn leren. Hij wil met hem spelen, want Hij ziet het graag wanneer kinderen vrolijk en opgewekt zijn. Hij was vriendelijk, gehoorzaam, dankbaar jegens Zijn ouders en tegen de burenen, was overal wel bemind en graag gezien. Hij las graag in de Schrift, niet om te huichelen, niet om te tonen welk een vroom Kind Hij was, maar Hij wandelde heel eenvoudig daarheen opdat ook u zo zou zijn en Hij u de Geest der wijsheid zou geven.

Wonderbaar Evangelie! Men zoekt het zo ver en het is zo nabij, het ligt voor de voeten. Wonderbaar Evangelie! Dat zo aan de kinderen denkt en tegelijkertijd ook aan de ouderen!

Wij lezen van de grijze Anna in Lukas 2: 36-38: ***En daar was Anna, een profetes, een dochter van Fanuël, uit de stam van Aser; deze was tot grote ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af. En zij was een weduwe van omtrent vier en tachtig jaren, welke niet week uit de tempel, met vasten en bidden, God dienende nacht en dag. En deze, op diezelfde tijd daarbij komende, heeft insgelijks de Heere beleden en sprak van Hem tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.***

U bent zo oud geworden, bent 84, of 80 of 70 jaren oud, u bent zo een oude vader, grootvader of grootmoeder, kunt niet veel meer uitrichten, wordt "oud" genoemd door

de jongeren. "Wat zal ik doen?" denkt u. "Geen mens kent mij meer, de oude vrienden zijn mij in het graf vooruit gegaan. Ik heb niets meer op de wereld, kan haast niet meer gaan, haast niet meer zien, waarop wacht ik nog?"

Waarop? Op de jeugd!

"Word ik dan weer jong?"

Jazeker! Weldra komt de Heere en wanneer u Hem gezien hebt, wordt u opnieuw jong!

"Kent mij dan God de Heere?"

Zeker. In het grote Jeruzalem kent God een oude vrouw. En de Heilige Geest bewaart voor ons haar naam, Anna. Hij gedenkt zelfs haar vader, die lang dood was en toch nog leeft. Wij behoeven niet Anna te heten om toch dat te zijn, wat Anna is. Anna betekent "genade". Haar vader heette Fanuël, dat is "aangezicht Gods" dat wil zeggen: verschijning, openbaring Gods, dus geopenbaarde genade Gods. Zo heeft dus de grootvader van Anna reeds God gevreesd en gesproken: *Hij komt! Hij komt! Zijn genade zal over ons opgaan!*

Anna was uit de stam Aser, die als de laatste genoemd wordt in Deuteronomium. Maar het wordt dikwijls waar, dat de laatsten de eersten zullen zijn. Toen de moeder Aser ontving, zei zij: "Tot mijn geluk! Want de dochters zullen mij gelukkig achten!" En tot hem werd gezegd: "Uw ouderdom zal zijn gelijk uw jeugd". Dat is precies hetzelfde wat Kaleb uitsprak toen hij Josua om een stad vroeg, terwijl hij zei (Josua 14, 11): *Ik ben nog heden zo sterk gelijk als ik was ten dage, toen Mozes mij uitzond; gelijk mijn kracht toen was, alzo is nu mijn kracht, tot de oorlog, en om uit te gaan en om in te gaan.*

Zo heeft ook Anna grote kracht gehad en tot in de ouderdom de kracht van haar jeugd bewaard. Zij had zeven jaren met haar man geleefd, toen stierf hij. Zij was een profetes, heet het. Waardoor was zij dat? En wat wil dat eigenlijk zeggen?

Zal men de kerkvaders geloof schenken, zo was zij een profetes, omdat zij God een belofte van kuisheid beloofd had. Maar dan zou Anna immers Maria veroordelen, die gehuwd wilde zijn.

Nadat zij zeven jaren gehuwd geweest was, moest zij met de dood van haar man het verschrikkelijke beleven, dat de Romeinen Jeruzalem binnenrukten, hun adelaren in het heiligdom oprichtten, dat gruwel, moord en bloedvergieten de stad vervulden, en goddeloosheid van allerlei aard daar heerste. Toen zij dat moest zien, ging het haar ook als de vrouw van Pinehas, de zoon van Eli, toen zij klaagde: "De ere is gevankelijk weggevoerd uit Israël; want de ark Gods is genomen" (1 Sam. 4-22). Zij stond daar als jonge weduwe, de schone godsdienst is verdwenen, alles is uit en voorbij, de wet Gods ligt ter aarde, wordt met voeten getreden.

Anna is dus zo'n vrouw, die Gods huis in de eerste plaats liefheeft en dan eerst haar huis, die allereerst aan God gebonden is en dan aan haar man. Toen zij daar nu stond als jonge weduwe en zulke gruwel zag, wat voor troost heeft zij daar gehad? Het viel haar in, dat het het zevende jaar was van haar echt; maar nu heeft zij geen steun meer. Daar ging zij in de tempel, diende God met vasten en bidden dag en nacht. Daarmee is niet bedoeld dat zij bij voorbeeld van de eerste september van het ene jaar tot de eerste september van het andere jaar onafgebroken dag en nacht in de tempel zou hebben doorgebracht. Veeleer woonde zij waarschijnlijk in de stad ergens op een dakkamertje en gebruikte de gelegenheid, zo dikwijls de tempel openstond, deze te bezoeken en hield zich daar op in de voorhoven en kamers van de tempel. Want slechts daar was het haar veroorloofd binnen te gaan; niet in het binnenste voorhof en het heilige. En

wat deed zij in de tempel? Zij heeft diensten verricht voor zover zij het kon en zoals ze door een vrouw het beste gedaan konden worden. Dat wordt aan haar geprezen.

Na zeven jaar zag zij haar steun verdwijnen; "Gij echter, mijn God" - sprak zij "Gij, die mij gemaakt hebt, zijt mijn Man en zult mij en Uw volk niet verlaten." Zij was een weduwe die zich niet met roddelachtige gesprekken inliet, maar zij verwachtte de Zaligmaker voor haar volk en haar ziel. Dat deelt ons de Heilige Geest mede, opdat wij een vrolijke ouderdom zouden hebben, doordat wij ons leven aan God wijden en onze steun bij Hem zoeken.

In Jeruzalem zag het er dus toen der tijd verschrikkelijk uit; moord en roof, dwingelandij en onderdrukking heersten er, maar Anna heeft in Gods belofte haar steun gevonden en niet gewankeld - hoe lang? Zestig jaren lang! Want in het zeventiende jaar pleegden de dochters uitgehuwelijkt te worden en was zij dus bij de dood van haar man 24 jaar oud en wachtte tot in het vier en tachtigste jaar; dus zestig volle jaren heeft zij, zonder iets te zien, vastgehouden in de volharding en Gods woord en belofte er niet aan gegeven.

Zij was een profetes, heet het. Wat is dat? Dat is niet iemand, die geen rust heeft in huis en overal rondlopen en praatjes houden moet; niet een vrouw, die een duivel is en toorn, haat, nijd en tweedracht rondstrooit, maar een vrouw, die dingen voorspelt, dat zij aldus komen zullen. Niet met kaarten en dergelijke dingen dit of dat en al het mogelijke voorspelt, maar die Gods wet en gebod in het hart heeft en God lief heeft en Zijn volk en Zijn gemeente, boven alles. Een profetes wandelt in de grenzen der geboden Gods en heeft heldere, verlichte ogen, om te zien: dit gaat scheef en dat gaat scheef, want het gaat niet daarheen waar het heen moet, het gaat zijn eigen en daarom valse en verkeerde wegen, en niet naar Gods woord en wil. Zij heeft slechts één ding voor ogen: God is haar Heere en Zaligmaker. Zij haat de leugen en heeft gerechtigheid lief, zij heeft slechts één voorwerp waaraan zij hangt, dat is de Heere, die komen zal om te verheerlijken Zijn genade en gerechtigheid. Zzo'n profetes was Anna.

Zij wacht op de verlossing te Jeruzalem. Zij heeft daarop zestig jaren lang gewacht. Dat is een lange tijd. God heeft de vrouwen zo geschapen, dat zij wachten kunnen. Wanneer God een vrouw bekeert, gaat de ganse richting van haar ziel daar heen, Hem te hebben, Hem alleen, in het verborgene, in huis, bij het werk, bij de weefstoel, enz. Zij loopt niet op straat rond, maar houdt zich in de stilte; zij verstrooit zich niet met alle mogelijke dingen, maar is op het ene nodige uit.

Waartoe moet ik op de wereld zijn, wanneer ik zestig jaren en meer, oud ben? Daar kan ik niets meer doen, niets meer arbeiden.

Volg Anna na!

Ja, maar ik ben geen profetes.

Erg genoeg! Een profeet of een profetes kan men worden in zeer korte tijd. Er komt een vrouw, zalft des Heeren voeten, maakt ze nat met haar tranen, droogt ze met haar haren, laat de Heere niet los, niettegenstaande alle morren der Farizeeën. Zij is een profetes geworden.

Weliswaar gaat het daarom, dat, wanneer men zich in de jeugd bekeerd heeft, men later in de ouderdom zich weer en nog eens bekeert, dat God iemand opnieuw bekeert, dat God iemand de bekering uit de handen slaat en hij een geheel nieuwe vergeving ontvangt. Niet dat men daarnaar streven moet en er zich moeite voor geven, een moeder, een vader in Israël te worden, groot te worden in zaligheid en vroomheid, in een ijdel jagen en drijven. Anders gaat het op het eind zo, dat men bij alle schijn van

het leven met die vrouwen sterft, die aldoor leren en nooit tot kennis der waarheid komen.

Waar echter waarachtige bekering voorhanden is, verlaat de mens zich niet daarop. Hij bekeert zich altijd weer en wendt zich voortdurend tot God. Hij houdt zich aan Hem en spreekt: "Heere, neig Uw oren, verhoor mij, want ik ben ellendig en arm; bewaar mijn ziel, want ik ben Uw gunstgenoot." Daarom gaat hij, met een goed geweten, in de weg der geboden Gods. Hij zoekt God en Christus alleen, die moeten alleen geëerd worden.

Maar wanneer ik oud ben, weet ik niet hoe ik het maken moet, wat moet ik beginnen?

Hier een zonde, daar een zonde, hier een ongerechtigheid, daar een ongerechtigheid; hier een huichelarij, daar een huichelarij.

Bind uw naam, uw bekering, vroomheid en heiligheid, in het kort alles, met elkaar in een bundeltje en gooi het daar, waar het hoort, aan de voeten van de duivel. En zo arm en naakt als Adam in het paradijs, hoor dan het Evangelie Gods, wat Eén gedaan heeft voor allen, voor u, hoe Hij de slang de kop vermorzeld heeft!

Wat zal ik doen, wanneer ik oud ben en niets meer kan uitrichten? Wanneer ik een oude moeder ben en niet meer kan slapen?

Zo houd aan met vasten en bidden. Vasten, dat is, niet met vastenspijs mijn gezondheid, die zwak en teer is, bederven. Maar dat is het rechte vasten: het nodige te gebruiken met mate, omdat men weet, dat men niet leeft om te eten. En zo heeft Anna dan ook wel dikwijls in de innigheid van het gebed het eten laten staan en vergeten, omdat zij op één, *de troost van Israël, de verlossing*, te Jeruzalem, wachtte.

Anna heeft op zodanige wijze mede aan de stad Jeruzalem gebouwd, zolang zij leefde. Dat is lieflijk en aangenaam, wanneer men ten laatste, hoewel na lang wachten en zuchten, wanneer men ten laatste toch het doel van zijn hoop en bidden bereikt en beleeft.

O, hoeveel moeders hebben hier in Elberfeld voor honderd en tweehonderd jaar gebeden en geweend en menige traan ter aarde laten vallen, voor het heil der kinderen, der nakomelingen? En nu (in 1857. Red.) wordt het verhoord.

Waartoe heb ik het leven wanneer ik jong ben?

Daartoe, dat ik de Heiland bid, mijn Speelgezel mijn Lam te zijn, waarop ik mijn zonden leg.

En waartoe heb ik het leven, wanneer ik oud ben?

Dat ik in het geloof bidde en in het gebed aanhoude bij God.

Wat heeft Anna beleefd toen zij volhardde en niet wankelde?

Plotseling, onverwacht, wordt haar gegeven, waarop zij lang gehoopt had. Zoals gewoonlijk komt zij eens op de een of andere dag in de tempel, ziet daar een jonge vrouw, een moeder staan en de vader; ziet nóg een man, een Kindeke op de arm houdende. De oude Anna komt wankelende naderbij en hoort wonderbare woorden spreken: *Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede.* - "Ei, dat zou ik ook wel willen" denkt zij; "dat wilde ik ook wel graag hebben!" - *Want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien!* "Ach, die mocht ik ook zo graag zien!" *Een licht tot verlichting der Heidenen en tot heerlijkheid.* "Is Hij dan hier? Is Hij dan hier?"

En zij komt wankelende nader en begint te zingen met sidderende stem en prijst de Heere, de God Israëls, de Zaligmaker, die zij gezien heeft op de armen van de geliefde

Simeon, en aan Wie zij gelooft door de Heilige Geest. Zij ziet de belofte werkelijkheid geworden, zij heeft de troost voor ogen naar welke zij al zolang verlangd heeft. Het woord is vervuld: *vrees niet, zie, uw God komt!* Dat is het aangename, vrolijke en lieflijke van de ouderdom.

God ziet op de oude man en op de oude vrouw en hoort het zuchtende schepsel, dat niet in gierigheid gezocht heeft geld en wereld, maar dat God gezocht heeft en wacht op de verlossing te Jeruzalem!

Waar heeft Anna op de zaligheid gewacht?

Te Jeruzalem!

Waarom niet in Nazareth, waarom niet in Bethlehem?

Omdat het te Jeruzalem het allerverdorvenste was. In Jeruzalem was alles vol huichelarij, afgoderij, overtreding van de wet, zonde en misdaad, alle gruwelen waren daar, slechts geen verlossing. Nu wachtten echter toch enigen te Jeruzalem op de verlossing. Want de Heilige Geest leert ons verwachten daar, waar het niet is. Amen.

12. De twaalfjarige Heere Jezus in de tempel.

Geliefden!

Laat ons allereerst tot onze verkwikking en bemoediging het derde en vierde vers van Psalm 30 samen lezen.

*Psalm zingt, Gods gunstgenoten! geeft,
Geeft lof den Heer', die eeuwig leeft!
Zijn vlekkeloze heiligheid
Zij ter gedachtenis verbreid.
Een ogenblik moog' ons doen beven,
Zijn gunst verduurt een eeuwig leven.*

*Perst eens de bitt're tegenspoed
Des avonds het benauwd gemoed
Tot naar jammer en geklag;
Nauw rijst des morgens vroeg de dag,
Of God verleent, in plaats van lijden,
Weer stof tot juichen en verblijden.*

Deze woorden geliefden, hebben wij allereerst te beschouwen met het oog op Gods heilige en eeuwig geldende Wet. Want ik moet het u ten ernstigste voorhouden, dat het met deze heilige Wet geenszins een afgedane zaak is, maar, dat zij ons gehele levenlang tegen ons, als kinderen Adams, zal blijven getuigen en ook voor ons, als *regel van het genadeverbond* zal blijven gelden; ja ook voor de gelovigen blijft zij van kracht, hun gehele leven lang. Waar de Heere de mens aan zichzelf overlaat, daar wordt hij overgegeven tot een verkeerde zin en verwacht zich in de gedachten en overleggingen zijns harten. Maar bij allen, die waarachtig des Heeren zijn, zal de wet in dit leven steeds zeer ernstig aankloppen en blijven aankloppen, opdat de noodkreet uit het hart opstijge: *Och, dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren!* Ps. 119: 5. Ook bij de betrachting der heerlijke geschiedenis, die wij met elkaar wensen te beschouwen, moeten wij Gods heilige Tien Geboden, zoals wij die in het twintigste hoofdstuk van Exodus vinden, goed voor ogen hebben.

Laat ons nu, geliefden, eer wij verder gaan, samen lezen de geschiedenis van de twaalfjarige Heere Jezus in de tempel, zoals wij die beschreven vinden.

Lukas 2: 40-52: *En het Kindeke wies op, en werd gesterkt in de geest, en vervuld met wijsheid: en de genade Gods was over Hem. En Zijn ouders reisden alle jaar naar Jeruzalem, op het feest van Pascha. En toen Hij twaalf jaren oud geworden was, en zij naar Jeruzalem opgegaan waren, naar de gewoonte des feestdags, en de dagen daar voleindigd hadden, toen zij wederkeerden, bleef het Kind Jezus te Jeruzalem, en Jozef en Zijn moeder wisten het niet. Maar, menende, dat Hij in het gezelschap op de weg was, gingen zij een dagreis, en zochten Hem onder de magen, en onder de bekenden. En als zij Hem niet vonden, keerden zij weder naar Jeruzalem, Hem zoekende.*

En het geschiedde, na drie dagen, dat zij Hem vonden in de tempel, zittende in het midden der leraren, hen horende, en hen ondervragende. En allen, die Hem hoorden, ontzetten zich over Zijn verstand en antwoorden. En zij, Hem ziende, werden

verslagen. En Zijn moeder zeide tot Hem: Kind! Waarom hebt U ons zó gedaan, want Uw vader en ik hebben U met angst gezocht. En Hij zeide tot hen: wat is het, dat u Mij gezocht hebt? Wist u niet, dat Ik moest zijn in de dingen Mijns Vaders? En zij verstonden het woord niet, dat Hij tot hen sprak. En Hij ging met hen af, en kwam te Nazareth, en was hun onderdanig. En Zijn moeder bewaarde al deze dingen in haar hart. En Jezus nam toe in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de mensen.

Indien wij niet gekastijd worden, indien geen aanvechting tegen ons en in ons losbreekt, zo slaan wij geen acht op des Heeren woord. Dan kunnen wij dat woord lezen en herlezen, maar er heerst niets bij ons dan dood en onvruchtbaarheid. Dan laten wij Maria Maria, en Jozef Jozef zijn; denken aan niemand noch iets, dan aan ons zelf. We zijn tezeer vervuld van onze eigen belangen, van ons persoonlijk doen en laten, van ons werelds leven en drijven, om troost te kunnen scheppen uit het woord van God. Daarom is het kruis zo heilzaam voor de christen. Ja, het is hem niet minder onontbeerlijk dan het dagelijkse brood. Vlees en bloed bekommeren zich weinig om de eeuwige, onvergankelijke goederen. Ja, zij vermogen het ook niet, want van nature is de mens onverschillig voor de dingen, die boven zijn, al treedt zijn aangeboren vijandschap daartegen niet openlijk aan het licht. Waar de wereld in het hart zit, daar is geen waarachtig leven in en met het woord, daar is geen drijven op Gods vrije, soevereine genade. Daar is geen ware verborgen omgang met God, daar is geen ootmoed noch verbrijzeling des harten. Maar daar praat men wat met de waarachtige vromen mee, bewandelt echter de brede weg, die ten verderve voert, en volbrengt de wil des duivels en des vleses, volgens de begeerlijkheid dezer wereld, die in het boze ligt. Dan wijkt men meer en meer van de Heere af, verzinkt langzamerhand in allerlei zonde en ongerechtigheid, het waarschuwend geweten wordt meer en meer tot zwijgen gebracht, en het hart wordt van lieverlee verstokt, al zit men ook af en toe neer onder de verkondiging der waarheid. Waar het hart verstokt wordt, daar slaat men van stap tot stap Gods Woord en Zijn getrouwe waarschuwingen in de wind, en men is, eer men het vermoedt, een slaaf van ongeloof of bijgeloof. Men vormt zich dan van de gelovigen van de oude of nieuwere tijd heiligen, wier voorbedding men zoekt, zoals men dat op grovere wijze in de Roomse kerk ziet geschieden. Heeft men echter een waarlijk verbroken en verslagen hart, dan is het geweten teder van aard, nauwgezet, om des Heeren gebod te vervullen, nauwgezet om zich zelf te vernederen en aan te klagen. Ja, dan is men ootmoedig genoeg, om zich zelf niet te rechtvaardigen, noch de zonde met allerlei ijdele verontschuldigen te willen vergoelijken. Wie teer en nauwgezet is van geweten, komt spoedig tot de ontdekking, dat hij niets is van top tot teen, dan een arm mens, een verdoemeniswaardig zondaar.

En wie dat van de Heere geleerd heeft, o, met die gaat de Heere dikwijls vreemde, eigenaardige wegen op, ook al laat de Heere hem een tijd lang, om het zo uit te drukken, als in een Paradijs leven, gelijk Maria en Jozef, de moeder en pleegvader des Heeren. Want dit voorrecht viel hen werkelijk tebeurt. Veel hadden zij beleefd en ondervonden. Eerst des Heeren wonderbare geboorte te Bethlehem, later de vlucht naar Egypte, de vrees en onzekerheid of Archelaüs niet, even als zijn vader Herodes, het Kindeke Jezus naar het leven zou staan. Maar sinds zij zich in Nazareth hadden neergezet, woonden zij daar in stille vrede, uit de hand van hun God, en zij waren tevreden met hun bescheiden deel, dat de Heere hun liet toekomen. Maria trachtte er niet naar een voorname dame te worden, of zich daarvoor uit te geven, maar zij was van hart verheugd, als Jozef aan het planken zagen en schaven was, en als het teergeliefd Jezuskind hem daarbij handreiking deed, of als Jozef bouwplannen

vervaardigde. Zij waren dankbaar en tevreden met hun bescheiden deel, zij leidden een rustig en gelukkig leven.

En het lieve, lieve Kind dat hun was toevertrouwd, was oorzaak, dat hun dagen omvlogen. Zij zagen wel, dat het een rijk begaafd Kind was, maar zij hadden er weinig begrip van, welk Kind zij eigenlijk in hun huis hadden. Al de heerlijke woorden, die de engel Gabriël tot haar gesproken had, alles wat Maria van de herders had vernomen, wat de Wijzen uit het oosten haar hadden meegedeeld, dat alles lag nu allang ver achter haar, en zij zal er in het stille leven, dat zij leidde, misschien weinig meer aan gedacht hebben. Zij leefden daar heen in eenvoudigheid des harten, in oprechte Godsvrucht, en deden jaarlijks de hun door de wet voorgeschreven reis naar Jeruzalem.

Zeker zullen zij daarover ook wel met het Kindeke Jezus gesproken hebben, en tot Hem hebben gezegd: "Zie, als Je nu twaalf jaren oud bent, dan mag u met ons, uw ouders, mee reizen naar Jeruzalem." En zonder twijfel heeft dat gezegende Kind Zich in dat vooruitzicht van hart verblijd. Zo hadden zij een stil en gelukkig leven, als in een Paradijs, daar zij de Heere vreesden. En - ik herhaal het - zij leefden in eenvoudigheid des harten en - ik herhaal het - zij waren tevreden met hun bescheiden deel, en trachtten niet naar hoogheid in deze wereld. Zij beschouwden het Kindeke Jezus, als hun van God geschonken Zoontje, en verheugden zich van ganser hart over deze gave uit des Heeren hand.

Eindelijk brak die schone dag aan. Het Kindeke Jezus was twaalf jaren oud, en mocht nu mee optrekken naar Jeruzalem! O welk een vreugd zal dat geweest zijn, wat zal dat dierbare Kind blij zijn geweest! Misschien heeft het wel aan de hand van zijn ouders vrolijk gehuppeld, en de ouders waren zeker niet minder verheugd, dat zij nu eindelijk dat gezegende Kind eens mee mochten brengen in de tempel des Heeren te Jeruzalem. O wat zal dat vooral voor Maria een zalig Paasfeest zijn geweest!

Maar de zeven feestdagen zijn weer voorbij, die heerlijke dagen zijn vervlogen; zij hebben vele vrienden en bekenden ontmoet, zij zijn in de tempel geweest, zij hebben de offerdiensten aanschouwd, Psalmen gezongen met de vergaderde gemeente, zoals bijvoorbeeld: "de goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid tot eeuwigheid" of wel:

*Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
Maar leven, en des Heeren daân,
Waardoor wij zoveel heils verwerven,
Elk tot Zijn eer, doen gadeslaan.*

Maar ach, ach, daar wordt het plotseling stikduistere nacht voor hen. De ouders begeven zich op weg naar huis, zonder bijzonder om hun meegenomen kind te denken. "Och!" meenden zij "hij is immers zo'n levendig, opgewekt Kind, Hij zal Zijn weg wel zonder ons vinden, en hedenavond ontmoeten wij Hem zeker op de weg". Ja, dat meenden Maria en Jozef wel, maar het kwam anders uit, en plotseling onttrekt de Heere hun de Schat, die zij van Hemzelf hadden ontvangen. Het Kind was nergens te vinden, en spoedig maakten zij de droeve slotsom op: het Kind is verloren. Zij vragen, zij onderzoeken bij vrienden en familie langs de gehele weg: "is ons Zoontje hier niet onder ulieden?" Maar helaas, het is overal hetzelfde antwoord: "Nee! Hij is hier niet!" Ach, hoe vreselijk was dat toch! Want is hij niet onder de vrienden en bekenden, waar zou hij dan gebleven zijn? O welk een vreselijke nacht! Dat kan alleen een vader of een moeder begrijpen, wat er in het ouderhart omgaat, als men zo plotseling een dierbaar kind uit zijn ogen ziet verdwijnen, en men niet weet, waar men het moet

zoeken. Waarom wendde de Heere God in de hemel dit zware verdriet niet af van Maria en Jozef?

O geliefden! Hoe menig vader, hoe menige moeder moet het niet vaak wenend uitroepen: "al mijn levensvreugd is ondergegaan: en ik zie niets meer, dan het tegendeel van vreugde, en de vreselijkste treurigheid en angst der ziel vervult ons hart!"

Maar, Maria was toch een Godvrezende vrouw? Daarom: "Maria, weet u dan niets meer! Bent u alles vergeten, kent u dan de Schrift niet meer, en wat daarin van uw Heere Jezus voorzegt is?"

Ach geliefden, meent u dan, dat Maria zo in het levendige bewustzijn leefde, wat zij in dat Kind bezat? Ik wil niet ontkennen, dat hiervan nu en dan haar iets voor de geest zweefde, maar gewoonlijk was zij alleenlijk vervuld van de gedachte, dat zij zo'n levendig en opgewekt Kind had. Maar u, die haar veroordeelt! Indien God uw paradijs u eens plotseling ontnam, en alles om en in u een woestijn maakte, zou u uzelf dan beter weten te helpen dan Maria? O, als de Heere het nacht laat worden rondom Zijn volk, dan is het ook waarlijk nacht rondom en in hen.

Toch is het mogelijk, dat Jozef en Maria, hoewel zij nog geen uitkomst zagen, zich enigszins gerust hebben gesteld - want de hoop is nog zo spoedig niet geheel uitgeblust - met de gedachte, dat hun Kind in Jeruzalem kon zijn gebleven. Daarom keren zij ijlings daarheen terug. Zullen zij Hem echter daar aantreffen? Zij waren zeker niet veel bekend in de stad, en Jeruzalem was een grote, wijd uitgestrekte stad, die op feestdagen vooral, miljoenen mensen herbergde. Waar moesten zij het Kind zoeken? Zij lopen hierheen, zij lopen daarheen, zij onderzoeken bij vrienden en bekenden, en overal herhalen zij dezelfde vraag: "is ons Kind ook hier? Hebt u onze Zoon ook gezien?" En overal klinkt hun hetzelfde ontkennend antwoord tegemoet: "Nee! Wij weten niets van Hem".

"Het Kind is weg, het blijft weg, en God weet, waar het gebleven is. Misschien heeft de duivel het wel laten doden, want die zal het wel beter onthouden hebben dan wij, wat aan dit éne Kind gelegen is!" Zo mag het in Jozefs en Maria's hart gestormd hebben. En dit was nog het ergste, want uiterlijk leed komt men nog wel teboven, maar als het hart, het arme hart, zo diep ter neer gebogen is, en het al zijn smarten en angsten alleen dragen moet, zonder gevoelige ondersteuning van boven, vanwaar moet dan uitkomst komen? Dan kan men troost noch raad vinden bij mensen, geen vrienden noch bloedverwanten kunnen helpen, geen schepsel onder de hemel kan dan de nood lenigen, of zelfs begrijpen. O, hoe zal de zielsvijand het haar telkens hebben verweten: "maar Maria! Waarom hebt u dan niet beter acht gegeven op uw Kind? Was uw Kind werkelijk zo levendig en opgewekt, als u zegt, welnu, dan hadt u des te beter op hem passen, en hem goed bij de hand moeten houden, wat bent u toch onvoorzichtig en lichtzinnig geweest! En dat in zo'n grote stad, waar zo menig Kind plotseling verdwijnt, zonder dat men er ooit meer iets van hoort".

En dan zal Maria's antwoord wel geweest zijn: "Ja vijand, u hebt gelijk, het is zo, ik was zo'n Kind ook niet waard! Het is de Heere, die mij nu al mijn zonden thuis zoekt, de zonden mijner jeugd, al mijn veelvuldige overtredingen".

Want o, als het zo nacht wordt in 't leven van Gods kinderen, dan maakt de duivel zich op de been, en verwijt hen allerlei werkelijke en ingebeelde zonden, en werpt op het arme, aangevochten hart grote en zware stenen, zodat het maar een haar breed scheelt, dat men niet ter helle zinkt!

Maar, wat zal men doen, als men iets heeft verloren? Het zoeken opgeven? Nee! Dat is onmogelijk. Opnieuw wordt het duister, de avondschaduwen dalen neer, de nacht is daar, en nog is het Kind Jezus niet gevonden! O welk een nacht, welk een verdubbelde

duisternis naar lichaam en ziel! Arme Maria! Het zal haar wel te moede zijn geweest, alsof de hel voor haar open ging, alsof de hemel vol zwarte wolken hing, en van boven kwamen niets dan rollende donderslagen op haar losstormen, die haar schenen toe te roepen: "hadt u toch maar dit gedaan, had u toch maar dat nagelaten!"

Eindelijk breekt de derde dag aan, maar diens dageraad bracht nog geen uitkomst. Van de vroege morgen af beginnen zij weer aan alle deuren aan te kloppen: "weet u niets van onze Zoon, hebt u niets van ons Kind gehoord", maar nergens vernemen zij enige tijding.

Eindelijk, na zo'n lange en vermoeiende tocht door de kromme straten van Jeruzalem, komen zij ook aan de tempel. Nu, wat wilde Maria daar beginnen? Dacht zij, dat zij Jezus dáár zou kunnen terugvinden? Nee! Dat vermoedde zij niet! Wat zocht zij dan in de tempel? Ach, haar hart was gebroken, haar geheel geestelijk leven was uitgedoofd, zij worstelt met de dood, en haar smart neemt hand over hand toe. Maar toen dacht zij plotseling: 'Welaan! ik wil opgaan in des Heeren huis, ik wil dit gebroken hart uitstorten voor des Heeren aangezicht, en Hem smeken: "Heere! Waar is mijn Kind, waar is mijn Jezus gebleven? O verschaf U toch raad in deze bittere smart!"

Zo komt zij tot aan de deur van de tempel, zij treedt in een van de nevenvertrekken, en ... o vreugde; o verbazing! Dáár zit Hij, die jonge Knaap te midden van al die hooggeleerde heren, en spreekt met hen. En al het volk, dat daarbij staat, verwonderde zich over de wijsheid en schriftkennis van zo'n jong Kind. Hij veroorzaakt de Schriftgeleerden grote verlegenheid. Ja, hij perst hun het angstzweet uit, door al de vragen die Hij hun doet, zowel als door de antwoorden, die Hij hun geeft, want op de eenvoudigste vragen die Hij hun deed omtrent de Messias moesten zij hem het antwoord schuldig blijven. Want zij hadden omtrent de Messias geen andere verwachtingen dan van aardse pracht en heerlijkheid, en dachten, dat Hij zou verschijnen, als een machtige, met aardse luister en grootheid bekleedde Koning. Dat de waarachtige Heiland verschijnen zou, om te lijden en te sterven, daarvan hadden zij niet de geringste voorstelling. Zij waren gezind, zoals het vleeselijk verstand van alle tijden en eeuwen gezind is. Wat op het gestoelte der eer zit, wat hoog verheven is, wat schitteren kan, wat rijk en aanzienlijk is, dat wordt steeds door het vleeselijk verstand geëerd, geprezen. Ja, tot in de wolken verheven. Al wat uit vlees geboren is, al het hooggeroemd vleeselijk vernuft van de natuurlijke mens schuwt de weg, die God met Zijn Christus en in Hem met Zijn gehele gemeente, met al Zijn heiligen gaat. Namelijk de weg des kruises, des lijdens, der oneer, der verootmoediging, de weg van verachting en smaad. Die weg kan het vlees niet behagen. Wat in het oog des vleses welgevallen vindt, dat moet hoog omhoog stijgen, als een luchtballon, die in een snelle vaart de wolken tegemoet snelt. Van de ware weg, die God met Zijn heiligen gaat, hebben zulke hooggeleerde heren niet het flauwste begrip.

Daar treedt nu plotseling deze jeugdige Knaap in hun midden op, en Zijn vragen en antwoorden lopen juist regelrecht tegen alles in, wat zij tot nu toe gehoord hebben. Deze Schriftgeleerden zeiden: "als de Christus komt, zal al het volk zich voor Hem neerbuigen, Hij zal op een gouden troon zitten. Hij zal de gehele wereld innemen, en alle volkeren onder Zijn voeten verpletteren". Maar daar nadert deze eenvoudige Knaap, en vraagt in alle eenvoud des harten: "Als Hij zo'n hoogverheven Koning is, waarom zeggen dan alle profeten van Hem, *dat men Hem Nazaréner zal heten?* Waarom staat er van deze Messias geschreven, *dat Hij zal zijn een Man van smarten en verzocht in krankheden?* Waarom staat er dan van Hem geschreven *dat een ieder het aangezicht voor Hem zou verbergen?* Waarom, indien Hij Gods Zoon is en in

grote pracht en heerlijkheid zal leven, waarom staat er dan geschreven, *dat de heidenen tegen Hem zullen opstaan, en de natiën tegen Hem beraadslagen zullen?* Waarom zegt Hij dan bij de profeet: *ik heb mijn aangezicht niet verborgen voor smaadheid en speeksel?* Waarom moesten alle Filistijnen over Simson heenvallen? En waarom alle huichelaars over de arme David, wiens zoon immers de Messias zou zijn?"

Hij zal ook misschien gevraagd hebben, wat daar toch de oorzaak van was, dat in de wereld alle leugenaars oprecht, alle hoeren kuis, en alle boosdoeners rechtvaardige en zachtaardige mensen heten? Hoe het kwam, dat alle dieven voor eerlijke mensen doorgaan onder het voorwendsel, dat men toch het belang van zijn huisgezin moet voorstaan, en een doorkomen door de wereld moet hebben? Op al zulke vragen van het Kind Jezus moesten de Schriftgeleerden het antwoord schuldig blijven.

Toen Maria en Jozef naderbij traden, hoorden zij ook het een en ander van dat merkwaardig gesprek. Waren ook zij niet verbaasd over de vragen en antwoorden, die zij daar vernamen? Wij vinden hieromtrent niets vermeld, maar toen zij het Kind Jezus *dáár* zagen zitten, *overviel hun hevige schrik en angst, want zo lezen wij vers 48: en Hem ziende werden zij verslagen.* Toen zij Hem weer vonden, waren zij dus verslagen, zodat het gevoel na de doorgestane smart nog de vreugde van het weerzien overtrof, en zij nergens zozeer aan dachten, dan dat zij Hem drie dagen lang met angst hadden gezocht. Men zou denken, dat Zijn aanblik hen van hart zou verheugd hebben, en zij juichend zouden hebben uitgeroepen: "Zie, daar is Hij, wij hebben Hem weer! O, wat is dat toch heerlijk! En daar zit Hij nu onder al die geleerde mensen! O, wat hebben wij toch voor een bijzonder Kind!"

Nee! Niets van dat alles! Zo hoogmoedig en opgeblazen over hun Kind zijn zij niet geweest, maar de diepe smart, die het ouderhart doorgriefde, had nog altijd de overhand bij hen. Maria spreekt: *Kind! Waarom hebt U ons zó gedaan?* En haar woorden behelzen een ernstig verwijt aan haar Zoon. Waarom hebt U ons zó gedaan? *Uw vader*, zegt zij allereerst, want welk een kommer is het voor een rechtgeaarde vrouw, haar man kommer en verdriet te zien lijden! En die kommer en dat verdriet moeten van het hart van haar man wijken, eer er van haar kommer en verdriet sprake kan zijn. "Uw vader" dus, *en ik, hebben U met angst gezocht.*

En nu bekomen Jozef en Maria van het Kind Jezus in plaats van een verontschuldiging voor Zijn gedrag, een eenvoudig, treffend en verootmoedigend antwoord in vers 49. *En Hij zeide tot hen: wat is het, dat u Mij met angst gezocht hebt? Wist u niet, dat Ik moet zijn, in de dingen Mijns Vaders?* Als had de Heere willen zeggen: dat had u, o mijn moeder, immers al lang kunnen weten.

En zij (vs. 50) - dat is, Jozef en Maria - verstonden het woord niet, dat Hij tot hen sprak. Nu! Wat zegt u nu wel van zo'n moeder Gods, die niet eens verstaat, wat haar Zoon tot haar spreekt? Is zij alwetend? Is zij alwijs? Is zij waardig als moeder Gods in des Heeren plaats aangeroepen te worden? Of was de moeder des Heeren, Maria, niet even als alle andere heiligen des Heeren, aan zich zelf overgelaten, een stok en een steen, zonder enig gevoel? En was zij niet, even als alle andere kinderen Gods, alleen ziende en opmerkende, als de Heere haar ziende en opmerkzaam maakte? Maar waarom, met welk doel moesten Maria en Jozef zo diep verootmoedigd worden?

Geliefden! Uit hun mond was het woord gekomen: *waarom hebt U ons dat gedaan?* Nu welaa! Wij willen dit woord eens laten gelden, alsof de Heere Jezus waarlijk Zelf de oorzaak van al dat verdriet geweest ware, dat Zijn lieve moeder moest uitstaan. Hij verontschuldigt Zich immers ook niet, maar zegt alleen, dat Zijn ouders hadden

kunnen weten, waar Hij thuis behoorde. Daarom, meende Hij, had u Mij met zoveel angst niet behoeven te zoeken. Aan Mij is immers niet zoveel gelegen, maar alles is aan Mijn Vader gelegen, voor Hem leef Ik, en voor Hem ben Ik hier!

Wij willen dus deze beschuldiging in haar volle kracht laten gelden en vragen: Waarom dus heeft de Heere Jezus dit Zijn ouders aangedaan?

En menig Kind van God kan misschien uit het daarop gegeven antwoord raad en troost scheppen. Wanneer de Heere God voor de een of ander van Zijn lieve kinderen hun geheel heerlijk Paradijs, waarin zij zich veilig geborgen achten, in vuur en vlam steekt, en de hitte der verdrukking, die over zo'n mens komt, hem vreemd en geheel ongewoon schijnt te zijn, dan weet zo'n ziel, dat zo'n lot ook de moeder des Heeren getroffen heeft. Wilt u het, o verdrukte en hard geplaagde, nu nog langer van uzelf beweren, dat wat u geschied is zonder voorbeeld. Ja, dat het te erg is? O, vraag uzelf liever eens, of Maria en Jozef deze drie lange dagen en nachten iets anders zijn geweest, dan een speelbal van alle duivelen! Was het voor hen niet een vreselijke smaad en schande van deur tot deur te moeten aankloppen, om te vragen: hebt u mijn Zoon niet gezien? Hebt u niets van mijn Kind gehoord? En dan altijd weer te horen: *maar vrouw, hoe was het mogelijk, dat u uw Kind verloren hebt?*

Ik meen niet te veel te zeggen, als ik beweer dat Maria onder dit alles zichzelf van lieverlee is gaan beschouwen als de grootste van alle zondaressen. "Ach, waarom heb ik niet beter zorg gedragen voor de mij toevertrouwde Schat", zal zij gedacht hebben. Want het zal toch wel bij ogenblikken haar voor de ziel gestaan hebben, dat haar Kind Jezus was, de beloofde Verlosser en Messias. Ach, dit, "waarom" dat zij eindelijk in de tempel luid uitsprak, het had drie lange dagen en nachten loodzwaar op haar hart gelegen en gebrand.

Waarom? Waarom? Waarom?

Geliefden! Wij kunnen voorspoed en geluk zo slecht verdragen; het Paradijs is hier op aarde voor ons verloren. En wij kunnen er hier op de duur niet in leven, of de duivel haalt ons ten laatste nog weg, om ons ter hel te slepen. God moet het geestelijk leven, dat Hij ons Zelf eerst gegeven had, vaak weer uitblazen, en de gehele zichtbare wereld voor ons in vuur en vlam doen ondergaan, anders bekleden wij onszelf met een kleed van uitwendige godsdienst, menen een sterk en welgegrond geloof te bezitten, en vallen in een diepe slaap. Dan laten we ons door het betoverende liedje in slaap zingen: *welaan mijn ziel! U leeft immers onder zo'n heerlijke verkondiging; u bent lidmaat van een schone gemeente!* En meer zulke vleselijke voorstellingen: u bent immers oppassend en braaf; u geeft niemand aanstoot door een goddeloze wandel.

Zie, dit is de wijze, waarop een mens in slaap valt, vermetel en trots wordt, zich zelf gaat zegenen, en zijn God vergeet! Maar de Heere verstaat het koninklijk en Vaderlijk, de Zijnen weer terecht te brengen, te verbrijzelen en te verootmoedigen en zeer, zeer klein te maken.

Daarom, vraagt iemand: "waarom hebt u ons zó gedaan? O Heere Jezus, hoe kon U dit of dat toelaten?" Dan geef ik u ten antwoord: juist zo heeft de Heere ook met Zijn eigen ouders gehandeld, ook zij moesten op het allerdiepst verootmoedigd worden, opdat zij niet trots, niet onverschillig, niet vermetel zouden worden. Daarom mochten zij eerst ook niet verstaan, wat Hij tot hen sprak. O, er behoort genade, veel genade toe, om al zulke zware slagen uit des Heeren hand te nemen en te dragen, en alles te doorleven met vertrouwen op God, in Gods Woord zijn troost te zoeken, zonder aanvankelijk troost en uitkomst te vinden. Want ook de vertroosting der Schriften wordt eerst van lieverlee gevonden en genoten.

Deze bladzij der Heilige Schrift, die wij zo samen beschouwd hebben, geliefden, is zo tot onze troost geschreven, opdat ge u niet tegen des Heeren slaande hand verzet en morrend zou uitroepen: "waarom heeft God mij dit alles aangedaan? Waarom is de Heere die weg met mij opgegaan?" Maar opdat u zou gedenken, dat Hij ook Zijn ouders, Zijn eigen dierbare moeder op de weg des kruises geleid heeft.

Maar tot afschrikking voor alle huichelaars staat dat alles geschreven, tot afschrikking voor allen, die des Heeren Woord niet liefhebben. Want indien de Heere Zijn eigen lieve moeder geen harde slagen heeft kunnen en mogen sparen, tot haar eeuwig heil en zaligheid, wat zal dan eens het deel zijn dergenen, die de leugen en ongerechtigheid nalopen, hun heil in de wereld zoeken, stelen waar zij de kans veilig zien, en de Heere niet zoeken, of zij Hem ook vinden mochten? O dat zij die waarschuwing toch niet in de wind mochten slaan, maar ernstig ter hart nemen!

Overigens leren wij uit dit Evangelie, dat het aan het vlees en de vleselijke rede, het vleselijk vernuft des mensen eigen is, op Gods gave te zien, en daarop te vertrouwen, meer dan op God Zelf.

Maar zij, die van de Heere even genadig onderwezen en geleerd worden als Jozef en Maria, zullen ook genade ontvangen, niet langer aan de gaven Gods te blijven hangen, maar te zeggen en te zingen met de 73e Psalm: *Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde! Amen!*

13. Een prediking van de wasdom van de Heiland

De gelovige gelooft de vergeving van al zijn zonden. Hij gelooft deze vergeving op grond van het woord Gods en omdat de Heilige Geest aan zijn geest de verzekering daarvan eens voor altijd gegeven heeft en geeft. Wie vergeving der zonden gelooft, heeft haar. Zoals hij haar eens voor altijd heeft, zo vreest hij eens voor altijd God. Zoals hij nu voor altijd God vreest, zo haat hij alle en elke zonde en tracht naar gerechtigheid. Omdat hij de zonde haat, schuwt hij Gods toorn voor immer en altijd en daarom is hij voortdurend een geplaagd man. Hoe? Een geplaagd man? Ja, een bij uitnemendheid welgelukzalig man en toch een geplaagd man! Wat is het toch, dat de Heere ons geleerd heeft, te bidden: *Vergeef ons onze schulden*? Wat is het toch, dat David geroepen heeft: *Gedenk niet der zonden mijner jonkheid* (Ps. 25: 7)?

Wie het weet, dat Eén de straf gedragen heeft, weet ook, dat God de zonde straft. Wie het weet, dat God hem uitverkoren heeft, dat God hem genadig is en nimmermeer aan zijn zonde zal denken, weet ook, dat God zijn zonde gedenkt.

Dat schijnt weliswaar een tegenstrijdigheid te zijn. Daarvan bestaan er echter vele in het leven, in de kunsten en wetenschappen. God is God; God is Soeverein. God neemt het nauw. God handhaaft Zijn wet. Hij ziet niet door de vingers bij de Zijnen. God moet de zonde straffen. Hij vergeeft zonde en overtreding en houdt niemand onschuldig. God is geweldig in Zijn genade, maar zowel bij hen die zich huichelachtig jegens Hem gedragen als bij hen, die voor Hem in gerechtigheid wandelen, zoekt hij de zonde. Bij de eersten om hen geheel en al neer te werpen, bij de anderen, opdat zij niet als onreinen in de reine hemel komen. Hij echter komt onrein in de hemel, die zo sterft, dat hij niet als waarheid van zichzelf belijdt: *Ik heb de eeuwige dood verdiend*.

God is geduldig en lankmoedig, maar op het einde komt Hij toch en tuchtigt zowel de goddelozen als ook Zijn kind. De eerste opdat hij zal aflaten en ophouden met zijn aanmatiging. Zijn kind echter, opdat het Gods rechtvaardigheid erkenne en Gods heiligheid erkenne en Zijn Genade als Genade zal prijzen.

Ik moet een kwitantie hebben voor God, zo word ik dan vrijgesproken van al mijn schuld en zonde, mijn leven lang, zo heeft Hij al mijn zonde en schuld vergeten, maar mij niet. Hij kan alles vergeven en vergeten; ik echter niet.

"Gedenk niet der zonden mijner jonkheid" zucht David. Denkt God dan daaraan? Wanneer David dat niet geloofd had, had hij niet zo geroepen. Meent David soms, dat hij nog in de eeuwige verdoemenis zou komen? Wanneer ik zeg: "Nee!" Dan antwoordt men mij: "nu, dan is het niets!" Zeg ik echter: "Ja!" dan antwoordt men: "dat is niet in overeenstemming met geestelijk, evangelisch leven!"

Eeuwig leven en eeuwige verdoemenis laten zich van God niet scheiden. Beiden zijn bij Hem. Wie in de waarheid staat, kan dat niet van God scheiden, Hij kent geen hemel zonder God. God is zijn Hemel, zijn eeuwig leven, zijn Zaligheid!

Onze jonkheid, hoe hebben wij haar doorgebracht? Een ernstige vraag! Hoe brengen de kinderen onder ons hun jeugd door? Een ernstige vraag! De jeugd heeft wel reden te roepen: *gedenk mijner zonden niet!* En de ouderdom: *gedenk niet de zonden mijner jonkheid!*

Wat heeft de jeugd voor een troost, welk voorbeeld in de Schrift? Wat heeft de ouderdom voor een troost in de Schrift, dat God de zonder zijner jonkheid niet gedenken wil?

Dit vinden wij in onze tekstwoorden Lukas 2: 40 en 52: ***En het Kindeke wies op en werd gesterkt in de geest en vervuld met wijsheid. En de genade Gods was over Hem.*** Vers 52: ***En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de mensen.***

Hier hebben wij een prediking van de wasdom van de Heiland, ***vooreerst in het uitwendige, dan in het inwendige.***

Eerst de uitwendige zijde.

En het Kindeke wies op. Wij vinden hetzelfde ook van Izak (Genesis 21: 8): “En het Kind werd groot en werd gespeend; toen maakte Abraham een grote maaltijd op die dag - niet als Izak besneden of als hij de Heere werd gegeven - maar "als Izak gespeend werd". Het spenen was voor het kind een lijden, daarom heet het ook in de Psalmen: *Mijn ziel is als een gespeend kind in mij* (Ps. 131: 2b). Zulk een kind zou graag tot de moederborst terugkeren, maar mag niet meer; het is alles voor het kind verdwenen wat tot nu toe zijn vreugde was, het moet in het lijden, in het ontberen komen. Maar Abraham maakt een grote maaltijd en nodigt daartoe zijn vrienden en burenen, als ook de patriarchen, die nog in het leven waren; en zij spraken met elkaar van het lijden en sterven van Jezus Christus en versterkten elkaar.

Wij vinden hetzelfde ook gezegd van de Richter en Profeet Simson (Richt. 13: 24 en 25): “Daarna baarde deze vrouw een zoon en zij noemde zijn naam Simson en dat knechtje *werd groot*, en de Heere zegende het. En de Geest des Heeren begon hem bijwijlen te drijven in het leger van Dan, tussen Zora en tussen Esthaol.”

Van Samuel lezen wij hetzelfde (1 Samuel 2: 21): “En de jongeling Samuel werd groot (wies op) bij de Heere!”

En ook van Johannes de Doper: (Lukas 1: 80): “En het Kindeke *wies op* en werd gesterkt in de geest.”

Juist dezelfde woorden die in onze tekst van onze Heere gezegd zijn: ***En het Kindeke wies op en werd gesterkt in de geest.***

Een lam, mijn geliefden, is een schoon dier! Dikwijls aanschouwde ik het en wanneer het tot de slachter geleid werd, weende ik. Ach, het schone, onschuldige lammetje moest sterven! En ik dacht daarbij aan het Lam Gods, onze Heere Jezus Christus. Hij is niet in de wereld gekomen als Adam, als een volkomen man. Had God Hem niet ook aldus verwekken kunnen? Hij kwam immers om te lijden en te sterven. Waarom heeft Hij Hem niet uit een aardkloot geschapen als Adam, waarom niet dadelijk als een volkomen mens? Waarom moest Hij een Kind worden?

Alles schijnt tegenstrijdig te zijn, of ik moet daartoe komen, dat ik zeg: *Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen.* Hij heeft bij ons niets vooruit willen hebben. Hij heeft geheel en al willen zijn, wat wij zijn. Jezus Christus is een Kindeke. Hij heeft ons vlees en bloed ook aan Zich willen hebben. Hij heeft elke leeftijd willen heiligen; elke leeftijd wilde Hij doormaken.

Dat de kinderen ontvangen en geboren worden hebben wij te danken aan Zijn heilige ontvangenis en geboorte. Dat de kinderen, wanneer zij geboren zijn, alles vinden naar hun behoefte, en naar de stand hunner ouders, hebben wij te danken aan Zijn heilige, armoedige geboorte. Dat de kinderkens door hun ouders bemind, gedragen, verzorgd worden, dat er een liefhebbend moederhart is, dat een liefde heeft, die over alles gaat, dat de liefde van de vader er is voor het kind; dat vriendinnen en burenen met spoed komen, de kraamvrouw te helpen en bij te staan, dat het teder Kindeke door de

volwassenen teder gezegend en vriendelijk gegroet wordt, ... dat hebben wij alles aan Zijn heilige geboorte te danken.

Dat echter zo'n zwak kindeke in leven blijft, dat het groeit, wij hebben het te danken aan dit Kind, dat ook zo wilde opgroeien. Daarom heet het: *het Kindeke wies op; daarom: Jezus nam toe in grootte.*

Vanwaar komt het, dat een kind de geboortedag beleeft en nog een geboortedag en weer één; vanwaar komt het, dat ook wij deze allen achter de rug hebben? Alles hebben wij aan Hem te danken. Vanwaar komt het, dat de duizenden mensen voor het grootste deel welgevormd en goed opgegroeid zijn, vanwaar komt de schone gedaante? Is dan niet hier beneden zonde en verdraaidheid? Maar Hij heeft willen groeien, Hij heeft willen toenemen in grootte. Hij heeft voor Zijn ouders een vreugde der ogen willen zijn en dat zij hun vreugde en vermaak aan het opwassen van dit Kind zouden hebben, zodat de vrienden en burenen zouden zeggen: *hoe groot, hoe mooi is het Kind.* Een monnik zou niet zo geschreven hebben.

Maar spreekt het dan niet vanzelf, dat het Kind opgroeien moest? Ja, achteraf bezien wel, maar van tevoren kon men dat niet weten. De Heilige Geest verhaalt hier, wat de ouders tot troost gediend heeft, want hoeveel doodsgerevaren beangstigden hen! Aan Jozef werd in de droom bevolen het Kindeke naar Egypte te vluchten laten omdat men het naar het leven stond. Toen hij terugkeren moest, wist hij van angst weer niet waar zich heen te wenden, toen hij hoorde, dat de zoon van Herodes op de troon zat.

Hoe hebben Maria en Jozef moeten vrezen, dat het Kindeke zou sterven! Wanneer Hem maar het geringste leed overkwam, dachten zij: *het sterft.* Heel vaak is Maria in de nacht opgestaan om te zien of haar Kindeke niet iets scheelde. De mens is mens en God weet, dat hij mens is en God helpt in Zijn Genade.

Het Kindeke wies op; dat is zo gezegd, zoals het heet: "er zij licht en er was licht." Het Kindeke, dat de hemelen der hemel niet kan omvatten, dat aan alle wasdom en toenemen geeft, wast Zelf op. God geeft aan het Kindeke wasdom; aan de ouders vreugde toen zij zagen hoe het toenam, hoe het groeide en Zich ontwikkelde, dat de burenen er zich over verwonderden. Dat heeft Hij alles voor ons gedaan, om ons Zijn grote liefde te tonen. Tot onze troost staat dat geschreven. Wanneer God Zich niet over ons ontfermd had, dan zouden wij ondanks alle zorgvuldigheid van de ouders, toch nooit tot wasdom gekomen zijn. Wij zouden allen kreupel, lam, blind, ellendig en jammerlijk zijn; wij zouden allen verschrikkelijk misvormd zijn, er uitzien als dieren en niet als schone, redelijke mensen.

Wij leven weliswaar voor de eeuwigheid. Maar zoals wij zolang hier het leven hebben is en blijft het toch waar, dat een levende hond beter is dan een dode leeuw. Zolang wij in dit leven zijn, hebben wij ook beloften voor dit leven ontvangen en wachten op de vervulling daarvan. Daar kan het de ouders niet onverschillig zijn, of hun kinderen toenemen, groot en sterk worden of dat zij kreupel, lelijk en ellendig worden en blijven. Dat is van het uitwendige gezegd, dat onze Heere opgroeide, dat Hij een schoon Kind geweest is, zodat het iedereen opviel, hoe schoon de Knaap was. Hij had geen Engelen gedaante, maar een wonderschone Knapengestalte. Wel heet het in Jesaja 53: "Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben." Maar, mijn geliefden, daarom behoefde de Heere Jezus niet ziek en lelijk van gedaante te zijn. Lelijk en zonder gedaante is Hij voor de Farizeeën en huichelaars; schoon en lieflijk echter de ellendigen en armen.

Het Kind groeide op. Hij heeft willen zijn wat wij zijn. Hij heeft de kindheid geheiligd. Hij heeft het verworven, dat kinderen groeien en toenemen. Hij is krachtig geworden in de geest. Hij heeft de Heilige Geest verworven, die het aan de vrome mensen in het hart geeft voor hun kinderen te zorgen in geestelijk opzicht. De monniken wierpen dat voor hun zwijnen en ezels, maar alle monnikkerij smaadt de mens. De Heilige Geest echter versterkt hem inwendig en uitwendig.

Nu komen wij aan de inwendige zijde.

Hij werd gesterkt in de geest, machtig in de geest. Is Zijn geest dan het eerst zwak geweest? Is de wijsheid in Hem toegenomen, was zij dan eens slechts in geringe mate bij Hem voorhanden? Ja, onze Heere en Heiland kon eens niet zeggen: "vader" en "moeder" en de ouders hebben zich verheugd toen Hij voor de eerste maal die dierbare woorden uitsprak. En het Kindeke is gegroeid en is zwak geweest in het begin, werd echter al sterker en sterker. Maar is Hij dan niet de Almachtige God? Is Hij dan niet Eens wezens met de Vader, is dan niet de Goddelijke Natuur vanaf het begin in Hem? Hoe kan dan van Hem gezegd worden: *Hij werd*?

Dat heeft Hij alles gedaan om Zijn grote liefde te bewijzen. Hij was niet zo'n Wonderkind, dat opeens begon te spreken, dat opeens alle hemelse wijsheid bezat, dat opeens vader en moeder ver vooruit was, maar zo'n Kindeke lag er in de kribbe, dat langzamerhand toenam en gesterkt werd in de geest, dat langzamerhand vervuld werd van wijsheid.

"En het Kindeke wies op en werd gesterkt in de geest ***en vervuld met wijsheid***" - een wonderspreuk is en blijft het in elk geval. Wij erkennen daarin zo goed het liefhebben van God. De eeuwige wijsheid Gods, van welke het heet: (Spr. 8) "Door Mij regeren de koningen en de vorsten stellen gerechtigheid; door Mij heersen de heersers en de prinsen, al de rechters der aarde. Rijkdom en ere is bij Mij; duurzaam goed en gerechtigheid. De Heere bezat Mij in het beginsel van Zijn weg, vóór Zijn werken, van toen aan. Ik ben van eeuwigheid gezalfd geweest." Enz.

Deze eeuwige Wijsheid die bij God was van alle eeuwigheid, waardoor ook de machtige keizer Augustus regeerde, onze Heere Jezus Christus, de eeuwige Wijsheid, neemt toe in wijsheid. De ouders hebben voor het Kindeke gezorgd in geestelijk opzicht, hebben het naar school gezonden, hebben het lezen geleerd en het heeft geleerd en is toegenomen. Zo heeft Hij het dan verworven, dat de kinderen gedoopt, in de kerk gebracht, naar de Catechisatie gestuurd worden; dat zij naar de school kunnen gaan, schrijven en lezen leren en veel andere nuttige kundigheden meer.

Maria heeft de Heere dikwijls uit de Bijbelse geschiedenis verhaald, het allermeeest van dat, wat haar troost gaf, van de vergeving der zonden en het Kind luisterde oplettend. Wel mag het Kind een goede en gezonde slaap gehad hebben, maar menigmaal ook hebben Hem de nieren 's nachts onderwezen, dat Het wakker bleef en over menige zaak nadacht en op menigerlei gedachte kwam, die het overdag aan ouders en onderwijzers mededeelde, waaruit zij konden merken, dat er iets bijzonders aan het Kindeke moest zijn, dat het met wijsheid vervuld werd.

De wijsheid is de praktische kennis der dingen, in het bijzonder van de heilige dingen, van de wegen Gods enz. Wijsheid is meer dan alleen wetenschap en kennis. Het onderscheid tussen beide is, dat kennis in het hoofd alleen kan steken, maar wijsheid tegelijkertijd in het hart is en door de wandel bewezen moet worden. Zo is het telkens te verstaan, wanneer in de spreken van Salomo zo vaak van *de wijze man* en van *de dwaze of zotte man* gesproken wordt. Van zodanige wijsheid is Jezus vervuld.

Waarom hebben wij niet het verstand verloren in onze jeugd, waarom niet in de ouderdom? Vanwaar komt het, dat kinderen begenadigd worden uit Gods Woord? Vanwaar komt bij kinderen ontwikkeling, dat zij gesterkt worden in de geest? Dat zij God vrezen, de boze weg schuwen en de goede voor zich kiezen?

Dat heeft Hij alles gedaan, dat hebben wij alles aan Hem te danken. Hij heeft kind willen zijn opdat Hij alle zonden zou dragen, die in de kindheid voorkomen, opdat, niettegenstaande alle duivelarij, toch een goed zaad in de kinderen gevonden wordt, dat het zich toch naar de hemel uitstrekt en vergeving van zonden zou willen hebben. Hij heeft dit alles willen doen naar de macht van Zijn liefde. "Hij werd gesterkt in de geest en vervuld met wijsheid **en de genade Gods was over Hem**".

Wat wil dat zeggen? Er is hier geen sprake van genade in de gewone zin, namelijk van vergeving der zonden, maar de genade is hier gelijk aan "de toegenegenheid of goedgunstigheid". God heeft welbehagen aan Hem gehad. Hij werd bij God en mensen al aangenamer en aangenamer. Ketterij! Ketterij! Is Hij toch Gods eeuwige Zoon!

Daarnaar vraagt de Heilige Geest niet. Hij weet het wel. Maar wij weten ook dat Hij de gedaante van een knecht heeft aangenomen. Hij wilde niet onmiddellijk als een volkomen mens daar staan, maar groeien en toenemen, net als wij, opdat het geloof aan Hem niet beschaamd zou worden. Het moest alles zaak des geloofs zijn.

Door Zijn gedrag als kind werd Hij bij God en mensen van dag tot dag aangenamer. Bij God doordat Hij Hem steeds nog meer wijsheid gaf; bij de mensen, doordat zij Hem graag bij zich hadden en Hem graag hoorden. Er is hier volstrekt geen sprake van, wat Hij op Zichzelf genomen was, maar van de troost, wat Hij om onzentwil heeft willen zijn en worden.

En om onzentwil is het geschied, dat Hij een kind heeft willen zijn, een Kind zoals alle andere kinderen. En daar is het dan te prijzen, dat Hij als Kind reeds op Gods woord acht gegeven heeft, vervuld was van vreze Gods en liefde des naasten, dat Hij acht gegeven heeft op de Spreuken van Salomo en deze ter hart genomen heeft, dat Hij oplette op de lessen der moeder en op het onderwijs van de vader. Te prijzen is het, dat het Hem bij Zijn oplettendheid en vlijt niet alleen daarom gegaan is, te weten, maar ook te doen en uit te oefenen, wat Hij leerde. En zo nam Hij toe in genade bij God en de mensen dag aan dag, meer en meer. Dat is alles om onzentwil geschied.

Wat hebben wij dan daarvan? Hij heeft de ganse jeugd geheiligd. Hij heeft de ontwikkeling van de kinderlijke geest geheiligd, dat zij hemelwaarts en niet helwaarts streven; dat kinderen reeds de praktijk des levens kennen, dat waarheid in hun binnenste is. En dat waar iets is, Hij nog iets bovendien geeft, dat, waar kinderen zijn, die voor God willen wandelen, zij meer en meer in genade bij God en mensen toenemen. Dat is een weldaad voor het leven, door dit leven dat echter verbonden is met het eeuwige leven. Dit alles heeft God gedaan als liefhebbend Schepper om in Zijn kerk daar te stellen, dat bij de kinderen, die zalig worden, het ook zodanig toegaat en dat de zonden van Zijn uitverkorenen bedekt worden.

Een ieder echter kere tot zichzelf terug en steke de hand in eigen boezem en spreke: "onrein!" Wie dat in waarheid doet, zich voor Hem schuldig erkent, voor zijn Rechter en Heiland, die de hemel der hemelen niet omvatten kan en die toch als Kind in de kribbe ligt, die ziet in Hem zijn reine kindheid, ziet in Hem het leven, dat God in Christus aangenaam is.

Jezus was niet een huichelachtige knaap, dat Hij soms gedacht zou hebben slechts voor vader en moeder Zich zo recht vroom voor te doen, de Bijbel te lezen, enz. Zo was Hij niet. Hij vreesde God in waarheid, niet om der mensen wil, maar om God en des gewetens wil en heeft acht gegeven op Gods gebod. Hij heeft niet de vermakelijkheden liefgehad, die de duivel opzet om de kinderen in de hel te trekken. Maar Hij is bij Zijn vader gebleven, heeft hem geholpen bij zijn werk, heeft de balken getimmerd, geschaafd, een juk gemaakt en ondertussen ook een Psalm gezongen. Hij heeft Zich verheugd, was vrolijk als een montere knaap.

Zo zien de kinderen, wat de gelukkige kindertijd met zich mede brengt: liefde tot de ouders en acht geven op Gods Woord. Dat weet ik zelf uit mijn eigen jeugd. Toen verhaalde mij mijn grootmoeder uit de Bijbel; daarnaast had ik een blad papier met platen en een schaap als mijn enig speelgoed en was een vrolijk en gelukkig kind. Al het overige leidt ter hel.

De ouders echter zullen leren dat hun kinderen niet ons toebehoren, maar de Heere Jezus, die hen gekocht heeft; dat wij ze voor Hem bewaren en van de duivel weren, door houden aan Gods gebod en aanhouden in het gebed. Maar alle huichelarij moet ook ver van ons zijn, opdat wij onze plicht met opgewektheid doen. Met Gods Woord, met gebed en wijsheid worden de kinderen opgewekt gemaakt, dat zij het goede en ware erkennen en wanneer zij van de goede weg afkomen, toch moeten terugkeren. De hele inhoud van onze tekstwoorden en al wat daarin wordt meegedeeld, is niet alleen geschiedenis, maar schepping, opdat wij aanhouden in het gebed voor onze kinderen, dat, wat geschied is aan het Kindeke Jezus, ook aan onze kinderen geschieden moge. De Heere God geve u daartoe Zijn genade. Amen.

14. De doop van Jezus

Eerst wordt aan de gemeente bekend gemaakt, dat de volgende zondag bediening van de Heilige Doop plaats hebben zal.

De doop, de Heilige Doop, wat is toch eigenlijk daarvan de inhoud? U bent gedoopt - ik ben gedoopt. Is dat slechts een plechtigheid geweest? Was dat iets, dat de mensen uitgedacht hebben, een menselijke, kerkelijke instelling, zoals er daarvan meer bestaan? Helaas wordt het zo bij de mensen aangezien. De doop wordt beschouwd als een zaak der gewoonte. De Joden hadden daarvoor in de plaats de besnijdenis en zij mogen deze ook wel slechts uit gewoonte gebruikt hebben, juist zoals het bij de Christenen de gewoonte is, dat de kinderen gedoopt worden en het zou immers een misdaad tegen de goede Christelijke zeden zijn, zijn kind niet te laten dopen?

Maar wat steekt er dan in, in de doop? *Niets* beweren sommigen heden ten dage. De doop betekent volgens hen niets, volstrekt niets. Dat beweren de ongelovigen en de onbekeerden, dat de doop volstrekt niets betekent, dat het slechts gewoonte, gebruik is. Onder de honderd kinderen komt er niet één op, wat het betekent, dat het gedoopt is; ja, het valt het niet eens in, dat het gedoopt is.

En niets, volstrekt niets betekent het, zeggen de wederdopers, en daarom dopen zij nog eens en wanneer het niet baat, nog eens en nog eens. Wanneer de mens niet iets gedaan heeft, zo zal het niet gelden! Wat zal dan gelden? Dat de mens zich eerst aangekleed heeft en dan van de doop iets verwacht? - Welgelukzalig de man, die van harte het van God afsmeekt:

*Zie op mij in gunst van Boven
Wees mij toch genadig, Heer'!
Eenzaam ben ik en verschoven,
Ja, d'ellende drukt mij neer,
'k Roep U aan in angst en smart;
Duizend zorgen, duizend doden
Kwellen mijn angstvallig hart;
Voer mij uit mijn angst en noden.*

Psalm 25:8

Ik zeg, welgelukzalig man, die dit voortdurend klagen en zuchten moet. Hij zal het leren en verstaan, wat de doop is en wat hij voor een betekenis heeft; hij zal het verstaan ook voor zijn zaad en zal het de kinderen en kindskinderen kunnen mededelen.

Wij behandelen in dit morgenuur wat de doop behelst, maar leggen daarvoor voornamelijk de grondslag in de doop van onze Heere en Heiland Jezus Christus, zoals wij vinden in Lukas hoofdstuk 3: 21 en 22: ***En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd en Jezus ook gedoopt was, en bad, dat de hemel geopend werd en dat de Heilige Geest op Hem nederdaalde, in lichamelijke gedaante gelijk een duif. En dat er een stem geschiedde uit de hemel, zeggende: Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in U heb Ik Mijn welbehagen.***

Het eerste, wat ik u heb mede te delen is dit: de God, die daar Boven in de hemel woont en niet ver is van een ieder van ons, de alles vervullende en alomtegenwoordige, is Drie-enig. In de doop van onze Heere en Heiland Jezus Christus heeft zich dit voornamelijk geopenbaard. Wij zien daarbij de Zoon Gods tevoorschijn komen uit het water, wij zien de Heilige Geest in lichamelijke gedaante, zegt de evangelist Lukas, als een duif nederdalen op de Zoon Gods. Daar hebben wij

dit "in lichamelijke gedaante" wel te betrachten omdat de Heilige Geest niet is alleen een kracht, maar Wezenlijk, Persoonlijk onderscheiden van de Vader en de Zoon, een waarachtig Persoon is het Goddelijk Wezen.

Zo horen wij dan de stem uit de hemel: "deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb." Of: "Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb."

Hij, die daar zegt: "Gij zijt Mijn geliefde Zoon", is de Vader. Zo zijn er dan "Drie, die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest. En deze Drie zijn Eén (1 Joh. 5: 7). En deze Drie zijn niet drie Almachtigen, maar Eén Almachtige. En deze Drie zijn niet drie Genadigen, maar Eén Genadige. En deze Drie zijn Eénswezens, zij leven en zijn. God is voordat wij waren. God zal zijn, wanneer wij ons niet meer op aarde bevinden en Zijn Woord is gelijk als Hij, het blijft en is machtig, om te doen wat het belooft. En Zijn verbond staat vast en wat Hij belooft, kan Hij doen en zal Hij doen. Hij is almachtig, de Eerste en de Laatste in het veld.

Zo wordt onze zaligheid niet afhankelijk van ons maar alleen van Hem. Dit is vast te houden bij alle ondankbaarheid tegen de doop, zoals deze in de mens is; bij de ondankbaarheid, waarmee men vergeet, dat men gedoopt is en waarmee men God de kinderdoop als het ware in het aangezicht werpt.

Wat God gedaan heeft, dat hebben wij in de eerste plaats te bedenken. In de doop van Christus is ons geopenbaard de Drieënige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, drie Personen, Eén in wezen, de waarachtige, eeuwige God, die leeft en bestaat. En wat Hij gisteren gedaan heeft, is heden niet vergeten. En wat Hij 40 jaar geleden en achttien eeuwen geleden deed, is zeker heden nog niet vergeten. Wat Hij bevestigd en bezegeld heeft voor jaar en dag zal Hij handhaven en geen duivel zal zijn klauw aan Zijn heilig zegel slaan: *Ik ben gedoopt*.

Dit is bij de mensen in de regel slechts een zaak van het geheugen. Men is in de kerk gedragen en met water besprenkeld, er is daarbij gezegd: "ik doop u in de Naam des Vaders en des Zoons, en des Heiligen Geestes." (Matthéüs 18: 19). Is het daarmee uit? Nee! De Drieënige God heeft Zich daarmee tot u bekend, mijn kind! De Drieënige God heeft Zich daarmee tot u bekend, volwassene! Dat u niet meer staan zult in het schuldboek der wet, in de registers van de onderdanen van de duivel en de macht der duisternis, maar uw naam is overgedragen in het boek des levens, in Gods boek. Dat hebben Vader, Zoon en Heilige Geest gedaan. De handeling is, als alle handelingen Gods, eenvoudig, helder, waar en duidelijk. Voor het verstand weliswaar van weinig betekenis. Maar God verbergt Zich telkens waar Hij komt met Zijn Koninklijke genade.

Maar wanneer Hij ook zo eenvoudig en schijnbaar helder komt, zal men toch weten, Wie men voor zich heeft en wat gebeurt. Namelijk, dat God, Vader, Zoon en Heilige Geest het kind met Zijn teken getekend, met Zijn zegel bezegeld heeft, zodat het kind van nu aan niet op zijn eigen naam staat, maar op de Naam van de Drieënige God. Dat is echter de macht der duisternis, dat de betekenis van de Heilige Doop verzwakt en uitgeblust wordt, zodat de mens niet meer weet, wat hij aan de Heilige Doop heeft. Want dat behoort niet meer in onze tijd thuis, de betekenis van de doop te handhaven, waar alle zinnen en trachten slechts op het uitwendige uitgaat, waar men het woord voor Gods woord houden en daarnaast de wereld en de duivel dienen wil, wat zal het dan betekenen en helpen, dat men op de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes gekomen is?

Maar het zal toch waarachtig waar blijven, dat wij herschapen en geroepen zijn van Vader, Zoon en Geest om hen te houden voor de enige en waarachtige God; Hem te dienen in waarheid, en in ongeveinsd geloof, dat er een nieuw schepsel voorhanden is. Daar moet men dan tot het kind zeggen: *Weet u niet, dat u de Heere de hand gegeven hebt? Dat u niet meer aan uzelf ten eigendom bent en niet meer doen kunt, wat u wilt, dat u vaarwel gezegd hebt aan lusten en begeerten?* Maar het kind verstaat immers niets, men kan zeggen wat men wil, en het blijft dood! Heeft God aan het dode kind in de doop geen leven gegeven, heeft Hij dit soms ook niet met Zijn zegel betekend? Is het God geen ernst geweest met dat, wat Hij gesproken heeft?

Ga met uw vraag tot de duivel! Wanneer God Zijn regen zendt en Zijn zon laat schijnen, daar zegge de onrechtvaardige niet, dat Gods zon hem nog niet beschenen heeft, en dat Hij hem Zijn regen nog niet gegeven heeft.

Maar het kind is dood en blijft dood. Het kind denkt: ja, misschien zal ik mij ook eens bekeren, wanneer de tijd daartoe komt. En vader en moeder voeden het kind op en zeggen en zuchten: "ach, het onbekeerde kind!" wanneer zij niet zo blind zijn aan hun kind niets dan goede hoedanigheden en deugden te zien en hun vlees liever hebben dan God. Bij de kinderen steekt het in de verschrikkelijke dood, bij de volwassenen in het ongelooft.

Het gaat op het einde toch door de enge poort; daar moet het doorheen! Is men er echter door, welk een pracht en heerlijkheid, glans en lust en zalig leven! Daar moet het doorheen, door de enge poort; er doorheen nog op deze aarde.

Kinderen, jongelingen en jonge dochters, versta mij, ga in uw dood heen tot God en zeg: "mijn God! Mijn God, hebt U mij dan niet laten dopen, en zie, dood lig ik daar voor Uw voeten en ik weet, dat nog de liefde der wereld in mij steekt, en dat ik verkeerd ben! Maar, o God, dat is immers ook waar, dat U mij op Uw Naam overgedragen hebt, dat U mij voor Uw rekening genomen hebt! Ontferm U mijner!"

Denk niet eerst lang boete te moeten doen, eerst beter te worden en u te bekeren en daarna eerst tot God uw Heiland te mogen. Daarmee houdt de duivel de kinderen en volwassenen van God af. Nee! U bent verzegeld, u hebt het teken van boven in de doop. God wil uw God zijn.

Onbekeerd, dood kind! Geef Hem hand en hart en spreek: God des levens! *Ontferm U!* Leven is bij Hem! Dood bij ons! Wanneer wij echter in onze dood tot Hem komen, zo geschiedt een opstanding, zo zeker het Leven almachtig is, en de dood verslonden heeft.

Maar de betekenis van de doop is uit de gemoederen verdwenen en daartegen komt de duivel met de zogenaamde *bevestiging* bij *het doen van Belijdenis* en komt de Anti-christ met zijn zaken en moet de doop niets betekenen!

U hebt in de doop op u genomen de Drieënige God, Vader, Zoon en Geest te belijden en voor Hem te leven als een nieuw schepsel? Veeleer, God, de Drieënige God, heeft, toen u gedoopt werd, u het teken en zegel gegeven, dat u een nieuw schepsel bent.

‘Wat, ik een nieuw schepsel? Toen? Ik ben immers eerst in mijn twintigste of vijf en twintigste jaar bekeerd!’

Hebt u God geschapen of God u? Hebt u de genade geschapen of heeft Hij haar aan het kruis gegeven? Wanneer Hij u gerechtigheid toerekent en Zijn bloed gaan laat over de gemeente, wat wilt u dan nog vragen of God het gedaan heeft of niet? Wanneer de palmboom eerst nauwelijks enige duim hoog is, zo draagt hij nog geen vrucht. Maar de vrucht ligt er toch in; wacht slechts tot de tijd komt.

‘Ach, ik weet niet of ik wel bekeerd ben! Ik heb wel eens kunnen geloven, maar nu kan ik het niet meer. Ik weet niet, of mijn bekering ooit enige waarde gehad heeft!’

Weet u dan echter niet, dat God Zich tot u gewend, Zich tot u gekeerd heeft? Wend u duizendmaal tot God en bekeer u! Wanneer God Zich niet tot u wendt, dan vaart u toch ter hel! U kunt een groot licht zijn, kunt een vader, een moeder in Israël zijn en toch vaart u ter hel!

"Zie op mij in gunst (dat is, genade) van Boven", dat is het rechte gebed. Voor God bent u een nieuw schepsel. Hij heeft u het teken en zegel gegeven in de Heilige Doop. 'Maar daarvan zie ik toch niets aan mij, dat ervaar, dat beleef ik niet. Ja, veeleer het tegendeel moet ik aan mij zien; het is nog alles oude mens, wat aan mij is, en daar zou ik toch reeds als kind een nieuw schepsel geworden zijn?'

God houdt vast! Daarom, vrees niet, wanneer Hij in genade roept. Hij heeft het huis open voor verloren zonen en de verloren schapen gaat Hij wel achterna als de getrouwe Herder. Weliswaar, menigeen leest het met een onbewogen hart, wat een nieuw schepsel te zijn van ons verlangt. Hij gaat voort met zijn wereldse gang, leest Gods woord, past het echter niet toe en raakt Zijn geboden ook niet met een vinger aan. Zo gaat de mens daarheen waar niet de waarheid is, de Waarheid van de hemel, daar zinkt de mens weg en verdwijnt voor Gods majesteit, voor Gods woord en wet, welke van het nieuwe schepsel eist, dat berouw en haat tegen de zonde in de mens is, en dat hij afgelegd heeft zijn lusten en begeerten.

Daar zucht hij: 'ach, wat moet ik, zwakke! Hoe kom ik dan eens zover dat ik dit nieuwe schepsel heb! Dat de oude mens afgelegd is?'

Daar komen de Wederdopers met een spoedig antwoord: "Laat u nog eens onderdompelen in de een of andere rivier, dan is de oude mens verdrongen". Zo bedriegt de duivel de mensen, leidt ze als het ware bij de neus rond. Wacht eerder in uw harte-angst op God en zucht:

'k Roep U aan in angst en smart;

Duizend zorgen, duizend doden

Kwellen mijn angstvallig hart;

Voer mij uit mijn angst en noden! Psalm 25:1

Wacht slechts! U wil Ik hebben, spreekt de Heere. U bent Mijn kind. U kunt het niet loochenen; u hebt het ervaren, dat God u genadig is. U kunt het niet loochenen, dat Hij u reeds bezocht heeft, daar en daar onder de vijgenboom; daar en daar, toen u klaagde vanwege uw zonden. U kunt het niet ontkennen, dat God reeds omgang met u gehad heeft. Ja, dat uw hart geneigd is tot Gods gebod, al is het dat ook uw handen gebonden zijn. U bent een verdwaald schaap. Ik moet u hebben, u bent van Mij, spreekt God.

'Maar ik heb niets! ik kom eeuwig te kort! Ja, verbijzeld ligt daar mijn bekering, mijn geloof, mijn gebed, mijn plechtige beloften, alles heb ik daar verspild, alles heb ik laten vallen; en mijn hart ligt in slijk en modder der zonde.'

Wilt u de duivel geloven, zo klim nog eenmaal af naar het water. Wilt u de duivel geloven, zo begin weer, en bekeer u nog eens en nog eens en kruisig u, en heilig u en schuur u rein, zoveel u kunt, tot u op het laatst weer in staat bent tot God te spreken: "Ik ben weer vroom!" Wilt u echter God geloven, laat u verdoemen en oordelen, maar hoor, wat Hij spreekt en verkondigt: "Ik kom van de hoge hemel en het Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genoemd worden."

Hij ging naar Nazareth, het verachte; niet naar Jeruzalem, de heilige stad. Hij ging naar Galiléa der heidenen. Een Galileër was Hij, een Nazarener, en sprak de gemene, platte taal van Galiléa. Hij was niet beschaafd en voornaam opgevoed; een timmerman was Hij, een timmerman, die gebouwd heeft hemel en aarde.

Ondertussen doopt Johannes aan de Jordaan en predikt bekering, en alle volk gaat tot hem uit in de woestijn.

Daar spreekt dan ook Jozef: "ik ben weliswaar een kind Abrahams, lieve Jezus! Ik ben besneden, heb de belofte; maar ik ben een heiden geworden en nu ga ik mede naar de Jordaan en laat mij also dopen van hem, die God daartoe gezonden heeft."

"Ja, maar lieve vader, als ge u als Jood laat dopen, en komt als heiden uit het water te voorschijn, wat hebt u dan?"

"Vergeving der zonden".

"Van welke zonden?"

"Dat ik het kind Abrahams vermoord heb; daar blijven dan mijn zonden in het water!"

"Ja, maar het water kan toch geen zonde wegnemen, zulks doet slechts het bloed."

"Zeker, dat kan slechts het bloed doen!"

"Zal ik dan niet in de Jordaan gaan?"

"O. Ja, ga maar heen!"

"Wanneer u dan uit het water klimt als een heiden en niets meer hebt, zo zult u een Lam zien en dat doet het!"

En Jozef gaat met vrouw en Kind - met vrouw en Kind zeg ik, - want niet slechts volwassenen lieten zich dopen, maar de kinderen, het hele gezin ging mee. Het waren echter allen arme mensen. Het algemene armenhuis van Galiléa trekt naar de Jordaan. Maar ook het Lam Gods in hun midden trekt daar heen, als een verloren Schaap, als een verloren Zoon, als ware Hij een zondaar, een kind Adams, dat ook alles verspild heeft. Hij gaat daarheen als een arme en ellendige, hoewel een kind Abrahams, hoewel besneden, naar de Jordaan, om af te leggen, dat Hij besneden is en een kind Abrahams.

Maar hoe komt Hij ertoe dat te doen? Ja, wie kan het begrijpen, wat in het gemoed des Heeren omgegaan is, toen Hij het gedaan heeft? Hij is niet een mens die gezondigd heeft, Hij is Gods Zoon. Dat is echter juist de Majesteit en grootheid van onze grote God en Zaligmaker. Hij is niets meer en wil niets meer zijn dan de armste onder de armen, waar Hij tot God heen moet. Wonderbare grootheid van Zijn Koninklijke Majesteit! Hij gaat daar als drukte Hem de zonde, die Hij niet gekend heeft. Hij gaat in de vervloeking door de golven van de Jordaan.

Zie, Hij gaat daar als een onbekeerde, als een niet wedergeborene; Hij wil niet (geacht worden als) besneden, niet Abrahams kind zijn. Daar neemt Hij al uw zonden, uw verkeerde wedergeboorte en uw "zichzelf bekeren" op Zich.

Hij komt tot Johannes de Doper. Deze wil Hem niet dopen. "Nee, Nee! Ik doe het niet, volstrekt niet, gij zult veeleer mij dopen!"

Zo echter zou de Genade niet tot stand komen. "Aldus betaamt het" spreekt Jezus "alle gerechtigheid vervuld te hebben." God heeft gezegd: "op welke u de Geest zult zien nederdalen en op Hem blijven, Deze is het."

En de Heere kwam aldus aan de Jordaan om Zich te laten dopen met al het volk. Hij was niets, niemand kende Hem, mede kwam Hij uit het algemene armenhuis. En arm, arm als de armen. De mens Jezus Christus zien wij nederdalen in het water en als Hij, gedoopt zijnde, uit het water komt, worstelt Hij in het gebed. Alles is weg, de genade is weg, de besnijdenis is weg, gerechtigheid en heerlijkheid is weg, alles is weg. Maar Hij bidt, in hevige, inwendige strijd bidt Hij en overwint!

Nu, u bent een nieuw schepsel; nu, u hebt de nieuwe mens aangedaan, hoewel u zegt: "ik ben een oude mens!"

Zie, zie daar! Hij worstelt, Hij worstelt in het gebed! Om wat te hebben? Gods kracht, om te weten als David: *Wanneer God welbehagen aan Mij heeft, kom Ik naar Jeruzalem!*" Hij worstelt in het gebed. Daar worden de hemelen gescheurd, en Hij zweeft neer, van Wie het heet: "De Geest Gods zweefde over de wateren, toen de aarde woest en ledig was, en duisternis was over de afgrond." Toen de Geest zweefde over de wateren, zei God: "Er zij licht" en er was licht! En van de hemel heet het van het licht der genade: *"Deze is Mijn geliefde Zoon in Welke Ik Mijn welbehagen heb."*

En met dezelfde doop doopt ons ook de Zoon. Hoe, de Zoon? Ja, want Hij spreekt: "Doopt alle volkeren! Brengt hun de leer, Mijn leer! En doopt hen op de Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes. Wie gelooft en gedoopt wordt, zal zalig worden."

Welnu, u siddert, beeft en versaagt; het Evangelie echter zegt dat de oude mens in Zijn dood gegaan is. Waar zal ik een onderpand vinden en zoeken dat het waarheid is, dat Jezus mijn oude mens met Zich aan het kruis gehangen heeft, dat Hij met mijn zogenaamde nieuwe mens, met al die goddeloze zaken in de dood gegaan is, dat Hij geworsteld heeft mij in Zich dragende, naakt en ellendig en dat de hemelen geopend zijn! Ik moet het weten, dat niet, wat ik gedaan heb, geldt, maar wat Hij gedaan heeft. 'Maar hoe weet ik dat het voor mij geschied is, hoe zal ik daarvan mededeling ontvangen?'

Het is de Geest, die mede getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.

'Maar ach, dit getuigenis vind ik niet in mij!'

Wel, de Heere Jezus heeft het behaagd - wat te doen? - te nemen brood en wijn, opdat wij het eten en drinken zouden en daarmee de zekerheid zouden hebben dat wij in Zijn verbond zijn. Hij heeft water genomen en liet het in de doop op onze hoofden sprenkelen, zoals Hij beloofd heeft: "Ik zal rein water op u sprengen!"

Daarin, dat Hij dat gedaan heeft, hebt u teken en zegel, dat u, hoewel u beeft en siddert voor duivel en wereld, toch door en in Hem de nieuwe mens aangedaan hebt.

'Maar ik voel niets!'

Laat Gods Woord toch waar blijven. Wanneer wij dood zijn, wie zal dan voor u zorgen? Uw ziel wordt dan in de hemel gedragen door de hand der engelen, uw lichaam wordt in het graf gelegd, wordt hier tot stof en aarde en verderft, wie zal die beiden weer samenbrengen? Kunnen wij dat doen? Kunt u voor uzelf zorgen? Zie daar! Hij moet alles doen! Ons op Hem geworpen, Hem ons toevertrouwd! Amen.

15. De ware opbouw van de Kerk van Christus

Geliefden!

Allereerst wens ik u toe, veel genade en vrede van Hem, Die was, Die is en Die komt.

Laat ons samen lezen, wat wij geschreven vinden Lukas 5: 1-10:

En het geschiedde, als de schare op Hem aandrong, om het woord Gods te horen, dat Hij stond bij het meer Genezareth. En Hij zag twee schepen aan de oever van het meer liggende en de vissers waren daaruit gegaan en spoelden de netten. En Hij ging in een van die schepen, hetwelk van Simon was en bad hem, dat hij een weinig van het land afstak. En neerzittende, leerde Hij de scharen uit het schip. En als Hij afliet van spreken, zeide Hij tot Simon: steek af naar de diepte en werp uw netten uit om te vangen. En Simon antwoordde en zeide tot Hem: Meester! Wij hebben de gehele nacht over gearbeid en niet gevangen; doch op Uw woord zal ik het net uitwerpen. En als zij dat gedaan hadden, besloten zij een grote menigte vissen en hun net scheurde. En zij wenkten hun medegenoten, die in het andere schip waren, dat zij hen zouden komen helpen. En zij kwamen en vulden beide schepen, zodat zij bijna zonken.

En Simon Petrus, dat ziende, viel neder aan de knieën van Jezus, zeggende: Heere! ga uit van mij, want ik ben een zondig mens. Want verbaasdheid had hem bevangen en allen, die met hem waren, over de vangst der vissen, die zij gevangen hadden, en desgelijks ook Jacobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, die medegenoten van Simon waren. En Jezus zeide tot Simon: vrees niet, van nu aan zult u mensen vangen!

Wij willen uw aandacht in het bijzonder vestigen op de navolgende zinsneden uit het voorgelezene:

Uit vers 1, op de woorden: ***Hij stond bij het meer Genezareth, waar de schare op Hem aandrong om "Gods Woord" te horen.***

Uit vers 5 op de woorden van Petrus: ***Op Uw woord zal ik het net uitwerpen.***

Op Petrus' woorden uit vers 8: ***Ik ben een zondig mens.***

Op de woorden uit vers 9: ***Want verbaasdheid had hen bevangen.***

Uit vers 10 op de woorden: ***van nu af zult u mensen vangen.***

"Hij stond bij het meer Genezareth".

Van Wie wordt hier gesproken? Wie is Hij, van wie dit wordt betuigd? Het is Degene, Die de Vader in de wereld gezonden heeft, opdat Hij aan die wereld het leven zou geven. Wij lezen: *Hij stond*. Hij stond daar dus in volle kracht der Almacht, waarmee de Vader Hem bekleed had, niettegenstaande de vernietiging, waaraan Hij Zich vrijwillig had onderworpen, toen Hij ons ellendig vlees en bloed aannam om voor hen, die gezeten waren in een land der schaduwen des doods, een eeuwig licht te laten opgaan, midden in de duisternis.

Hij zag daar het meer Genezareth als een zee voor Zich liggen met alles, wat zij bevatte, dus met allerlei soorten van vissen, die daarin wemelden en leefden. Waar was deze uitgestrekte zee Hem een beeld van? Zij was Hem een beeld der van God afgevalen wereld. Wat wilde Hij uit deze diepe zee hebben? Hij wilde van haar vissen hebben. Dat betekent: Hij wilde mensen gered hebben uit deze van God afgevalen wereldzee. Hoe wilde Hij deze mensen uit de zee hebben? Door een net? Door een net, wat betekent, in geestelijke zin, dit net? Gods Woord. Wij vinden hier uitdrukkelijk vermeld, dat het volk op Hem aandrong, niet om Zijn, maar om Gods

Woord te horen. Het was het Evangelie, de verkondiging van het Koninkrijk Gods, dat zij wilden horen, dat Evangelie, de blijde boodschap, waarvan de Heere Jezus Christus Lukas 4: 43 gezegd had: *Ik moet ook andere steden het Evangelie van het Koninkrijk Gods verkondigen. Want daartoe ben Ik uitgezonden.*

Wat is het Koninkrijk Gods? Dat is een rijk van vrede, van vreugde, van volkomen verlossing, van zegen, van eeuwig, onvergankelijk leven en zaligheid. Dat is niet de heerschappij der wet van Mozes, die de verslagen zielen tot wanhoop drijft, omdat zij daarbij telkens en telkens, ondanks al hun ijver en oprechtheid, tot de treurige ervaring komen, dat zij de eisen van die wet nimmer kunnen vervullen, zoals zij vervuld moeten zijn, maar hier is sprake van een rijk, waarin het lieflijke woord vernomen wordt: *komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven.*

Waar de Heere Christus predikt, daar predikt Hij zo, dat de moede een woord ter rechter tijd verneemt, een woord van troost, dat de vernederde en afgestreden zielen verkwikt en de bekommerde ziel verzadigt. Want het is niet Zijn, maar het is Gods Woord, dat Hij verkondigt; hoewel het anderzijds ook zeker Zijn Woord is. Het is een woord uit Gods hart en daarom een kracht Gods tot zaligheid voor een ieder, die ertoe gebracht is, op dit woord te leunen en te steunen, zich daarop alleen te verlaten, omdat de arme ziel nergens anders steun of sterkte vinden kan. Als het woord zó in een bekommerde ziel afdaalt, dan weet zij ook: dat is niet het woord van een mens, maar dat komt van Hem, die eens mijn Rechter zal zijn, voor Wie ik eens zal moeten verschijnen. O, nu verneem ik niet, wat voor vertwijfelde gedachten er in mijn hart rondspoken, noch wat de duivel met mij voor heeft; maar ik verneem hier, wat God nog voor heeft met mij, wat Hij nog doen wil aan zo'n ellendig voorwerp als ik ben.

En dit woord is het woord van Jezus, van Hem, Die Zijn volk zalig maakt van hun zonden. Hoewel Hij, ook in de staat van Zijn vernedering, God uit God was en bleef, zo treedt Hij toch niet op uit eigen gezag, maar als de Gezondene van de Vader, om van de genadetroon ons, arme mensen, alles te doen toevloeien wat wij nodig hebben tot onze zaligheid.

Zal Hij altijd aan de oever van deze zee blijven staan? Het volk verstond Hem toen nog niet goed, zoals Hij verstaan moet worden, maar zij hadden er behoefte aan, te vernemen, of er van Zijn gezegende lippen ook een woordje van troost en vrede zou komen voor hun arme zielen. Die zee was Hem een beeld van de wereld in haar volheid en evenals Hij Zich toen in de dagen Zijns vleses, in de dagen van Zijn vernedering, betoonde, Heere en Gebieder te zijn over al het geschapene. Zo openbaart Hij Zich nog en wil Hij Zich openbaren nu Hij is gezeten op de troon Zijner heerlijkheid, als de Heere en Gebieder over de gehele zichtbare schepping. Hij moest opnieuw opvaren tot Zijn Vader nadat Hij met Zijn dierbaar bloed al Zijn vissen vrijkocht en zich ten eigendom verworven had uit de diepten der wereldzee. Om de Zijnen, om Zijn vissen te vangen, moet het net uitgeworpen worden en in dit net zullen zij komen. Zij, die Hij er in wil hebben, want Hij wil niet, dat er één verloren gaat van degenen, die Hem van de Vader gegeven zijn. Hij wil de Naam van Zijn hemelse Vader verheerlijkt hebben, Hij wilde, dat hemel en aarde het zouden weten, Wie de Vader is en Wie de Zoon is, Die Hij in de wereld heeft gezonden. Hij kon hier op aarde niet blijven, maar de door de Vader ingestelde verkondiging van het Evangelie zal blijven voortklinken zolang de wereld bestaat en zij zal vernomen worden tot de laatste der dagen. Dat is Zijn Goddelijke wil en waar Hij tot de zielen wil prediken, en omdat dat Zijn wil is, draagt Hij er zorg voor, dat de mensen de gelegenheid hebben Zijn woord te horen. Dat deed Hij toen der tijd aan de oever van

de zee van Genezareth door één der lege schepen te nemen en daarop een weinig van land af te steken, opdat het volk, dat op Hem aandrong, Hem des te beter zou verstaan, als Hij op enige afstand van hen was. Dat scheepje was toen Zijn kansel en uit Zijn gehele handelwijze bleek, hoe Hij er vermaak in schept, het de mensen goed en gemakkelijk te maken. Ook bleek daaruit, dat Hij Zich geheel en al als mens, in Zijn volle mensheid, wilde openbaren. Hij zette Zich niet, als Machthebbende over al het geschapene, op een grote golf, die Hij door een machtwoord in een rots herschiep, maar Hij beklom een schip, dat Hij volstrekt niet eigenmachtig in bezit nam, maar waarvan Petrus Hem op Zijn verzoek vrijwillig het gebruik voor enige tijd afstond.

Heden ten dage laat Hij nog kerken bouwen en in stand houden, laat kansels daarin plaatsen opdat de mensen Zijn woord zouden kunnen vernemen en Zijn net hierin zou uitgeworpen worden. In Zijn trouwe zorg voor de instandhouding van Het Goddelijk Woord, ziet Hij ook voortdurend uit naar geschikte werktuigen daartoe. Toen viel Zijn oog op die vissers, die bezig waren hun netten te spoelen en die van het daarin geraakte wier en schelpen te bevrijden. Hij kon het wel aan de netten zien, dat de vissers in die nacht niets gevangen hadden. Hij zag echter ook, dat het ijverige, vlijtige mensen waren, dat de Schepper van hemel en aarde hen zo gemaakt had, zodat hun ijver en vlijt zo groot waren, dat zij, nadat zij een gehele nacht tevergeefs gearbeid hadden, toch weer onmiddellijk aan het spoelen van hun netten waren gegaan, om zó het werk weer spoedig te kunnen hervatten. Ik herhaal het, Hij zag het deze mensen aan, waartoe zij geschapen en voorbereid waren. Netten spoelen kan weliswaar een ieder, maar het is toch nog altijd de vraag, hoe die gespoeld worden. De vissers waren ijverig en vlijtig en ontzagen geen moeite om de mazen van het net van alle onreinheid te zuiveren en zó weer nieuwe vis in het net te krijgen.

Dat zijn wakkere, bruikbare mensen, denkt de Heere, die neem Ik in Mijn dienst en zij zullen het werk voortzetten, dat Ik ben begonnen en het Evangelie van het Koninkrijk Gods verder verkondigen, dat Ik hier op aarde verkondigd heb. Maar vooraf wil Ik hen nog eens verrassen, opdat zij bij ervaring weten, welk een God en Koning zij aan Mij hebben, opdat het diep in hun harten geprent zal zijn, dat Ik hun Schild ben en hun zeer groot Loon! Zo zullen zij vrijwillig leren afstand te doen van het zichtbare en op het onzichtbare alleen leren hopen en zo zullen zij ook ervaren, dat de Heere Zijn werk bij de Zijnen weet te verheerlijken, niet alleen naar het onzichtbare, maar ook naar het zichtbare. Daarbij gaat de Heere echter eigenaardig te werk en Zijn Naam is "Wonderlijk", in al Zijn doen.

Geliefden! ik weet u geen betere raad te geven dan die Maria, de moeder van de Heere, eens aan de mensen op de bruiloft te Kana in Galiléa gaf: *al wat Hij zegt, doet dat*. Ja, al wat Hij zegt, doet dat, al ziet het er eenvoudig en onaanzienlijk uit. Alzo **"op Uw Woord!"** Volgens vers 4 had de Heere tot Simon gezegd: *Steek af naar de diepte en werp uw netten uit om te vangen*. Hij voegt er dus een belofte bij. Hij zegt niet: waag het nog eens, maar: *en gij zult vangen*.

Waarom wordt er zo weinig gezien en ervaren van de macht des Woords? Waarom rust er schijnbaar soms zo weinig zegen op de verkondiging daarvan? Daarvan draagt de menselijke hoogmoed en het hardnekkig ongeloof de schuld, mijn geliefden! Ik vraag u, wat was er dan aanwezig toen hemel en aarde geschapen werden, toen, in het woest en ledige de stem van Gods scheppende Almacht weerklonk: "daar zij licht" en daar was licht? Op 's Heeren bevel: *steek af naar de diepte en werp uw netten uit*, antwoordde Petrus niet zoals velen thans, door hoogmoed en waanwijsheid beziel, zouden doen: "Lieve Meester! Ja, U kunt mooi prediken en wij horen U graag, maar

bent U wel op de hoogte van hetgeen de praktijk van het leven aangaat? Hoe alles in de week geschieden moet in staat en kerk of in het huisgezin en in de werkplaats? Hoe zou U verstand hebben van vissen te vangen?"

Zie, geliefden, met zo'n opgeblazenheid tegenover de Heere richt men voortdurend zichzelf en anderen te gronde, omdat men zich ver verheven waant boven 's Heeren eeuwige waarheid. De weg des Heeren gaat steeds altijd door het tegenstrijdige heen. Nee! Dit stemt niet met de aangenomen visserskunst overeen het net op de hoogte der zee in de diepte te werpen, want daar kon men de vis niet in het net krijgen, maar tussen het schip en de oever, dáár moest men het net uitwerpen!

Maar weet u wel, geliefden, waarom er geen wonder meer kan geschieden? Ach, zij gebeuren nog wel en het kinderlijk geloof beleeft en ervaart die en bovendien, is niet vaak de gehele aaneenschakeling der gebeurtenissen een reeks van wonderen? Ik herhaal echter de vraag, waarom geschieden er heden ten dage geen wonderen meer? Is dan de Heilige Schrift, is dan onze dierbare Bijbel, zijn dan de Goddelijke waarheden, die hij bevat, verouderd? In zijn vermeende wijsheid vertrouwt men op eigen bekwaamheid en in zijn inbeeldingen des harten verzet men zich tegen Gods Woord en Waarheid en weerstaat Hem. Wiens toezicht en regering zich uitstrekt ook over een spijker of naald. O, men mag des Heeren Woord met alles verbinden, alles daar aan hangen, als aan een locomotief en dan gaat het vooruit als de wind. *Steek af naar de diepte en werp uw netten uit*, spreekt de Heere.

O, dat bevel ging tegen alle regelen der kunst in en scheen tegen alle wijsheid en verstand in te druisen. Hoe kwam het nu, dat, niettegenstaande dit alles, deze eenvoudige vissers, die de regelen van hun beroep zeer goed verstonden, toch het bevel van de Heere opvolgden? Ja, mijn geliefden! Simon had de netten gespoeld, en de anderen ook, maar tegelijkertijd hadden zij ook des Heeren prediking gehoord en wat hadden zij vernomen? Wat had de Heere Jezus gepredikt en wat werkte deze prediking uit?

Het staat hier niet uitdrukkelijk vermeld, maar het was: *Gods woord*. O, dat een ieder het zichzelf eens nauwkeurig afvroeg: wat heb ik ervaren, wat heb ik ondervonden en verworven, als des Heeren Jezus Christus' prediking tot mij kwam? Geliefden! aan de oever van het meer van Genezareth leefden de meeste mensen van de visvangst en ook nu waren die arme vissers moe en afgetobd door hun arbeid, die helaas! tevergeefs was geweest; zij hadden immers niets gevangen! O, dan zal het hun denklijk wel te moede geweest zijn, alsof de Heere hen had verlaten. Waar moesten zij nu van leven met vrouw en kinderen? Want deze vissers hadden ook hun gezinnen en de heilige verplichting rustte op hen, de hunnen van het nodige te voorzien. Het waren bovendien geen mensen die grote sommen geld op de spaarbank hadden staan, maar zij moesten leven uit de hand in de mond. Toch hadden zij zeker God aangeroepen om zegen op hun werk, maar God had hen niet verhoord. O, hoe mag het daarbij in hun harten gespookt hebben, hoe mogen zij heen en weer gedreven zijn door allerlei inwendige, geestelijke golven en baren! 'Het is om uw zonden, zal het weerklonken hebben in hun zielen, om uw oude zonden, om uw nieuwe zonden, ziet u het nu niet in? Dat komt er nu van, u komt met vrouw en kinderen nog aan de bedelstaf! Het is vergeefs, op God te hopen en Zijn Naam aan te roepen. Hij verhoort u toch niet en ten laatste zullen wij het schip en de netten nog moeten verkopen om onze schulden te dekken.' Ja, Ja, dat zijn zo gedachten, die in dagen van tegenspoed en harteleed in het arme, menselijke hart opkomen en dan snijdt als een dolksteek de vraag door de ziel: *waar is nu uw God, waarop u gehoopt had?*

In zo'n toestand vernam Petrus de woorden van de Heere Jezus. Wat vernam hij in deze prediking? Zeker niets, dan wat aan zijn zielsbehoeften en die zijner medegenoten beantwoordde. Hij had troost ontvangen, rijke troost en toen sprak hij in zijn hart: 'Dat is nu eens een Voorganger naar mijn hart. Het is mijn Leermeester, die wat vermag! Dat bespeur ik aan Zijn rede. O, hoe heerlijk wist Hij mij te troosten. Waar zijn nu al mijn zorgen gebleven? Ik hoor het met mijn oren. Ja, ik kan het als het ware, in Zijn woorden met mijn handen tasten, dat ik daarboven een genadige God, een verzoenende Vader heb! Ik kan het als met mijn handen tasten, als ik Hem hoor spreken, dat niets en niemand mij schaden kon. O, ik kan het, als ik Zijn stem verneem, met handen tasten, dat Hij de nooddruftigen genadig is, dat Hij een Helper is dergenen, die geen helper hebben en Hij is een voorganger, een aanvoerder, aan Wie alles onderworpen is, aan Wie alles moet gehoorzamen op Zijn wenken. Dat verneem ik uit Zijn woorden! O, Heere Christus! Zo zou U immers niet spreken, indien niet alles aan Uw macht onderworpen was! Ja, het is waar, wij hebben de gehele nacht gearbeid en dat wel tevergeefs, maar welaan, "op Uw Woord" willen wij de netten opnieuw uitwerpen.'

O, zal menigeen daarbij denken: had ik ook zo'n woord, zo'n bepaalde aanwijzing van de Heere Jezus voor mijn beroep, voor de dingen van het dagelijkse leven!

Maar, hebt u dan zo'n woord niet? Als de Heere Jezus tot u komt met een zak vol geld, maar met het eenvoudige gebod: "eert uw vader en uw moeder, gij zult niet doden, gij zult niet echtbreken, gij zult niet stelen", gaat u dan op weg met dat woord en zie eens, wat de Heere voor u doen zal in uw zaak of beroep! Maar, blijf bij Zijn woord! Dat woord, o, het ziet er zo eenvoudig uit! En alles roept u toe, dat u daarmee bedrogen zult uitkomen. Maar dat is niet waar! Dat zal niet gebeuren: "op Uw Woord." O mijn kind, blijf daarbij. Wie is er ooit bedrogen uitgekomen, die tegen alles in op des Heeren woord, op des Heeren trouw en beloften gehoopt heeft en die daarnaar zijn voetstappen gericht heeft? Ik ben nu een man van zeventig jaren en heb in mijn leven veel gestreden en geleden, maar ik ben niet bedrogen uitgekomen met mijn God. En ook u zult niet bedrogen uitkomen. Daarom, blijf erbij: "op Uw Woord".

"Een zondig mens" noemt Petrus zich in vers 8.

Hij had dus niets om zich op te beroemen; hij had niets voor ogen dan het lege net en het lege schip, dat op de woeste baren heen en weer dobberde, zodat hij niet eens zijn netten in rust kon uitwerpen. Maar, toen ging des Heeren woord: "gij zult vangen" in vervulling en dat niet karig en afgemeten, maar in de rijkste overvloed. Niet één schip vol, maar de medegenoten moesten toeschieten met het andere schip en beide schepen konden nauwelijks die overvloed opnemen. Zo weet de Heere de Zijnen te verrassen. Hij verstaat het meesterlijk, de wereld beschaamd te maken met al haar kunst en wijsheid, en Hij openbaart het de onmondigen en de eenvoudigen, dat Hij nog de Heere is en als Koning heerst over al de schepselen. Wat nood, als er geen vis in de diepte aanwezig is? Hij schept vissen, waar Hij vissen hebben wil en aan de vissen der zee geeft Hij oren, zodat zij Zijn Goddelijke stem vernemen en volgen. Ziet u nu wel, dat Hij als Koning heerst over al het geschapene, toenmaals in Zijn vernedering, maar ook nu nog in de vernedering, die Zijn knechten te lijden en te dulden hebben, als overblijfselen van Zijn lijden en Zijn vernedering! Door Zijn woord trekt de Heere de vissen uit de diepte der grote wereldzee. Hij doet het door het Woord Zijner Almacht. Al hebt u de gehele nacht niets gevangen, juist dan zal Hij tonen, hoe Hij verstaat te vangen, als Hij vangen wil en hoe Hij de vissen weet te trekken, zodat zij in het net moeten komen. De netten scheurden en nauwelijks kon de overvloed, die de Heere schonk, in twee schepen geborgen worden, zij dreigden te zinken. Wie was het nu

opnieuw, die deze schepen voor de dreigende ondergang behoedde? De hele wereld roept wel: *Het schip is vol en nu zullen vissen en vissers nog allen samen verloren gaan!* Nee! Nee! Geen nood! Want de Heere was aan boord en Die wist allen en alles heerlijk te bewaren!

Nu komt Petrus en wat zegt hij? Wij lezen vers 8: ***En Simon Petrus, dat ziende, viel neder aan de knieën van Jezus.***

Wat was er met Petrus voorgevallen? Uit Simon was hij Simon Petrus geworden; tot hiertoe heet hij in het Evangelie van Lukas eenvoudig Simon en nu plotseling Simon Petrus. Ik vraag u, is het niet de Heilige Geest, Die dit heeft laten vermelden, dat hij hier een nieuwe naam ontvangt? Wat is er met hem voorgevallen? Veel Godgeleerden menen, dat Petrus verkeerd sprak toen hij zei: "Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens." Zij menen dat hij liever had moeten zeggen: "Heere, blijf bij mij want ik ben een zondig mens." Dat zegt Petrus echter niet. Zijn hart was gebroken en hij had een ootmoedige geest ontvangen. Ja, indien de Heere bij mij blijven wil, zal hij gedacht hebben, o, hoe zal ik Hem dan loven? Maar voor mijzelf moet ik zeggen: de Heere Jezus en ik, wij behoren niet bij elkaar, het gaat niet. Hij is te groot, te edel, te rein en ik te ellendig, te diep bedorven! Daarom, als Hij bij mij blijft, het zal genade, vrije, soevereine genade zijn en ik heb er niet de minste aanspraak op. Ja, ik heb nergens aanspraak op, maar moet alles aannemen als een genadegeschenk.

De Heilige Geest, geliefden! maakt geen communisten. "Jezus en een zondig mens kunnen niet samenblijven." Dat zegt de Heere Jezus niet, maar dat roept een begenadigd mens, dat roept Petrus uit! Maar, lieve Petrus, weet u dan niet, dat de Heere Jezus al uw zonden wil vergeven?

‘Ik kan hier niet met redeneringen tussenbeide komen, ik moet mij geven zoals ik ben, zoals ik mijzelf voel en beken te zijn, hoe het in mijn hart gesteld is en weet en ondervind, waarmee ik mijn gehele leven lang te strijden heb.’ Juist deze weldaad, juist deze trouw van God, juist deze barmhartigheid, juist deze twee schepen vol vis, brengen Petrus aan de knieën van de Heere Jezus. Zó echter was hij juist geschikt gemaakt en werden ook de anderen geschikt gemaakt voor het werk, waarvoor de Heere hen bestemd had, namelijk om het woord te prediken en te verkondigen het Evangelie van het koninkrijk Gods. Zo heeft de Heere Zijn apostelen toebereid en toegerust en zo weet Hij allen toe te rusten, die Hij aanstelt door Zijn barmhartigheid, om Zijn Woord uit te breiden. Waar dat in de ziel opkomt: "op Uw Woord", daar beleeft en ondervindt men wonderen. Maar hoe meer wonderen, hoe meer ootmoed, hoe luider de belijdenis, dat is niet mijn werk, het is louter barmhartigheid en ontferming! Zo predikt men het Woord Gods op de echte wijze en tracht dan ook niet alles naar eigen zin en wil in te richten en terecht te zetten. En hoe gaat het verder toe op des Heeren weg? O, ondervindt men het daar niet, hoe duister het kan zijn in de ziel, ook al heeft men zo juist nog een vrolijk loflied gezongen? En hoe gaat het dikwijls toe in het laatste uur? Wat krijgt men daar soms niet te zien en te horen? Hoe klemmt de ziel zich daar niet vast aan de Heere Jezus, maar, als de Heere haar losliet en Zijn almachtige arm niet onder ons hield, wij zouden immers nog vertwijfelen en omkomen in de golven van de doodsijdaan!

Nogmaals, ik herhaal het: hoe meer wonderen men beleeft, hoe meer men een arm zondaar wordt en dat is dan niet een ijdel woord van de lippen, maar een belijdenis van het hart, ontsproten uit de ervaring en bevinding van de eigen verborgen levensgeschiedenis.

Als deze Petrus nu later als prediker optreedt, dan komt hij niet met de staf van Mozes, dan komt hij niet met de opgeheven roede, maar met de staf "lieflijkheid".

Van nu aan zult u mensen vangen, sprak de Heere tot hem.

De Heere had dit reeds vroeger tot anderen gezegd en Hij zegt het tot op de dag van heden tot anderen. "Mensen zult u vangen". Nu, treedt dan niet op als een paus, treedt niet op met de opgeheven roede, dreigt niet met het gezag, dat u kunt uitoefenen krachtens het heerlijk ambt dat u bekleedt, maar treedt op als een kind onder kinderen, als een lam onder lammeren.

Maar waar blijft dan de wet? O, maak u daarover maar niet bevreesd! Laat de lammeren maar blaten en roepen tot de opperste Herder, laten zij de andere lammeren ook maar leren te blaten en te roepen. Zeker, u zult zien, als de wolf komt, laat zo'n herder zijn leven voor de schapen. Amen.

16. Vrouwen die Jezus dienden

Mijn geliefden!

Laat ons met elkaar opstaan en lezen Lukas 8: 1 tot 15.

En het geschiedde daarna, dat Hij reisde van de ene stad en vlek tot de andere, predikende en verkondigende het Evangelie van het koninkrijk Gods, en de twaalfen waren met Hem; en sommige vrouwen, die van boze geesten en krankheden genezen waren, namelijk Maria, genaamd Magdalena, van welke zeven duivelen uitgegaan waren. En Johanna, de huisvrouw van Chusas, de rentmeester van Herodes, en Suzanna en vele anderen, die Hem dienden van haar goederen. Als nu een grote schare bijeenvergaderde, en zij van alle steden tot Hem kwamen, zo zeide Hij door gelijkenis: Een zaaier ging uit om zijn zaad te zaaien.

Vatten wij nu in het kort samen, wat wij uit het Evangelie gehoord hebben.

De Heere Jezus dus, van God beloofd als de enige Leraar om ons de weg, de verborgen raad Gods te openbaren, doet hetgeen de Vader Hem bevolen heeft. Hij reist door steden en vlekken en predikt en verkondigt het Evangelie, de blijde boodschap van het rijk Gods.

Hier hebben wij ons nu allereerst te vragen: Wat is toch het rijk Gods?

Om dat te weten, moeten wij eerst weten, dat wij van nature slaven der zonde zijn, ons in de gevangenis bevinden van de dood en de duivel, zodat wij geen andere wil dan de wil des duivels kunnen doen. Nu pleegt God uit Zijn barmhartigheid aan sommigen deze slavernij moeilijk te maken, zodat zij in hun gevangenis een gedachte ervan verkrijgen, dat zij toch naar hun oorspronkelijke geboorte geen slaven der zonde geweest zijn. E

er onze voorouders, Adam en Eva gezondigd hadden, waren wij immers in hun leden en waren immers vrije mensen, geschapen in het beeld Gods, dus geen slaven. Maar al deze mensen, die in deze steden en vlekken zich bevonden, waren slaven, waren gevangenen. Stelt u voor, u, die jong bent, hoe de Fransen thans in Pruisen of in Duitsland krijgsgevangenen zijn. Zo bevonden al deze mensen zich in krijgsgevangenschap. Waar het Evangelie van het rijk Gods niet aangenomen wordt, daar is zulke slavernij. Men kan zich wel verbeelden, dat men vrij is en aan het Evangelie gelooft, met zijn doen echter bewijst men, dat geen vreze Gods aanwezig is, maar alle daden gaan daarop uit, de wil der wereld, de wil van vlees en bloed, te volbrengen en daar smeert men weliswaar, zo iets van godsdienst over; want goddeloos, een slaaf der zonde en des duivels, wil natuurlijk geen mens zijn. Daarom zeiden zij eens tot de Heere Jezus: "Wij zijn niet in hoererij geboren, wij zijn vrije mensen."

Er waren er echter ook, voor wie de slavernij onuitstaanbaar geworden was; zij moesten vrij zijn, zij moesten een woord des levens hebben, een woord van troost: *Sion, gevangen volk, uw God is Koning!* Hij heeft een rijk en spoedig, spoedig, neemt Hij de gevangenis gevangen en de vogel is vrij en los van de strik! Dat was een blijde boodschap van zo'n rijk Gods, maar een blijde boodschap voor de gevangenen en gebondenen. Zodat, wanneer men denkt, dat men vrij mens is, een vrije wil hebt, dat u kunt doen wat u wilt, dan hebt u er geen troost aan; wanneer u zich echter gebonden en gevangen voelt en niet los komt, echter graag los zou willen komen, dan is het voor u een blijde boodschap. Een blijde boodschap van het rijk Gods - daar houdt het met

ons rijk op, maar ook met het rijk van de duivel, maar ... de Heere Jezus zij geprezen! met het rijk van zonde en wereld ook!

Dit Evangelie nu predikt de Heere Jezus in de steden en vlekken en de prediking behaagde de mensen, want men heeft altijd graag zo iets geschilderds aan de muur, om zich daarmee gerust te kunnen stellen, zonder door te breken. De Heere Jezus dus predikt en de steden en de vlekken horen het, en dan? Ja, dan gaat de Koning weer verder. En de steden en dorpen dan? Ja, die krijgen het niet weer, dat gaat zo voorbij. Zij, die gebonden en gevangen zaten, hoorden deze blijde boodschap en terwijl zij haar geloven, gaat de kerker open. Dat is een wonderbare zaak. De gelegenheid, o, de gelegenheid! Vooral de hemelse gelegenheid. Dat is er éénmaal en ... dan is zij weg. Dat men toch de gelegenheid niet verzuime, maar zichzelf goed vrage en onderzoek: ben ik gebonden of ben ik vrij? En waar men zich in een gebonden toestand gevoelt, van het rijk Gods en van de vrijheid van dit rijk iets opgevangen en dan met hart en ziel de banden en boeien van zich geworpen en om genade aangehouden en aan genade zich laten vergenoegen, radeloos weliswaar, naar de oude mens te strijden: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam van deze dood?" naar de nieuwe mens echter gejuicht: "Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere!"

De Heere Jezus had de twaalf bij Zich. Wat Hij predikte in de steden en in de vlekken, dat moeten zij later ook prediken door de ganse wereld heen, de gevangenen bevrijding, de gebondenen opening, een jaar van het welbehagen des Heeren.

Nu heeft de Heere Jezus echter behalve de twaalf nog een ander gezelschap bij Zich. De evangelist voegt dit opzettelijk juist hierbij, eer hij tot de gelijkenis van de zaaier komt - namelijk **daar heeft de Heere Jezus in Zijn gezelschap enige vrouwen**. Wat voor vrouwen?

Ja, dat waren zulke, die krijgsgevangenen geweest zijn, zij hadden ook in de kuil gelegen, waarin geen water is en konden er niet uit. Wat voor vrouwen waren het? Ja, tienmaal armer dan de twaalf. De twaalf, dat waren zeer grote generaals, maar deze vrouwen waren, dat ik mij zo mag uitdrukken, slechts heel arme marketentsters.

Wat wilden deze vrouwen? Altijd meer en meer horen van het Koninkrijk Gods en omdat zij meer en meer daarvan horen wilden, vroegen zij er niet naar, wat de mensen er wel van zouden zeggen, niets kon haar van het woord losscheuren.

Waarom wilden zij van het Koninkrijk horen? Ik zeg immers, zij hebben zich verschrikkelijk ellendig gevoeld en hebben het ervaren, hoe geweldig en vast de banden geweest zijn, waarmee zij gebonden waren geweest.

Haar namen worden ons genoemd. Onder haar was ene **Maria**, zij was bezeten geweest van zeven duivelen. Of dat ik zeg: van zeven afgrijselijke hartstochten - want volgens de tegenwoordige begrippen zijn er immers geen duivelen en kan de mens niet van de duivel bezeten zijn; maar volgens de eeuwige begrippen van het Evangelie, waar genade en verlossing van de duivel gepredikt wordt, wel. Daar zijn de hartstochten duivelen, omdat zij door de duivel aangewakkerd zijn.

Dus, zeven duivelen zijn in haar geweest. Dat moet toch wel een boze vrouw zijn geweest. Wie heeft met haar kunnen leven! Dat was immers een vrouw, waardig met vuur verbrand te worden! En daarbij heeft zij nog een merkwaardige naam. Zij heet Magdalena. Zo werd zij genoemd van het vlechten der haren.¹ Bij de oude oosterlingen namelijk hechtten de vrouwen er grote waarde aan, het haar met kant te vlechten, zoals ook nu de vrouwen graag een grote haartooi op het hoofd dragen. Dat

¹ Volgens de meeste verklaarders kwam Maria van het dorpje Magdala aan de oever van het Meer.

nu deed Maria meer dan alle anderen en wel om te behagen. Ja, maar daar steekt dan toch iets hoerachtigs achter! Mag zijn! Zij was bezeten van zeven duivelen. Geen wonder! Zij kon dus zo schoon haar haar vlechten; daarom heette zij Magdalena. Dat betekent dit woord. Zij zal zich niet veel aan het zevende gebod gestoord hebben, aan het zesde ook niet, aan het vijfde ook niet. Zo was zij dan wel waard verbrand te worden.

Daar komt nu de Heere Jezus en ontfermt Zich over deze arme vrouw. Dat is geschied. Dat zijn geen verdichte fabels. Nee, dat is geschied: over zo'n vrouw heeft Zich de Heere Jezus ontfermd. Hij heeft de zeven duivelen uitgedreven en dan heeft Hij het koninkrijk Gods in het hart van de arme vrouw binnengebracht, dat zij zich verheugd heeft over zo'n bevrijding. Maar wanneer de duivel ook uitgedreven is, dan laat hij toch aan de arme vrouw geen rust; hij moet weer bij haar binnenkomen. Zij dan achter het woord heen om steeds opnieuw in het woord gesterkt te worden.

Dat was nu weliswaar schijnbaar geen eer voor de Heere Jezus, een zodanig gezelschap bij Zich te hebben, want de ganse stad heeft die vrouw gekend. Wanneer echter de Heere Jezus zonde vergeeft, dan moet de ganse wereld zwijgen en er zal niemand komen en een steen op deze vrouw werpen. Wanneer Hij zonde vergeeft, geeft Hij genade en eer, zodat het geen afbreuk doet aan Zijn heerlijkheid en hoogheid, wanneer Hij duivelen uitdrijft en zulke haarvlechtster tot een kuise vrouw maakt.

Nu was er voorts nog een voorname vrouw, een dame, in het gezelschap van de Heere Jezus: **Johanna, de huisvrouw van Chusas**, de rentmeester van Herodes. Dat was een zeer voorname dame; want Herodes was een zeer rijke koning; zijn rentmeester of schatmeester, of minister van financiën had dus zeker een groot inkomen, zijn vrouw was dus een zeer rijke vrouw en in haar gezelschap vinden wij nog enige andere vrouwen, bij voorbeeld Suzanna enz. uit dezelfde stand. Wat doen deze vrouwen? Waarom zitten zij niet in haar paleizen, waar zij zo gemakkelijk zouden kunnen leven? Waarom maken zij deze reis met deze verachte Jezus? Want de Farizeeën en de Schriftgeleerden konden Hem toch niet uitstaan.

Zij hadden het ook ervaren, hoe gebonden en gevangen zij waren. Ach, men kan wel de vrouw zijn van een rentmeester des konings, en het des te zwaarder ondervinden, hoe geweldig de banden van zonde en wereld zijn! Wie behoeftig is, die prijst de rijke zalig; wie echter rijk is, en van rijke voorouders afstamt, die kent de zegen en de vloek van de rijkdom en er is nog meer behoefte bij hem naar Gods rijk dan bij de armoede. Zo staat de zaak.

Of het nu de mannen behaagd heeft, dat hun vrouwen de Heere Jezus naliepen?

Ja, daarnaar hadden zij niet veel gevraagd, maar in hun eenvoudigheid hebben zij in de Heere Jezus een heerlijkheid gezien, een adel, een hoge geboorte, zoals die in het ganse paleis van Herodes niet te vinden was.

Wat deden deze vrouwen bij de Heere Jezus?

Nu, hetgeen vrouwen doen. Een vrouw is voor het huiselijk leven. Zo waren de vrouwen niet alleen toehoorders, maar ook huishoudsters, zodat zij zorgden voor de Heere Jezus en voor de herauten van het Evangelie, dat zij iets te eten hadden, naar het woord van de apostel: "Die onderwezen wordt in het woord, dele mede van alle goederen degene, die hem onderwijst." Zij dienden alzo de Heere Jezus met haar goederen.

Maar heeft dan de Heere Jezus niet gezegd: "geven is zaliger dan nemen?" en nu neemt Hij toch Zelf!

Ja. Dat is wonderlijk! Spreekt Hij, zo is een stad rijk, spreekt Hij, zo is een stad arm, maar Hij verandert de stenen niet in brood, maar Hij laat Zich dienen door de engelen. Een andere keer zegent Hij de broden en spijzigt daarmee vijfduizend man. Hij gaat zo arm daarheen en wil zien wat de mensen doen, hoeveel het hun waard is, uit de gevangenschap te geraken.

Indien iemand van u een zoon had, die gevangen werd en men eiste 3000 - 7000 gulden losgeld - wie zou niet alles samenrapen om de zoon te redden? De Heere wil zien, wat de mensen voor hun verlossing over hebben; daarom is Hij vrijwillig arm geworden en laat Zich dienen met Zijn discipelen. Hij heeft Herodes rijk gemaakt en laat hem al zijn rijkdommen. Spreekt Hij een vloek uit, weg is de rijkdom van Herodes.

Aan de man van Johanna laat Hij zijn rijkdommen, maar aan de vrouw brengt Hij de heilzame leer en laat Zich door haar dienen. Men kan het wel aan de kinderen zien, of zij dankbaar zijn: wanneer daar verschillende bomen met fruit zijn en er gaat een bedelaar voorbij, of zij dan de bedelaar daarvan rijkelijk zullen geven?

Let op! In de bedelaar steekt misschien een engel des Heeren en het gaat Hem erom, te zien, of u dankbaarheid hebt; het gaat Hem niet om de gave, maar om het hart! Ja, wanneer Hij komt in een koninklijk gewaad, dan is ieder rijk en gereed, maar nu gaat Hij daarheen met Zijn discipelen, schijnbaar arm en behoeftig en laat Zich door de vrouwen spijzigen. Hem gaat het niet om de gaven, maar om de dank. Hij wil zien, hoe zij danken. En hebt u dan uit uw tuin aan deze bedelaar een paar appelen gegeven, wacht eens, of niet de tuin in het andere jaar nog eens zoveel vruchten voortbrengt.

Wij hebben nu gehoord, welk gezelschap de Heere Jezus rond Zich heeft gehad en nu liepen de mensen van alle kanten te hoop om Hem te horen. Dan heeft Hij echter aan de andere kant ook Zijn discipelen bij Zich en deze vrouwen. Deze moeten nog meer van het koninkrijk Gods horen, zij zullen het dan ook hebben, want het zijn arme, geplaagde mensen, zij moeten nog door dit leven heen en dat valt zo zwaar. Ach, dat valt zo zwaar!

Maria Magdalena, zij kan het zonder Jezus niet uithouden en de vrouw van de rentmeester van Herodes kan het zonder Jezus ook niet uithouden in haar schone zalen. Het levende woord, ach, dat moet dagelijks opnieuw gehoord en dagelijks herkauwd worden. Wanneer men het eenmaal ervaren heeft, hoe verschrikkelijk het is in de gevangenis van de duivel en de zonde zich te bevinden, wanneer men dan iets vernomen heeft, dat men heeft kunnen geloven, en het dan in het geloof heeft ervaren, dat de deur van de kerker openstond, - en de Heere Jezus ontmoette u op de weg - daar moet men Hem altijd weer hebben en Hem altijd weer horen. Ach, wat zijn er toch veel mensen, die dat alles voor afgedane zaken houden. Zij willen zo wel een gedachte omtrent bekering ontvangen en hebben ook zo iets aangaande hun ellende ervaren, maar zich gebogen voor God vanwege de grootheid van hun zonde, hebben zij nooit. Zij hebben dan ook wel iets gegrepen van de vergeving der zonde, maar daarmee laten zij zich in slaap wiegen en het hart blijft onveranderd. Men kan zich gemakkelijk zelf helpen, men is deugdzaam en braaf, men houdt de geboden Gods, is ordelijk en leeft ordelijk en zo leeft men maar voort in een alledaags leven, is christelijk, gaat aan het avondmaal, wanneer dit wordt gehouden; was echter nooit in de gevangenis. Men heeft het nooit voor zichzelf vernomen, wat dat is, dat de Heere aan Zijn slaven de vrijheid schenkt en men ervaart het niet, hoe men doorgaans geen ogenblik zeker is, en men door dit leven heen dag aan dag gehouden en bewaard moet worden, er is geen levende afhankelijkheid aanwezig van genade en barmhartigheid des Heeren Jezus.

Wanneer dit echter aanwezig is, ga dan de vrouwen eens na, die de Heere Jezus vergezellen! Men begrijpt dan, waarom zij het deden. En dan verheugt men zich ook over een gelijkenis, waarbij de kinderen der mensen zo trouw gewaarschuwd worden en waarbij de armsten in geduld worden gesterkt. Daarover zullen wij dan meer in het avonduur spreken. Amen.

17. Gelijkenis van de zaaier

Mijn geliefden! Laat ons nu in dit avonduur met elkander over de gelijkenis van de zaaier spreken.

Als nu een grote schare bijeenvergaderde, en zij van alle steden tot Hem kwamen, zo zeide Hij door gelijkenis: Een zaaier ging uit om zijn zaad te zaaien. En als hij zaaide, viel het ene bij de weg en werd vertreden; en de vogelen des hemels aten dat op. Lukas 8: 4 tot 15.

De Heere Jezus, aan het gedrang ontwijkend, en omdat Hij anders niet goed kon worden verstaan, verkiest Zich een schip als spreekstoel, gaat daarin zitten en de ganse menigte staat aan de oever om te horen. Daar houdt dan de Heere aan de menigte de gelijkenis voor, die ons allen bekend is. Maar het is toch goed, wanneer wij het ons altijd weer in het geheugen roepen.

Er was dus een zaaier, die uitging om te zaaien. Hij zaaide geen vreemd zaad, maar hij zaaide zijn zaad, dat hij dus voor de akker had bestemd. Waar men uitgebreide akkers vindt, zijn ook wegen tussen de enkele velden, er is ook heuvelachtige, steenachtige grond, rotsachtige grond, er zijn ook weer gedeelten, waar niet veel groeit, waar doornen en andere schadelijke struiken opgroeien, een ware plaag voor de landbouwer. Daar vindt men ook goed land, dat geschikt is om het zaad op te vangen, dat het zaad opschiet, eerst als een heel klein puntje door de aarde opwaarts dringt, en dan opgroeit en vrucht brengt. Dus: de zaaier heeft gezaaid; hij kan zich om de verschillende soorten grond niet bekommeren, hij strooit het zaad uit. Dat is een zeer zware arbeid. Dat moet men geleerd hebben. Wie het niet kan, kan zich, dat ik mij zo mag uitdrukken, de armen van het lichaam werpen.

- De zaaier zaait dus, maar de akker heeft menigerlei aarde. Daar komen de vogels en eten het zaad onmiddellijk weer weg. En daar is de weg, die niet is omgeploegd. Er komt niets te voorschijn.
- Op een ander gedeelte van de akker, daar is wel enige aarde, maar verder meestal rots en puin. Het zaad valt er wel in, de aarde is echter niet zo diep, dat het zaad iets kan uitrichten; het kan wel opschieten, spoedig. Ja, veel spoediger dan het zaad in de goede aarde, totdat het heet wordt, dan heeft het geen diepe wortel, geen vochtigheid en het verdort. Daar heeft het dus wel veel beloofd, maar het heeft toch geen vrucht gebracht.
- Het derde soort is zo een deel van het land, waar veel doornen groeien, een vreselijke plaag voor de landbouwer, maar zij zijn niet uit te roeien. Er valt ook hier zaad binnen, het komt ook op, maar tussen het goede zaad groeien wonderschone bloemen en bloempjes, dat men zich daarover zou willen verwonderen en denken: ach, wat zijn dat voor schone plantjes, maar spoedig wordt het openbaar, dat het doornen zijn en allerlei onkruid, dat woekert daar, groeit over de goede vrucht heen, neemt haar de vochtigheid en de zon en zij wordt verstikt.
- Men zou wel spoedig met het zaaien willen ophouden; drie delen zijn het, waar het aldus toegaat. Maar de zaaier gaat voort al zaaiende en vindt ook goed land. Dat is een grond, geheel geschikt de vrucht onder zich wortel te laten schieten, zodat zij dan opschiet en vrucht brengt.

De menigte hoort deze gelijkenis, verheugt zich, dat zij haar horen en daarmee was het goed.

De discipelen echter, vroegen de Heere, toen zij Hem alleen bij zich hadden: *Geliefde Meester, wat hebt u daarmee toch bedoeld?* Het zijn oprechte zielen geweest; zij hebben zich laten onderrichten, namen ter harte wat zij hoorden en toch was voor hen de gelijkenis niet zo troostrijk, maar eerder als een verpletterende donderslag.

Dus zij vragen de Heere Jezus. Wanneer zij een ander zouden gevraagd hebben, zou deze misschien gezegd hebben: bent u zo dom? Begrijpt u dat niet eens? Zo gaat het immers juist bij de landbouw toe! Maar de discipelen meenden: ja, de Heere Jezus wil ons daarmee iets leren, daarom vragen zij Hem naar de gelijkenis. De Heere Jezus antwoordt hen: "Verstaat u deze gelijkenis niet, hoe zult u dan alle andere gelijkenissen verstaan?" Wat wilde de Heere daarmee zeggen? U verstaat Mij heel goed en het verheugt Mij, dat u vraagt wat Mijn mening is, want daarmee geeft u te verstaan, dat het bij u rechte ernst is om het woord, dat het er u om gaat om vrucht te dragen ten eeuwige leven, dat u dus bedenkt, de dingen, die dienen tot vrede.

Daarom zegt de Heere Jezus spoedig daarna, nadat Hij gezegd had: "Hoe zoudt gij dan alle andere verstaan?" " U is het gegeven de verborgenheden van het koninkrijk Gods te verstaan, maar tot de anderen spreek Ik in gelijkenissen." En waarom?

Omdat zij zich de dingen aanmatigden, die zij toch niet hadden. Wanneer echter de mensen menen, dat zij iets zijn, wat zij toch niet zijn, dat zij iets hebben, waar zij toch niets hebben, dat zij iets tot stand zouden kunnen brengen, waar zij toch niets kunnen, dan - ja, men is wel verplicht, aan zulke mensen het woord Gods voor te houden, maar niet de paarden voor de zwijnen te werpen. Zij zouden het dan wel horen, maar slechts oppervlakkig, zij zouden het horen en dan hebben zij toch niets gehoord. Zij hebben echter toch zo veel gehoord, dat zij Mij op die dag niet zullen kunnen beschuldigen, dat Ik het hen niet zou hebben gezegd. Want menigeen vraagt naar waarheid, niet om haar te gehoorzamen, maar om zich van haar te ontslaan, zijn goddeloze weg te handhaven en de waarheid te doden. Nu wil zich echter de waarheid niet laten doden. Zo wil Ik het dan aan de mensen zeggen, maar zo, dat zij toch niets ervan verstaan, dat zij het wel met heldere ogen zien, maar toch niets zien.

Daar leert ons nu de Heere Jezus, dat Hij zulks niet doet naar eigen willekeur, maar dat Hij daarin handelt naar de wil van God de Vader, Die Hem gezonden en reeds bij de profeet Jesaja gezegd heeft, dat ook Jesaja op zodanige wijze het woord aan het volk moest brengen.

Daar valt mij een fabel in. In het Oosten was eens een zeer voorname leraar. Deze placht aan alle mensen flink en ronduit de waarheid te zeggen. Het gevolg daarvan was, dat hij ten eerste gehaat, dan uitgelachen werd, ten derde eindelijk, dat hij tevergeefs leerde, niemand kwam meer tot hem, hij kon dus geen nut meer doen. Toen klaagde hij dan zijn nood aan een eerbiedwaardige grijsaard, die zei tot hem: wilt u de mensen tot nut zijn, doe het dan zodanig, dat u de dwaze dwaas laat, dat echter de wijzen en de rechtvaardigen, wie het om de waarheid en de rechte wijsheid is te doen, u verstaan - *spreek in gelijkenissen!* Dat deed hij dan ook en zo was hij tot nut voor het volk. Want wanneer van honderden er ook slechts één of twee zijn, welke de waarheid van de gelijkenis op zichzelf toepassen, dan is daar reeds veel gedaan.

Nu heeft echter God de Vader de Heere Jezus op Zijn gebed de discipelen gegeven. Dat waren heel onervaren mensen, maar zij waren oprecht; zij waren wel zeer zwak in het erkennen, maar wat zij eenmaal gevat hadden, dat hadden zij gevat en daarnaar handelden zij. De Heere Jezus dacht: ja, de hoge Schriftgeleerden, de rabbijnen, heeft

de Vader Mij niet gegeven, de hoge en wijze mensen te Jeruzalem brengt de Vader niet tot Mij. De Vader heeft Mij nu eenmaal deze vissers gegeven, de Vader zal wel weten, wat Hij doet. Hun wil Ik de waarheid zeggen zonder gelijkenissen, dat zij het vatten, want zij maken de toepassing op zichzelf.

Dat hadden de discipelen nu weliswaar niet altijd verdiend, maar het was de genade van God de Vader; daarom heet het: *U is het gegeven de verborgenheden van het Koninkrijk Gods te verstaan.*

Het woord "verborgenheid" is een eigenaardig woord; men zou daarbij willen denken: ja, wie komt daar achter? U mag dit echter niet zo geheimzinnig verstaan, want wat achter de verborgenheid zit, ligt voor de hand, men ziet het alleen niet. Wanneer ik bij voorbeeld tot iemand zeg: "ik wil een ei op de tafel op de punt zetten", dan zal hij zeggen: "dat is onmogelijk." En zo is het voor hem een verborgenheid. Wanneer ik dan echter het ei sterk op de tafel druk, zodat het staat, dan zal hij zeggen: "ja, dat had ik ook geweten!"

"Wel, dan had u het moeten doen!" Zo is hij nu achter de verborgenheid gekomen.

Zo zijn er nu ook in de huishouding en in al de dingen van dit leven verborgenheden, namelijk voor hen, die het niet weten. Voor hen, die het weten, zijn het geen verborgenheden meer. Tot alles behoort een zekere vaardigheid: wie het niet geleerd heeft, kan het niet. Zo zijn dan de eenvoudigste dingen van dit leven vaak een verborgenheid voor anderen.

Nu willen wij echter de verborgenheid van het Koninkrijk Gods iets nader nagaan. (1) Daar hebben wij dan allereerst de weg, waarop het zaad valt, daar komen dan echter de vogels en eten het op. Daar zegt nu de Heere Jezus in de verklaring van de gelijkenis: ***het zaad is het woord Gods. Die aan de weg bezaaid zijn, dat zijn zij, die het horen, daarna komt de duivel en neemt het uit hun hart weg.*** Dat mag u nu wel ter hart nemen, want het is Gods woord, opdat u zich niet ergert, zoals zo menigeen zich ergert in de gemeente aan menigerlei ergernissen, dat, waar Gods woord gezaaid wordt, zo weinig vrucht zich vertoont. Dat heeft de Heere Jezus, dat hebben Zijn apostelen, ook ervaren. Wat weet nu hij, die het gegeven is, de verborgenheden van het koninkrijk Gods te verstaan? Die weet allereerst, dat hij op zichzelf genomen, is als de weg en dat de zijnen, dat zijn in de eerste plaats zijn kinderen en huisgenoten, van nature ook zijn als de weg. Wie dat nu weet, die weet dan verder ook: ben ik van nature gelijk aan de weg, dan zijn mijn kinderen, de mijnen, ook als de weg, dan laat ons toch overal acht geven, want de duivel zal komen, evenals de vogels, om het woord weg te nemen. Wie gelooft dat van zichzelf?

Aan wie de arm des Heeren geopenbaard is. Er is immers in de mens tegen het woord der genade in de grond der zaak niets anders aanwezig dan vijandschap. Waar de zaaier zaait in de harten der volwassenen en kinderen, ... ach, hoe spoedig komt daar de vijandschap op tegen het woord! Hoe menigmaal heet het daar niet in de mond der knapen: ach, wat geef ik mij toch altijd moeite met de Catechismus. Bij zo menige dingen van dit leven komt het trouwe woord, waar wij verkeerde wegen willen inslaan, en zet ons terecht en zegt ons: niet ter rechter- of ter linkerkant, dat is de weg. Dat gaat dan echter tegen ons verstand en onze lust in en zo wordt de mens verkeerd. Nu moet ik echter de verborgenheid weten; let ik niet op, dan komt de duivel, neemt het woord weg en het brengt geen vrucht. Waar het zaad gezaaid wordt, daar zijn de vogels ook bezig en waar het woord gezaaid wordt, bedenk het wel! Daar is de duivel ook bezig, laat al het overige liggen en maakt er zich naar op. Daarom verstaan dan degenen, die het gegeven is, de vermaning en nemen haar ter hart, zoals wij ook lezen

in de eerste brief van Petrus, hoofdstuk 2. Daar hebben we dan eerst hoofdstuk 1: 25: *Maar het woord des Heeren blijft in eeuwigheid en dit is het woord, dat onder u verkondigd is.* En nu komt in hoofdstuk 2 de vermaning, welke alleen de oprechten ter hart nemen: *Zo legt dan af alle kwaadheid en alle bedrog en geveinsdheid en nijdigheid en alle achterklappingen. En als nieuwgeboren kinderen bent u begerig naar de redelijke onvervalste melk, opdat u door dezelve mag opwassen.* Insgelijks lezen wij in de brief van de apostel Jacobus, hfst.1: 21: *Daarna, afgelegd hebbende alle vuiligheid en overvloed van boosheid, ontvangt met zachtmoedigheid het woord, dat in u geplant wordt, hetwelk uw zielen kan zalig maken.* Zie, dat is nu een verborgenheid. Dat wordt de uitverkorenen gegeven te verstaan, dat zij alle vuiligheid afleggen en alle boosheid en met zachtmoedigheid het woord aannemen, dat zij het goed begrijpen: er houdt het één of het ander. Daarom weg met alle geveinsdheid en huichelarij, geef u over zoals u bent, of de duivel komt en neemt het woord weg!

(2) Een andere verborgenheid, welke ook alleen de kinderen Gods kennen is het volgende: Het woord wordt gezaaid en nu weten zij, dat het van nature niet diep in hen zal wortelen, dat het van nature bij ons niet genoeg vochtigheid vindt. Zij weten ook, dat het met de zaak niet zo vlug gaat, maar dat het zijn tijd moet hebben. Waar het woord in een mens wordt gezaaid, gaat het niet met stoom, veel minder met de sneltrein, dat een mens zo met eenmaal bekeerd is. Maar wie voor God gebogen daar heen gaat, die heeft lange tijd in de school te gaan om te erkennen, hoe groot zijn zonde en ellende is, die kan zo gemakkelijk niet aan de vergeving van zonden geloven, want hij vergeeft zichzelf de zonde niet, maar God moet hem de zonde vergeven. Zo iemand kent de verborgenheid: van mezelf blijf ik niet staan, van zelf kan ik niet volharden; komt vervolging, dan zal ik niet bestaan.

Maar van vervolging weten wij heden ten dage niet. Er is echter ook een fijne vervolging van de zijde van vrouw en kind, van de zijde der naasten, telkens is het een vervolging, dat men toch vooral niet blijven zal bij het woord; dat men in hart en huis Gods heilige Tien Geboden niet zal handhaven. Wil men daarmee vooruit, ach, daar schijnt de zon zo heet, dan komt er een verschrikkelijke hitte. Daar blijft nu eens één staan! Ach, het vrucht dragen houdt men voor zo gemakkelijk en toch is het slechts almachtige genade, waar het daartoe komt. Men denkt zo gemakkelijk: wel, ik blijf staan; wanneer ik ook hier en daar niet zo streng blijf bij het woord, of hier of daar iets toegeef, dan heeft dat niet veel te betekenen, dat is geen zonde en zo trekt men dan mede aan de strik van ongerechtigheid. En ja, dan is het schoon opgegaan voor jaar en dag, een bekering heeft plaats gehad, dat men er in de hele stad van verhaalde, maar sinds is het ledig stro geworden. Aan wie het gegeven is, die weten het: wanneer het zaad niet wortelt in de diepte en de regen niet van Boven komt, dan komt er slechts stro en dientengevolge zijn zij voor zichzelf en in zichzelf geen ogenblik zeker, want zij weten, dat zij in zichzelf dor zijn, dat zij in zichzelf geen vochtigheid hebben, - tenminste voor God klagen zij zo over zichzelf. Daar hebben zij dan altijd angst en daar zij dagelijks met God worstelen om met God en eer door dit leven heen te komen en voortdurend deswegen te velde liggen, zo verstaan zij het, en bidden de Heere God om genadige regen, opdat de zon niet te heet schijne. Dat is dus de verborgenheid: *zij leven in voortdurende afhankelijkheid van de Heere.*

(3) Wij hebben nog een derde soort aarde. Wie de gelijkenis hoort, slechts om haar te horen, die verstaat van deze derde aarde even weinig als van de tweede. Hij maakt de toepassing niet op zichzelf, hij kan anderen verdoemen, maar zichzelf niet; hij heeft altijd met anderen te doen, maar zichzelf laat hij met rust. Zij gaan heen onder de

zorgen, rijkdom en wellust van dit leven. Rijkdom. Ja, dat moet u nu niet zo verstaan, zoals het gewoonlijk verstaan wordt. Wanneer iemand twee- of viermaal honderdduizend rijksdaalders heeft, ja, die is rijk, denkt men, maar zo iets komt nooit aan mij, en zo geldt het dus mij niet. Het gaat echter bij deze rijkdom niet om het vele hebben, maar om het meer en altijd meer willen hebben. Deze doornen groeien in alle huizen, niet alleen in de huizen der rijken. Maar het is toch eigenaardig, dat hier van de zorgen zo sprake is! Heeft dan God niet aan de huisvaders en huismoeders plichten opgelegd, dat zij zorgen moeten alles in orde en goede staat te houden, dat het zal toegaan naar Gods woord en gebod? En heeft God niet ook rijkdom beloofd? En heeft God niet het leven gegeven om het te genieten? Zeker, maar wie het gegeven is, die begrijpt *dat het lichaam meer is dan de kleding, het leven meer dan het voedsel*.

Dus voor te gaan met Gods woord, met goed voorbeeld, dat is meer waard dan het huis te schrobben en schuren onder allerlei duivelarij. Dus, dat u ervoor zorgt, dat u niet valt, wanneer het glad is, dat u zorg draagt voor kind en kleinkind, dat u zorg draagt voor vuur en licht, dat is niet verkeerd. Maar dat is de mening, die van God genade ontvangen, zien het: de zorgen, die op zichzelf genomen, goed zijn, de rijkdom, die mij van God is gegeven, het "zich in zijn leven verheugen" dat op zichzelf genomen, een weldaad is, kan voor mij tot doornen worden en daarom wil ik vóór alles zorgdragen, dat ik daardoor niet gegrepen word. Ik mag en moet God bidden om de genade, dat het in mijn huis goed zal gaan, maar allereerst moet ik God bidden om de genade, dat het er in mijn hart goed voor staat, opdat het goede zaad door deze dingen niet verstikt zal worden.

Zij, die de gelijkenis aangaat en haar niet verstaan, verstaan er nu eenmaal niets van. Zij houden het nu eenmaal voor noodzakelijk, voor braaf en christelijk, dat zij zorgen, dat zij erop toezien, hoe zij meer en meer stuivers bij elkaar brengen, dat hun kinderen goed gekleed zijn, dat zij toch iets voor zich hebben van dit leven. Daar ziet men dan niets er in; wenst elkaar geluk met zulke welstand, dankt er God voor en ziet niet in, dat ondertussen het goede zaad onder de woekerplant wordt begraven en verstikt.

Maar, wie het van God is gegeven, die verstaat de verborgenheid: Gods woord, Gods zaad geldt onder de mensen zoveel als niets. Daarnaar zullen wij mensen uit onszelf nooit vragen. Of zou het woord Gods onder de mensen werkelijk waarde hebben? Men heeft voor alles geld over, maar voor het woord, voor de heilzame prediking, welke men heden heeft en morgen niet, en misschien in honderd jaren niet weer verkrijgt, daarvoor heeft men niets over. Dat toont de ervaring.

Maar dat kan men van hen niet zeggen, aan wie het niet gegeven is; anders zouden zij denken, dat men zichzelf zocht, dat men zichzelf wilde eren, zich iets aanmatigde. Aan zulken kan men het niet zeggen, maar daar strooit men het zaad zo voort, in gesproken, in gedrukte leerredenen en laat het verder aan God de Heere over. Wie echter deze gave Gods heeft, te verstaan de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen, die ziet het in: "ik heb zo'n hart, waarin niets dan doornen groeien en wanneer ik nu niet op Gods woord acht geef, en daarvoor zorg draag, dan woekeren zij over het woord voor mij en de mijnen. En op het eind is geen vrucht aanwezig, maar het is alles dood, dood!"

Ik kan nu van de goede aarde niets meer zeggen, de tijd is voorbij! Slechts nog zoveel: de goede aarde is een zodanige aarde, - ik spreek hierbij menselijk - aan welke het door Gods genade is gegeven, om te verstaan en het toe te stemmen: wanneer het mij niet om het zaad gaat, wanneer het zaad mij niet de hoofdzaak is, dan komt de duivel, dan komt de hitte, dan komen de doornen en nemen zeker het zaad weg. Daarom

smeken zij met de 119de Psalm om ontferming, dat de Heere met hen moge zijn, dat Hij hen lere en leide, want zij weten geen weg, zij weten niets, zij hebben geen handen of voeten meer. Is de aarde zodanig, dan zinkt het zaad, het moet er diep in. Daar is dan ook een dorst aanwezig naar water, naar de regen van boven, en zo moet deze aarde dan vrucht brengen, zij is daartoe geschapen.

Wie het gegeven is, de verborgenheid van het rijk Gods te weten, die weet, dat hij acht heeft te geven op dat, wat hier gezegd wordt, *dat hij de toepassing op zichzelf heeft te maken* en niets moois van zichzelf heeft te denken, maar ter hart moet nemen, wat de Heere Jezus zegt, want Hij zegt het om mij te waarschuwen. De goede aarde is dus zo'n ziel, die lijdt in de kamp en strijd tegen de duivel, tegen de hitte en de doornen en in die strijd volhardt. Dan gaat het juist in zo'n strijd eerst naar beneden, in de grond, en dan schiet het op, als een kleine, groene punt, maar met onweerstaanbare kracht dringt zij door de aarde, vaak door de sneeuw heen.

Want wie het gegeven is, de verborgenheid van het koninkrijk der hemelen te verstaan, die verstaat ook dit en hoort ernaar, *dat de goede aarde vrucht draagt in volstandigheid*. Het komt niet in één keer. Kwellen u nu duivel, stenen, doornen - laat u kwellen, maar houd aan in het gebed, dat u van hen bevrijd mag worden, opdat u toch vrucht zal mogen dragen. Wie het meeste geduld heeft met zijn eigen ellende, haar God te klagen en in geloof op Gods genade en waarheid te wachten, die draagt de meeste vrucht! Amen.

18. Het ene nodige

Wij lezen in ons tekstverhaal Lukas 10: 38-42:

En het geschiedde, als zij reisden, dat Hij kwam in een plek. En een zekere vrouw, met name Martha, ontving Hem in haar huis. Een deze had een zuster, genaamd Maria, welke ook, zittende aan de voeten van Jezus, Zijn woord hoorde. Doch Martha was zeer bezig met veel dienens, en daar bijkomende, zeide zij: Heere! trekt Gij U dat niet aan, dat mijn zuster mij alleen laat dienen? Zeg dan haar, dat zij mij helpe!

En Jezus antwoordende, zeide tot haar: Martha! Martha! u bekommert en ontrust u over vele dingen, Maar één ding is nodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

De Heere Jezus Christus is gekomen, om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was. Als een zodanige wandelt Hij rond in de dagen Zijns vleses hier op aarde te midden Zijner discipelen en Hij wandelde hier rond om het verloren schaap te zoeken en te vinden. Vaak had Hij niet waar Hij het hoofd zou neerleggen, d.w.z. Dat Hij vaak des morgens niet wist, waar Hij des avonds voedsel en woning zou vinden. Zo geschiedde het eenmaal, dat Hij, Zijn discipelen onderwijzende, in een plek kwam, Bethanië genaamd. Daar woonde, zoals wij uit ons tekstverhaal zien, een vrouw, Martha genaamd. Die nam Hem op in haar huis. Deze Martha had een zuster, Maria genaamd. Als nu de Heere met de Zijnen in Martha's huis ingekeerd was, met Zijn discipelen, zette Martha zich aanstonds aan des Heeren voeten, want het was bij de Joden een vast gebruik, dat leerlingen zich aan de voeten van hun onderwijzers plaatsten. Zo bleef Maria zitten en luisterde naar des Heeren Jezus woorden. Dit verdroot echter Martha, die intussen ijverig bezig was voor de hooggeschatte gast en Zijn jongeren een heerlijk avondmaal te bereiden en haar verdrietigheid hierover ging zelfs zó ver, dat zij de Heere Christus openlijk berispte en van Hem verlangde, haar zuster te bevelen, dat zij mede handen aan het werk zou slaan. Hierop ontving Martha van de Heere de terechtwijzing, die wij in het 41ste en 42ste: vinden.

Ik acht het niet overbodig, maar zeer heilzaam voor ons allen, de vraag op te werpen: welke onderwijzing wij uit dit ons tekstverhaal kunnen trekken?

Lezen wij dit verhaal alleen oppervlakkig, zo schijnt Maria volstrekt geen terechtwijzing verdiend te hebben. Waar toch plotseling minstens 13 gasten in huis komen en gespijzigd moeten worden, daar moet allerlei samen gehaald, toe bereid en opgedist worden en niemand zal het de vrouw des huizes kwalijk duiden, dat ze alles doet, wat in haar vermogen ligt om haar gasten ruim en gastvrij te onthalen; ja, veel meer dan zij, schijnt een vrouw berispt te moeten worden, die niet tot de gasten behorende en daarenboven de zuster van de huisvrouw zijnde, niet mede de handen uit de mouwen steekt, maar rustig bij de gasten blijft zitten.

Maar in ons geschiedverhaal is geen sprake van een alledaags geval en wij zouden geen voordeel, maar schade en schande voor onszelf oogsten, zo wij uit dit verhaal het besluit wilden opmaken: "één ding is nodig en, omdat ik dit ene nodige najaag, kan ik mijn dagelijks beroep, mijn huiselijke plichten, laten liggen voor wat zij zijn." zo'n

redenering zou tegen het gehele woord des heils indruisen. Want er staat geschreven: want ook toen wij bij u waren hebben wij u dit bevolen, dat, zo iemand niet wil werken, hij ook niet ete (2 Thess. 3: 10), en: want wij horen, dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende, maar ijdele dingen doende; doch de zodanigen bevelen en vermanen wij door onze Heere Jezus Christus, dat zij met stilheid werkende hun eigen brood eten (vs. 11, 12). Dat is echter "ongeregeld wandelen", als men niet stil thuis blijft of aan het werk gaat om in het zweet zijns aanschijns zijn brood te eten, maar onder het voorwendsel zichzelf en anderen te stichten, anderen van hun werk afhoudt op tijden en dagen, waarvan de Heere gezegd heeft: zes dagen zult u arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag is de Sabbath des Heeren, dan zult u geen werk doen. En dat is "wandelen in stilheid", dat men blijft in zijn eigen beroep en daarin God dient en niet de grenzen van dit beroep overschrijdt om zichzelf als leermeester van anderen op te werpen, gelijk velen doen, waarvan de Apostel Paulus zegt: hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben. Heb ook een afkeer van deze. Want van deze zijn het, die in de huizen insluipen en nemen de vrouwkens gevangen, die met zonden geladen zijn en door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden; vrouwkens, die altijd leren en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen. (2 Tim. 3: 5-7) en 1 Thess. 4: 10b, 11 en 12: Maar wij vermanen u, broeders! Dat u meer overvloedig wordt. En dat u u beijvert stil te zijn en uw eigen dingen te doen en te werken met uw handen gelijk wij u bevolen hebben; opdat u eerlijk wandelt bij degenen die buiten zijn en geen ding van node hebt.

En in 1 Tim. 5: 8: Doch zo iemand de zijnen en voornamelijk zijn huisgenoten, niet verzorgt die heeft het geloof verloochend en is erger dan een ongelovige.

En in hetzelfde hoofdstuk: 4: Maar zo enige weduwe kinderen heeft, of kindskinderen, dat die leren eerst aan hun eigen huis godzaligheid te oefenen en de voorouderen wedervergelding te doen, want dat is goed en aangenaam voor God!

En hoe een godvrezende huisvrouw in haar huis wandelt en werkt, dat weten wij uit het laatste hoofdstuk der Spreuken van Salomo. Niemand van mijn toehoorders zal echter, voor zover ik hen ken, uit de woorden waarmee de Heere Martha terecht wees, het besluit opmaken, dat men om der wil van het eeuwige, het tijdelijke mag verzuimen. Nee! Wij hebben uit deze woorden des Heeren iets geheel anders op te maken, iets waarop vlees en bloed uit zichzelf nooit zal komen, namelijk dit: wij verliezen het heil van onze onsterfelijke zielen, zo wij het tijdelijke boven het eeuwige stellen.

In het geval, dat wij in ons tekstverhaal voor ons hebben, gold de vraag: Waarmee was de Heere gediend? Met een rijke feestdis, beladen met schotels en spijsen van allerlei aard? Dit alles bereid te hebben en daarop de Heere te onthalen, was Martha's streven. Dit wordt aangeduid door des Heeren Woord tot haar gesproken: u bekommert en ontrust u over vele dingen. De uitdrukking zich bekommeren of bekommelingen hebben, betekent eigenlijk een hevige zieleangst hebben, zodat de ziel allerlei vreemde middelen bedenkt, om te bereiken, wat men op het oog heeft en waarbij men dan dit, dan weer iets anders onderneemt, zonder dat men kan bestemmen, wat of hoe het zijn zal, - en, door deze besluiteloosheid heen en weer gedreven wordt, onder veel smarten en moeiten. Het woord "moeite" betekent dan: zich door dat alles bitter vermoeien, zodat men zich alle rust ontzegt, angstig heen en weer loopt en zich

allerlei dingen oplegt, dan dit en dan dat, dan het ene, dan het andere beveelt en instelt, om alles zo volmaakt te krijgen als het mogelijk is met terzijdestelling van alles, wat rust en vrede geeft. Martha dacht over niets anders dan om haar gasten luisterrijk te onthalen, hun een rijke dis voor te zetten en onder dat alles vergat zij geheel en al, waarom en waartoe de Heere in haar huis was gekomen. Terwijl zij lichamelijk voor de Heere wilde zorgen, vergat zij Zijn liefhebbend hart, dat zo warm klopte voor alles wat verloren is, en zo, terwijl zij alleen maar aan de dis dacht, vergat zij haar eigen ellende en de spijs, die onmisbaar was voor haar onsterfelijke ziel en die haar gebracht werd door haar gast, die niet gekomen was om gediend te worden, maar om te dienen, die graag honger leed, als Hij anderen maar dienen kon met die spijs, welke Hij Zelf was en die alleen de honger en kommer van de ziel wegnemen en van de toorn van God tegen de zonde, waaronder die ziel anders zou moeten bezwijken, verlossen kon.

Zo hard dus ook de terechtwijzing van de Heere moge schijnen, zo was zij toch zeker zeer goed en juist, wijs en heilzaam en zaligmakend, want zij werd uitgesproken door Hem, die de harten en nieren beproeft. Hij wilde Martha daardoor zaligmakend verootmoedigen en haar daarvan overtuigen, dat de Heere niet gediend is met al de zorg en kommer, die haar vervulde; want de Heere was niet in Martha's huis gekomen om door haar met vergankelijke spijs gediend te worden maar om haar te dienen met de spijs die nimmermeer vergaat. Wat had Martha dan moeten doen? zal misschien deze of gene vragen en het antwoord is: zij had een eenvoudige maaltijd moeten laten bereiden en zoveel mogelijk tijd moeten uitsparen om naar des Heeren Woord te luisteren, tot heil van haar ziel. Maar, in plaats van dit te doen, is het haar niet genoeg zich zoveel moeite en zorgen op de hals te halen en dat wel niet, gelijk zij meende en voorgaf, uit liefde tot de Heere, maar om uit eigenliefde de roem weg te dragen, dat zij de tafel goed voorbereid had; maar zij gaat nog verder en wil deze haar dienstvaardigheid voor de Heere Hem ook opdringen en berispt Hem in het openbaar, dat Hij Maria niet vermaant, zich ook aan het werk te zetten en ook te doen, wat zij onontbeerlijk houdt, maar duldt, dat de zuster, die aan Zijn voeten zat, daar blijft zitten, want zij zegt: Heere! trekt u U dit niet aan, dat mijn zuster mij alleen laat dienen?

Zo hard dus de terechtwijzing des Heeren ook mag zijn, zo was zij echter, hoe ontroerend ook, in de grond een terechtwijzing, die uit de tederste liefde voortsproot en die uitgesproken werd om de overigens oprecht gelovige ziel van Martha terug te keren tot haar schuldige plicht, want haar gedrag was verkeerd en het paste haar geenszins haar zuster te beschuldigen van nalatigheid, omdat die niet deed, wat naar haar mening noodzakelijk was en het paste haar nog veel minder, de Heere, die zo oneindig ver boven haar stond, te berispen. Het was echter haar rechte plicht geweest, Gode de eer te geven, welke Hem toekomt en die daarin bestaat, niet dat wij menen, Hem te kunnen verzorgen en bedienen met de werken van onze handen, maar dat wij de tijd en het uur ter hart nemen, waarin Hij ons alle heil aanbiedt en als het ware, in huis draagt dat Hij ons openbaart en laat verkondigen door Zijn lieve Zoon, Die Hij gezonden heeft, opdat Hij ons zalig zou maken van onze zonden. Zeker zou de Heere geen partij voor Maria getrokken hebben, indien zij zich niet tegenover haar zuster Martha in het recht had bevonden en werkelijk Martha's beschuldigingen en verwijten had verdiend, maar men kan het er veilig voor houden, dat Maria haar zuster Martha door en door kende en wel wist, dat deze met een eenvoudige voorbereiding van de dis niet tevreden zou zijn geweest en daar zij overtuigd was, dat zij Martha met raad en

daad ter vereenvoudiging van de dis niet kon bijstaan, gaf zij er de voorkeur aan, geen tijd onbenut voorbij te laten gaan, maar zij maakte gebruik van deze zo zelden voorkomende gelegenheid om de genadige en troostvolle woorden van de Heere tot troost van haar benauwde ziel op te vangen en de gehele bediening over te laten aan haar zuster, die zij toch niet van mening kon doen veranderen.

Voor Martha's geestelijk leven, voor haar inwendige mens, kon de terechtwijzing van de Heere later heilzaam zijn en zelfs lieflijke vruchten dragen; voor vlees en bloed was zij echter treffend. Ja, verpletterend.

Het herhaalde Martha! Martha! Was tot waarschuwing en bond deze vrouw aan Gods genade vast. De tegenstelling tussen Maria en Martha, waar het de keus van het hart betrof, was voor deze laatste diep verootmoedigend. Des Heeren woord: één ding is nodig legt de gehele zaak in haar gehele ernst bloot, evenals dit andere woord: indien iemand tot Mij komt en niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters. Ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn (Lukas 14: 26).

De Heere wilde niet aan Martha zeggen: "och! voor Mij en Mijn discipelen ware een eenvoudige maaltijd genoeg geweest", maar wel: dat alles, o Martha! Waarover ge u bekommert en verontrust, is overbodig. Eén ding is echter nodig, zegt de Heere, en bedoelt hiermede de spijziging van de ziel ten eeuwigen leven. Wij hebben dus deze woorden op te nemen in dezelfde zin, waarin de Heere elders tot de Joden sprak (Joh. 6: 27): Werkt niet om de spijs, die vergaat, maar om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des mensen ulieden geven zal; want deze heeft God de Vader verzegeld. En de Apostel Paulus schrijft in Rom. 14: 17 en 18: Want het koninkrijk Gods is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap, door de Heilige Geest. Want die Christus in deze dingen dient, is Gode welbehaaglijk, en aangenaam de mensen, en Paulus schrijft opnieuw 1 Cor. 8: 8: de spijze nu maakt ons Gode niet aangenaam, want hetzij dat wij eten, wij hebben geen overvloed en hetzij dat wij niet eten, wij hebben geen gebrek. En opnieuw 1 Cor. 6: 12 en 13, alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder de macht van geen mij laten brengen. De spijzen zijn voor de buik en de buik is voor de spijzen maar God zal beide deze en die te niet doen.

En zo is dan "het goede deel" dat Maria verkozen had, het enige en noodwendige goede deel tegenover die talrijke en overvloedige delen van spijs, die Martha ter tafel wilde brengen. Wat Maria zich uitverkoren had, was geen overvloedig deel van vergankelijke spijs, maar een deel, waarbij alle overvloed van vergankelijke spijs overvloedig scheen. Het was het goede deel, de spijziging der onsterfelijke ziel door het genaderijke, genade schenkende, woord des Heeren. Ja, dat deel was de Heere Zelf, die gezegd heeft: Ik ben het brood des levens; wie tot Mij komt zal geenszins hongeren en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten. (Joh. 6: 35). Dat "nimmermeer" zegt hetzelfde als: "hetwelk van haar niet zal weggenomen worden", terwijl daarentegen de ijdele eer die men inoogst door de met het oog zichtbare dis, toebereid met verzuim van de tijd en het uur, waarin men de spijs voor zijn onsterfelijke ziel kan bekomen, spoedig vervliegt en in de dood zeker van ons wordt genomen. Op deze wijze wordt het tijdelijke bestaan, het zichtbare onderhoud, de lichamelijke voeding, gesteld tegenover de Heere met Zijn heiliging, waarbij Hij het echter zeker niet aan het dagelijks brood doet ontbreken wanneer alle kinderen Israëls

een tijdelijk, zichtbaar erfdeel bekomen en het van de priesters, van de Levieten, alleen verluidt, dat de Heere hun erfdeel is. Daarom lezen wij ook in de 16de Psalm: 5: de Heere is het deel mijner erve en mijns bekers; u onderhoudt mijn lot. En Psalm 142: 6: tot U roep ik, o Heere! ik zei: u bent mijn toevlucht, mijn deel in het land der levenden. En Psalm 119: 57: De Heere is mijn deel; ik heb gezegd, dat ik Uw woorden zal bewaren.

Is nu de Heere ons deel, dan hebben wij ook een deel, dat nimmermeer van ons zal genomen worden. Daar geldt het: wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Rom. 8: 33, en: 35: wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? verdrukking of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?

Wij kunnen nu uit dit alles leren, dat de Heere het volstrekt niet gering schat, als er goed en nauw gezorgd wordt voor alles, wat het huiselijke leven betreft, of wat de bereiding van de dagelijkse tafel aangaat voor huisgenoten, dienstboden of bijkomende gasten. Het gehele woord van God dringt er immers overal op aan, dat men vlijtig moet werken om met God en ere door de wereld te komen, daar de zijnen te onderhouden, ook dat men vlijtig het oog heeft op de huishouding van alle dingen, zodat wij in dit ons tekstverhaal ook niet het geringste spoor vinden van iets dat een lui, beschouwend kloosterleven zou aanprijzen. De onderwijzing echter, die wij uit dit verhaal mogen nemen, is deze: dat wij niet uit het werk van onze handen een voorwendsel mogen maken om tijd en gelegenheid te verzuimen, die ons aangeboden en gegeven wordt om het heil van onze onsterfelijke ziel te bevorderen; dat wij dus geenszins het hoogste en meest nodige, dat voorop moet staan, achteraan mogen zetten, noch op de eerste rang zetten, wat achteraan moet komen, dat wij dus niet, wat van ons kan en zal genomen worden, mogen voortrekken aan hetgeen blijvend en eeuwig is. O, dat het ons gegeven werd, op die grond, op grond van het zalig Evangelie Gods, hetzelfde deel uit te kiezen, dat Maria verkozen had en dat niet van ons zal weggenomen worden. En laat voor ons de hoofdzaak zijn en blijven, wat alleen hoofdzaak is, namelijk, aan Jezus voeten te zitten en Zijn woorden te vernemen. De trouwe getuige uit de hemel heeft gezegd: één ding is nodig. En nu vraag ik: wat is bij velen de hoofdzaak en wat is bijzaak? Is de hoofdzaak niet bij velen, is het deel, dat zij verkozen hebben, niet het aardse en vergankelijke? Is de Heere Jezus, is Zijn rede, Zijn woord, Zijn Evangelie voor velen niet bijzaak? Zullen wij het ons daarom niet nog eens laten zeggen: de tijd is kort! 1 Cor. 7: 29-31: Maar dit zeg ik, broeders! Dat de tijd voorts kort is; opdat ook die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende. En die wenen, als niet wenende, en die blijde zijn, als niet blijde zijnde. En die kopen, als niet bezittende. En die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende, want de gedaante dezer wereld gaat voorbij.

Wanneer wij dat niet uit het oog verliezen, wordt des Heeren woord de grond van ons bestaan, Zijn eer en de zaligheid van onze zielen het hoofddoel van al onze daden en handelingen. Daarom zij het ons een behoefte te smeken:

Eén ding is nodig! o Heer'! Wat verzinke,
 Leer mij dat kennen in vreugde, of druk!
 Al het goud dezer wereld, hoe schoon het ook blinke,
 Is toch voor Uw Zion een ijzeren juk.

Waaronder de ziel van vermoeienis hijgt
 En toch geen waarachtige ruste verkrijgt!
 Bezit ik dat Ene, dat alles bevat,
 Dan heb ik genoeg aan die eeuwige schat!

Overigens hoop ik, dat u mij goed zult verstaan, dat dit ons tekstverhaal Martha geenszins veroordeelt, of haar zaligheid ontzegt. Martha moest niet verdoemd, maar terecht gewezen worden en daar wij in Joh. 11: 5 lezen: Jezus nu had Martha, en haar zuster, en Lazarus lief, mogen wij het er gerust voor houden, dat Martha de Goddelijke terechtwijzing, die zij ontving, ook ter hart heeft genomen. Die Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik, spreekt de Heere. Dat zij alle des Heeren Martha's tot troost gezegd. Intussen hebben wij het wel te begrijpen, dat Maria begrepen heeft, wie zij voor zich had en dat zij verstond, dat Die nooit of nimmer naar waarde door haar zou onthaald of bediend worden. Leren wij van haar hetzelfde, als Gods Woord tot ons komt. Zij had misschien in haar gemoed iets vernomen van hetgeen geschreven staat Psalm 50: 12-15: Zo Mij hongerde, Ik zou het u niet zeggen; want Mijn is de wereld en haar volheid. Zou ik stierenvlees eten, of bokkenbloed drinken? Offert Gode dank en betaalt de Allerhoogste uw geloften. En roept Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren. Want wij hebben hier niet alleen een dierbaar Evangelie voor ons om ons geloof te ondersteunen en Gods vrije genade te verheffen tegenover alle werken der wet, tegenover alle valse eigenwillige werken en instellingen van het vlees, maar ook een getrouwe waarschuwing en vermaning, dat wij niet moeten menen, dat wij met onze werken de Heere kunnen grootmaken of Hem wat toebrengen. Hij, Die alleen het leven geeft, wordt van mensenhanden niet gediend, als iets behoevende. Ik wil, zegt de Heere, gehoorzaamheid en geen offerande.

Zo hebben wij dan hier in dit tekstverhaal de leer, dat de Heere niets van het onze begeert, maar dat hij tot ons komt in onze verlorenheid, niet om ons daarin hulpeloos te laten liggen, maar om die weg te nemen en dat wij dan Gode aangenaam zijn, zo wij naar Hem horen, als Hij Zijn stem verheft, want dat is het leven der ziel en de beste wijsheid en dan zal het in huis ook wel goed gaan. Tenslotte hebben wij hier ook, waar het éne nodige, het beste deel, het onze is geworden, de troost der volharding, zoals de Heere zegt: "Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal worden weggenomen."

Amen

19. De toren van Siloam

Laat ons aandachtig lezen, wat wij in het Evangelie van Lukas, en daar van het eerste tot en met het negende vers van het dertiende hoofdstuk lezen. Daar luidt des Heeren Woord:

Er waren in dezelfde tijd enigen tegenwoordig, die Hem boodschappen van de Galileërs, welker bloed Pilatus met hun offeranden gemengd had. En Jezus antwoordde, en zeide tot hen: Meent gij, dat deze Galileërs zondaars zijn geweest boven al de Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben? Ik zeg u: Nee zij; maar indien gij u niet bekeert, zo zult u allen desgelijks vergaan. Of die achttien, op welke de toren in Siloam viel, en doodde ze; meent gij, dat deze schuldenaars zijn geweest boven alle mensen, die in Jeruzalem wonen? Ik zeg u: Nee zij; maar indien gij u niet bekeert, zo zult u allen insgelijks vergaan. Lukas 13: 1-5

Geliefden!

De onderwijzing, die wij uit deze geschiedenis kunnen trekken, is deze: als God, de Heere, de een of ander bezoekt met Zijn oordelen, laat ons dan toch niet een vonnis uitspreken, waartoe wij geen recht hebben, en waarbij wij uit het oog verliezen, wie wij zelf zijn, laat ons toch niet in onze hoogmoed en zelfverheffing spreken: "Het is hierom of daarom, dat deze of gene dit getroffen heeft. Laat ons liever inkeren in ons zelf, en denken: zo iets kan, heden of morgen, ook met mij en de mijnen geschieden. Zó alleen zullen wij acht leren slaan op de woorden, waarmee de Heere allereerst optrad bij Zijn openlijke prediking: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nu nabij gekomen; zó alleen zal ons leven, bij alle vreugde, die wij enerzijds in de Heere smaken, een waarachtig ootmoedig en boetvaardig leven zijn.

Verder zullen wij uit deze woorden kunnen leren, dat de grote lankmoedigheid en barmhartigheid Gods niets anders op het oog heeft, dan dat wij ons zouden bekeren en leven, gelijk de Heere bij Zichzelf heeft gezworen, dat Hij geen lust heeft in de dood des zondaars, maar daarin, dat de zondaar zich bekere, en leve. Nu is het ons mensen, tot onze schande en beschaming eigen, geen acht te slaan op Gods genade en barmhartigheid, en steeds goede gedachten te koesteren van ons en van de onzen, ons zelf te zegenen, en voor veel voortreffelijker te houden, dan zij, waarop Gods straffende roede is neergedaald, en op wie Zijn hand rust. O, hoe veel beter ware het, zo wij gedurig met de psalmist tot God de bede te richten: Gedenk niet de zonden mijner jonkheid, noch mijn overtredingen; gedenk mijner naar Uw goedertierenheid, om Uwer goedheid wil, o Heere! (Ps. 25: 7). God vergeeft om Christus wil de zonden. Ja, al onze zonden. Hij wil met Zijn Woord en met Zijn Geest wonen in het midden van Zijn volk, waarvan Hij Zelf zegt, dat het een hardnekkig en ongehoorzaam volk is. Maar juist omdat Hij dat wil, wil Hij ook, dat dit volk van zichzelf erkenne, dat het een ongehoorzaam en hardnekkig volk is, een volk, dat in zichzelf geen boetvaardigheid heeft, een hoogmoedig volk, een volk, dat zich te goed doet op des Heeren tafel, maar schuwte des Heeren kruis op zich te nemen, en Gods Woord tegen alles in te handhaven in hart en huis, en onder de zijnen, en in de wereld.

Vele duizenden omringden de Heere Jezus, toen Hij hier op aarde was, om de lieflijke woorden uit Zijn mond te vernemen. Zij dachten van zichzelf, dat zij volkomen het recht bezaten, om de Heere Christus in hun midden te hebben, en Zijn woorden te

horen. Velen waren daaronder, die echter van het gehoorde niet die toepassing op zichzelf maakten, die zij hadden moeten maken. Geliefden! De ware toepassing zit niet in het hoofd, bestaat niet daarin, dat men met het hoofd in de wolken wandelt, maar daarin, dat men ootmoedig wandelt met zijn God, en dat men, gesterkt en verkwikt door Zijn Goddelijk woord, zijn rechte plicht uitoefent tegenover zichzelf en onder de zijnen. Een oppervlakkig, zelfgemaakt mondgeloof, geliefden! is maar een kleinigheid, maar om zijn rechte plicht te betrachten, om Gods wil in waarheid te doen, daartoe is almachtige genade van node, en tot des Heeren almachtige genade wordt de zwakke ook heengedreven, en hij neemt zijn toevlucht tot dezelve, zodat die zwakke niet zegt: dit of dat valt mij te zwaar, dat kan ik niet uithouden, dat moet ik laten staan, maar dat hij te midden van zijn zwakheid tot de Heere vlucht, om kracht te verkrijgen, en dan ook ervaart, dat de Heere hem ter hulpe komt, en hem zet op rechte paden.

In het vorige hoofdstuk, in het 57e vers, had de Heere gesproken tot degenen, die Hem hoorden: En waarom oordeelt u ook van u zelf niet, hetgeen recht is? (Luk. 12: 57). De Heere zegt niet: "waarom oordeelt u niet van anderen, hetgeen recht is, maar, "waarom oordeelt u niet van u zelf, hetgeen recht is." Er waren er dus velen, die de Heere hoorden prediken, en toch geen oor hadden voor het woord dat tot hen kwam. Nu, van dat woord, dat hen aansprak als geveinsden, wilden zij niets weten, want in: 56 staat: u geveinsden! het aanschijn der aarde en des hemels weet u te beproeven. En hoe beproeft u deze tijd niet? Waarop dan onmiddellijk de woorden volgen: Waarom oordeelt u van u zelf niet, hetgeen recht is? Hoe? Waren dat geveinsden, zij, die zo'n ijver betoonden om des Heeren woorden te horen! Hoe? Waren dat geveinsden? Zeker waren het geen geveinsden, zoals wij van geveinsden spreken, daarmee zulken bedoelende, die een masker van uiterlijke godsdienstigheid dragen, om daardoor het een of ander bepaalde doel te bereiken, maar de Heere noemde hen "geveinsden", in die zin, waarin wij allen geveinsden zijn voor des Heeren aangezicht. Als ik blind ben, en toch van mij zelf beweet, dat ik zie; wanneer ik onrechtvaardig ben, en toch van mij zelf beweet, dat ik rechtvaardig ben; wanneer ik lam ben, en toch van mijzelf meen, dat ik kan springen als een hert, en zulks ook eis van mijn naaste, die even lam is als ik, dan ben ik voor God een geveinsde, en als ik meen, dat ik zelf beter ben, of dat mijn kinderen beter zijn, dan die van anderen, dan ben ik niets dan een geveinsde, want dan oordeel ik niet van mijzelf, hetgeen recht is. God de Heere eist niets van u, dan recht te doen, en weldadigheid lief te hebben, en ootmoediglijk te wandelen met uw God (Micha 6: 8). Ach, wat ben ik dan eigenlijk voor God! Immers niets, dan een vloek- en doemwaardig zondaar, die de eeuwige dood heb verdiend, en nog dagelijks verdien. En wat is mijn huis voor Gods aangezicht? Niets dan een vloek- en doemwaardig huis, geen haar beter dan het huis van deze of gene, dat ogenblikkelijk door de donder van Gods oordelen is getroffen. Morgen of overmorgen kan hetzelfde ook mijn huis wedervaren, en beweet ik van mijzelf, dat ik mijn schuldigen plicht beter betracht dan anderen, dan ben ik ook niets meer dan een geveinsde, want het is een onwaarheid.

Terwijl nu de Heere zo met de schare aan het spreken was, geschiedde het, dat sommigen hem een vreselijke geschiedenis meedeelden, die met sommige Galileërs was voorgevallen. Galilea, geliefden! Was een uitgestrekt land, ten noorden van Samaria gelegen, en de Heere had daar een groot volk, dat Hem nog niet kende, maar Hem nog moest worden toegebracht, waarom Hij Zich ook wilde openbaren, in dat land der duisternis en der schaduwen des doods. Op zichzelf gezien was het een

vreselijk volk, dat daar woonde, en maar al te vaak werden daar zonden en gruwelen gepleegd, die ten hemel schreeuwden, maar toch waren er onder dat volk sommigen. Ja, velen, aan wie de Heere Zijn genade wilde grootmaken en verheerlijken. Het was een onafhankelijk, vaak een zeer oproerig en onstuimig volk, dat gedurig opstond tegen de romeinse overheid en tegen Pilatus, die toen romeins landvoogd was. Daarom had Pilatus sommigen van dat volk zwaar doen straffen. Deze geschiedenis nu werd de Heere Jezus meegedeeld door sommigen die Hem kwamen horen; zij hebben daarbij zeker hun gelaat in een zeer effen plooi gelegd, en zeer waarschijnlijk Hem het gebeurde verteld, om Hem een strik te spannen, want zij stelden Hem voor de keus, of Pilatus om deze opgelegde straf te veroordelen, of voor de omgekomen Galileërs te spreken, met een medelijden, dat niet goed aangebracht was, tegenover degenen, die hem het gebeurde kwamen vermelden. Hun doel met dit alles was Hem bovendien een dolksteek in het hart te geven, Hem te verstaan gevende: "Zie, dat zijn nu mensen uit dat Galilea, waar u zo veel geleerd en gepredikt hebt. Misschien was hun misdaad wel een gevolg van Uw verkeerde leer. U had hen toch beter moeten onderwijzen, en er Gods waarheid anders voorgesteld hebben." Ja, zo verkeerd is de mens, en, in plaats van op zijn eigen borst te slaan, en in de schuld te vallen, slaat hij zijn naasten. En, in plaats van in ootmoed te bidden: "Heere leer mij Uw wegen, leid mij aan Uw hand, anders ben ik elk ogenblik van de goede weg af", hebben wij niets eerder te doen, dan de weg van anderen te veroordelen en te veroordelen. Zo handelden deze mensen ook, en zij maakten, en uit de woorden des Heeren, en uit hetgeen met die Galileërs was voorgevallen, een geheel verkeerde toepassing. Hadden zij niet de slotsom behoren op te maken: sterft deze of gene heden, morgen sterft gij, en u wordt, zowel als hij, door de wormen verteerd! Deze of gene is op het ziekbed geworpen met een zware, dodelijke ziekte, morgen kan hetzelfde u overkomen, het is immers niets dan genade, niets dan loutere genade en barmhartigheid, dat ook wij nog niet verteerd zijn. Daarom laten wij ons zelf vernederen onder de krachtige hand Gods, maar ook onder Zijn onverdiende goedheid en weldaden, want juist, doordat wij Zijn genade en goedheid niet de eer geven, die wij haar geven moesten, maken wij ons nog meer schuldig, en verdienen wij nog meer straffen, dan door zulke zonden, die tegen de Heere met opgeheven schild worden begaan. Stuit deze waarheid u tegen de borst, gelooft u die niet, en weigert u voor God in de schuld te vallen, welnu, zo zult u omkomen, evenals deze Galileërs. Daarom antwoordt de Heere hun: meent gij, dat deze Galileërs zondaren zijn geweest boven alle Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben? De Heere meende: gelooft gij, dat deze Galileërs meer straf hadden verdiend, dan de anderen? Ik zeg u, Nee zij, zo gaat de Heere voort, want indien u u niet bekeert, zult u allen desgelijks vergaan.

Onder de schare, die de Heere omringde, waren vele inwoners van Jeruzalem, en die hebben misschien bij zichzelf gedacht: "nu ja, deze goddeloze Galileërs! Het was zeer goed, dat die eens flink gestraft werden, misschien worden zij nog wel eens geheel uitgeroeid." Maar de Heere snijdt al zulke verkeerde overleggingen bij hen af, door hen te wijzen op een te Jeruzalem voorgekomen gebeurtenis. In Jeruzalem was een toren ingestort, juist toen zich daarop achttien mensen bevonden, die allen onder het puin werden bedolven, en de Heere, hen dit herinnerende, vraagt hun: Meent gij, dat deze schuldenaars zijn geweest boven alle mensen, die te Jeruzalem wonen? Te Jeruzalem! also niet in Galilea, niet in Jericho, niet te Nazareth, dat zo'n bijzondere lichtzinnige stad was, maar "die te Jeruzalem wonen", die hun huis en haard te Jeruzalem hadden, in de heilige stad Gods! Ik zeg u, Nee zij, zo gaat de Heere voort, maar zo u u niet bekeert, zult u allen desgelijks vergaan. Ja, gij zult desgelijks

vergaan, u die in Jeruzalem, in de heilige stad Gods woont, en dus voorrechten geniet, die deze Galileërs nooit bezeten hebben. "Indien u u niet bekeert", wat betekent dat? Geliefden! Er was eens een vrouw, die een bekende zondares was, die begaf zich in het huis van een Farizeër, zonk dáár aan de voeten des Heeren, weende zich haast dood van wege haar zonden, maakte des Heeren voeten nat met haar tranen, en droogde die af met haar haren. Ziet! Dat was een waarachtige bekering, want een waarachtige bekering bestaat niet daarin, dat men een ander manteltje omhangt, maar daarin, dat men met een door de Heilige Geest verbrijzeld en verbroken hart tot de Heere komt, Zijn waarheid aanneemt en Zijn genade en ontferming begint te waarderen, die luid prijst, en de eer geeft van alles, omdat Hij de Verlosser en Zaligmaker is van arme, vloek- en doemwaardige zondaren. Ach, wie ben ik dan, als ik met de Farizeër zeg: "Deze, indien Hij een profeet ware, zou wel weten, wat en hoedanige vrouw deze is, die Hem aanraakt, want zij is een zondares (Luk. 7: 39). "Zich bekeren" is dus te doen, wat de Heere Jezus, de eeuwige, hemelse Wijsheid ons zegt, waar Hij spreekt: Mijn zoon, geef Mij uw hart! En laat Mijn wegen uw ogen welgevallen. De prediking van de Heere Jezus Christus werd door deze mensen op zij gezet en in een hoek gedrongen, zij dachten nergens om, dan om de Galileërs en wat die wel zouden misdreven hebben, maar vergaten in hun harten te zeggen: "Mijn God! ben ik dan van ander vlees en bloed dan deze Galileërs? ben ik van ander maaksel dan deze achttien, op wie de toren van Siloam viel?" Sta ik met hen op één lijn? o wat schiet er dan anders voor mij over, dan Uw genade, dan Uw liefde, o Heere Jezus, dan Uw grondeloze barmhartigheid!" Zij hebben echter de prediking van de Heere Jezus Christus ter zijde geschoven, een prediking, die berustte op de waarheid der vergeving der zonden. Deze prediking, die ons leert, dat God genadig is, en al onze zonden uitdelgt als een morgenwolk, leert ons echter ook, ons kruis op ons te nemen, en dit kruis bestaat niet alleen in de een of andere zware ziekte of smart, maar in een waarachtige zelfverloochening, zodat men de hitte der verdrukking niet schuwt, maar dapperlijk Gods Woord handhaaft in welke kring men ook geplaatst zij, en daarbij het vertrouwen van zijn hart niet zet op mensen, maar op de levende God alleen.

Het was echter dit volk, dat tot de Heere Jezus kwam, niet om gerechtigheid te doen. En waarom niet? De Catechismus zegt: "wil God zulke ongehoorzaamheid en afval ongestraft laten?" En het antwoord luidt: "Nee Hij, geenszins, maar Hij vertoornt Zich schrikkelijk beide over de aangeboren en werkelijke zonden, en wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwig straffen." Wie nu nooit Gods toorn tegen de zonde in zijn gebeente heeft voelen branden als een vuur, die zal zich over deze toorn spoedig in slaap weten te sussen met enige praatjes over genade en vergeving der zonden, maar hij vergeet daarbij, dat hij met een levende God heeft te doen, voor Wie alles open en bloot ligt. Wie echter deze toorn van God in zijn eigen hart gesmaakt en ondervonden heeft, en genade heeft mogen vinden in de ogen des Heeren, die billijkt zo'n toorn, maar is nochtans vervuld van blijdschap en liefde over Gods vrije, onverdiende genade door welke hij met Paulus zeggen mag: Mij is barmhartigheid geschied!

Is het in vervulling gegaan, wat de Heere hier heeft gesproken? Hij zei immers: Indien u u niet bekeert, zult u allen desgelijks vergaan.

Hij zegt niet: zult ook gij, maar zult u desgelijks, dat is, op dezelfde wijze vergaan. Aan het slot van dit dertiende hoofdstuk van Lukas, waaruit ons tekstverhaal ontleend is, horen wij de Heere luid roepen: Jeruzalem! Jeruzalem! u die de profeten doodt, en

stenigt, die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkterwijs een hen haar kiekens onder haar vleugelen vergadert, maar u hebt niet gewild! ziet, uw huis wordt ulieden woest gelaten (Luk. 13: 34).

Ach geliefden! hoe menige toren is niet in Jeruzalem ineengestort, toen de Romeinen in Gods rechtvaardig oordeel bolwerken en vestingen tegen haar hadden opgeworpen! Alle hoge huizen en paleizen van Jeruzalem stortten in, en verpletterden in hun val allen, die daarin woonden. De Romeinen, het volk, waartoe Pilatus behoord had, hebben op het paasfeest het bloed van duizenden Joden vermengd met hun offerande, zodat het bloed der verslagenen in stromen, door de deur en over de drempel, de tempel binnendrong, en zij zijn gevallen door het zwaard, gelijk de Galileërs door het zwaard van Pilatus omgekomen waren. Ja, des Heeren woorden zijn in vervulling gegaan, en alles, wat Hij gesproken heeft, het is gekomen. Heeft Hij het zó gewild? Hij liet immers vooraf gaan: Indien u u niet bekeert. Hij wilde, dat de Joden de genade, die gawe Gods, die onder hen verschenen was, zouden erkennen en aannemen; die om niet wordt geschonken, en dat zij, Hem gehoorzamende, in de wegen zouden wandelen, die Hij hun had geleerd. Wat ik u hier meedeel, geliefden! zijn geen verhalen uit vroeger tijd, die alleen op het gebied der geschiedenis thuis horen, maar waarheden, die zich in de loop der eeuwen telkens en telkens weer herhalen. Daarom is het mij een behoefte, allen in ons midden, die kinderen hebben op te voeden, ernstig te vermanen de Catechismus en het onderricht in Gods waarheid toch niet uitsluitend aan uw voorgangers over te laten. O hoe heerlijk zou het zijn, zo alle ouders en opvoeders het voorbeeld volgden van velen, die in de Heere zijn ontslapen, die ook vroeger hier ter neer zaten om de prediking van Gods waarheid te vernemen. Hoe heerlijk zou het zijn, indien ook zij leerden op hun kinderen en huishouding nog goed acht te slaan, en liever alle onbillijkheden en bitterheden te verdragen, dan te verslappen in de handhaving van tucht en goede zeden. Ik moet velen vernamen toch in ootmoed te wandelen met hun God en het goed te leren verstaan, dat zelfverloochening inderdaad een zwaar kruis is, dat geen mens uit eigen kracht dragen kan. Gevoelt u dat, geliefden? neemt dan uw toevlucht tot de Heere, en gij zult ondervinden, dat Hij u draagt met uw last, met uw kruis.

Nu nog een vraag? Waarom geschiedt het betrekkelijk zelden, dat God zichtbaar met Zijn zware oordelen komt? Antwoord: omdat Hij zo groot is van genade en ontferming. Dat leert de Heere Jezus ons in de volgende gelijkenis, waarover ik u nog het een en ander wil meedelen. In het oosten plant men gewoonlijk, bij het aanleggen van een wijngaard, ook een vijgeboom daarin, tot genoegen en uitspanning van de eigenaar. Die boom is dan echter niet de hoofdzaak, maar wel de wijngaard. Echter wil de heer van de wijngaard ook graag vrucht hebben van zijn vijgeboom. Is deze vijgeboom nu meer bevoorrecht, van meer waarde dan de wijnberg? En waarom plant de heer van de wijngaard deze vijgeboom? Nu, dat doet Hij, om dat het Hem zo behaagt, en Hij het volle recht bezit, daarin naar eigen keuze te handelen. Nu komt echter de heer van de wijnberg reeds drie jaren om vrucht van deze vijgeboom te zoeken, en hij vindt ze niet. Daarom spreekt hij: Houwt die boom om, het is een onvruchtbaar ding, dat nergens toe dient. Of deze drie jaren nu de drie jaren beduiden, waarin de Heere, lerende en weldoende, door het land trok, of wel of wij hier aan drie verschillende tijdperken hebben te denken, doet hier niets ter zake. De heer van de wijngaard kwam éénmaal, hij kwam ten anderen male. Ja, hij kwam zelfs ten derde male. O welk een onuitputtelijk geduld, welk een onvermoeide lankmoedigheid! Eindelijk spreekt hij echter tot de wijngaardenier: "Houw hem uit, waartoe beslaat hij

ook onnuttelijk de aarde. Hij doet niets dan de wijnstokken in hun groei belemmeren, en wat ik van hem hebben wil, krijg ik toch niet." De wijngaardenier zegt hierop niet: "Ja Heere! u hebt gelijk! het is een harde onvruchtbare boom, en ik heb er reeds veel last van gehad, en veel moeite heeft die boom mij gekost." Nee! hij houdt vast tegen onvruchtbaarheid en dood aan. Ja, tegen de verdoemenis zelf, want het vonnis des doods is immers over deze boom gekomen met de uitspraak: houw hem om! Nochtans houdt de wijngaardenier vast, en smeekt: "laat hem nog dit jaar staan, ik wil er het mijne nog aan doen, en niets onbeproefd laten."

O, welk een tederheid van gevoel! Welk een onmetelijke liefde en goedertierenheid straalt er uit deze woorden tegemoet! uit de woorden van de wijngaardenier, uit de woorden des Heeren: "heb nog een jaar geduld. Ik wil nogmaals alles beproeven. Komt er dan geen vrucht, welaan! Dan wil ik mij niet langer tegen uw vonnis verzetten."

Zie, zo groot is de goedertierenheid des Heeren, waarvan de Apostel Paulus spreekt in Rom. 2: 4: Weet u niet, dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? Nee! God de Heere heeft geduld met ons, en Hij wil niet, dat de zondaar sterve, maar dat hij zich bekere en leve. Maar zijt gewaarschuwd, want des Heeren dag zal komen, als een dief in de nacht! Amen.

20. Het Koninklijke Bruiloftsmaal

Laat ons samen opslaan en lezen Lukas 14: 15 tot 35:

En als een van degenen, die mede aanzaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot Hem: Zalig is hij, die brood eet in het Koninkrijk Gods. Maar Hij zeide tot hem: Een zeker mens bereidde een groot avondmaal en hij noodde er velen. En hij zond zijn dienstknecht uit ter ure des avondmaals om de genoden te zeggen: Komt! Want alle dingen zijn nu gereed. En zij begonnen allen zich eendrachtig te verontschuldigen. De eerste zeide tot hem: Ik heb een akker gekocht en het is nodig, dat ik uitga en hem bezie; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd. En een ander zeide: Ik heb vijf juk ossen gekocht en ik ga heen om die te beproeven; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd. En een ander zeide: Ik heb een vrouw getrouwd en daarom kan ik niet komen. En de zelve dienstknecht, wedergekomen zijnde, boodschapte deze dingen zijn heer. Toen werd de heer des huizes toornig en zeide tot zijn dienstknecht: Ga haastelijk uit in de straten en wijken der stad en breng de armen en verminkten, en kreupelen en blinden hierin. En de dienstknecht zeide: Heere! het is geschied, gelijk u bevolen hebt en nog is er plaats. En de heer zeide tot de dienstknecht: Ga uit in de wegen en heggen en dwing ze om in te komen, opdat mijn huis vol worde. Want ik zeg u, dat niemand van die mannen, die genood waren, mijn avondmaal smaken zal. Lukas 14: 15 tot 24

Het geschiedde, dat de Heere Jezus Christus op een zekere dag aanzat in het huis van een overste der Farizeeën. Voorwaar! Een bevreemdende gebeurtenis! Maar de Heere Jezus treedt ook hiermede op als het reine Lam midden onder de onreinen. Hij vraagt er niet naar, wat zij zijn, wat zij te berde brengen en verdedigen, van welke geest zij kinderen zijn; Hij treedt in hun midden, zonder daar voor onrein te worden, want Hij vermengt Zich niet met het onreine en Hij doet niet met hen mede, maar Hij begeeft Zich onder de tollenaars en zondaren evengoed als onder de Farizeeën, hetzij om hun het oor te openen door de verkondiging van de heerlijkste heilswaarden, hetzij om hun elke verontschuldiging te benemen tegen die grote dag als zij Hem niet langer zullen zien in de zwakheid en ellende van het vlees, maar in heerlijkheid, komende met de wolken des hemels als de Rechter over levenden en doden. Zo zien wij Hem hier dan aanzitten in het huis van een overste der Farizeeën. Daar werd allerlei heerlijks opgedragen en ten toon gespreid, daar heersten trotsheid en hoogmoed aan alle zijden. Ik herhaal het: trotsheid en hoogmoed aan alle zijden. Daaromtrent hield de Heere de medeaanzittende het een en ander voor, zoals wij zulks in het begin van ons teksthooftstuk kunnen lezen: o.a. Dat als iemand van de stand en rijkdom van de overste der Synagoge zo'n prachtig gastmaal aanrichtte, hij inplaats van zijn rijke mede-oversten en andere aanzienlijke mensen, die even vermogend waren, als hij, liever die armen en behoeftigen bij zich moest noden om die eens recht te verzadigen en te verkwikken. Misschien had de Heere het wel opgelet hoe aan deze dis de een de ander probeerde te verdringen en terzijde te schuiven om zelf de eerste of ereplaats te bereiken en in te nemen.

O, welk een prachtig gastmaal! maar helaas, hoogmoed, eergierigheid, twist en tweedracht ontbraken daarbij niet. Nu was echter zo'n gastmaal bij de Joden geheel anders ingericht dan bij ons. Vele rijke mensen hadden toen ter tijde de gewoonte op de markten heen en weer te lopen en ontmoetten zij hun vrienden of bekenden, dan

was het alras: komt u deze avond bij mij avondeten en u en u en gij! Dit kon ook bij de Joden gebeuren zonder enige stoornis of wanorde in de huishoudingen te veroorzaken, want bij de rijke Joden bestond het avondeten gewoonlijk uit een gebraden lam als hoofdschotel en verder meer uit hetgeen wij koude keuken noemen, uit brood, uit rozijnen, vijgen, dadels en andere lekkernijen. U kunt u dus voorstellen, hoeveel hoogmoed en aanmatiging er onder hen heersten, die niet rijk zijnde, zo'n voornaam heer op de markt ontmoetten en zich aan hem opdrongen in de hoop door hem tot zijn gastmaal te worden uitgenodigd, zo'n rijk man had spoedig een gehele schare tafelschuimers achter zich. Met het oog daarop zeide de Heere Jezus, dat men zich toch niet zo op de voorgrond moest plaatsen om de ereplaats aan tafel te verkrijgen, maar dat men zich liever op de laagste plaats moest zetten, zoals wij zulks in Lukas 14: 11 kunnen lezen: want een iegelijk, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.

De Heere Jezus leert ons dus hier, dat wij moeten leren de minsten te zijn, geen grote gedachten omtrent onszelf te koesteren: blijf liever staan, zegt Hij, al is het maar in een hoekje, dring u niet zo vooraan, als wilde u zeggen: hier ben ik, ik heb wat te betekenen en wee hem of haar, die mij niet eert, maar wacht liever stilletjes af welk plaatsje de gastheer u heeft toegedacht en zal aanwijzen.

Geliefden! al dat hoogmoedige, ingebeelde farize'se heeft toch niets te betekenen, het maakt maar opgeblazen, welnu! bent u werkelijk zulke rijke, vermogende mensen, verheug dan eens het hart van die arme mensen, die ledig op de markt rondlopen met een lege beurs en hongerige maag. De rijken die u uitnodigt, kunnen u teruggeven wat u voor hen uitgeeft, maar dat deugt niet, dat men zo over en weer met zijn rijkdom prijkt en speelt om daardoor het een of het ander te verkrijgen dat men op het oog heeft. Zo handelt de Heere God ook niet. Die strooit uit volle handen zonder daarvoor iets te verwachten of te eisen.

Nu zat er met de Heere en met de andere disgenoten iemand aan, die, de woorden des Heeren vernemende, de waarheid daarvan voelde. Deze man riep plotseling uit: zalig is hij, die brood eet in het koninkrijk Gods, als wilde hij zeggen: O, dat is nu toch eens een heerlijke prediking, zo heb ik het nog nooit gehoord, en o, wat is die toch gelukkig, die in het koninkrijk Gods is, om met u te eten en te drinken. Deze man prees wel zalig die in het koninkrijk Gods zou komen, maar hijzelf at niet van hetgeen hem ook werd aangeboden. Hij wachtte op een koninkrijk Gods in de toekomst, maar hij zag er niets van, dat het koninkrijk der hemelen gekomen was. Hij droomde nog van een Messias, gekroond hier op aarde met werkelijke pracht en heerlijkheid. Ja, meende hij, als zo'n Messias eens verschijnt, die zal alles terecht brengen en ons bevrijden van het juk der gehate Romeinen en de aloude luister van ons volk herstellen. Daar zit hij nu met de Heere aan, heeft Hem die de hemel der hemelen niet kon bevatten, naast of tegenover zich. Wel prijst hij zalig, wie het woord des Heeren verneemt, maar hij denkt daarbij slechts aan een meer of minder verwijderde toekomst, maar, dat de dis ook voor hem is aangericht en het koninkrijk der hemelen verschenen is, dat begrijpt hij niet, omdat het ware geloof hem ontbreekt en hij dus nergens van droomt dan van aardse eer en grootheid. Daarom moest de Heere hem bestraffen, maar Hij deed dit op een zeer lieflijke wijze, door een schone gelijkenis, gelijk Hij gewoon was door gelijkenissen tot het volk te spreken, in de hoop, dat men Hem verstaan zou. Door zulke gelijkenissen maakte Hij sommigen horend, terwijl andere oren daardoor verzaard werden, zodat zij, horende, toch niet verstonden.

Aan de man, die deze woorden tot Hem gesproken had, gaf de Heere ten antwoord: er was een mens, bij Matthéüs staat er "een koning" (Matthéüs 22: 1 tot 14). Bij Lukas lezen wij, dat deze mens een groot avondmaal bereid had, bij Matthéüs, dat de Koning Zijn Zoon een bruiloft bereid had. Deze Koning is God de Vader, en de Zoon is Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van de hemelse Vader. Een groot avondmaal, dat wil zeggen, een maal van zaligheden, van onvergankelijke spijzen, waarmee de ziel gespijsd en gelaafd wordt, een gastmaal, waarvan de aanzittende gasten de schotels mede naar huis mochten nemen.

Een oud Joods verhaal vermeldt ons van een vorst, die een gastmaal liet aanrichten waaraan veertienhonderd personen aanzaten. Toen die allen rijkelijk verzadigd waren, gaf hij een ieder zijner gasten het gouden bord ten geschenke, waaruit zij hadden gegeten.

De heer, de Koning, waarvan in onze gelijkenis gesproken wordt, nodigde er velen tot het avondmaal dat hij had laten bereiden. Die hem het naaste stonden, zijn stadgenoten, de leden der synagoge waar hij zelf toe behoorde, ontvingen de eerste uitnodiging. Die hadden voorrang, dat waren om zo te spreken, de kinderen des huizes, al kwam het ook later jammerlijk aan de dag, dat zij wel tot de geroepenen maar niet tot de uitverkorenen behoorden. Want wat gebeurde er? Lezen wij dat "sommigen" zich verontschuldigen? Nee! Dat staat er niet, maar wel dat zij "allen" zich verontschuldigen, de een voor en de ander na. Nu, wat hadden zij dan voor verontschuldigen? De een zegt: ik heb een akker gekocht en ik moet heengaan om die te bezien, ik bid u, houd mij voor verontschuldigd. De tweede sprak: ik heb vijf juk ossen gekocht, waarlijk, neem het mij niet kwalijk, maar ik heb op het ogenblik geen tijd om naar uw gastmaal te komen, dus ik bid u, houd mij voor verontschuldigd. De derde bracht nog een gewichtige reden voort; hij zei: ik heb een vrouw getrouwd en daarom kan ik niet komen.

U ziet, geliefden! al deze weigeringen geschiedden niet op een barse, onvriendelijke toon, integendeel, zij geschiedden op de meest beleefde en beschaafde wijze. Men kan zich niets beleefder en vriendelijker voorstellen. De heer des huizes, de Koning, had Zijn dienstknecht uitgezonden om deze gasten te nodigen. Deze dienstknecht was wel een knecht, maar hij was geenszins de dienstknecht dergenen, die hij uit moest nodigen, hij stond alleen in de dienst van de koning die hem uitgezonden had. Het was de boodschap van zijn koning, die hij bracht en als met de stem van een grote bazuin riep hij het uit: komt, want alle dingen zijn gereed, o u genodigden voor des Konings bruiloft, zelf behoeft u niets mede te brengen, niets te bereiden, want alles is gereed, u moet eten en drinken en verzadigd zijn met de goederen van des konings huis. Ik zei, deze mensen beginnen met zich vriendelijk en beleefd te verontschuldigen. Was het dan wel goed van de koning dat hij, toen hij deze verontschuldigen van zijn dienstknecht vernam, in toorn ontstak? Naar vleselijke, natuurlijke opvatting zou men geneigd zijn te zeggen: het was onrecht, want, indien ik in het dagelijkse, maatschappelijke leven iemand te mijnen huize uitnodig en hij wijst mijn uitnodiging af op grond van een werkelijk gegronde of ook maar schijnbaar rechtmatige verontschuldiging, zo zou ik wel zeer zelfzuchtig moeten zijn, om daarover in toorn te ontbranden. Maar hier geldt ook iets geheel anders. Ook die gekochte akker was een geschenk, een vrij genadegeschenk van diezelfde koning, die het gastmaal had aangericht, ook de vijf juk ossen, ook de vrouw, waren genadegaven uit zijn

koninklijke hand. Daarom had de Koning en zijn gastmaal bovenaan moeten staan in de schatting van die genodigden. De Koning moest de eerste zijn en niet de akker, de vijf juk ossen, de vrouw, als ik daarvoor mijn arme, kostelijke ziel verliezen moet?

Uw oordeel, uw doodsvonnis staat reeds geboekt in het schuldregister van dezelfde Koning, die u in Zijn ontfermende liefde tot het bereide gastmaal noodt! Is het niet louter barmhartigheid en genade, dat Hij u tot de bruiloft Zijns Zoons noodt? O, Hij is zo'n grote Koning en Hij heeft buitendien alle akkers der wereld, het vee op duizend bergen, ook vrouwen genoeg om de Zijnen vrolijk en gelukkig mede te maken. De Koning wordt toornig omdat Zijn liefde versmaad wordt en omdat men Zijn welbehagen, Zijn barmhartigheid verwerpt. Wie deze schoenen passen, die trekke ze aan, want het is met ons, mensen, niet zo gesteld, dat wij er van nature oog voor hebben, dat juist wij met die weigerende gasten bedoeld worden. Dat wij tot des konings bruiloft genood zijn en ook daaraan graag gevolg geven, houden wij in onze blindheid voor een van zelf sprekende zaak. Maar als de persoonlijke uitnodiging tot ons geschiedt, als het tot ons komt "er is geen tijd te verliezen, haast u om uws levens wil, want alle dingen zijn gereed", dan begint de een voor, de ander na, zich te verontschuldigen en heeft een akker, een juk ossen, een vrouw tot zijn verontschuldiging, ook neemt hij zijn dagelijks brood, zijn zaken, zijn handwerk tot een voorwendsel en zo wordt de arme mens het gastmaal des Heeren Heeren tot een bijzaak van weinig betekenis, wanneer hij meent: o, als ik de tijd verzuim met andere dingen, dan moet de Koning Zijn spijzen weer maar laten opwarmen: daarvoor is het altijd tijd genoeg. Waar het Woord komt, daar geschiedt de uitnodiging en spreek dan niet: morgen, morgen, maar bedenk het: heden. Ja, heden, wat tot uw zaligheid dient; morgen kan het reeds te laat zijn en de gelegenheid verzuimd. Wat beheerst de gedachten van een jongedochter, van een jonge man? Wat vervult van nature het hoofd en het hart van het arme Adamskind, dat in het zichtbare begraven is? Ach, hoe klinkt ons van alle zijden het treurige: ik bid u; houd mij voor verontschuldigd, tegemoet en kom liever eens te gelegener tijd terug. En toch is een woord des heils, een goede raad voor de eeuwigheid gegeven, niet meer waard dan een akker? Is het bezit van vijf juk ossen iets te waarderen tegenover de eenvoudige en duidelijke woorden waarmee de Heere zegt, dat wie Zijn vlees eet en Zijn bloed drinkt, zal leven voor de eeuwigheid? Gaat de liefde des Heeren Jezus, de genade van de hemelse Vader niet ver boven het bezit van vrouw of man? Maar die genodigden, zij begrepen er niets van, zij konden er ook niets van begrijpen. Ach, de koopmensen jagen geld en goed en ijdelheid na en zij verstaan het niet, dat het woord van het Evangelie, waar het wordt aangenomen, meer rijkdom, meer zegen medebrengt dan de gelukkigste dag aan de beurs. Men verstaat het niet en wil het niet verstaan, dat al dat jagen naar het bezit van man of vrouw, naar huiselijk geluk of wat dan ook, buiten de Heere en Zijn Woord om, louter ijdelheid is en dat de Heere, die de heilige, echtelijke staat heeft ingesteld en heeft geheiligd, ook wel machtig is om dat alles te geven op Zijn tijd en op Zijn wijze. Ach, hoe gaat het toe in het dagelijks leven? Reeds van de vroege morgen af begint het onrustig jagen: het kind moet naar school, de jongeling naar het kantoor, de oude naar de werkplaats; men legt zich allerlei lasten op en is reeds half dood gewerkt voor het middag is; dan ijlt men naar huis om haastig het nodige voedsel te nemen en dan weer spoedig aan het werk. Eindelijk komt men 's avonds afgemat thuis en denkt nergens om dan om het zuur verdiende geld na te tellen, niet begrijpende, dat alles toch een doorboorde buidel heeft. Vernemen nu de zodanigen, deze arme zondslaven, het woord der genade, de verkondiging van de noodzakelijkheid der wedergeboorte en waarachtige bekering, vernemen zij het

lieflijke woord: Mijn zoon! geef Mij uw hart en laten Mijn wegen uw ogen welgevallen, dan spreken zij: "ik bid U, houd mij voor verontschuldigd! Ja. Ja, ook ik zal wel eens vroom en ernstig worden, als het mij later eens gelegen komt, maar nu heb ik wat anders te doen. Wel zeker, zalig is hij die brood eet in het koninkrijk Gods, ook dat wil ik nog wel eens toestemmen!" Ach, werd de spijze en de drank die God aanbiedt toch ook maar werkelijk gegeten en gedronken met een waarachtige honger en dorst der ziele!

Bij Matthéüs wordt ons echter de zaak nog zwarter afgeschilderd. Daar zien wij wat hun verontschuldiging in de grond te betekenen had en dat zij, overtuigd hoe verkeerd zij handelden met de uitnodiging van de Koning af te slaan, vrijwillig heengingen. Ja, dat sommigen hunner de snoodheid zelfs zo ver dreven, dat zij, in plaats van naar hun akker of koopmanschap te gaan of zich met hun vrouw te verheugen, begonnen de dienstknechten, die hen zo vriendelijk in de naam des Heeren hadden uitgenodigd, bont en blauw te slaan of hen te doden. Want dat is de wijze dergenen, die Gods uitnodiging tot de bruiloft in de wind slaan, dat zij Gods knechten, die hun het woord des levens zo van ganser hart gebracht hebben, met smaad en schande overdekt van zich weg te sturen. O, daar geldt het wel: wie oren heeft om te horen, die hore! Want de Vader liet het daarbij niet blijven, maar, lezen wij in Matthéüs 22: 7: als de Koning dat hoorde, werd Hij toornig en, Zijn krijsheiren zende, heeft Hij die doodslagers vernield en hun stad in brand gestoken.

Ja, geliefden! Dat was het einde van diezelfde stad, waarin des Konings vriendelijke uitnodiging gehoord en smadelijk van de hand gewezen was. O, dat toch niemand, jong noch oud, de liefde van de Heere Jezus Christus versmade! Voorwaar! bij Hem is alles te vinden, daarom: niemand versmade het gastmaal, dat Hij Zijn Zoon heeft laten aanrichten. Geweldig en groot is de liefde des Heeren maar Zijn toorn ontbrandt als die van de hand wordt gewezen en men denkt: o, het is altijd nog vroeg genoeg om daaraan te denken. Nee! het kan spoedig te laat en de tijd verstreken zijn! Nee er is niet altijd tijd genoeg. God de Heere heeft Zijn tijd om op te bouwen en Zijn tijd om af te breken wat Hij gebouwd heeft. Aan wie ligt de schuld daarvan? Aan God of aan de mensen? Ligt het aan Zijn vrijmachtig welbehagen, waarmee Hij Zijn genade en barmhartigheid aan de een schenkt en aan de ander onthoudt? Of ligt het aan des mensen overschilligheid, aan zijn oververzadiging, aan zijn liefde tot het zichtbare? Aan des Heeren genade ligt de schuld niet, want, zo lezen wij: alles - hoort u wel, en wat kan men meer wensen - alles, alles is gereed.

Nu hebben wij echter nog een andere vraag te beantwoorden en wel deze: Wanneer nu deze heer, deze Koning het koninklijk bruiloftsmaal heeft laten aanrichten, Zijn heerlijke spijzen heeft laten opdissen en de kostelijke wijn gereed staat, mag dat alles dan ongebruikt blijven? Zal de Koning tot Zijn knechten zeggen: breng alles maar in de kelder, zet het daar weg totdat het hen, die Mijn uitnodiging hebben afgeslagen, zal gelegen komen tot Mij terug te keren, totdat de eerste en de tweede hun akker en hun juk ossen genoeg bekeken, de derde zich genoeg met zijn vrouw verheugd heeft? Zullen wij dan de spijzen weer opwarmen en hen opnieuw uitnodigen? Dat deed de Koning in de gelijkenis echter niet. De genodigden, die de uitnodiging hadden afgeslagen, zouden dat misschien wel gewild. Ja, zelfs gewenst hebben, maar dat doet zelfs geen aardse koning. Als een aards koning u een uitnodiging stuurt, zo is zo'n uitnodiging een bevel en ik zoge u niet aanraden, die van de hand te wijzen want daardoor zoge u zeker des konings gunst verliezen. Handelt zo een aardse vorst,

gewis! De Koning der koningen handelt niet anders. Des Heeren genade is als een machtige, geweldig daarheen bruisende stroom, die zich door niets laat ophouden. Hij drenkt dorpen, steden, landen, zodat ieder kan drinken naar hartelust. Die stroom was er, is er nog en vliet gedurig verder. Wat voor gedachten koesterden echter die mensen, die eerst uitgenodigd waren en de uitnodiging van de hand gewezen hadden? Zij dachten dat zij als Abrahams kinderen - wij zouden nu zeggen als onder het Christendom geborenen - van rechtswege diegenen waren, die te allen tijde over de schatten en de rijkdommen konden beschikken die zij versmaad hadden. Zij meenden alleen de genodigden te zijn, en daardoor verdraaiden zij de woorden van de Heere tot hun eigen verderf. De Heere had gezegd: Velen zijn geroepen, maar weinigen zijn uitverkoren. Dat verstonden nu de Farizeeën zo, dat zij meenden: wij zijn de uitverkorenen, want wij hebben de uitnodiging het eerst ontvangen en nu wij die naar ons goeddunken afgewezen hebben, zal er ook geen andere uitnodiging meer geschieden. Alleen om onzentwille was het gastmaal aangericht, dat gold ons en ons alleen. Maar de stroom des levens, de stroom van des Heeren Woord laat zich niet ophouden. Er komt een tweede uitnodiging, maar ditmaal niet tot hen, die zich verontschuldigd hadden, maar wel tot de armen, tot de kreupelen, tot de blinden, tot de lammen. Dat scheen bijna als een hoon te klinken over de straten en voor de genen die gezonde benen hadden en over de wegen en straten konden huppelen en springen, voor diegenen die oververzadigd waren en meenden rijk en verrijkt te zijn in zichzelf. Er kwamen nu echter anderen aan de beurt en zo is gewoonlijk de leiding en de weg des Heeren. Ach, deze blinden, armen, kreupelen en lammen, zij hadden zeker wel van dat grote gastmaal horen spreken en behalve de blinden, die ook dat voorrecht moeten derven, hebben zij misschien de lichten in het koninklijk paleis van ver zien flikkeren, zij zagen hoe al die kostelijke spijzen in de vorstelijke woning werden gebracht, maar die waren voor hen niet bestemd en zij konden geen brood eten in het Koninkrijk Gods, zij, die armen en noodduftigen, waren buitengesloten van al die pracht en heerlijkheid en geen andere overtuiging konden zij hebben dan deze: wij mogen in die vorstelijke woning niet binnentreden, wij zijn de bedoelde personen niet. Waar waren nu diegenen die eerst uitgenodigd waren? Zij waren op de akker, bij de ossen, bij hun vrouwen en kinderen, maar niemand van hen zit aan in des konings huis; toch staat alles gereed. Nu dan, treedt nader, u armen, u blinden, u kreupelen, opdat het koninklijk paleis vol worde. In waarheid zijn er niet veel kreupelen, armen, lammen en blinden, niet veel, die dat voor zichzelf willen weten. Wel treft men soms dikke Farizeeën aan, die, als zij vernemen, dat al hun ingebeelde gerechtigheid niets anders is dan een verwerpelijk kleed en dat men daarmee niet binnenkomt, beginnen, zich voor armen en ellendigen uit te geven omdat het zo behoort. Maar op zo'n valse belijdenis van zonde en ellende worden zij niet toegelaten, dan zou des Heeren huis spoedig vol zijn want aan zulke huichelaars ontbreekt het nergens. Nee! Er zijn er zo heel veel niet, die waarlijk arm en ellendig, blind en naakt, kreupel en verminkt zijn, er zijn er niet velen, die voor des Heeren aangezicht niets dan arme tobbers en stumpers zijn, die zichzelf niet kunnen handhaven voor het aangezicht des Heeren en die dan in alles afhankelijk zijn van Zijn genade en ontferming. Ik herhaal het, zulken zijn er niet veel. Daarom zegt de uitgezonden dienstknecht: ik heb Uw uitnodiging gebracht en er zijn er verscheidene gekomen maar nog is er plaats. O, hoe groot is toch het huis van de Heere God in de hemel, hoeveel woningen zijn daar niet bereid. Hoeveel spijzen, hoeveel lavenis staat niet gereed op Zijn koninklijke dis! Hoeveel mestvee moet Hij niet hebben laten opdissen, dat er nog plaats is! Een grote Koning is Hij, een barmhartige Koning met een ruim, edel hart, dat warm klopt voor Zijn arm en

ellendig volk! O, Hij gunt hun zo van ganser hart al het beste wat hemel en aarde opleveren.

En toch, er was nog plaats. Nee, dat is toch verschrikkelijk! Dan maar verder de wereld in omdat Mijn huis vol moet worden! Tot wie zal ik gaan, o Mijn Koning? Welaan! ga dan tot het volk, dat iedereen veracht, waar iedereen de neus voor ophaalt, dat aan de hagen en hoeken der wegen zit, dat niet weet, hoe het zijn honger zal stillen, tot het volk, dat ledig op de markt staat, want het kan nergens werk krijgen om zo het nodigste te verdienen. Ga tot dezulken, die zich niet kunnen verontschuldigen, tot degenen, die geen akker of juk ossen bezitten om die te bezien, geen vrouw om zich mede te verheugen. Ga tot de allerarmsten, die zwart zijn als negers, zwart als de raven des velds. Roept die tot Mijn avondmaal, die vol ziekte en onreinheid zijn. Beelden die zich bij dat alles nu nog in, dat zij toch fatsoenlijke mensen zijn en wenden zij voor, dat zij geen Zondagskleed bezitten waarmee zij ter kerk kunnen komen en dat zij des Heeren huis niet mogen binnentreden met hun bestoven arbeidskiel, pak hen dan bij de kraag en trek hen naar binnen, dwing ze om in te gaan! Spreek tot hen: naar binnen zoals u bent, zo arm, zo ellendig, zo verachtelijk u er ook mag uitzien. Hier, in des Konings paleis, is een groot voorhuis, waarin talrijke gasten zijn, vol van de schoonste bruiloftsklederen. Met zo'n kleed moet u bekleed zijn, wilt u de Koning behagen en toegelaten worden tot Zijn hemels gastmaal. Wat! krijg ik een heerlijk bruiloftskleed op de koop toe? Ja, Zeker, En alleen in het u uit vrije genade geschonken bruiloftskleed kunt u voor de Heere bestaan.

Daar was eens een onbeschaamd mens, die meende, het aangeboden bruiloftskleed wel te kunnen missen en in zijn vuile bedelaarskleren aan het koninklijk gastmaal te kunnen verschijnen. Ik herhaal het, dat was een onbeschaamd mens, die zijn straf niet ontgaan is. De overigen echter, de armen en ellendigen, die vrij mochten aanzitten aan de dis, hadden leren inzien hoe groot hun zonde en ellende was, daarom hadden zij zich ook laten bekleden met des Konings bruiloftsklederen en, doordrongen van het gevoel van hun eigen onwaardigheid, verheugen zij zich van ganser hart over de schone koninklijke mantel die hun werd geschonken.

Wat is nu dat bruiloftskleed? Is het een akker? Zijn het twaalf juk ossen? is het de vrouw? Is het een rentegevende handelszaak, een handwerk, zijn het vier, vijf of zeshonderd daalders inkomen?

Geliefden! het bruiloftskleed, dat is de Heere Jezus Christus Zelf, en alles, wat Hij aangebracht heeft, het is Zijn rechtvaardigheid en heiligheid! Want er staat immers geschreven: doet aan de Heere Jezus Christus. Wie Hem heeft aangedaan, die is bekleed, koninklijk bekleed. Wie het kleed Zijner rechtvaardigheid aan heeft, diens wonden en etterbuilen en afzichtelijke verminkingen zijn bedekt, en alles bovendien, wat daaraan herinnert, dat hij een gruwelijk en doodschuldig zondaar was, die alles verbeurd had. Waar dit kleed de zondaar bedekt, daar zullen zeker noch geloof, noch hoop, noch liefde, noch goede werken ontbreken. Maar de hoofdzaak blijft echter dat u met het bruiloftskleed van de Heere Jezus Christus bekleed bent, dat u, daarin gehuld, aan de koninklijke dis aanzit en ook werkelijk eet en drinkt wat daarop is toebereid. Dan zult u het ook erkennen: ik heb niets verdiend dan een eeuwig onderkomen, maar o, welk een verrassing, welk een zaligheid! toen ik meende voor eeuwig verstoten te zullen worden en ik zo eenzaam en verlaten op de weg wandelde, ontmoette ik plotseling een knecht, een Koninklijke dienstknecht, gekleed in de

koninklijke livreirok. Die pakte mij bij de kraag en sprak tot mij: u moet heden bij de Koning te avond eten, u moet aanzitten bij Zijn gastmaal en het daar luid uitspreken: Aller ogen wachten op U, u geeft hun hunne spijs te zijner tijd, u doet Uw hand open en verzadigt al wat daar leeft, naar Uw welbehagen. Daarom: eet en drinkt, geliefden! En wordt verzadigd want dat is des Heeren wil en welbehagen.

Tenslotte nog dit: en wil dit toch ter hart nemen - de Heere Jezus zegt, dat niemand Hem na kan volgen en Zijn discipel zijn, die niet haat zijn vader, zijn moeder, vrouw en kinderen en ook zijn eigen leven, d.w.z. Dat men zich niet mag verontschuldigen terwille van zijn vader, moeder, vrouw of kinderen, maar dat men het vrij en frank heeft te belijden: Jezus is mijn Koning, en aan Zijn dis ook mag mede-eten. Daarom: houdt in gedachten Zijn woord: eet en drinkt, en wacht op Mij tot Ik wederkom. Amen.

21. Het verloren schaap en de verloren penning

Voordat wij met de verklaring van deze woorden beginnen, willen wij samen het eerste hoofdstuk van het boek der Spreuken van Salomo opslaan en daar het volgende samen lezen:

De spreuken van Salomo, de zoon van David, de koning van Israël, om wijsheid en tucht te weten; om te verstaan redenen des verstands; om aan te nemen onderwijs van goed verstand, gerechtigheid, en recht en billijkheden; om de slechte kloekzinnigheid te geven, de jongelingen wetenschap en bedachtzaamheid. Enz.

Verder lezen wij samen Psalm 32: 1 tot 7: *Een onderwijzing van David. Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Enz.*

De woorden die wij u thans wensen te verklaren, lezen wij in het Evangelie van Lukas, hoofdstuk 15: 1 tot 10. Daar luidt des Heeren woord aldus:

En al de tollenaars en de zondaars naderden tot Hem, om Hem te horen. En de Farizeeën en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars en eet met hen.

En Hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende: Wat mens onder u, hebbende honderd schapen, en een verliezende van die, verlaat niet de negen en negentig in de woestijn en gaat het verlorene zoeken tot hij hetzelve vindt? En als hij het gevonden heeft, legt Hij het op Zijn schouders, verblijd zijnde, en thuis komende, roept hij de vrienden en de geburen samen, zeggende tot hen: wees blijde met mij, want Ik heb Mijn schaap gevonden, dat verloren was! Ik zeg ulieden, dat alzo blijdschap zal zijn in de hemel, over éne zondaar die zich bekeert, meer dan over negen en negentig, die de bekering niet van node hebben. Of wat vrouw, hebbende tien penningen, indien zij één penning verliest, ontsteekt niet een kaars en keert het huis met bezemen en zoekt naarstig tot zij die vindt? En als zij die gevonden heeft, roept zij de vriendinnen en geburen samen, zeggende: Wees blijde met mij want ik heb deze penning gevonden, die ik verloren had. Alzo zeg Ik ulieden is er blijdschap voor de engelen Gods over één zondaar, die zich bekeert. Lukas 15: 1-10

Mijn geliefden!

Het gehele woord des Heeren bevat op elke bladzijde. Ja, haast in elk tekstvers, het getuigenis van die éne rechtvaardigheid, die voor God geldt en die geopenbaard wordt in het Evangelie van onze Heere Jezus Christus, uit geloof tot geloof: maar het legt ook overal getuigenis af omtrent 's mensen vijandschap en opstand daartegen. Een arme zondaar echter, die in elkaar gezonken is voor Gods woord, vindt in datzelfde woord op iedere bladzijde heil en zaligheid, zo de Heere hem de ogen opent door de Geest der genade. Daartegenover vinden allen, die zich tegen deze éne gerechtigheid, die voor God geldt, verzetten en hun eigen gerechtigheid trachten op te richten, op elke bladzijde van de Bijbel woorden, die hen veroordelen en eens tegen hen zullen getuigen, in de dag der dagen, als de Heere zal wederkomen op de wolken des hemels. Lukas was een geneesheer en heeft na zijn bekering vooral het oog gehad op geestelijk zieken en op Jezus Christus de hemelse Medicijnmeester. Hij spreekt daarom dikwijls van de tollenaars en zondaren. Zo lezen wij o.a. vers Lukas 3: 12 en 13: *En daar kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden en zeiden tot hem - tot Johannes de Doper - Meester! Wat zullen wij doen? En hij zeide tot hen: Eist niet meer dan hetgeen u gezet is.* Lukas vertelt ons ook van de tollenaar Levi, die door de Heere van

het tolhuis werd geroepen en Hem volgde. Ook is het Lukas die ons de geschiedenis van Zacheüs vertelt, die rijke overste der tollenaars en hij is het ook, die ons voortdurend meedeelt, hoe de Farizeeën en Schriftgeleerden zich ergerden als de Heere met tollenaars en zondaren omging en hen niet van Zich afstootte.

Wij lezen hier dus allereerst: *en al de tollenaars en de zondaren naderden tot Hem om Hem te horen*. O, dat was een waagstuk voor deze tollenaars, want zij wisten wel, welk een heilig man Hij was, die Zijn tegensprekers en wederpartijders met Zijn: *wie van u overtuigt Mij van zonde?* het stilzwijgen wist op te leggen. Maar zij hadden er toch ook van gehoord, welk een medelijdend en vriendelijk Man Hij tevens was en hoeveel heerlijke en troostvolle woorden er van Zijn lippen vloeiden. Zij naderden tot Hem, tot Jezus, van wie reeds vóór Zijn geboorte gezegd werd, dat Hij Zijn volk zou zalig maken van hun zonden. Welgelukzalige mensen voorwaar, die tot Jezus naderden! Want zij zullen ervaren en bekennen, wat nog onlangs een jongeling, die nu voor de troon des Lams juicht, op zijn sterfbed beleed: *het is waar, wat de Heere gezegd heeft: wie tot Mij komt, die zal Ik geenszins uitwerpen*.

Wat waren het voor mensen, die tot de Heere naderden?

Het waren zondaren, niet zo maar als alle anderen, maar het waren zware, afschuwelijke zondaren. Laat ik u enigszins duidelijk maken, wat de tollenaars in die tijd van des Heeren omwandeling op aarde waren, en wat hun plaats was in de toenmalige samenleving.

De Joden waren door het rechtvaardig oordeel Gods onder de heerschappij der Romeinen geraakt en zij werden door deze zeer hard onderdrukt en moesten zoveel belastingen betalen, dat zij meer dan de helft van hun inkomstem aan de Romeinen moesten opbrengen. Genootschappen of bijzondere personen, die reeds zeer rijk waren, hadden de opbrengst dezer belastingen van de Romeinen gepacht, waarvoor zij dan een vaste, zeer aanzienlijke som hadden te betalen. Zij verpachtten deze belastingen of tollens weer in onderafdelingen aan anderen, die als "oversten der tollenaars" weer andere beambten onder zich hadden. Deze onderbeambten waren de tollenaars; veel schoons was van hen niet te zeggen, want zij plaagden de mensen op allerlei wijzen en probeerden hen meer geld af te persen dan hun toekwam. Geen klasse der maatschappij was dan ook onder het Joodse volk zó veracht als juist de tollenaars. Het waren mensen, die zich om Gods gebod niet bekommerden, niet vroegen naar sabbat of weekdag en maar op één ding uit waren, om veel geld in handen te krijgen.

Zoals verder het woord "zondaar" in de grondtekst luidt, verstaat men daaronder mensen, die het zevende gebod overtreden en een ongebonden leven leiden. Al de tollenaars en zondaren naderden tot Jezus. Dit woord "al" de tollenaars en zondaren moet men hier juister met Luther vertalen "allerlei" tollenaars en zondaren, want zeker zijn niet alle tollenaars en zondaren die in het Joodse land waren, tot Jezus gekomen. Zo doet men ook beter de woorden uit 1 Timothéüs 2: 4: *God wil, dat alle mensen zalig worden*, te vertalen: God wil, dat *allerlei* mensen zalig worden. Dit stemt niet alleen beter met het oorspronkelijke woord overeen, maar ook met de werkelijkheid, want men kan het met ogen zien, dat niet alle maar allerlei mensen, dus ook uit de tollenaars en zondaren zalig worden.

In de aanvang van Lukas 15 heeft Luther juist vertaald "allerlei" en dit woord betekent, dat er erge en nog ergere zondaren onder hen waren, ook sommige, met wie het nog even ging en zulken, waarmee naar de mens gesproken, niets was aan te vangen. Deze "allerlei" waren echter allereerst verachters van God, die naar Bijbel noch Sabbatsheiliging vroegen, noch naar gerechtigheid, noch naar ongerechtigheid,

maar zij brachten hun leven in de grootste onverschilligheid, in de vreselijkste zonden door. Zie, van deze soort mensen komen er nu "allerlei", komt een grote schare tot de Heere Jezus.

Wat wilden deze mensen bij de Heere? Ach, geliefden! Te midden van hun ongerechtigheid en onverschilligheid hadden zij misschien een duister gevoel daarvan gekregen, dat zij een onsterfelijke ziel te verliezen hadden, dat zij eens zouden moeten sterven, een gevoel, daarvan, dat zij zondaars en overtreders waren, waarmee het reeds uit en gedaan was. Het was velen hunner misschien te moede, zoals een zeker spoorbeambte, die ik eens ontmoette, en die mij zei: "voor mij is er geen God of zaligheid meer; mensen in mijn betrekking kunnen de Zondag niet heiligen, wij moeten altijd maar vooruit! vooruit! tot het einde daar is!" Zie, zulk soort mensen waren ook die tollenaren en zondaren, die tot Jezus naderden. Zij wisten dat het niet goed met hen stond, zij moesten zichzelf wel wegwerpen en misschien spraken zij het wel in stilte uit: voor zo'n rampzalig voorwerp als ik ben, is toch niets meer te hopen. Zij hadden echter veel van Jezus horen spreken, wiens roep door het gehele Joodse land ging, zij hadden gehoord, dat er lieflijke en vertroostende woorden van Zijn lippen vloeiden. En dat dreef hen uit tot de Heere.

En Hij, onze grote God en Zaligmaker? O, zie Hem op een eenvoudige bank in het tolhuis gezeten, etende en drinkende met de tollenaren en zondaren, die van Hem nog andere spijzen ontvingen dan het aardse brood, die Hij, het Brood des levens bracht. Hij hield hen de genade van de hemelse Vader voor, opdat hun zielen nimmermeer zouden sterven, maar het eeuwige leven hebben en in wier duistere en vertwijfelde harten Hij een lichtstraal van hoop en zaligheid liet vallen. De Heere Jezus beoordeelt de mensen altijd naar de toestand, waarin zij zich bevinden en het is er Hem om te doen, uit deze schare van tollenaren en zondaren diegenen te redden en zalig te maken, die Hem van de Vader waren gegeven en die, zoals zij daar tot Hem kwamen, in zichzelf de duivel te slecht waren, evenals al hun medegenoten. De Heere echter wilde hen uit de muil van de leeuw verlossen. Hij wilde hen uit het slijk, de modder, waarin zij verzonken lagen, optrekken, ook al werd Hij daarom veracht en miskend. Zij zijn tot Hem gekomen, niet in de hoop van Hem een vrijbrief te ontvangen, om rustig in zonde te blijven voortleven, maar om te vernemen, of er misschien ook nog voor hen enige zaligheid te hopen en te verwachten was. Het Evangelie veroorzaakt menigmaal bittere pijn, want zo aan het licht te komen als een tollenaar, als een zondaar, dat is toch al te erg!

Toch, mijn geliefden, zullen wij het allen moeten leren, dat, al heeft Gods genade ons voor grove uiterlijke misdaden bewaard, wij niets meer zijn dan deze tollenaren en zondaren, dat wij niets bij hen vooruit hebben en dat het Gods genade alleen is, die ons uit deze onze verloren toestand redden kan. Voor de zogenaamd Evangelische christenen van onze dagen is nu wel het arme zondaar zijn min of meer in de mode gekomen en hoort het in zekere dingen tot de goede toon zich een arme zondaar, een tollenaar te noemen, maar alleen op het papier, want in de praktijk des levens ziet het er wel anders uit. Daar verklaart de dief, dat hij nooit gestolen heeft, de echtbreker, dat hij nooit onkuisheid heeft bedreven en men spreekt een ieder heftig tegen, die dat zou durven beweren.

Deze tollenaren en zondaren, wie God de Heere een oog had gegeven voor de jammerlijke staat, waarin zij zich bevonden, ontkenden hun zonden niet, maar voelden, dat zij ellendige mensen waren, die niets verdienden dan dood en verdoemenis. Daarom naderden zij Christus, om uit Zijn mond te vernemen, of er nog

enige hoop der zaligheid, nog enig uitzicht op verlossing voor hen bestond en of het nog mogelijk was, dat zulke mensen als zij, zulke verkeerde en verdoemeniswaardige voorwerpen, nog werden opgenomen in de eeuwige heerlijkheid.

Waar de Heere Jezus in die dagen verscheen, was Hij omringd òf door Farizeeën òf door Schriftgeleerden òf door tollenaren en zondaren. Zij stonden lijnrecht tegenover elkaar. Daarom spreekt de Heere ook (Lukas 18: 9 en 10): “En Hij zei ook tot sommigen, die bij zichzelf vertrouwden, dat zij rechtvaardig waren, en de anderen niets achtten, deze gelijkenis: twee mensen gingen op in de tempel om te bidden, de een was een Farizeër en de andere een tollenaar,” enz.

Toen nu die tollenaren en zondaren zo tot de Heere Jezus naderden, lezen wij in vers 2, dat de Farizeeën en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: *Deze ontvangt de zondaars en eet met hen*. Zij hadden de moed niet, dit de Heere openlijk te verwijten, maar murmureerden onder elkaar allerlei smadelijke verdenkingen en oordeelvellingen omtrent de Heere Jezus toe, alsof de Heere behagen schepte in de ongerechtigheden en ruwheden, die deze tollenaars en zondaren aankleefden. Dit fluisteren werd echter wel eens zo luid, dat het ook de oren der discipelen en door hen, de Heere, bereikte. Het behaagde de Farizeeën helemaal niet. Ja, het verwekte hun toorn, dat de Heere Zich niet uitsluitend tot hen wendde. Nodigden de Farizeeën de Heere aan hun dis, dan betrad Hij hun huizen vriendelijk en gewillig, maar aan zulke maaltijden viel er gewoonlijk iets voor, dat de breuk tussen Hem en de Farizeeën nog wijder maakte. De Farizeër bleef dan gemakkelijk in zijn armstoel zitten, terwijl de Heere Jezus, beladen met hoon en miskening, Zijn pelgrimsstaf verder kon zetten. De Farizeeën gaven voor, dat zij met de wereld gebroken hadden, dat zij zich niet meer met haar inlieten en zij waren in hun eigen schatting zeer brave en voortreffelijke mensen. Zij hielden zich aan de bediening der offeranden, ijverden voor de zuiverheid van de tempel, waaraan naar hun mening geen haarbreed mocht ontbreken. Zij hadden ook de gewoonte, de verkeerdheid van anderen zeer breed uit te meten en overal rond te bazuinen.

Daarom zegt de Heere ook tot hen: “Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeeën, gij geveinsden! Want u reinigt het buitenste van de drinkbeker en de schotel, maar van binnen zijn zij vol van roof en onmatigheid. Gij blinde Farizeër, reinig eerst wat binnen in de drinkbeker en de schotel is, opdat ook het buitenste daarvan rein wordt. Wee u gij Schriftgeleerden en Farizeeën! Gij geveinsden! Want gij zijt de witgepleisterde graven gelijk, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinheid .” (Matthéüs 23: 25-27). Zie, zo was het in waarheid met die hooggeroemde braafheid en voortreffelijkheid van de Farizeeën en Schriftgeleerden gesteld!

De Schriftgeleerden waren bovendien zeer geleerd en thuis in Mozes en de Profeten, en de tollenaren en zondaren, die zij tot Jezus zagen naderen, behoorden in hun oog tot de schare, die de wet niet weet en dus vervloekt was. De Farizeeën murmureerden en spraken: *Deze* - o hoe verachtelijk spraken zij over Hem, als wilden zij zeggen: *deze Man*, die Zich voor een profeet. Ja, voor Gods eigen Zoon uitgeeft, - *ontvangt de zondaars en eet met hen!* En Hij wil een heilige man zijn! Hij geeft Zich uit voor een rechtvaardige! Hij neemt de zondaars aan en dat mag immers een heilig man niet doen! Wie had de Heere dan moeten aannemen? *Ons*, zeiden de Farizeeën, ons die heilig en braaf zijn, die geen behagen scheppen zoals Hij schijnt te doen, in de omgang met tollenaren en zondaren, maar die ons ver van zulke onreine mensen houden om niet door hen besmet te worden. Ja, ons moest Hij aannemen, en Zich aan ons aansluiten, die ons zoveel arbeid en moeite getroosten om te zijn wat wij zijn

moeten, die ons inspannen om Gods koninkrijk uit te breiden en te bevestigen, ons, die des Heeren vervallen kerk weer zochten te bouwen en aan de gehate heerschappij der Romeinen zoeken te onttrekken en de aloude heerlijkheid van de tempel trachten te herstellen. Maar al deze onze arbeid schijnt "Deze" voor niets te tellen. Hij neemt zondaren aan en schijnt Zich wel meer thuis te voelen met hen dan met ons, en meer behagen te scheppen in hun gezelschap dan in het onze. Want het is voorwaar een schoon volkje, dat Hij aanneemt en waarmee Hij het goed schijnt te hebben; deze heeft dit of dat begaan, deze is zo of zo gezind en die, die man daar, o, dat is er mij ook één! En zulken laat die profeet uit Nazareth tot Zich naderen en Hij neemt ze aan! Dat is immers geheel en al in strijd met des Heeren woord!

O, wonderbaar Evangelie! De meesten van deze Farizeeën schijnen niet te bedenken, dat ook deze tollenaars en zondaren zielen te verliezen hadden en dat die gehele uiterlijke tempeldienst voor wiens opbouw zij, de Farizeeën zo ijverden, alleen ten doel had, arme en verloren zielen op Hem te wijzen die eenmaal in de wereld komen zou om zondaren zalig te maken.

O, hoe velen zijn er, die veel op hadden met Bijbelverspreiding, maar toch dood zijn en dood blijven in zonde en misdaden en dan ook volstrekt niet weten, wat er dan eigenlijk in de Bijbel staat. Wisten zij het, zij zouden de Bijbel liever verbranden dan die onder de mensen brengen.

Ach, geliefden, laat ons hierbij maar niet aan anderen, maar allereerst aan onszelf denken, want de Farizeeër en de Schriftgeleerde woont in ons aller hart en van nature wil niemand een tollenaar of zondaar zijn! Dat wordt ons alleen duidelijk bij het licht des Geestes, door de heerlijke ogenzalf van de Heere Heere.

‘Maar, leraar, u zult toch niet willen beweren, dat het Evangelie de zondaars in bescherming neemt.’

Nee! Dat zij ver! Dat doen juist de Farizeeën en de Schriftgeleerden, maar dat doet de waarheid Gods zeker niet. Gods waarheid, Zijn Goddelijk Evangelie legt de bijl aan de wortel der bomen, zij legt de zonde en de ongerechtigheid bloot, zij bestraft die onverbiddelijk en zegt het de zondaren aan: *de ziel, die zondigt, die zal sterven!* Maar de Farizeeën willen van geen zonde, van geen bestraffing, van geen heilzame tucht weten, maar zij zijn voortdurend bezig met hetgeen zij gedaan hebben en doen en dat verheffen zij hemelhoog. Zij menen, dat het Evangelie, dat het liefdevol is, over de zonde maar te zwijgen, alles met de zogenaamde mantel der liefde toe te dekken en dat noemen zij dan een liefderijk en ootmoedig bestaan. Maar dit is niet in overeenstemming met Gods waarheid, die trouw en volhardend de zonde niet alleen bestraft, maar de zondaren aanzegt, dat zij de eeuwige dood hebben verdiend! Maar daarvan is hier geen sprake.

Er was iets geheel anders, dat de Heere Jezus wilde doen uitkomen en dat was wat wij in vers 7 en verder in vers 10 lezen: *Ik zeg ulieden, dat er alzo blijdschap zal zijn in de hemel over éne zondaar, die zich bekeert, meer dan over negen en negentig rechtvaardigen, die de bekering niet van node hebben.* En vers 10: *alzo zeg Ik ulieden, is er blijdschap voor de engelen Gods over één zondaar, die zich bekeert.* Schijnbaar hadden de Farizeeën gelijk. Het is waarheid, dat God de zondaars niet aanneemt en naar hun gebeden niet hoort, en het is niet geoorloofd met dezulken om te gaan, die Gods geboden met voeten vertreden. Dat wil ik u bewijzen uit Gods woord en wel uit 1 Korinthe 5: 11, waar wij lezen: “Maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen; namelijk indien iemand een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een rover;

dat u met zodanig een ook niet zult eten.” Ziet u, de Apostel spreekt hier zeer bepaald en ondubbelzinnig, zijn woorden zijn voor geen tweeërlei uitleg vatbaar.

Maar die tollenaars en zondaren, die tot de Heere naderden om Hem te horen, behoorden niet tot degenen, die allerlei overtredingen begaande in het verborgene, toch voor broeders wilden doorgaan! Ach nee, zij wisten het maar al te goed hoe het met hen stond en daarom liet de Heere hen tot Zich toe. Ja, Hij was het Zelf, die hen tot Zich trok, niet omdat Hij vermaak schepte in de lichtzinnigheid en wereldgezindheid waarin zij tot nu toe geleefd hadden, maar Zijn doel was hen te redden van hun verderf, hen zalig te maken van hun zonden, hen te verlossen van deze tegenwoordige wereld en hen voor eeuwig een veilige toevlucht te verschaffen, onder de schaduw van Zijn vleugelen.

Het zijn echter juist de Farizeeën, die voortdurend de zonde in bescherming nemen, zij menen, dat men een broeder kan genaamd worden en toch een dief, een hoereerder, een gierigaard, een dronkaard zijn. Zowel bij zichzelf als bij hun medegenoten, weten zij spoedig al zulke verkeerdheden te vergoelijken, zij blijven elkander onderling als broeders begroeten en met elkander eten. De Heere Jezus echter, die vlekkeloos heilige, die niemand van zonden kon overtuigen, haten zij met gloeiende haat. In Zijn tegenwoordigheid vleiden zij Hem, hoorden zij naar Hem. Ja, rukten sommige stukken Zijner leer uit het verband om hun eigen afwijkingen in leer en leven daarmee te bedekken. Maar, ik herhaal het, in hun harten koesterden zij voor Hem niets dan haat en vijandschap. De tollenaars en zondaren mocht de Heere wel van Zich stoten. Ja, zij eisten dit van Hem, maar hun verkeerdheden moest Hij verontschuldigen en over het hoofd zien. Zij waren immers de Farizeeën, zij waren immers brave oppassende mensen, zij ijverden immers voor de wet, voor het Vaderland, voor de Kerk, en deden zij eens iets verkeerd, nu, dat had de Heere Jezus dan over het hoofd te zien en voor een uitgemaakt zaak moeten houden, dat zij deelgenoten der zaligheid en erfgenamen des hemels waren. Om al de overige mensen bekommerden zij zich niet, die mochten ter hel varen, dat ging hun niet aan. De Farizeeën waren zo rechtvaardig in eigen ogen, dat zij "geen bekering nodig hadden". Hun taal luidde ongeveer: "Welgelukzalig is de grijsaard, die in zijn jeugd zó geleefd heeft, dat hij in zijn ouderdom geen bekering meer nodig heeft. Wie zich echter in zijn jeugd zonde en schande op de hals gehaald heeft, voor die kan het woord 'bekering' te pas komen, hoewel hij het nooit zo ver zal brengen als die geen zonde gedaan hadden." Zo'n grijsaard dankte dan de Heere daarvoor, dat Hij hem voor zonde en ongerechtigheid bewaard heeft en dat hij daarom nu de bekering niet nodig had!

Ach, wat wist zo'n Farizeeër ervan, dat wij allen, wie wij ook zijn mogen, en hoe onberispelijk onze natuurlijke levenswandel ook geweest mag zijn, in zonden en ongerechtigheid ontvangen en geboren en daarom van nature kinderen des toorns zijn! Zij belijden dit wel als een stuk der Goddelijke waarheid, maar wat ging hun dit verder aan. Kinderen des toorns? Verdoemeniswaardige zondaars? Ach ja, dat is nu heden ten dage zo'n modewoord geworden, dat zonder dat, niemand in de christelijke wereld iets zou gelden en men is er zo spoedig mee klaar: "hoewel ik nooit Gods geboden heb overtreden geef ik graag toe, dat ik een arme zondaar ben, want niemand zou mij zalig spreken, als ik dit niet van mijzelf bekende, maar in de grond der zaak ben ik eigenlijk geen zondaar."

Zo is het gesteld in de harten der Farizeeën en Schriftgeleerden van alle eeuwen en alle landen en daarom komen zij, de een van links, de ander van rechts tot de slotsom: wij hebben de bekering niet nodig.

Maar, geliefden! In de waarheid bestaan er geen rechtvaardigen, die de bekering niet nodig hebben, want zegt de Apostel, *wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods*. De Joodse Schriftgeleerden waren alle Farizeeërs. Zij hadden meer dan honderd geboden, die zij grotendeels zelf verzonnen en uitgedacht hadden. Zij waren gedurig bezig die te onderhouden en hielden zich, op grond van hun eigenwillige godsdienst voor zo rechtvaardig, dat zij de bekering niet nodig hadden. Zondenschuld kenden zij niet en beschuldigden zij zich zo nu en dan, dan betrof zulks de een of andere inzet, die een menselijk gebod of verbod was, bijvoorbeeld, dat zij een riem, die zij onder het gebed onder de arm moesten bevestigen, rond hun hoofd hadden vastgemaakt. *Maar het zwaarste der wet, het oordeel, de barmhartigheid en het geloof* (Matthéüs 23: 23), dit ontbreekt u, o Farizeeën! Ziet, de Heere bestreed de Farizeeën niet, dat zij veel voortreffelijks bezaten, maar, zegt Hij, het zwaarste der wet, dat laat u na en zo bestrafte de Heere hen volgens de leer- en spreekwijze van de toenmalige tijd. Daarom noemt Hij hen hier geen goddelozen, geen huichelaars, zoals in Matthéüs 23, maar Hij spreekt van hen als van "rechtvaardigen, die de bekering niet nodig hadden", zoals men nu spreekt van mensen, die niet uit de genade van de heilige doop zijn gevallen. Ja, de zodanigen mogen zondaars zijn, arme zondaars, maar toch, het zijn rechtvaardige mensen, die Gode geven wat Godes en de keizer wat des keizers is. Daarom leefden zij in de overtuiging, dat voor hen de bekering niet nodig was, zij hadden een afkeer van het woord "bekering" en hielden die alleen noodzakelijk voor tollenaars en zondaren.

Dat de Farizeeën zulke "rechtvaardigen" waren, spreekt Hij hier niet tegen. Maar om hen te doen zien, dat dit alles hen voor Gods rechterstoel toch niet kon baten, en dat men, om in het koninkrijk der hemelen in te gaan, een overvloedige gerechtigheid behoeft, groter dan de hunne - volgens Matthéüs 5: 20, waar wij lezen: "Want Ik zeg u: tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der Schriftgeleerden en Farizeeën, dat u in het koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan", - vergelijkt de Heere Zichzelf met een herder en met een zorgvuldige huisvrouw of huisvrouw. Als herder: ieder herder heeft zijn schapen te weiden en wordt daarbij terzijde gestaan door een herdershond.

In de oosterse talen is men gewend, als men iets heeft mee te delen, een rond getal te nemen, bijvoorbeeld "honderd" voor "vele"; daarom spreekt de Heere hier van "honderd" schapen. Van deze honderd schapen nu had de Heere er één op het oog.

De Heere, die nooit Zijn Goddelijkheid en majesteit verloochende, vergelijkt Zich verder met een huisvrouw. Allereerst vergelijkt Hij Zich met een herder, die honderd schapen had. Worden met deze honderd schapen nu de uitverkorenen Gods bedoeld? Nee! Met deze "honderd" schapen meent de Heere de gehele mensheid, waaronder zowel de Schriftgeleerden en Farizeeën als de tollenaars en zondaren begrepen waren, niet omdat zij Schriftgeleerden en Farizeeën of tollenaars en zondaren waren maar als mensen in het algemeen, als kinderen Adams, als schepselen van Hem, Die de hemel en de aarde heeft geschapen. Als zodanig - niet echter in de zin van uitverkorenen - rekent de Heere de Schriftgeleerden en Farizeeën hier tot de honderd schapen waarvan hier sprake is. Bovendien, nu weten wij welk een diepe kloof er bestond tussen de Heere Jezus en de Farizeeën, maar ten tijde van des Heeren omwandeling op aarde scheen die kloof niet zo diep te zijn; in tegendeel! Want het waren vooral de Farizeeën en Schriftgeleerden, die de Heere voortdurend omringden en zij schenen boven andere mensen uit te munten in deugd, in godzaligheid, in uiterlijke nauwgezetheid en ijver om de Heere te horen. De Heere rekent hen hier onder de honderd schapen, omdat ook zij op Zijn weide waren, waar Hij voor goed voedsel en verkwikkend drinkwater

zorgde telkens als zij Zijn stem vernamen. Want was Hij niet de Bewaarder Israëls? Waren zij geen wachters Israëls, onder Hem?

Maar in waarheid, zult u zeggen, waren het toch Zijn schapen niet?

Zeker niet! Maar dat punt wil Hij hier nu in Lukas 15 eens niet aanraken. Elders (Johannes 10: 26) zegt Hij geheel onbewimpeld tot hen: *maar gijlieden gelooft niet want gij zijt niet van Mijn schapen, gelijk Ik u gezegd heb*; daarmee wilde de Heere hen bestraffen omdat zij wel voor schapen van de Heere Jezus Christus wilden doorgaan, maar het niet waren.

Hier, in Lukas 15 zegt de Heere: *er was een Herder, die had honderd schapen*. Eén van deze schapen, zegt de Heere, was verloren; daarmee bedoelde Hij de tollenaars en zondaren, die naderden om Zijn woorden op te vangen. Hij zegt van hen, dat zij verloren zijn, omdat zij zich aan de duivel en aan de wereld met al haar begeerlijkheden hadden prijsgegeven en zeer ver afgeweken waren van Gods geboden en instellingen. Daarom zijn het verloren schapen. De trouwe Herder, waarvan hier sprake is, verlaat de negen en negentig schapen in de woestijn. U moet echter niet denken, dat dit betekent, dat Hij de negen en negentig schapen achterliet op een plaats, waar zij gevaar liepen door de wolven verslonden te worden. Nee, ook over hen waakte Hij, want het woord "woestijn" betekende bij de oosterlingen niet, wat wij daaronder verstaan, maar wel het open veld, waar het vee op weidde, onmiddellijk buiten de stad. Zodat de negen en negentig schapen zich niet konden beklagen, dat de Herder hen aan hun eigen lot overliet terwille van het éne verloren schaap. Dat is de daad van elke goede herder, dat hij het verlorene terug moet hebben.

Nu wil de Heere hiermede zeggen: zo'n Goede Herder ben Ik ook en er zitten van deze verloren schapen onder de tollenaars en zondaren, waarvan u niet wilt, dat Ik aanzit om hen te verkwikken met het brood des eeuwigen levens.

Ook zegt de Heere: Ik handel als een trouwe huismoeder: *Ik had tien penningen, maar één daarvan heb Ik verloren*.

Wanneer een huismoeder van tien penningen er één verliest, zal zij zich geen rust gunnen totdat zij die éne verloren penning weer heeft en zij keert en veegt, totdat zij haar doel bereikt heeft. Slordige, nalatige vrouwen letten hier niet op en zullen misschien hun schouders hierover ophalen, maar nauwgezette en ordentelijke huisvrouwen letten ook op kleinigheden. Ja, op de geringste dingen op het haar toevertrouwde gebied. Met zo'n getrouwe huismoeder vergelijkt de Heere Zich hier in Lukas 15. Ik voer het huisbewind, hier in dat grote Joodse huisgezin, wilde de Heere zeggen, waarin Mijn negen penningen goed bewaard liggen. Hier heb Ik echter Mijn tiende, Mijn verloren penning op het oog, Mijn tollenaars en zondaren. En Ik zal niet rusten, maar blijven zoeken totdat Ik die weder heb gevonden. Gelooft echter niet, o Farizeeën en Schriftgeleerden, dat Ik Mijn verloren schaap, Mijn beslikte penning in de dorre, onvruchtbare woestijn, in het modderig slijk, waarin zij zich verdorven hadden, hulpeloos laat liggen! Nee! Juist door hetgeen, waarvan u Mij beschuldigt, reinig en behoud Ik deze mensen, waarmee u niet wilt, dat Ik aan de dis aanzit en hen zo laaf en spijs met meer dan aardse spijs en drank. Ja, zeker, Ik moet geduld met hen hebben, want zij zijn niet aanstonds, waar zij zijn moeten, niet aanstonds zijn alle banden en knopen der goddeloosheid bij hen losgemaakt, maar dat gaat zo voor en na, voetje voor voetje. Och! Mijn arm verloren schaap was zó ver afgedwaald. Mijn verloren penning lag zó diep in de onreinheid! Ach, dat arme verloren schaap! Hij had er zich zó diep ingewerkt! Ja, zó diep, dat hij niet meer gaan of staan kon op eigen voeten! Daarom heb Ik het, toen Ik het daar ver, zeer ver in de woestijn eindelijk

vond, op Mijn schouders genomen en zó teruggedragen naar de schaapskooi. Meen toch niet dat dát Mij moeite en last kostte. Nee, het was Mij een ware vreugde en Ik vraag niet naar de vermoeienis en last, die zulks Mij zou kunnen veroorzaken. Kost het ook moeite en arbeid om het huis te keren en uit te vegen, zodat het stof in de ogen vliegt en men het hoofd dan hier, dan daar aan stoot, wat geeft dat als de verloren penning maar terecht komt!

O, de Farizeeën van alle eeuwen horen het zo ongraag, als trouwe herders met tollenaren en zondaren lofpsalmen aanheffen, bijvoorbeeld Psalm 51, 32, 116, 118. Die zal de Heere Jezus, als Hij hier op aarde met tollenaren en zondaren aanzat, ook wel met hen gezongen hebben. Nee, zo luidde Zijn taal, Ik kan de vreugde daarover, dat Ik Mijn verloren schaap, Mijn verloren penning terug heb, niet voor Mijzelf behouden, maar Ik moet die onverholen en vrolijk van Mijn lippen doen stromen. En o, de vrienden en burenen, die de Goede Herder samen roept, dat zijn de engelen Gods uit de hemel, en Hij zegt, dat er voor de engelen, voor de ganse hemel, geen heerlijker schouwspel is dan dat een zondaar tot bekering komt. Welaan, u Farizeeën en Schriftgeleerden! Op het ogenblik wil ik u niet betwisten dat u veel goeds, veel voortreffelijks hebt in leer en leven. Ja, dat bij u alles zo mooi en onberispelijk kijkt, dat men nauwelijks kan onderscheiden of u mensen of wassen beelden bent, zo getrouw weet u de waarheid na te bootsen. Maar één ding ontbreekt u: u hebt u nog nooit voor God leren kennen en wegwerpen voor Zijn aangezicht, noch het vonnis des doods leren uitspreken over uzelf en uw gehele bestaan. Daarom hebt u ook de bekering niet nodig. Er mag veel in uw levenswandel en uw leringen zijn, waarover de hemel zich verheugt, maar die ene, die allerhoogste, die Goddelijke vreugde kunt u, tenzij u tot bekering komt, de hemel nooit verschaffen, die de engelen smaken, als er één zondaar is, die zich bekeert. O, alle engelen Gods juichen, als er een tollenaar of zondaar tot de Heere Jezus nadert, zeggende: 'ik heb gezondigd! Ontferm U mijner! Ik ben niet meer waardig Uw kind genaamd te worden! Ik ben een verloren schaap, want:

*Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond,
Dat onbedacht zijn Herder heeft verloren.*

Ik ben een verloren schaap, een arm, ellendig en verdoemeniswaardig mens, een overtreder, o Heere Jezus van al Uw geboden. Is er voor mij nog redding mogelijk? Is het mogelijk, dat zulk één als ik ben, eens opgenomen wordt in Uw zalige hemel? Is er nog een woord van genade en troost dat mij kan gelden?

O, waar zulke woorden en verzuchtingen uit het hart opklimmen, daar zijn alle engelen Gods verblijd en jubelen van louter vreugde! Zulke tollenaren en zondaren hebben geen grond meer onder de voeten, zij hebben niets meer in zichzelf waarop zij zouden kunnen vertrouwen. Zij komen echter tot Jezus, zoals zij zijn, zij blijven met Hem aanzitten, laten zich van Hem bestraffen, terechtwijzen, troosten en bemoedigen. Ja, Hij doet met hen als een zindelijke, getrouwe huismoeder, die al de vuilheid, die op de dis ligt, met één handbeweging weet af te wissen. En zo vernemen zij van Zijn genadige lippen: *Ik, Ik ben het, die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil en Ik gedenk uwer zonden niet. Amen!*

22. Vervolgpreek: Het verloren schaap en de verloren penning

Mijn geliefden! Wil opslaan uit het Evangelie van Lukas het vijftiende hoofdstuk.

... Of wat vrouw, hebbende tien penningen, indien zij één penning verliest, ontsteekt niet een kaars en keert het huis met bezemen en zoekt naarstig tot zij die vindt? En als zij die gevonden heeft, roept zij de vriendinnen en geburen samen, zeggende: Wees blijde met mij want ik heb deze penning gevonden, die ik verloren had. Alzo zeg Ik ulieden is er blijdschap voor de engelen Gods over één zondaar, die zich bekeert. Lukas 15: 1-10

Wij hadden in het morgenuur de bediening van de Heilige Doop. Wij zijn met water gedoopt en hebben dit teken en zegel van het genadeverbond aan ons eigen lichaam ontvangen, zodra wij deze wereld binnentraden, opdat wij dit teken en zegel bij ons zouden hebben ons gehele leven lang, vooral ook in ons stervensuur. Nu mag de predikant honderdmaal zeggen, dat wij toch niet uit gewoonte onze kinderen moeten laten dopen en toch wordt het gewoonte en omdat het gewoonte is en - helaas - zo dikwijls, zo heeft men de troost in leven en sterven niet er van, die men er van hebben moest. Wij worden gedoopt met water in de Naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes en zo gaat dit genadeverbond mede, wanneer wij in het huwelijk treden en kinderen krijgen. En hier geldt de waarheid: "Ik ben uw en uws zaads God" - *ja ook van het zaad van uw zaad na u!* Wij kunnen dat echter niet vasthouden en willen altijd zo iets nieuw, zo iets bijzonders hebben voor de ogenblikken van nood en aanvechting.

Laat ons toch, waar de Heere onvermoeid is met Zijn Woord, ons opbouwen op de grond waarop wij gesteld zijn, toen wij geboren en de Heere van onze ouders voorgesteld werden. Hij, die gezegd heeft: "Doopt ze in de Naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes" zal wel weten wat Hij gezegd heeft en zal woord en trouwe houden. Hij geeft u de doop en laat u daarin begraven worden in Christus dood en wederopstaan in het leven van Christus.

Vervolgens is er een boek des levens, dat ligt daar boven en daar staat alles in, wat u wedervaren zal. Daar spreek ik niet alleen van geluk, van zegen en welvaart, maar van allerlei wat het leven medebrengt, ook van nood en lijden, van tranen, welke wij wenen en van zuchten, die wij zuchten. Bovenaan in dit boek des levens staat onze Heere en Heiland, Jezus Christus en Hij troost ons - ach konden wij toch maar deze troost begrijpen! - met de Drieënige God, - God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest. Deze Drie Getuigen in de hemel zijn Eén.

Deze Drie ontfermen Zich over het verlorene, naar de Goddelijke huishouding op verschillende manier. Wanneer ik zeg: "over het verlorene" zo bedoel ik daarmee iemand, die zodanig verloren is, dat voor hem hier beneden bij geen schepsel meer hulp te vinden is. Daar is voor hem geen redding mogelijk en de mens kan zichzelf het allerm minst redden.

De eerste stap op de weg des levens is echter het gevoel der verlorenheid! Dit gevoel brengt de Heilige Geest ons bij! Dit gevoel der verlorenheid blijft hem, wie de Geest het geeft, zolang bij, als het de Geest behaagt, zolang tot het de tijd is der minne of der liefde des Heeren om de ziel gevangen te nemen in de macht Zijner genade en tot de ziel te spreken: "*Ik ben van u, u bent de Mijne!*"

Maar of men ook reeds lang weet of men zalig gemaakt is, zo houdt toch het inwendige gevoel der verlorenheid niet op, veeleer is het gevoel aanwezig: "Jezus, Jezus, anders ben ik verloren!" Alleen Zijn offerande, slechts Zijn bloed, anders is niets voorhanden. De Heere Jezus is gekomen, niet om gevondennen te zoeken maar om te zoeken wat verloren is. Met dat doel ziet Hij ook van de troon Zijner genade en heerlijkheid neer op de mensen. Hij ziet naar de zondaren om hen te redden. Hij, die de zonde alzo haat, dat Hij ze met Zijn ogen niet kan aanzien, die Zich over de zonde verschrikkelijk vertoornt en haar eeuwig dreigt te straffen, - Hij is het, die tegelijk alle mensen samen onder de zonde besloten heeft, zodat er niet één is, die goed doet, - en nu predikt Hij ons in de gelijkenissen van ons hoofdstuk; wil ze aandachtig nalezen,:

Ten eerste Zich Zelf, dat Hij een Herder is, en wel een Herder, die vele schapen heeft; honderd. Nu is één schaap weg, verdwaald. Ja, wanneer ik in het Evangelie lees, en reken mij tot de negen en negentig, wat ik misschien met een goed geweten doen kan, dan ben ik in de stal der negen en negentig veilig geborgen en ik heb geen vrees voor de wolf. Die komt de stal niet binnen. Maar men kan vaak menen, dat men tot de negen en negentig behoort, maar opeens overvalt de mens iets, dat hij geheel en al van de kudden afgedwaald is. Daar kan het ene ogenblik uit het hart het danklied oprijzen: "Ik ben een metgezel aller dergenen die U vrezen!" en het andere ogenblik het zuchten: "Ik ben een verdwaald en verloren schaap, zoek Uw knecht!"

Houden dan duivel en wereld, vlees en bloed ooit op ons aan te vechten? En is het dan niet waar, dat wij nog steeds tot alle kwaad geneigd zijn? Ik zeg: tot alle kwaad! Wanneer het dan bovendien door dat vreselijke duistere dal gaat, waar de verderver komt en u wil verslinden! ... Juist een kind des Heeren moet het ervaren, dat duivel en wereld, vlees en bloed niet ophouden het aan te vechten en dat het nog steeds tot alle boosheid geneigd is. Waar nu echter zulks ervaren wordt, waarmee zal ik mij dan troosten? U bent gedoopt *in de Naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes*. Zullen deze Drie herroepen, hetgeen Zij beloofd hebben? Wat zij het kind meegeven wanneer het gedoopt wordt en wat zij dus ook u medegegeven hebben, toen u een kind was? Wij schreeuwen en kunnen niet anders door het gevoel van onze verlorenheid, wanneer wij op de weg des levens gezet zijn: "Verberg Uw aangezicht niet van mij! Verwerp mij niet in uw grimmigheid en straf mij niet in uw toorn!" Maar waar u aldus schreeuwt, meent u dan dat er werkelijk toorn bij de Vader is? Ja, sidder voor Zijn Majesteit, maar weet ook, dat Hij Zijn woord waar zal maken: "Ik zal niet meer op u toornen noch u schelden, want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen!"

God de Vader neemt Zich hartelijk de verlorene aan! Wil dit uit deze gelijkenis, hoe de vader de zoon weer opnam, toen hij van de zwijnen kwam, ter hart nemen. Ja, Hij is de eerste, die de zoon tegemoet snelt. God de Zoon neemt Zich de verlorenen hartelijk aan, zodat Hij zoekt, dat Hij het verloren schaap zoekt, totdat Hij het vindt, en wanneer Hij het gevonden heeft, zo legt Hij het op Zijn schouders!

Mijn geliefden! Ik bezweer u, ik kom zo vaak aan het een of ander ziekbed. En daar zijn nu drie jonge vrouwen, zij zijn doodziek - de ene heeft de troost der vergeving der zonden begrepen. Maar hoe is het toch met ons mensen, dat wij zo verkeerde begrippen van God de Vader, van God de Zoon, van God de Heilige Geest hebben! Laat ons toch niet zo lichtzinnig zijn, laat ons meer de heiligheid der wet bedenken en dat God waarlijk de zonde straft, opdat wij beginnen de zonde te haten. Laat ons toch Gods woord ter hand nemen en laat ons toch eens een recht begrip van Gods

heiligheid ontvangen, opdat ook de troost van het Evangelie in het verslagen hart mag binnenkomen: "Zijn aangezicht blijft niet verborgen voor wie Hem zoekt!" "Wie zoekt die vindt."

Wat nu de gezindheid van de Drieënige God aangaat, zo ziet de Vader uit het venster of de verloren zoon spoedig komen zal!

God de Zoon gaat in het dichte woud, tussen de distels en de doornen, of Hij daar het verloren schaap vinden kan, of het schaap niet blaast: "*mijn Herder! Mijn Herder!*"

En de Heilige Geest? Ja, Hij is als een moeder. ***Hij is de vrouw hier in het Evangelie van Lukas 15, in de tweede gelijkenis.*** De vrouw heeft niet met grote dingen te doen, geheel huishoudelijk gaat alles toe, zoals in het dagelijks leven! De man kan veel geld beheren, de huisvrouw echter niet; zij heeft haar maand- of haar weekgeld en nu ziet zij toe, hoe zij het kleine samen houdt en uit het kleine iets groots maakt, juist omgekeerd als de machtige mensen, die een grote hoop geld moeten hebben om die spoedig weer klein te maken! Dat is echter niet de manier van een goede huismoeder. En ook niet die van de Heilige Geest? De Heilige Geest overziet alles en zorgt voor het kleine en geringe. De Heilige Geest denkt niet, - dat ik mij zo mag uitdrukken - Ik heb immers nog penningen genoeg, of ook één verloren is, wat doet dat ter zake! Nee, Hij denkt: in die ene stuiver steken vijf centen!

Nu zijn er mensen die van God begenadigd zijn te weten wat een penning voor waarde heeft en wat men daarmee kan uitrichten! De Heilige Geest is dus als een huismoeder, die, is één penning weg, daarnaar vraagt: "waar is hij?" en hem zoekt. Ach, zo'n penning kan vaak zo merkwaardig rollen, zodat hij ergens in een hoek in het stof ligt, zodat men hem niet vinden kan. Dan wordt het huis geducht met bezemen gekeerd, zodat het stof opvliegt en dan water daarover gesprenkeld en dan wordt gezocht totdat de penning gevonden is.

Dus, de Vader neemt Zich de verlorene hartelijk aan, ziet door het venster of de verloren zoon spoedig terugkomt en, hoe vuil en onooglijk hij er mag uitzien, Hij snelt hem tegemoet, geeft hem een kus en heeft hem alles vergeven!

De Herder zoekt het verlorene, totdat Hij het heeft. Zo zoekt ook de Heilige Geest het verlorene, totdat Hij het gevonden heeft.

Dat is Gods wijze, huis te houden. Zo verneemt u het dus, wat de Drieënige God dagelijks doet, waar wij verloren penningen, verloren schapen, verloren kinderen zijn. Daarom maak dus bij uzelf de slotsom: "Ziel, zo'n God hebt u, die wordt u gepredikt en voorgehouden!" Denk eraan, dat u heden of morgen sterft en een lijk bent. Daarom uw hart voor uw God uitgeschud en waar u zich verloren voelt, Hem aanroepen: "Heere, mijn God, ik heb gehoord, dat u mijn God zijt, Uw woord is waar, en Uw lieve Zoon zegt, dat God de Vader het verlorene zoekt - Hij betuigt, dat de Heilige Geest het verlorene zoekt en nog meer, Hij betuigt ook van Zichzelf, dat Hij het verlorene zoekt."

Waar God de Vader begint te zoeken, daar vindt Hij ook. Daarom, werpt het Hem in de schoot, bij alles wat u drukt en bezwaart.

Wanneer God de Heilige Geest zoekt, dat vindt Hij ook. Hij keert met bezemen de grond, totdat Hij de verloren penning uit de hoek heeft, hoe verloren hij ook mag zijn.

En waar de Zoon zoekt, daar vindt Hij ook zeker.

Maar nog meer: God de Vader verheugt Zich dat Hij de verloren *zoon* weer heeft.

God de Heilige Geest verheugt Zich dat Hij de verloren *penning* weer heeft.

Doch de Zoon verheugt Zich dat Hij het verloren *schaap* weer teruggevonden heeft.

Wanneer u nu terneergedrukt bent en niet weet hoe u het hebt, en vervuld wordt van treurige gedachten en de duivel zegt tot u: "ik krijg u toch eenmaal!" koester dan geen boze gedachten over de Drieënige God. Hij ziet van de hemel neer en kent de tollenen en de zondaren wel. De tollenen en de zondaren zijn daarboven wel bekend voor de engelen Gods. Wat weten dan de engelen Gods? Dit weten zij, dat God de Vader het in de eeuwige raad des vredes uitgesproken heeft: "Over deze daar en over die daar wil Ik Mij eeuwig ontfermen! Gij, Mijn Zoon neemt hier hun zonden op U en wilt daarvoor boeten alsof Uzelf de zonde begaan had!"

En de engelen horen verder, hoe de Zoon tot de Vader spreekt: "Ja Vader Ik kom om al Uw welbehagen te doen, brandoffer en zondoffer hebt u niet geëist, bereid Mij het lichaam, opdat Ik U daarin genoegdoening geve en Ik daarin lijd en sterf en het leven opnieuw tevoorschijn breng!"

En God de Vader spreekt: "Gij zult een lichaam hebben, zie, de maagd is zwanger en baart een Zoon en noemt Zijn naam: Immanuël!"

En de engelen vernemen voorts, dat de Heilige Geest welke van de Vader aan de Zoon beloofd is, nederdalen wil op alle tollenen en zondaren, die de Zoon gegeven zijn, dat Hij binnentreden wil in het verwoeste hart en met één druppel van het bloed van Christus het stenen hart zo week maken, dat het een hart van vlees wordt en het luid uitroept: "Ik ben verloren, Ik ben verloren!" "Wees mij genadig, o mijn God!" Dat hebben de engelen vernomen in de hemel, dat de Heilige Geest dit op Zich genomen heeft, opdat, wat in de nooit begonnen eeuwigheid in de raad des vredes besloten is, in de tijd werkelijkheid wordt.

Nu waren daar ook vele Farizeeën en schriftgeleerden, die hadden - weliswaar - een heilig aanzien, maar de engelen kennen beter het hart Gods. De tollenen steken in schrikkelijke zaken. Maar God oordeelt niet naar dat, wat voor ogen is, maar voor Hem is het verborgene openbaar. Wanneer u nu uw zonde smart, twijfel niet! De Heere geeft ons de troost: *het bloed van Jezus Christus, de Zoon Gods, maakt ons rein van alle zonden.*

Waar moest dan de Heere met de tollenen en zondaren heen? Hen aan de duivel geven? Opdat de duivel met hen ter helle zou varen en de hemel alleen met Farizeeën vervuld zou zijn? Daarover zou in de hemel geen grote vreugde zijn. Ik wil u echter zeggen, wat vreugde is. De profeet Zacharia zegt ergens: *zij zullen een gedruis maken* (n.l. van vreugde) *als de wijn* - vanwege de troost der vergeving der zonden - *en zij zullen vervuld worden, gelijk het bekken, gelijk de hoeken des altaars* - waarvan is het bekken vol? En de hoeken des altaars? Van het bloed der offerdieren!

Denk eens na hoeveel bloed is vergoten toen het Lam Zijn bloed vergoot aan het hout van het kruis! Veel, veel bloed! Eén eeuwig bloed om te reinigen en te heiligen. Amen.

23. Lazarus en de rijke man

Geliefden!

Het zijn hoogst ernstige woorden, die wij thans samen zullen behandelen, maar het is gewis in onze dagen, die zo zeer het kenmerk van lichtzinnigheid en godvergetenheid dragen, hoogst noodzakelijk en nuttig, ernstige woorden te doen horen. Wij lezen in Pred. 11: 3 het volgende: "Als de wolken vol geworden zijn, zo storten zij plasregen uit op aarde. En als de boom naar het zuiden, of als hij naar het noorden valt, in de plaats waar de boom valt, daar zal hij wezen."

Zoals veel tijd in Zijn heilig Woord, behaagt het de Heere ook hier in een gelijkenis te spreken, opdat wij mensen des te beter zouden verstaan wat de Heere ons meedeelt, en opdat hetgeen wij horen of lezen, des te dieper en vaster in onze harten ingeprent wordt. Met deze boom wordt de mens beduid en als de Heere zegt: en "als de boom valt" zo meent Hij daarmee: als de mens sterft. Zegt Hij dan verder: "in de plaats waar de boom valt", zo ziet dit op de twee verschillende richtingen waarin die boom vallen, op de twee verschillende plaatsen, waarop hij terecht komen kan. De eerste plaats noemt Hij: "het zuiden" dat is, de zaligheid, de eeuwige heerlijkheid, de hemel. De andere plaats heet: "het noorden" en betekent de hel of de eeuwige rampzaligheid. Verder zegt de Heere nog: "waar de boom valt, daar zal hij wezen", of daar blijft hij liggen. Gaat iemand dus naar de hemel, dan zal hij daarin ook blijven tot in alle eeuwigheid. Valt daarentegen de boom naar het noorden, dat wil zeggen: komt de mens in de hel terecht, dan komt hij ook nooit of nimmermeer daaruit.

Horen wij nu uit Lukas 16, wat de Heere Jezus ons omtrent deze zo gewichtige zaak meedeelt. Wij lezen daar van vers 19-31 het volgende: ***En er was een zeker rijk mens, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende alle dag vrolijk en prachtig. En er was een zeker bedelaar, met name Lazarus, welke lag voor zijn poort, vol zweren. En begeerde verzadigd te worden van de kruimkens, die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijn zweren. En het geschiedde, dat de bedelaar stierf en van de engelen gedragen werd in de schoot van Abraham. En de rijke stierf ook en werd begraven.***

En als hij in de hel zijn ogen ophief, zijn de in de pijn, zag hij Abraham van ver en Lazarus in zijn schoot. En hij riep en zeide: Vader Abraham! Ontferm u mijner! En zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water dope en verkoele mijn tong: want ik lijd smart in deze vlam. Maar Abraham zeide: Kind! gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven en Lazarus desgelijks het kwade. En nu wordt hij vertroost en u lijdt smarten. En boven dit alles, tussen ons en ulieden is een grote kloof gevestigd, zodat degenen die van hier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die daar zijn, van daar tot ons overkomen.

En hij zeide: Ik bid u dan vader! Dat u hem zendt tot mijns vaders huis; want ik heb vijf broeders, dat hij hun dit betuige, opdat zij niet komen in deze plaats der pijniging. Abraham zei tot hem: Zij hebben Mozes en de Profeten, dat zij die horen! En hij zeide: Nee, vader Abraham, maar zo iemand van de doden tot hen ging zij zouden zich bekeren. Doch Abraham zeide tot hem: indien zij Mozes en de profeten niet horen zo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezeggen. Lukas 16: 19-31

Alzo: gelijk de boom valt blijft hij liggen, en er zijn maar twee plaatsen, waarheen des mensen ziel kan komen na het sterven. De ene plaats wordt in de Schrift overal genoemd "de hemel". De andere plaats is "de hel". Uit het bovenvermelde gedeelte

van het Evangelie van Lukas blijkt zonneklaar, dat zij, die zich in de hel bevinden, nooit of te nimmer daaruit kunnen komen, evenmin als zij, die in de eeuwige vreugde zijn opgenomen, ooit gevaar lopen daaruit te vervallen in de poel der rampzaligheid.

Wij ontvangen, geliefden, door de geschiedenis van Lazarus en de rijke man de gelegenheid een blik te werpen in de eeuwige heerlijkheid en wij aanschouwen daar louter rust, louter vrede, louter en waarachtig genot van al wat lieflijk en heerlijk is, en dat, uitgedrukt met de schoonste kleuren, op oosterse wijze, zoals hier gesproken wordt van een liggen of zitten in de schoot van Abraham. Daarboven in de hemel bestaat dus een lieflijke, onafgebroken, zoete gemeenschap met God en met al Zijn heilige engelen. Hoever zich deze plaats der gelukzaligheid uitstrekt, daarvan kunnen wij, zwakke mensen, ons geen voorbeeld vormen, wij zouden ook niet weten naar welke maatstaf wij die onmetelijke ruimte zouden moeten afmeten.

De apostel spreekt hierover ook in het 12de hoofdstuk van de tweede brief aan de Korintiërs. Hij zegt daar: (van het eerste vers af): “Te roemen is mij waarlijk niet oorbaar; want ik zal komen tot gezichten en openbaringen des Heeren. Ik ken een mens in Christus, voor veertien jaren (of het geschied zij in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet, God weet het) dat de zodanige opgetrokken is geweest tot in de derde hemel. En ik ken een zodanig mens (of het in het lichaam of buiten het lichaam geschied zij, weet ik niet, God weet het), dat hij opgetrokken is geweest in het Paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het een mens niet geoorloofd is te spreken.” (2 Cor. 12:1-4).

De Apostel meent daarmee, dat hij woorden had vernomen, te schoon en te lieflijk om door menselijke lippen vermeld te worden. De hel daarentegen wordt ons in de Heilige Schrift beschreven als een plaats, waar een eeuwig vuur brandt, of als de buitenste duisternis, in één woord, als een plaats van de ontzettendste pijnen en kwellingen.

Wilt u dit nu geestelijk nemen, dan zeg ik, dat waar het geweten ontwaakt en men de troost der vergeving der zonden niet kent, de smarten die men in de ziel gevoelt, erger zijn dan de smarten, die door een uiterlijke vlam veroorzaakt worden. Is wat de Heere ons hier vertelt, een gelijkenis, zoals het Hem behaagde, zo dikwijls te gebruiken bij Zijn onderwijs, of is het een werkelijk geschied feit, dat Hij ons hier meedeelt?

De Heere Jezus zegt bepaald: *daar was een zeker rijk mens*; en de arme man kent Hij zelfs bij name, *hij heette Lazarus* zegt Hij ons, dat betekent in de grondtaal zonder hulp, hulpeloze. De arme man, waar hiervan gesproken wordt heette dus Lazarus en dat betekent: hulpeloze. Ik zeg dus niet teveel, als ik beweer, dat de Heere Jezus ons meedeelt, wat werkelijk geschied is. Het is dus niet een op zichzelf staande gelijkenis, maar de Heere Jezus deelt ons hier mee, wat geschied is en wat zich nog telkens met de kinderen der mensen herhaalt. Ik zeg dus, het is geen op zichzelf staande gelijkenis, maar er is werkelijk zo iets, als hier vermeld wordt, voorgevallen in de hemel en in de hel.

(1) Veel vragen doet dit verhaal in ons opklimmen, bijvoorbeeld, *hebben de zaligen in de hemel bewustheid van de rampzaligheid van hun nabestaanden die in de hel zijn?*

Daarop antwoord ik volmondig: *Nee!* Want zij leven bevrijd van alle indrukken en invloeden van smart en droefheid, zij leven in God, in de algenoegzaamheid van de Heere Jezus Christus en zij leven in storeloze zaligheid voor de troon des Lams; de soeveriniteit Gods is de verkwikkende lucht, waarin zij ademen, en Zijn allerheiligste Wil is hun zaligheid. Die wil, dat vrijmachtige welbehagen, naar hetwelk Hij de ene van eeuwigheid heeft uitverkoren en liefgehad met een eeuwige liefde, en de andere heeft laten liggen in het verderf, waarin zij zichzelf moedwillig hebben gestort. Er

is geen gedachte aan, dat de gezaligden in de hemel door iets, wat dan ook, zouden kunnen gestoord worden in de rust, waarin zij leven in hun God, en waarin zij de diepe wegen van Diens wijsheid en soevereiniteit billijken. Als God iemand zalig maken wil, al was het ook de allerergste zondaar, wiens goddeloosheid ver uitstak boven die der overigen, dan verheugen zich alle engelen en uitverkorenen. En waar God naar Zijn rechtvaardigheid, na lang geduld en grote lankmoedigheid iemand ter helle wijst, daar billijken zij dit Goddelijk oordeel van ganser harte.

(2) Verder doet zich de vraag aan ons voor: is er, buiten de hemel en buiten de hel ook nog een derde plaats waarheen de ziel, na haar sterven geraken kan en waar dan eerst recht haar eeuwig lot beslist zou worden? Moet men denken aan een tussenplaats "Hades" genaamd, zoals sommigen menen, waar men dan nog trapsgewijze ten hemel opstijgen of in de hel verzinken kan? Of is er een vage- of vegevuur, zoals de Roomse kerk het stelt?

Ach geliefden! Dat zijn louter duivelse leringen om de arme mens vast te houden in de betovering van zijn lusten, in het ijdele genot der wereld en hem af te schrikken van de waarachtige bekering en wedergeboorte, en dientengevolge van het waarachtige geloof in de Heere Jezus Christus, de Heere der heerlijkheid. Het zijn louter duivelse uitbroedingen en duivelse leringen, uitbroedsels van zielen, die de goede keus, "uw volk is mijn volk, uw God is mijn God", te niet willen doen, maar de wereld in willen en de wereld willen vasthouden, zonder zich om de schone, heerlijke, zalige hemel daarboven te bekommeren, of die in het allerminst te begeren tot hun deel en erfenis. Er wordt dan ook in dit verhaal van geen derde plaats gesproken en er is in geen der profetische of apostolische schriften van zoiets ook maar een tittel of jota te lezen. Wij vinden overal slechts van twee plaatsen gewag gemaakt. In de eeuwige vreugde zien wij hier Lazarus, en in de plaats der pijn de rijke man.

(3) Verder vragen wij, wat betekent dat, als wij Abraham tot de rijke man horen zeggen: *kind! gedenk, dat u uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade, en nu wordt hij vertroost, en u lijdt smarten* (vs. 25); moeten wij dat verschillend lot opnemen als vergelding? Alsof Lazarus de hemel ontvangen had als een vergoeding voor wat hij hier op aarde geleden had, en de rijke man ter helle was gedaald omdat hij het hier op aarde goed had? Zodat wij het besluit zouden moeten opmaken, dat wie hier armoede en gebrek uitstaat, daarom ten hemel vaart na zijn sterven, als het ware als een vergelding, en dat wie het hier goed had, daarom zou gestraft worden met de eeuwige straf?

U voelt, dat wij hierop zeer bepaald antwoorden moeten: *gewis niet*. Maar hetgeen de Heere ons omtrent de rijke man meedeelt, noopt ons te vragen: wat heeft de rijke man gezocht in zijn leven? Wat had hij op het oog? Hij heeft het goede gezocht. Maar welk goed heeft hij gezocht? Het goede bestond voor hem daarin, gekleed te zijn in purper en zeer fijn lijnwaad, levende alle dagen vrolijk en prachtig. Zie, dat was wat hij zocht wat hij najoeg en wat hem ook rijkelijk te beurt viel, en het was God de Heere, die hem dit alles overvloedig verleende. Had God de Heere nog meer om aan de rijke man te geven?

Ja, maar daar bekommerde de rijke man zich weinig om! Daarnaar ging zijn begeerte niet uit. Dat kunt u daaraan zien, dat er niets anders van hem vermeld wordt, dan dat hij alle dagen vrolijk en prachtig leefde. De Heere Jezus zegt niet, dat hij een dief was geweest, of een moordenaar of een echtbreker, of dat hij weduwen en wezen beroofd had en nu tot straf daarvoor in de hel was gekomen. Wij vinden alleen maar vermeld, dat hij naar niets anders verlangen had, ook niets anders najoeg dan aards genot.

Geliefden, wij hebben deze week geen Catechisatie gehad, en daarom verzoek ik alle kinderen die mij horen deze eenvoudige verklaring van een ook aan de meesten van hen welbekend verhaal, als een Catechisatie te beschouwen en goed acht te geven.

En dan vraag ik het allen, kinderen zowel als volwassenen: Mijn kinderen! Wat zoekt je? Want helaas, hoe gaat het in dit leven toe? Kinderen en volwassenen slapen en dromen daarheen. Zij horen niets, zij vernemen en kennen niets van God, niets van de Heere Jezus, niets van de lieflijkheid en zaligheid der toekomstige heerlijkheid, der eeuwige en onvergankelijke goederen; tenzij in de harten der jonge kinderen of der volwassenen de Heilige Geest werke om te leren bedenken wat dat beduidt: *een schaapje van de Heere Jezus Christus te zijn*.

Ik herhaal het dus: de rijke man had het goede, dat waarnaar hij streefde en verlangde, ontvangen wat hij begeerde. Dat was zijn leven en zijn genot geweest. Nu kan een ieder van ons, oud of jong, hieruit zeer gemakkelijk de gevolgtrekking maken, dat als hij sterft, hij geen ander lot te verwachten heeft dan ter hel te varen, tenzij hij door de Geest wedergeboren wordt. Wij zijn van nature allen evenzo gezind als de rijke man, want wij zijn allen in zonden ontvangen en geboren en dientengevolge onbekwaam tot alle goed en geneigd tot alle kwaad, en daaruit volgt - al zet natuurlijk een ieder zijn gestorven nabestaanden, vooral zo zij rijk zijn geweest, in de hemel - dat, al wie niet wedergeboren is, een ieder, wiens hart niet veranderd is door genade, als hij sterft wis en zeker naar de hel gaat, om er nooit meer uit te komen. Armoede op zichzelf brengt ons zeker niet in de hemel, want armoede is dikwijls een rechtvaardige straf op ongehoorzaamheid tegenover ouders en overheden, een rechtvaardige vergelding voor de verkwisting der goede gaven Gods, voor luiheid en nalatigheid, - waardoor men roekeloos verzuimt, de overgeschoten brokken in korven te vergaren, - zoals de Heere Jezus het Zijn discipelen beval.

Daarom vraag ik nog eens: *wat was het, dat de rijke man in de hel bracht?*

Ach, ik moet het u nogmaals voorhouden, dat wij als mensen, die van nature dood zijn in zonden en overtredingen, niets van de noodzakelijkheid gevoelen om die éne Parel van grote waarde in ons bezit te hebben, die men kennen en hebben moet om in de hemel te worden opgenomen. Ik herhaal het nog eens: de rijke man heeft gezocht, wat in zijn ogen begeerlijk was, namelijk de vergankelijke rijkdom van deze wereld en verder heeft hij naar niets gezocht en naar niets gevraagd. En hieruit kunt u dan opmaken, wat een ieder, die niet bekeerd wordt, ten laatste van alle tijdelijke welvaart en voorspoed overhoudt, namelijk niets dan de hel, de eeuwige duisternis, waar wening is en knersing der tanden. En zo'n mens, die hier zijn deel had in dit leven en daaraan ook genoeg had, hij zal nooit en nimmer God de Heere van onrechtvaardigheid kunnen beschuldigen, want hij heeft nooit naar de eeuwige heerlijkheid verlangd en wat hij beoogde, wat hem behaagde, hij heeft het in zijn leven gehad.

Wat zocht Lazarus, de hulpeloze?

Lazarus is zeker een ernstige en ootmoedige man geweest, want hij geloofde in de God Abrahams, Izaks en Jakobs. Hoe het nu ook met hem ging, hij onderwierp zich aan de leiding Gods, die hem zo arm deed zijn en zo in armoede deed voortleven, terwijl hij toch van een zo onmetelijk rijke vader als vader Abraham was, kan gewagen. Maar hij staat niet op tegen de leidingen des Heeren en vertrouwt 's Heeren Goddelijke en Vaderlijke voorzienigheid, waarvan wij immers in onze Catechismus

belijden, dat zij alles bestuurt, en dat ook "rijkdom of armoede" ons niet bij geval, maar ook van Zijn vaderlijke hand toekomen.

En nu is hij zo weinig trots en opgeblazen, dat hij geheel stil en rustig aan de poort van het huis van de rijke man zich neerlegt, en begeert verzadigd te worden van de kruimkens, die vielen van diens tafel! Daar ligt hij nu bedekt met zweren! Maar hij denkt er niet aan de rijke man lastig te vallen en in diens paleis binnen te dringen, vol toorn en afgunst over diens welvaart, rijkdom, en, de lege hand uitstreckende naar hetgeen de Heere hem onthouden had, aanspraak te maken op het goed en geld van zijn naaste. Nee, hij dacht: 'mijn Vader daarboven in de hemel, die weet het wel, waarom Hij mij zo arm heeft gemaakt! Mijn Vader daarboven in de hemelen, o die heeft zulke onmetelijke schatten en rijkdommen, dat zij in dit paleis niet ondergebracht zouden kunnen worden, en dit grote heerlijke paleis zou het erfdeel, dat mij wacht, niet eens kunnen bergen.'

Zo lag hij daar stil en eenzaam neer, en zo was zijn deel hier het kwade, d.w.z. allerlei kruis en ontbering. Maar er waren toch nog honden, die kwamen en zijn zweren lekten. Maar wat hem ook vervulde, het is niet een vurige en afmattende begeerte naar het deel van de rijke man; niet naar diens purper en fijn lijnwaad, niet naar diens vrolijk en prachtig leven ging zijn begeerte uit, maar wel naar de eeuwige heerlijkheid, naar het Jeruzalem daar Boven, naar de stad met gouden straten, wier kaars het Lam is.

En die hondekens, die evenals hij begeren te leven van de kruimkens, die van de tafel van de rijke man vallen, zij zijn hem engelen, en hun zachte, zuiverende tongen richten meer voor hem uit dan de mensen, die hem aan zijn lot overlieten. Hij ligt daar dus aan de poort van de rijke niet te dromen van allerlei aardse pracht en overvloed, maar hij is vervuld van de eeuwige heerlijkheid. En het lijden van deze tijd, dat legt hij zijn God op de hand.

Zo heeft dan de een hier troost geput uit zijn purper, uit zijn vrolijk en prachtig leven, en kende hij eigenlijk geen andere God dan zijn buik, de andere, Lazarus, ontbeerde hier alles, waarmee de rijke man zich troostte, maar al had hij dat ook bezeten, dan had dat hem toch niet kunnen voldoen.

De rijke man vroeg niet naar de enige troost in leven en in sterven. Lazarus daarentegen heeft zich bij de vraag: *wat gelooft u van God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde?* het zalige antwoord kunnen geven: *ik geloof dat zodra het Hem behaagt, Hij mijn ellendige toestand wel veranderen zal.*

Een andere vraag doe ik nog naar aanleiding van dit verhaal, en wel deze: Hebben de rampzaligen uit de hel bewustzijn van hetgeen in de hemel voorvalt?

Als God er hen in de hel ogen en oren voor geeft, zeker ja, want de rijke man in de hel, in de pijn, had er ogen en oren voor, en daar ziet hij dan Abraham van ver, en Lazarus in zijn schoot. Dat zijn dan zo van die ogenblikkelijke bewegingen, en opwellingen, die ook wel in de hel schijnen voor te komen. Zo kan het wel geschieden, dat terwijl wij, die nu nog hier beneden zijn, rustig in Gods huis Psalmen zitten te zingen, er ergens in de buurt een huis is, waarin wordt gespeeld en gedanst. Van wat hier in de Kerk gebeurt, vernemen die mensen niets, maar daarom kon het toch wel gebeuren, dat plotseling een of ander van die spelers of dansers een prikkel in het hart gevoelt, maar daar toch later niets van overblijft. Maar daar in de hel zal het nog anders toegaan. Daar is de kwaal, de brandende dorst, dat men geen rust voor zijn ziel kan vinden in alle eeuwigheid, dat men zich zelf verwijten moet: toen ik nog op aarde was, is het mij honderdmaal voorgehouden: *mijn kind! mijn kind! bekeer u eer het te laat is* - maar ik heb niet willen horen! O, wat zal dit een wederkerig verwijten

zijn, en welk een smart als de een de ander toeroept: *u bent het, die mij hebt verleid tot diefstal en hoererij, u bent de schuld van mijn rampzaligheid!* O wat zal dat een pijn zijn God en de Heere Jezus tegen beter weten in van zich te hebben gestoten, God en Zijn Woord te hebben veracht, en nu geen plaats des berouws meer te vinden! Ja, dat is een dorst, waar geen aardse dorst mee is te vergelijken.

Ik prijs daarom hem gelukzalig, die het hier op aarde in zijn ziel gevoeld heeft:

O, eeuwigheid, o donderwoord!

O, zwaard, dat door de ziel boort!

O, aanvang zonder enig einde!

Ja, hij is gelukzalig, die de schrik van dat woord zo gevoeld heeft, dat het voor hem de aanleiding is geworden eens te leren zeggen: *o eeuwigheid, gij vreugdewoord!*

Hoe diep gezonken de mens is en hoe er evenmin in de hel als in dit leven een gedachte bij hem opkomt, om Gode de eer te geven, dat zien wij aan de rijke man.

Wel schijnt de rijke man nog in de hel op zijn manier edel en beschaafd te willen zijn, en zo spreekt hij Abraham, om wie hij hier op aarde weinig zal gedacht hebben, zeer eerbiedig met de erenaam *vader*, aan. En Abraham antwoordt hem ook met alle hoffelijkheid, maar het gaat alles toe naar gerechtigheid, want wie liefde wil zonder gerechtigheid, die verloochent het wezen Gods. *God is liefde*. Jazeker, Hij is een machtige Ontfermer, en waar men Gode de eer geeft, daar kan geen zaak zo verloren of verward zijn, dat God niet zou toeschieten met Zijn almachtige hulp, en dat zal ieder ondervinden, die hier in de tijd der genade, Gods oordelen Gods oordelen laat zijn, en tot Hem om genade smeekt. Maar van dit "Gode de eer geven" is hier in ons verhaal bij de rijke man niets te bespeuren, want, wat wil hij van Abraham? Nu, de rijke man had hier op aarde vele lakeien, koetsiers, en bedienden gehad, die op zijn wenken vlogen. Misschien denkt hij: 'o ik heb wel nooit naar Lazarus omgekeken, toen hij daar aan mijn deur lag, maar hij is er nu toch goed genoeg voor, om de knecht te spelen en mijn rijke broeders uit mijn naam te waarschuwen, opdat ook zij niet komen, waar ik ben.' Wie heeft hij dus lief in de hel, om wie denkt hij? Om zijn broeders, nietwaar? En wie heeft hij niet lief? Hij heeft God niet lief, de zaligheid niet, de hemel niet.

Ja leraar, maar hoe weet u dat nu?

Wel, hij vraagt immers niet, dat Lazarus uitgezonden zou worden, opdat zijn vijf broeders God de eer zouden geven en zich tot Hem bekeren, maar zijn doel is alleen, dat zijn broeders niet zouden vervallen in diezelfde rampzaligheid, waarin hij was. Maar, zo die niet in de hel kwamen, waar zouden zij dan blijven?

Voor onbekeerden is God, is de hemel een hel. Ja, een hel, erger dan de hel zelf, want de gehele zaligheid der verlostes zielen ligt in God, in het Lam, zij woont in het hart, en stijgt van uit dat hart weer op, als een eeuwig loflied Gode en het Lam tot in eeuwigheid. Het was dus niet de eeuwige zaligheid, die hij voor zijn broeders begeerde, en die zij evenmin begeerden als hij, toen hij nog op aarde was. Dus kunt u zien van welk gehalte de deugd en barmhartigheid is, waarmee de hel zich nog wil opsieren tegenover de levende God. Het kon wel zijn, dat hij zelf aanleiding had gegeven, dat zijn broeders niet tot waarachtige bekering, tot de keuze des harten waren gekomen, en dat brandt hem nu op het geweten. Maar vraagt hij ook wel naar God? Naar des Heeren gerechtigheid?

Geen tittel noch jota is daarvan te vinden, en daarom krijgt hij ook geen ander antwoord dan: *Zij hebben Mozes en de profeten, laat hen die horen*. Het gaat om het horen, dat men hore en ter hart neme, wat de Heere zegt. Het geloof komt uit het gehoor, en in het waarachtig geloof ligt ook de waarachtige bekering opgesloten. De

waarachtige bekering maakt ook waarlijk barmhartig, en leidt de mens tot de goede keuze, "Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God." En dan is hij, daar hem barmhartigheid is geschied, ook barmhartig, in zijn gedrag en in zijn oordelen.

De rijke man zal van zich zelf gedacht hebben: "ik ben een voortreffelijk mens, een christen, want zie eens hoe God mij zegent! Maar deze Lazarus daar, o dat is maar een hond, een goddeloze, en hij heeft zeker al dat lijden door zijn goddeloosheid rijkelijk verdiend, daarom treft hem zoveel kruis en moeite, maar ik, ik ben een rijke, en dus een brave man!" En zie nu was het uit, met de barmhartigheid en lankmoedigheid Gods, en een onbarmhartig oordeel was gekomen over hem, die geen barmhartigheid gehad had.

Daarom u volwassenen of kinderen, die nog hier leeft in het heden der genade, oordeel niet, maar help de noodlijdende, en ontferm u, en bedenk eens wat geleden en gevoeld wordt, wat er omgaat in een hart, dat niet onder purper en fijn lijnwaad, maar onder lompen klopt. Ik zei straks, dat het op het horen aankwam, maar de rijke man had in zijn begeerlijkheid nergens een oor voor dan voor de stem der wereld en zijn lust, en zo is hij nooit tot de goede keus: "Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God", gekomen, terwijl de arme Lazarus lag te reikhalzen naar de eeuwige heerlijkheid.

Naar Mozes en de profeten te luisteren, daaraan heeft de rijke man nooit gedacht in zijn leven. Heeft hij er soms in gelezen, de toepassing daarvan op zichzelf heeft hij nooit gemaakt, anders zou hij bedacht hebben dat er geschreven staat: *de rijke beroeme zich niet in zijn rijkdom*. Daarom dacht hij ook nog in de hel, dat Mozes en de profeten te zwak, te onbeduidend waren, om iets tot stand te brengen, en hij dacht er niet aan, dat Gods Woord, waarin hemel en aarde geschapen zijn, sterk genoeg is om rotsen te verbrijzelen. En toch is het een geweldige hamer, die verplettert en verbrijzelt, wat Hij wil.

De rijke man echter blijft er bij: *"Nee vader Abraham maar zo iemand van de doden tot hen heenging, zij zouden zich bekeren"*. Daarop antwoordde Abraham gans naar waarheid: "Indien zij Mozes en de profeten niet horen, zo zullen zij, ook al ware het, dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezeggen".

Ik heb het wel eens horen uitspreken: 'O, van de overzijde des grafs is nog niemand tot ons teruggekeerd, om ons te zeggen, hoe het daar is, hetzij in de hemel, hetzij in de hel.' Maar heeft de Heere Jezus ons dit dan niet gezegd? Wij behoeven hier niet in het onzekere te zijn, wat Hij is van de doden opgestaan, en Hij getuigt hetzelfde, als wat Mozes en de profeten voor Hem getuigd hebben! Maar wie gelooft deze prediking? Hij alleen zal die geloven, die des Heeren Woord ter hart neemt, op zijn borst slaat; de armen, helpt waar hij kan. En tot Hem roept: *O, Heere! ontferm U mijner! Amen.*

Lazarussen! Die vergeten

Ligt aan 's rijken marmeren poort,

Van de honger opgegeten;

Om uw zweren gans versmeten,

Wil geen reine iets van u weten;

'k Zeg u, dat u 's Heeren Woord

Van de beste tarw' zal geven

En d' olijf ten eeuw'gen leven!

Als u hier alles ziet vergaan

Vangt eerst recht uw blijdschap aan.

Uit de "Troostwoorden" van dr. Kohlbrugge.